

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

TUTANAK DERGİSİ

17 Kasım 2020 Salı
18'inci Toplantı

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İ Ç İ N D E K İ L E R

Sayfa

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Cevdet Yılmaz'ın, Hazine ve Maliye Bakanı Lütfi Elvan'a yeni görevinde başarılar dilediğine ve Komisyona yaptığı katkılardan dolayı da teşekkür ettiği ilişkin açıklaması

2.- Komisyon Başkanı Cevdet Yılmaz'ın, Diyarbakır Milletvekili Garo Paylan'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

III.- KARAR

1.- Komisyon çalışmalarının Covid-19 tedbirlerine uygun şekilde yürütülebilmesi amacıyla her parti grubuna Komisyon üye sayısının 2 katı kadar ilave konuşmacı eklenebilmesi ve Komisyon üyesi olmayan milletvekillerinin konuşma sürelerinin beş dakikayla sınırlandırılmasına ilişkin karar

IV.- AÇIKLAMALAR

1.- Diyarbakır Milletvekili Garo Paylan'ın, bakanlar dâhil konuşmalar yapılırken maske takılmasını önerdiğine ve Hazine ve Maliye Bakanı Lütfi Elvan'ın önceki Bakanın sunduğu ekonomik program çerçevesinde sunum yapıp yapmayacağı hakkında bilgi vermesi gerektiğine ilişkin açıklaması

2.- Ankara Milletvekili Bülent Kuşoğlu'nun, Covid-19 tedbirleri kapsamında konuşmacı sayısı ve sürelerine ilişkin karar için önce grup sözcüleriyle görüşülmesi gerektiğine ilişkin açıklaması

V.- SUNUMLAR

1.- Hazine ve Maliye Bakanı Lütfi Elvan'ın, 2021 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi (1/281) ile 2019 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanun Teklifi hakkında sunumu

2.- BDDK İkinci Başkanı Yakup Asarkaya'nın, 2021 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi (1/281) ile 2019 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanun Teklifi hakkında sunumu

3.- SPK Başkanı Ali Fuat Taşkesenlioğlu'nun, 2021 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi (1/281) ile 2019 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanun Teklifi hakkında sunumu

4.- Kamu İhale Kurumu Başkanı Hamdi Güleç'in, 2021 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi (1/281) ile 2019 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanun Teklifi hakkında sunumu

5.- Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu Başkanı Rıza Çelen'in, 2021 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi (1/281) ile 2019 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanun Teklifi hakkında sunumu

6.- Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumu İkinci Başkanı Ali Ersoy'un, 2021 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi (1/281) ile 2019 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanun Teklifi hakkında sunumu

VI.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER

A)KANUN TEKLİFLERİ

1.- 2021 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi (1/281) ile 2019 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanun Teklifi (1/280) ve Sayıştay tezkereleri

a) Hazine ve Maliye Bakanlığı

b) Kamu İhale Kurumu

c) Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu

ç) Sermaye Piyasası Kurulu

d) Gelir İdaresi Başkanlığı

e) Türkiye İstatistik Kurumu

f) Özelleştirme İdaresi Başkanlığı

g) Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumu

ğ) Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu

h) Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

17 Kasım 2020 Salı
18'inci Toplantı

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

TBMM Plan ve Bütçe Komisyonu saat 10.08'de açılarak iki oturum yaptı.

Komisyon Başkanı Cevdet Yılmaz,

Hazine ve Maliye Bakanı Lütfi Elvan'a yeni görevinde başarılar dilediğine ve Komisyona yaptığı katkılardan dolayı teşekkür ettiğine,

Diyarbakır Milletvekili Garo Paylan'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,
İlişkin açıklama yaptı.

Komisyon çalışmalarının Covid-19 tedbirlerine uygun şekilde yürütülebilmesi amacıyla her parti grubuna Komisyon üye sayısının 2 katı kadar ilave konuşmacı eklenebilmesi ve Komisyon üyesi olmayan milletvekillerinin konuşma sürelerinin beş dakikayla sınırlandırılması hususu kabul edildi.

Diyarbakır Milletvekili Garo Paylan, bakanlar dâhil konuşmalar yapılırken maske takılmasını önerdiğine ve Hazine ve Maliye Bakanı Lütfi Elvan'ın önceki Bakanın sunduğu ekonomik program çerçevesinde sunum yapıp yapmayacağı hakkında bilgi vermesi gerektiğine,

Ankara Milletvekili Bülent Kuşoğlu, Covid-19 tedbirleri kapsamında konuşmacı sayısı ve sürelerine ilişkin karar için önce grup sözcüleriyle görüşülmesi gerektiğine,
İlişkin açıklama yaptı.

Hazine ve Maliye Bakanı Lütfi Elvan,

BDDK İkinci Başkanı Yakup Asarkaya,

SPK Başkanı Ali Fuat Taşkesenlioğlu,

Kamu İhale Kurumu Başkanı Hamdi Güleç,

Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu Başkanı Rıza Çelen,

Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumu İkinci Başkanı Ali Ersoy,

Tarafından, 2021 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi (1/281) ile 2019 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanun Teklifi (1/280) hakkında sunum yapıldı.

2021 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi (1/281) ile 2019 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanun Teklifi (1/280) ve Sayıştay tezkerelerinin görüşmelerine devam edilerek,

Hazine ve Maliye Bakanlığının,

Gelir İdaresi Başkanlığının,
Özelleştirme İdaresi Başkanlığının,
Kamu İhale Kurumunun,
Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumunun,
Sermaye Piyasası Kurulunun,
Türkiye İstatistik Kurumunun,
Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumunun,
2021 yılı bütçeleri ile 2019 yılı kesin hesapları,
Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumunun, 2021 yılı bütçesi,
Kabul edildi.

Komisyon gündeminde görüşülecek başka konu bulunmadığından 18 Kasım 2020 Çarşamba günü saat 10.00'da toplanmak üzere 19.14'te toplantıya son verildi.

17 Kasım 2020 Salı
BİRİNCİ OTURUM
Açılma Saati: 10.08

BAŞKAN: Cevdet YILMAZ (Bingöl)
BAŞKAN VEKİLİ: İsmail Faruk AKSU (İstanbul)
SÖZCÜ: Abdullah Nejat KOÇER (Gaziantep)
KÂTİP: Şirin ÜNAL (İstanbul)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Plan ve Bütçe Komisyonumuzun çok değerli üyeleri, Sayın Bakanım, kamu kurum ve kuruluşlarımızın kıymetli bürokratları, basınımızın değerli temsilcileri; Başkanlık Divanı adına hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Komisyonumuzun 18’inci Birleşimini açıyorum.(*)

Gündemimizde Hazine ve Maliye Bakanlığı, Kamu İhale Kurumu, Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu, Sermaye Piyasası Kurulu, Gelir İdaresi Başkanlığı, Türkiye İstatistik Kurumu, Özelleştirme İdaresi Başkanlığının bütçe, kesin hesap ve Sayıştay raporları ile Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumu bütçesi ve Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasının Sayıştay Raporu bulunmaktadır.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Cevdet Yılmaz’ın, Hazine ve Maliye Bakanı Lütfi Elvan’a yeni görevinde başarılar dilediğine ve Komisyona yaptığı katkılardan dolayı da teşekkür ettiğine ilişkin açıklaması

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Değerli arkadaşlar, bugün Hazine ve Maliye Bakanımız Sayın Lütfi Elvan burada. Kendisi uzun zaman bu Komisyonun Başkanlığını yürüttü. Şu anda farklı bir masada Komisyonumuzun misafiri olarak bulunuyor. Ben öncelikle Sayın Bakanımıza yeni görevinde başarılar diliyorum, tebrik ediyorum. Ekibiyle birlikte elbette, ülkemize, milletimize değerli hizmetler yapacağına yürekten inanıyorum.

Ayrıca, tabii, Komisyon Başkanı olarak geçmişte Komisyonumuza yaptığı katkılardan dolayı da şükranlarımı sunuyorum, teşekkür ediyorum.

III.- KARAR

1.- Komisyon çalışmalarının Covid-19 tedbirlerine uygun şekilde yürütülebilmesi amacıyla her parti grubuna Komisyon üye sayısının 2 katı kadar ilave konuşmacı eklenebilmesi ve Komisyon üyesi olmayan milletvekillerinin konuşma sürelerinin beş dakikayla sınırlandırılmasına ilişkin karar

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Şimdi Sayın Bakanımıza söz vereceğim ama söz vermeden önce, bir husus var, Komisyonumuzun dikkatine getirmek ve oyuna sunmak istiyorum. Malumuz olduğu üzere dün Komisyon görüşmelerine katılan bir milletvekilimizin Covid-19 testi pozitif çıkmıştır; kendisine acil şifalar diliyoruz, geçmiş olsun diyoruz. Ayrıca, aldığımız bilgilere göre milletvekillerimiz arasında, zaman zaman Covid testi pozitif çıkanlar oluyor. Tabii, milletvekilleri, siyasiler bir risk grubu, sürekli toplumla iç içe olan bir kesim, keza Meclis personeli arasında da günlük yapılan testlerde pozitif vakalara maalesef rastlanmaktadır.

* Coronavirüs salgını sebebiyle toplantı salonundaki Başkanlık Divanı üyeleri, milletvekilleri, katılımcılar ve görevli personel maske takarak çalışmalara katılmaktadır.

Komisyon çalışmalarının Covid-19 tedbirlerine uygun şekilde yürütülebilmesi amacıyla milletvekillerimizin konuşma taleplerine ilişkin bir yöntem belirlememiz gerekiyor.

Grup sözcülerimizle yapılan toplantıda alınan karar çerçevesinde, geçen sene de uygulanan usulde olduğu üzere her parti grubuna Komisyon üye sayısının 2 katı kadar ilave konuşmacı eklenebilmesi ve Komisyon üyesi olmayan milletvekillerinin konuşma sürelerinin, maksimum beş dakikayla sınırlandırılması hususunu onaylarınız sunuyorum değerli arkadaşlar: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Komisyonumuza teşekkür ediyoruz.

Ayrıca, ilave bir dakikaların aşılması hususunu da özellikle sizlerden rica ediyorum, bu sağlık konusu başka bir şeye benzemiyor, bu konuda inanıyorum ki hepimiz aynı hassasiyete sahibiz.

GARO PAYLAN – (Diyarbakır) – Sayın Başkan, usul üzerine bir söz istiyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Evet, buyurun Garo Bey. Usulle ilgili zannediyorum, bir söz talebiniz var, buyurun.

GARO PAYLAN – (Diyarbakır) – Evet, evet.

IV.- AÇIKLAMALAR

1.- Diyarbakır Milletvekili Garo Paylan'ın, bakanlar dâhil konuşmalar yapılırken maske takılmasını önerdiğine ve Hazine ve Maliye Bakanı Lütfi Elvan'ın önceki Bakanın sunduğu ekonomik program çerçevesinde sunum yapıp yapmayacağı hakkında bilgi vermesi gerektiğine ilişkin açıklaması

GARO PAYLAN – Sayın Başkan, teşekkür ederim.

Değerli arkadaşlar, Sayın Bakan, değerli bürokratlar, basının değerli emekçileri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Başkan mı diyeyim Sayın Bakan mı diyeyim? Ama Sayın Bakansınız artık, hoş geldiniz, hayırlı olsun, görevinizde başarılar diliyorum.

Sayın Başkan, bu aldığımız tedbirlere ilaveten bir önerim var, burada pek çok doktorumuz var, hekimimiz var, hep önerdikleri şey şu: İnsanlar konuşurken en çok Covid'i yayıyorlar yani Covid'i yayma meselesi konuşurken olan bir şey. Eğer hep beraber uyacaksak bu kurala yani Sayın Bakan dâhil olarak söylüyorum, bakanlar sunumlarını yaparken dâhil olarak söylüyorum, konuşmalarımızı maskeyle yapmayı öneriyorum çünkü herhangi birimiz Covid'liysek konuştuğumuz sırada bu Covid'i yayıp herhangi birimizi hasta edebiliriz. Bu konuda da bir önerim var, eğer bütün gruplar bu konuda mutabakat sağlayacaksa -Sayın Bakanlar dâhil olarak söylüyorum tabii ki- bu konudaki hassasiyeti topluma da yaymak için bunu öneriyorum. Bir, bunu öneriyorum.

Sayın Başkan, bir de Sayın Bakana sunumuyla ilgili bir sorum olacak baştan çünkü Sayın Bakanımız yeni bir bakan ve görevinde de başarılar diliyoruz, tabii ki başarılı olmasını gerçekten canıgönülden istiyoruz çünkü ekonomik anlamda ülkemiz zor günlerden geçiyor. Sayın Başkan, önceki Bakanımız, bir ay kadar önce bir ekonomik program sunmuştu, şimdi, Sayın Bakanımız sunumunu yaparken biz onu -özellikle rica ediyorum- bu program çerçevesinde mi dinleyeceğiz yoksa yeni bir program mı sunacak? Çünkü yeni bir bakan sonuç olarak...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Yalnız bu usulle ilgili değil de onu isterseniz müzakerelere bırakalım, bu konuları.

GARO PAYLAN – (Diyarbakır) – Sayın Başkan, bu usulle ilgili çünkü hani buna dâhil bir bilgi verirse sunumu yaparken...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Bu, müzakerelerle ilgili Sayın Paylan.

GARO PAYLAN – (Diyarbakır) – Sayın Başkan, hayır. Bu, usulle ilgili çünkü bu temelde mi dinleyeceğiz kendisini yoksa bu temel dışında mı dinleyeceğiz? Başta belirtirse diye rica ettim.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Uzun uzun müzakere edeceğiz mutlaka bu hususları.

GARO PAYLAN – (Diyarbakır) – Tamam.

Sayın Başkan, şu maske meselesini de bir karara bağlarsak...

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI (Devam)

2.- *Komisyon Başkanı Cevdet Yılmaz'ın, Diyarbakır Milletvekili Garo Paylan'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması*

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Maske konusunda Sayın Paylan'ın tavsiyesini bütün hepimiz almış olduk, burada tabii, toplu bir karar almamız belki söz konusu olamaz ama faydalı bir tavsiye olduğunu görüyoruz elbette. Diğer taraftan hani, mesafeye çok dikkat etmek durumundayız, diğer koşullara da. Ayrıca da şu bilgiyi vereyim: İdareden arkadaşlarımız da her gün öğlen saatlerinde, yemek arasında, burası boşken dezenfekte edecekler, böyle bir tedbirimiz var, bu konuda da...

Duyamadım affedersiniz.

GARO PAYLAN – (Diyarbakır) – Camlar kapalı, bütün camlar kapalı.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Camlarla ilgili de yukarıyı açalım lütfen arkadaşlar.

UĞUR AYDEMİR – (Manisa) – Havalandırılmalı.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Peki, çok teşekkür ediyorum.

Bülent Bey de bir söz istedi.

Bülent Kuşoğlu Bey, buyurun lütfen.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

2.- *Ankara Milletvekili Bülent Kuşoğlu'nun, Covid-19 tedbirleri kapsamında konuşmacı sayısı ve sürelerine ilişkin karar için önce grup sözcüleriyle görüşülmesi gerektiğine ilişkin açıklaması*

BÜLENT KUŞOĞLU – (Ankara) – Sayın Başkan, teşekkür ederim.

Keşke bu kararı önce sözcüler olarak birlikte alsaydık, görüseydik, ondan sonra burada oylatsaydınız. Şimdi...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Şimdi, geçen hafta konuştuğumuz için ben ona dayanarak yaptım doğrusu. Dün de bir hadise yaşandı biliyorsunuz yani daha acil hâle geldi konu. O açıdan yani hepimizin sağlığı açısından bir tedbir olarak bunu...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Evet, uygulamada sıkıntıyla karşılaşacağız da onun için söyledim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Peki, çok teşekkür ediyorum.

Şimdi sunumlarını yapmak üzere Hazine ve Maliye Bakanımız Sayın Lütfi Elvan'a söz veriyorum.

Sayın Elvan, süreniz otuz dakikadır.

Buyurun lütfen.

V.- SUNUMLAR

1.- *Hazine ve Maliye Bakanı Lütfi Elvan'ın, 2021 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi (1/281) ile 2019 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanun Teklifi hakkında sunumu*

HAZİNE VE MALİYE BAKANLI LÜTFİ ELVAN – Sayın Başkan, Plan ve Bütçe Komisyonumuzun çok saygıdeğer üyeleri, ki uzun yıllar birlikte çalıştığımız çok değerli arkadaşlarım, kıymetli basın mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Öncelikli olarak, zor bir süreçte Hazine ve Maliye Bakanlığımızı yürüten Sayın Berat Albayrak'a teşekkür etmek istiyorum.

Yine, geçtiğimiz günlerde İzmir'de yaşanan deprem felaketinde hayatını kaybeden vatandaşlarımıza bir kez daha Allah'tan rahmet diliyor, yaralanan vatandaşlarımıza geçmiş olsun dileklerimi iletiyorum.

Diğer taraftan, kardeş ülkemiz Azerbaycan verdiği haklı mücadelesinde sahada ve masada önemli kazanımlar elde etti. Bu kutlu başarıyı yürekten tebrik ediyor, bundan sonra da Türkiye olarak elimizden gelen her türlü desteği yapma konusunda kararlı olduğumuzu ifade etmek istiyorum.

Sayın Başkan, Komisyonumuzun çok değerli üyeleri; bugün sizlere, makroekonomik görünüm, Bakanlığımızın faaliyetleri, Gelir İdaresi Başkanlığı, Özelleştirme İdaresi Başkanlığı ve Türkiye İstatistik Kurumunun faaliyetleri, 2019 yılı Sayıştay Denetim Raporu, 2021 yılı merkezî yönetim gelir bütçesi, Bakanlığımızın 2019 yılı kesin hesabı ile 2021 yılı gider bütçesi, Gelir İdaresi Başkanlığı bütçesi, Özelleştirme İdaresi Başkanlığı, Türkiye İstatistik Kurumu bütçeleri hakkında bazı bilgiler sunacağım. Ardından, Bakanlığımızın ilgili ve ilişkili kurumlarımızın başkanları da kendi kurum bütçeleriyle ilgili sizlere bilgi verecekler. BDDK Başkanımız karantina nedeniyle aramızda değil ama Başkan Yardımcısı, Başkan Vekili şu anda aramızda.

Sayın Başkan, değerli üyeler; ilk olarak, küresel ekonomi ve Türkiye ekonomisine ilişkin genel bir değerlendirme yapmak istiyorum. Küresel ekonomi, bu yıl salgın nedeniyle hem arz hem talep daralmasıyla daha önce eşi benzeri görülmemiş bir süreçten geçiyor. Salgının ekonomiler üzerindeki olumsuz etkilerini sınırlandırmak amacıyla genişletici para politikaları uygulanırken, kapsamlı mali tedbir paketleri açıklanmıştır. Uluslararası Para Fonu tahminlerine göre, dünyada açıklanan toplam mali tedbir büyüklüğü 12 trilyon dolara ulaşmıştır.

Covid-19 salgını nedeniyle ülkelerin açıkladığı mali destek paketlerinin büyüklüğü ülkelere göre önemli farklılıklar göstermektedir. IMF verilerine göre, ilave harcamalar, gelir kaybı, kredi ve garantileri kapsayan destek paketlerinin millî gelire oranı gelişmekte olan ülkeler için ortalama yüzde 5,9 seviyesinde iken, gelişmiş ülkelerde yüzde 20,2, Türkiye için ise yüzde 13,8 seviyesindedir. Tabii, bu oran IMF'nin belirlediği bir oran, bunu da özellikle zikretmek istiyorum.

Geniş çaplı mali destek paketleri nedeniyle 2020 yılında tüm dünyada bütçe açığı ve borç stoku artış eğilimine girmiştir. Bu arada, özet bilgilerimizi de size ekranda, yansıda aktarıyoruz, oradan da takip etme imkânımız var, tabii takdir sizlerin. Gelişmekte olan ülkelerin bütçe açığının millî gelire oranının bu dönemde yüzde 10,4 seviyesine, borç stokunun millî gelire oranının ise yüzde 61,4 düzeyine yükselmesi beklenmektedir. Ülkemizde ise aynı dönemde bütçe açığı ve borç stokunun millî gelire oranının sırasıyla yüzde 4,9 ve 41,1'le gelişmekte olan ülke ortalamasının oldukça altında kalması beklenmektedir.

Ekonomik tedbirler paketinin yanı sıra 2020 yılının Mayıs ayından itibaren ülkelerin normalleşme yolunda adımlar atmasıyla küresel düzeyde ekonomik aktivitede toparlanma gözlenmiştir. Önümüzdeki dönemde toparlanmanın gücüne ilişkin önemli bir belirsizlik hâlen varlığını korumaktadır.

Ekonomik aktivitedeki toparlanma dolayısıyla uluslararası kuruluşlar dünya ekonomisine ilişkin büyüme tahminlerini 2020 yılı Haziran ayına kıyasla yukarı yönlü güncellemişlerdir. IMF tahminlerine göre dünya ekonomisinin 2020 yılında yüzde 4,4 oranında, küresel ticaret hacminin ise yüzde 10,4 oranında daralması beklenmektedir. Dünya ekonomisi 2020 yılında, 2008 küresel krizinden bu yana ilk defa ve o döneme oranla çok daha fazla daralacaktır.

2021 yılı için ise salgının belirli ölçülerde üstesinden geldiği varsayımına dayanarak yapılan tahminler umut vericidir. Buna göre dünya ekonomisinin 2021’de yüzde 5,2, küresel ticaret hacminin ise yüzde 8,3 oranında büyüme kaydedeceği öngörülmektedir.

Alınan tedbirlere ve açıklanan destek paketlerine rağmen özellikle, 2020 yılının ikinci çeyreğinde gelişmiş ülkelerin ekonomik göstergeleri çok ciddi ölçüde bozulma göstermiştir. Mayıs ayından itibaren üretim ve tüketimde iyileşme gözlenirse de kalıcı toparlanmanın zaman alması beklenmektedir. 2019 yılında yüzde 1,7 oranında büyüyen gelişmiş ülkelerin 2020 yılında yüzde 5,8 daralacağı, 2021 yılında ise yüzde 3,9 büyüyeceği tahmin edilmektedir.

Sayın Başkan, değerli üyeler; gelişmekte olan ülkelerde de ekonomik aktivite salgınla birlikte oluşan koşullardan olumsuz etkilenmiştir. Dış talepteki yüksek daralma, politika araçlarının kısıtlılığı, emtia gelirlerine bağımlılık ve finansal kırılganlıklar grup ülkelerinin ekonomik performansının kötüleşmesinde öne çıkan etkenler olarak değerlendirilmektedir. Gelişmekte olan ülke ekonomilerinin 2020 yılında gelişmiş ülkelere kıyasla daha düşük bir oranda yüzde 3,3 daralması, 2021 yılında ise yüzde 6 büyümesi beklenmektedir.

Karantina tedbirleri doğrultusunda yaşanan talep kaybı, petrol fiyatlarının 2020 yılının Nisan ayında 20 dolar düzeylerine kadar gerilemesine neden olmuştur. Ülkelerin açıkladığı ekonomik destek paketleri ve tedbirlerin yumuşamasıyla petrol fiyatları tekrar artış eğilimine girerek 40-45 dolar bandına yükselmiştir.

Salgın sonrası iş yapış şekillerinde meydana gelen değişimler, sektörel tercihlerdeki kaymalar ve yapısal değişimler bir taraftan belirsizliğin artmasına neden olurken diğer taraftan da fırsatları beraberinde getirmektedir.

Sayın Başkan, değerli üyeler; Türkiye ekonomisi rekabete dayalı piyasa ekonomisi geleneğine sahiptir. Bu bakış açısını merkeze alarak ve güçlendirerek iktisadi politikalarımızı şekillendiriyoruz. Şeffaflık, öngörülebilirlik ve hesap verme bu anlayışın en önemli unsurlarıdır. Makroekonomik ve kalkınma politikalarımızı da bu doğrultuda uyguluyoruz.

2019 yılının ikinci yarısında finansal koşullardaki iyileşme ve enflasyondaki düşüş yurt içi talep koşullarını desteklemiştir. İlk çeyreklerde zayıf seyreden büyüme 2019 yılının son çeyreğinde yüzde 6,4 oranında oluşmuş ve 2019 yılında Türkiye ekonomisi yıllık yüzde 0,9 oranında büyüme kaydetmiştir.

2020 yılında salgına yönelik alınan kısıtlayıcı tedbirler ve buna bağlı olarak üretim faaliyetlerinin yavaşlaması ekonomik aktiviteyi olumsuz etkilemiştir. Bu nedenle yılın ikinci çeyreğinde ekonomimiz yüzde 9,9 daralmıştır. Bu performans aynı dönemde yüzde 13,9 küçülen Avrupa Birliği ve yüzde 11,6 daralan OECD ortalamasının üstündedir.

Salgınla mücadelede en önemli destek unsuru, AK PARTİ iktidarları döneminde bütçe disipliniyle elde ettiğimiz kamu mali alanının büyüklüğü ve kamu borcumuzun düşük seviyesidir. Bu unsurlar salgınla mücadelede ülkemize önemli bir manevra alanı sağlamıştır. Bunun değerinin bilincindeyiz ve salgınla mücadelenin hemen sonrasında bu manevra alanını yeniden tesis için dikkatli çaba sarf edeceğiz.

Diğer taraftan, güçlü sağlık sistemimiz, Ekonomik İstikrar Kalkanı Paketi basta olmak üzere salgına yönelik alınan hızlı ve etkili tedbirler, hane halkına, esnafa, firmalara ve toplumun çeşitli kesimlerine sağlanan destekler sayesinde üretim faaliyetleri sürdürülmüş, ülkemiz salgının şok dalgasından küresel ölçekte en az hasarla çıkan ülkeler arasında yer almıştır.

Sayın Başkan, değerli üyeler; 2020 yılı Mayıs ayının ikinci yarısından itibaren kısmi, haziran ayından itibaren ise ekonomide kapsamlı bir normalleşme sürecine geçilmiş olması ekonomik aktiviteyi desteklemiştir. Sanayi üretimi, güven endeksleri ve kapasite kullanım oranı gibi öncü veriler ikinci çeyrekteki daralmanın ardından güçlü bir toparlanmaya işaret etmektedir. Nitekim Sanayi Üretim Endeksi 2020 yılının üçüncü çeyreğinde yıllık bazda yüzde 7,7'lik bir artışla güçlü bir toparlanma sergilemiştir. İmalat sanayi kapasite kullanım oranı yılın ikinci çeyreğindeki yüzde 63,5 seviyesinden ekim ayında yüzde 74,9 seviyesine yükselmiştir. Ekonomik Güven Endeksi ise söz konusu dönemde 62,9 seviyesinden ekim ayında 92,8 seviyesine yükselmiştir.

Yılın ikinci yarısında tüketim, yatırım ve ihracattaki toparlanma eğiliminin büyümeyi pozitif etkilemesini öngörüyoruz. Böylece büyümenin bu yıl yüzde 0,3 oranında gerçekleşmesini bekliyoruz. Bu büyümeyi küresel ekonominin yüzde 4,4; gelişmekte olan ülke ekonomilerinin ise yüzde 3,3 daralmasının beklendiği bir dönemde gerçekleştirmeyi öngörüyoruz.

2020 yılının ikinci yarısında ekonomik aktivitede görülen toparlanma eğiliminin devam ederek 2021 yılında da sürmesi ve büyümenin yurt içi ve yurt dışı talep kaynaklı dengeli bir görünüm sergileyerek yüzde 5,8 seviyesinde gerçekleşmesi hedefliyoruz. Bu dönemde mal ve hizmet ihracatındaki artış sonucunda sanayi katma değerindeki büyümenin gayrisafi yurt içi hasıla büyümesini aşmasını bekliyoruz. İç talepteki toparlanma, dış talepteki iyileşmenin devamı ve ihracatı destekleyen büyüme tercihimizle 2022 ve 2023 yıllarında istikrarlı bir büyüme dönemine gireceğiz. Bu büyüme süreci makroekonomik istikrarı koruma ve enflasyonla mücadele çabalarımızla çelişmeyecek şekilde kurgulanacak ve kontrol edilecektir.

Sayın Başkan, değerli üyeler; salgının ekonomiye olan etkileriyle bir yandan iş gücüne katılım oranı gerilerken diğer yandan özellikle 2020 yılı Şubat-Nisan dönemlerinde olmak üzere 2,4 milyon istihdam kaybı yaşanmıştır. Bu dönemde kayıplar tüm sektörlerde yayılmış olup en büyük kayıp tüm dünyada tecrübe edildiği üzere hizmetler sektöründe yaşanmıştır. Ekonomide normalleşme sürecinin başlaması ve istihdama yönelik alınan tedbirlerin etkisiyle mayıs-ağustos döneminde kayıpların kayda değer bir bölümü geri alınmış ve 1,3 milyonluk istihdam artışı görülmüştür. Ağustos dönemi itibarıyla mevsimsel düzeltilmiş işsizlik oranı yüzde 13,2 olarak gerçekleşmiştir. 2020 yılında işsizlik oranının yüzde 13,8 olarak gerçekleşmesi tahmin edilmektedir. Ekonomideki toparlanma süreci, istihdamı desteklemeye yönelik teşvikler ve yapısal reformlar işsizlik oranında kademeli bir iyileşme sağlayacaktır. İşsizlik oranının, büyüme tahminlerimizle tutarlı olarak Yeni Ekonomi Programı dönemi sonunda yüzde 10,9'a gerilemesi beklenmektedir.

Küresel ticaret hacmindeki zayıf büyüme ve ticaret savaşlarına rağmen 2019 yılı ihracatta rekor kırdığımız bir yıl olmuştur. 2020 yılında küresel aktivite ve ticarete meydana gelen azalmayla en büyük ticaret ortağımız Avrupa Birliğinde salgının etkisinin şiddetli bir şekilde hissedilmesi ihracatımızı olumsuz etkilemiştir. Bununla birlikte, normalleşme sürecinin etkisiyle Haziran ayından itibaren ihracatımız hızlı bir toparlanma sergilemiştir. Bu suretle ihracat, 2020 yılının üçüncü çeyreğinde bir önceki çeyreğe göre yüzde 33,9 oranında artış göstermiştir. Ekim ayına ilişkin geçici veriler ihracattaki toparlanmanın devam ettiğini göstermektedir. Ekim ayında 17,3 milyar dolarla aylık ihracat bugüne kadarki en yüksek seviyesine ulaşmıştır. Bu dönemde ihracatın ithalatı karşılama oranı yüzde 87,9'a, altın hariç tutulduğunda ise yüzde 95,3'e yükselmiştir

Sayın Başkan, değerli üyeler; AK PARTİ hükümetlerimiz döneminde, cari açığımızın en önemli nedeni olan enerji problemini çözmek amacıyla enerji alanında yaptığımız yatırımlara ve doğal gaz arama çalışmalarına hız verdik. Yapmış olduğumuz çalışmalar meyvelerini vermeye başladı. Karadeniz’de bu yıl toplamda 405 milyar metreküp seviyesinde keşfettiğimiz doğal gaz kaynağını 2023 yılından itibaren ekonomimize kazandırmayı hedefliyoruz.

Enerji alanındaki atılımlarımızın yanı sıra yüksek katma değerli üretim ve ihracat artışıyla ithalata olan bağımlılığımızı azaltmayı, cari işlemler dengemizi uzun vadede kalıcı olarak iyileştirmeyi amaçlıyoruz.

Avrupa Birliği başta olmak üzere ticaret ortaklarımızda toparlanma ve turizm gelirlerinde hedeflenen düzeylere ulaşılması durumunda, Yeni Ekonomi Programı’nda öngörüldüğü üzere cari işlemler açığının kademeli olarak azalacağını tahmin ediyoruz.

Tüketici enflasyonunda kaydedilen düşüş eğilimi, salgın kaynaklı etkilerle kesintiye uğramış, 2020 yılının ikinci çeyreğinde bir miktar yükselerek yüzde 12,6 seviyesinde gerçekleşmiştir. Tüketici enflasyon oranı, 2020 yılı Ekim ayında yüzde 11,9 seviyesine gerilemiştir.

Program döneminde, para, maliye ve gelirler politikalarının eş güdümü ile enflasyonun kalıcı olarak düşük, tek haneli seviyelere indirilmesi temel hedeflerimizdendir. Bu politika çerçevesiyle, enflasyonun 2023 yılında yüzde 5 seviyelerine düşmesi beklenmektedir.

Salgın dönemindeki zorlu şartlara rağmen bankacılık sektörümüz, güçlü sermaye ve likidite yapısı ile aktif kalitesi kaynaklı riskleri rahatlıkla yönetebilecek seviyededir. Sektörün sermaye yeterlilik oranı 2020 yılı Eylül ayı itibarıyla yüzde 19,4 olarak gerçekleşmiştir. Bu oran, hedef oran olan yüzde 12’nin oldukça üzerinde, yasal sınır olan yüzde 8’in iki katından yüksektir.

Önümüzdeki dönemde ekonomi politikalarımızda dikkate alacak şekilde sürdürülebilir büyüme ve istihdam artışı ana gayesiyle kurgulanmıştır. Bu ana gaye doğrultusunda finansal istikrarın güçlendirilmesi, enflasyonun aşağı çekilmesi, mali disiplinin tam anlamıyla tesis edilmesi ve üretim kapasitemizin ihracata dönük, dijital dönüşümü içselleşirmiş, yenilikçi bir yapıya dönüşmesi yönünde kararlı adımlar atılacaktır.

Salgınla mücadele kapsamında bütçe politikası etkin bir şekilde uygulanmaktadır. Bu kapsamda hane halkı, reel sektör ve sağlık sistemi desteklenmekte, ihtiyaç duyulan alanlarda geniş çaplı vergisel, nakdi ve diğer destekler hayata geçirilmektedir. Küresel salgının oluşturduğu yavaşlama ve ekonomik aktivitedeki zayıflamaya rağmen aldığımız zamanlı ve etkili önlemler sayesinde ekonomik ve sosyal hayat normalleşme sürecine girmiş, böylece 2020 yılı Ocak-Ekim döneminde vergi gelirleri geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 21,4 oranında artmıştır. Yapılması öngörülen ilave harcamaların da etkisiyle 2020 yılı sonu itibarıyla bütçe açığının geçici olarak artacağı ancak gelirlerdeki güçlü performans ile bütçe açığının gayrisafı yurt içi hasılaya oranının programda öngörülen yüzde 4,9 seviyesinin bir miktar altında gerçekleşeceğini tahmin ediyoruz.

2021 yılında merkezi yönetim bütçe açığının bir önceki yıla göre 0,6 puan iyileşerek gayrisafı yurt içi hasıla oranının yüzde 4,3 olmasını öngörüyoruz. Mali disiplinin kararlılıkla sürdürülerek açığın program dönemi boyunca kademeli bir şekilde azalması ve dönem sonunda yüzde 3,5 olması öngörülmektedir.

Sayın Başkan, değerli üyeler; vergi politikalarının belirlenmesi, gerekli düzenlemelerin yapılması ve vergi uygulamalarımızda başta sivil toplum kuruluşları olmak üzere ilgili tüm taraflarla iş birliği hâlinde olacağız.

AK PARTİ hükümetleri döneminde kamu maliyesi alanındaki en önemli kazanımlarımızdan birisi de faiz giderlerinin bütçe içindeki payının önemli oranda azaltılması olmuştur. Bir yandan salgınla mücadele ederken diğer yandan ülkemizin büyüme potansiyeline ve istihdama katkı sağlayacak yatırımları artırmaya devam edeceğiz. Bu kapsamda 2021 yılında altyapıya yönelik kamu yatırımları vasıtasıyla özel sektörün yenilikçi ve üretken yatırımlarına önemli katkı sağlanacaktır. Nitekim, bir önceki yıl sermaye giderlerine bütçemizden 56,6 milyar lira ayrılmışken bu yıl söz konusu rakamı yüzde 83 artışla 103,7 milyar lira seviyesine taşıyoruz. Hem yerli hem de uluslararası girişimciler açısından yatırım ortamının iyileştirilmesi, kamu gider ve gelirlerinin kalitesinin yükseltilmesi konusunda yapısal reformları da hayata geçireceğiz.

Yatırım ödeneklerinde aktarılan kaynaklar başta demir yolu, sulama, eğitim, sağlık, AR-GE ve OSB yatırımları olmak üzere üretimi, verimliliği ve istihdamı destekleyecek sabit sermaye yatırımları için kullanılacaktır. Cumhurbaşkanımızın liderliğinde sağlıktan eğitime, tarımdan sanayiye, güvenlikten ulaştırmaya kadar her alanda devletimizi ve ekonomimizi güçlendirecek, vatandaşlarımızın refahını artıracak yatırımları birer birer hayata geçirmeye devam edeceğiz.

Sayın Başkan, değerli üyeler; şimdi sizlere Bakanlığımızın 2020 yılındaki bazı faaliyetlerinden bahsetmek istiyorum. Gelir politikalarımızı ekonomimizin hedef ve öncelikleriyle vatandaşlarımızın ihtiyacı doğrultusunda uygulamaya devam ediyoruz. Kamu harcamalarının sürekli ve sağlıklı gelir kaynaklarından karşılanması, vergilendirme kapasitesinin artırılması ve vergi tabanının genişletilmesine yönelik çalışmalar yaptık. Vergide adalet ilkesine uygun olarak yüksek gelir gruplarından daha fazla vergi alınabilmesi amacıyla gelir vergisi tarifesine yeni bir dilim daha ilave ettik. Ekonomide katma değerli üretimi, yatırımı, nitelikli istihdamı ve ihracatı destekleyerek ülkemizin rekabetçi yapısını güçlendirmek amacıyla pek çok vergi düzenlemesini hayata geçirdik. Salgın sürecinde de mükelleflerimizin her zaman yanında olduk. Salgının ekonomideki olumsuz etkilerini gidermek amacıyla 29,4 milyar lira vergi ödemesiyle 40 milyar liralık sosyal güvenlik primi ödemesini erteledik.

Ayrıca, başta yeme içme, eğitim, konaklama, ulaşım, sinema, tiyatro ve müze hizmetleri olmak üzere, birçok alanda sektörel katma değer vergisi indirimlerini hayata geçirdik.

Salgın sürecinde İnteraktif Vergi Dairesi uygulamalarımızın önemi daha da iyi hissedildi. 194 farklı hizmeti elektronik ortam üzerinden mükelleflerimize sunuyoruz. Sistemimize abone olan 670 binin üzerinde mükellefimize ücretsiz olarak e-posta bilgilendirme hizmeti veriyor, İnteraktif Vergi Danışmanı uygulaması yoluyla mükelleflerimizi vergiyle ilgili yükümlülükleri konusunda bilgilendiriyoruz.

Muhtasar beyanname ile aylık ve prim hizmet belgesi birleştirilerek oluşturulan muhtasar ve prim hizmet beyannamesi 2020 yılının Ağustos ayında Türkiye geneline yaygınlaştırılmıştır. Özellikle birden fazla iş yeri olan mükelleflerimizin tek bir beyanname vermesini sağlayarak aylık 2,3 milyon adet belge tasarrufu sağlanmıştır.

E-uygulamalarıyla vergiye gönüllü uyumu teşvik ediyor, uyum maliyetlerini azaltıyoruz. Yaptığımız düzenlemelerle daha fazla mükellefimizin kâğıt yerine elektronik ortamda belge ve defter kullanmasını sağlıyor, vergide dijitalleşme seviyemizi artırıyor ve maliyetleri azaltıyoruz.

E-fatura ve e-arşiv fatura uygulamaları kapsamında bugüne kadar yaklaşık 28 milyar adet fatura elektronik ortamda oluşturulmuş ve iletilmiştir; bu sayede yaklaşık 2,8 milyar liralık tasarruf sağlanmıştır.

Sayın Başkan, değerli üyeler; kamu harcamalarında etkinliği artıracak politika ve düzenlemeleri hayata geçiriyoruz. Kamu maliyesinde saydamlık ve hesap verebilirlik ilkelerine önem veriyoruz. Kamu idarelerinin mali yönetim ve kontrol süreçlerini geliştirmek amacıyla iç kontrol ve iç denetimle ilgili gerekli düzenlemeleri tamamlayarak bu alandaki idari kapasiteyi geliştirmeye devam ediyoruz. Muhasebe ve raporlama hizmetlerini elektronik ortamda yürütüyor ve tasarruf sağlıyoruz.

Sayın Başkan, değerli üyeler; ekonomimizin güçlü yanlarından biri olan düşük kamu borç stokumuz oranımız salgın sürecinde kamu maliyesine katkı sağlamıştır. 2002 yılında yüzde 71,5 olan AB tanımlı genel yönetim borç stokunun gayrisafi yurt içi hasılaya oranı 2020 yılı ikinci çeyrekte yüzde 39,4'e gerileyerek Maastricht Kriterlerinin ve AB ortalamasının oldukça altında yer almıştır. AB tanımlı genel yönetim borç stokunun faiz, kur ve likidite risklerine karşı olan duyarlılığını önemli ölçüde azalttık. Bunu yansıda da görebilirsiniz, bu duyarlılığın ne düzeyde azaltıldığı yansıda özellikle ifade edilmektedir. Bu duyarlılığı ölçmek amacıyla yaptığımız analizler, borç yapımızın sağlamlığına işaret etmektedir. Borçlanma maliyetlerini aşağıya çektik.

Pandemi sebebiyle yaşanabilecek muhtemel risklerin bertaraf edilmesini teminen hazine nakit rezerv düzeyinin yüksek tutulması amacıyla da ilave finansman ihtiyacı doğmuştur. Bu kapsamda 2020 Ocak-Ekim döneminde yapılan net borçlanma 244,5 milyar TL olarak gerçekleşmiştir. 16 Ekim 2020 tarihinde 308,2 milyar TL olarak tespit edilen yeni borçlanma limitinin oldukça altında bir net borçlanmayla yılı kapatıyor olacağız.

Salgın sürecinin yarattığı belirsizlikler ve finansman ihtiyacı artışına rağmen, 2020 yılı içerisinde sabit getirili iç borçlanmanın yıllık bileşik maliyeti ciddi miktarda azalarak tek haneli seviyelere inmiştir. 2019 yılında yüzde 18,30 olan sabit getirili iç borçlanmanın ortalama maliyeti Ocak-Ekim 2020 döneminde yüzde 10,1 olarak gerçekleşmiştir. Bununla birlikte, 2019 yılında 30,1 ay olan iç borçlanmanın ortalama vadesi, Ocak-Ekim 2020 döneminde 32,1 ay olarak gerçekleşmiştir.

Sayın Başkan, değerli üyeler; merkezî yönetim bütçe kanununda belirtilen limitlerle hazine garantileri ve borç üstlenim taahhütlerinden kaynaklanabilecek riskleri de sınırlandırıyoruz. Bu taahhütlerden kaynaklanabilecek koşullu yükümlülükler kapsamındaki risklerin borç stokuna, borcun sürdürülebilirliğine ve mali disipline muhtemel etkilerini çeşitli senaryo analizleri ve araçlar vasıtasıyla ölçüyor ve yakından takip ediyoruz. Bu çerçevede öngörülen kredi talepleri ve gerçekleştirilmesi planlanan projeler dikkate alınarak 2021 yılı için her iki limiti de 4,5 milyar dolar olarak belirledik.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sayın Bakanım, normal süreniz dolmuştur. Sunumunuzu tamamlamak üzere on beş dakika ek süre veriyorum.

Buyurun lütfen.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI LÜTFİ ELVAN – Hazine garantili kredilerden üstlenim oranı düşük seviyelerde seyretmektedir. 2002 yılında bu oran yüzde 51,9 iken 2020 yılı Eylül ayı sonu itibarıyla yüzde 3,1 seviyesine gerilemiştir.

Hazine finansman programı çerçevesinde uluslararası sermaye piyasalarından 6,5 milyar dolar tutarında dış finansman sağladık. 2020 yılında uluslararası sermaye piyasalarında gerçekleştirdiğimiz borçlanma işlemlerine uluslararası yatırımcılar yoğun bir ilgi göstermiştir. Özellikle şubat ayında gerçekleştirdiğimiz 4 milyar dolar tutarındaki beş ve on yıl vadeli çift dilim ihraç, uluslararası sermaye piyasalarında ülkemiz tarafından tek seferde gerçekleştirilen en yüksek tutarlı ihraç olma özelliğini taşımaktadır. İhraca gelen yaklaşık 11 milyar dolar tutarındaki yatırımcı talebi, uluslararası

sermaye piyasalarında gerçekleştirdiğimiz ihraçlara gelmiş en yüksek yatırımcı talebidir. Ekim ayında gerçekleştirilen ihraçta ise salgın dönemine rağmen 300'ün üzerinde yatırımcı, ihraç tutarının 3 katına yakın talep göstermiştir.

Şeffaf, öngörülebilir ve istikrarlı bir biçimde uygulayacağımız ekonomi politikalarıyla ülke risk priminin azaltılmasını sağlayacağız. Yurtdışı borçlanmada maliyeti düşürüp daha uzun vadeli tahvil ihraçlarıyla toplam vade yapısını güçlendireceğiz ve ülkemizin düşük borç stokunun yanına vade uzamasını da ekleyerek daha etkili ve güçlü bir borç profiline ulaşacağız.

Sayın Başkan, değerli üyeler; girişimcilik ekosistemini yeni finansman araçları ve yöntemlerle destekliyoruz. Finansmana erişimde sıkıntı yaşayan çekirdek, başlangıç ve erken aşama şirketler için yeni finansal araçlar sunuyoruz. Melek yatırımcılık sistemini, üst fonlara kaynak aktarım mekanizmasını ve girişim sermayesi fonlarına doğrudan kaynak aktarım mekanizmalarını yürütüyoruz. Girişim sermayesi fonlarına doğrudan kaynak aktarımı kapsamında 2023 yılının sonuna kadar 2 milyar lira tutarında kaynak taahhüdünde bulunmayı hedefliyoruz. Bu bağlamda, ilk çalışmamız olan Tech-InvestTR programını tamamladık ve 5 girişim sermayesi fonuna yaklaşık 300 milyon lira taahhütte bulduk. İyi uygulama örnekleri ve uluslararası kabul gören faizsiz finans ilkeleri çerçevesinde, sektörün ihtiyaçlarını ve katılımcıların hassasiyetlerini dikkate alarak katılım finans bankacılığının geliştirilmesine de devam edeceğiz.

Katılım sigortacılığını yaygınlaştıracğız. Sigortacılık ve özel emeklilik sektörünü de geliştirmeye devam ediyoruz. Türk sigortacılık sektörünü daha rekabetçi bir yapıya kavuşturmak amacıyla kamu sigorta ve emeklilik şirketlerini, Türkiye Sigorta ve Türkiye Hayat Emeklilik çatısı altında birleştirdik. Reasürans alanının daha etkin yürütülmesi amacıyla kurulan Türkiye Reasürans AŞ'ye ülkemiz içinde kurulan sigorta ve reasürans havuzlarının idaresi verilerek risk yönetiminde etkinliğin artırılması çalışmalarını başlattık.

Sayın Başkan, değerli üyeler; çiftçi ve esnafımızda desteğimiz devam ediyor. Düşük faizli kredi desteğiyle 2020 yılı Eylül ayı itibarıyla Ziraat Bankasınca 58,2 milyar lira, Tarım Kredi Kooperatiflerince 3,5 milyar lira olmak üzere toplam 61,7 milyar liralık bakiyeye ve 840 bin çiftçiye ulaşılmıştır. Salgın dolayısıyla zarar gören tarımsal üreticilerin Mayıs ve Haziran aylarına denk gelen ve 6 milyar lirayı bulan taksitleri faizsiz olarak altı aylığına ertelenmiştir. Çiftçilerimize yönelik destek tutarının salgın nedeniyle kredi ertelemelerine ve kullandırılmalarına bağlı olarak 2020 yılı sonunda 4,6 milyar liraya ulaşması beklenmektedir. Bu amaçla, 2021 yılı bütçesinde 5,5 milyar lira ödenek öngörülmektedir. Halk Bankasınca esnaf ve sanatkârlara kullandırılan kredi bakiyesi 2002 yılında 150 milyon lira iken 2020 yılı Eylül ayı itibarıyla 67 milyar liraya, bu krediden faydalanan esnaf sayısı ise 64 binden 1,5 milyona ulaşmıştır.

Sayın Başkan, değerli milletvekillerimiz; özelleştirme uygulamalarına ekonomide verimlilik artışı temelinde etkin bir piyasa mekanizması oluşturulması bakış açısıyla devam ediyoruz.

TÜİK tarafından uluslararası standartlara uygun, kullanıcı odaklı ve sürdürülebilir bir istatistik sistemi kurma yönünde atılan adımlar süratle güçlendirilecek ve geliştirilecektir. TÜİK, Avrupa Birliği uyum ve entegrasyon sürecine uygun olarak istatistik kurumlarının bilimsel ve teknik bağımsızlığı ilkesine olumlu yönde katkı sağlayarak yeniden teşkilatlandırılmış, kurum bünyesindeki idari fonksiyonlar daha etkin hâle getirilmiştir.

Devlet Malzeme Ofisinin ülke kalkınmasında ihtiyaç duyulan sürdürülebilir kamu alım politikalarını destekleyen uluslararası ölçekte bir merkezî satın alma kurumuna dönüşmesini amaçlıyoruz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; konuşmamın bu bölümünde Sayıştay tarafından yüce Meclise sunulan Hazine ve Maliye Bakanlığı 2019 Yılı Denetim Raporu'na ilişkin değerlendirmemi sizlerle paylaşmak istiyorum. Bakanlık olarak Sayıştay denetim raporlarına hassasiyetle yaklaştığımızı belirtmek isterim. 2019 Yılı Denetim Raporu'nda Bakanlığımıza yönelik olarak toplam 36 denetim bulgusuna yer verilmiştir; söz konusu bulgulardan 6'sının gereği yerine getirilmiştir, 13'üyle ilgili olarak muhasebe kayıtlarının gözden geçirilmesi, yazılım geliştirme ve gerekli denetim faaliyetlerinin planlanması gibi hususlarda sistem geliştirme çalışmaları başlatılmıştır, 8 bulguyla ilgili olarak mevzuat değişikliği çalışmalarına devam edilmekte olup 9'uyla ilgili olarak da bulguların çözümüne yönelik gerekli çalışmalar yapılacaktır. Özellikle buradaki 4 bulguyla ilgili Maliye Bakanlığımızın ve Sayıştayın birlikte çalışıp buna bir çözüm üreteceğini buradan açıklıkla ifade etmek istiyorum. Bu kapsamda, 2019 Yılı Sayıştay Denetim Raporu'nda yer alan bütün bulgulara yönelik olarak, Bakanlığımızın ilgili birimleri gerekli düzeltici işlemlerin yapılması ve önlemlerin alınması için çalışmalarını yürütmekte, sürece ilişkin periyodik izleme ve raporlama faaliyetleri yerine getirilmektedir.

Hazine ve Maliye Bakanlığınca kamu mali yönetimi ve kontrol sisteminin işleyişini olumsuz yönde etkileyen hususların tespitini ve gerekli tedbirlerin alınmasını sağlıyoruz. Bu amaçla Sayıştay tarafından düzenlenen tüm raporlar Bakanlığımız bünyesinde detaylı olarak incelenmekte, uygulama hataları, mevzuat eksiklikleri ve sistemsiz sorunlar tespit edilerek gerekli çalışmalar yapılmaktadır.

Bu arada şunu da ifade etmek istiyorum: Özellikle tüm ilgili arkadaşlarımızla yapmış olduğumuz toplantı sonrası... İnşallah, bundan sonraki süreçte hemen, Sayıştay Başkanlığımız ile Hazine ve Maliye Bakanlığımız birlikte bir protokol imzalayarak taşrada çok yoğun bir eğitim programını başlatacağız. Zaten Bakanlığımızın eğitim programları devam ediyor ama Sayıştay Başkanlığıyla koordineli olarak bu programları yürüteceğiz.

2019 Yılı Denetim Raporlarının inceleme çalışmasında, 5018 sayılı Kanun'a tabi merkezî yönetim kapsamında 36 genel bütçeli idare, 133 özel bütçeli idare, 8 düzenleyici ve denetleyici kurum olmak üzere toplam 177 kamu idaresinin kamu idare raporları incelenerek 1.491 adet bulgu tespit edilmiştir. Ayrıca, 2019 Yılı Sayıştay Denetim Raporlarında yer alan bulgulara yönelik olarak, 45 idareye, Bakanlığımız görev alanına giren konularla ilgili 103 bulgunun düzeltilmesiyle ilgili görüş verilmiştir.

Sayın Başkan, değerli üyeler; şimdi sizlere 2021 yılı gelir bütçesi hakkında bilgi sunmak istiyorum.

2021 yılında salgın sürecinin ekonomi üzerindeki olumsuz etkilerini ortadan kaldırmaya yönelik alınan tedbirlerin kademeli olarak gevşetilmesi ve ekonomik faaliyetlerde yaşanan iyileşmeye bağlı olarak bütçe gelir performansımızın artmasını bekliyoruz. Merkezî yönetim bütçe gelirlerinin bir önceki yıla göre yüzde 13,2 oranında artışla 1,1 trilyon lira, vergi gelirlerinin yüzde 16,7 oranında artarak 922,7 milyar lira, vergi dışı gelirlerin ise yüzde 2,2 oranında azalarak 178,4 milyar lira olması tahmin edilmektedir.

Şimdi sizlere Bakanlığımızın Gelir İdaresi Başkanlığının, Özelleştirme İdaresi Başkanlığının ve Türkiye İstatistik Kurumunun 2019 yılı kesin hesabına ilişkin bilgi vermek istiyorum. 2019 yılı sonu itibarıyla 415,5 milyar lira olan Hazine ve Maliye Bakanlığı bütçesinin 394,9 milyar lirası kullanılmıştır. Bunun yaklaşık yüzde 1'ine tekabül eden 3,8 milyar liralık kısmı Bakanlık hizmetlerinde kullanılmıştır. Diğer kamu hizmetlerinin finansmanı için ise 391,1 milyar liralık kaynak aktarılmıştır. 2019 yılı sonu itibarıyla 4 milyar lira olan Gelir İdaresi Başkanlığı bütçesinin 3,8 milyar lirası kullanılmıştır. Yine 2019 yılı sonu itibarıyla 41,7 milyon lira olan Özelleştirme İdaresi Başkanlığı bütçesinin 36,7 milyon lirası kullanılmıştır. Türkiye İstatistik Kurumumuza gelince, 2019 sonu itibarıyla 409,3 milyon lira olan Türkiye İstatistik Kurumu bütçesinin 390,4 milyon lirası kullanılmıştır.

Şimdi de Bakanlığımızın Gelir İdaresi Başkanlığının, Özelleştirme İdaresi Başkanlığının ve Türkiye İstatistik Kurumunun gelecek yıl bütçe tekliflerini ilişkin bilgi vermek istiyorum. Bakanlığımızın 2021 yılı bütçe teklifi performans esaslı program bütçe esaslarına göre hazırlanmıştır. 2021 yılı bütçe teklifinde Bakanlığımız ana hizmetlerine ilişkin olarak; Finansal Sistemin Geliştirilmesi ve Sigortacılık Programı, Hazine Varlıklarının ve Yükümlülüklerinin Yönetimi Programı, Kayıt Dışı Ekonomiyle Mücadele Programı ve Stratejik Yönetim ve Kaynak Tahsisi Programı yer almaktadır. Bakanlığımızın 2021 yılı toplam bütçe teklifi 570,2 milyar liradır. Faiz hariç tutulduğunda bütçe teklifi 390,6 milyar lira olmaktadır. Bu teklifin yüzde 1,2'sine tekabül eden 4,7 milyar lira Bakanlığımız hizmetleri için kullanılacaktır. Bakanlığımız faiz hariç 2021 yılı bütçesinin yüzde 98,8'lik kısmı olan 385,8 milyar lira ise diğer kamu idarelerinin hizmetlerinin finansmanı için ayrılmıştır. Faiz harcamaları için ayrılan kaynak tutarı ise 179,5 milyar liradır. Gelir İdaresi Başkanlığının 2021 yılı bütçesi için teklif ettiğimiz ödenek tutarı 4,4 milyar liradır. Özelleştirme İdaresi Başkanlığının 2021 yılı bütçesi için teklif ettiğimiz ödenek tutarı 44,3 milyon liradır. Türkiye İstatistik Kurumumuz için ise 500,9 milyon liradır.

Sayın Başkan, değerli üyeler; önümüzdeki dönemde küresel salgının etkilerinin azalacağı ve yeni fırsatların oluştuğu bir toparlanma dönemine gireceğiz. Bu süreçte, fiyat istikrarını sağlayacak, mali disiplini koruyacak, para ve maliye politikalarında eş güdümü artıracak, yatırım ortamını iyileştirecek, üretim odaklı gelir oluşturma potansiyelimizi yükseltirken salgının olumsuz etkilerini giderecek ekonomik ve sosyal dönüşüm programlarını da hayata geçireceğiz. Politikalarımızın hazırlık ve uygulama süreçlerinde ilgili tüm tarafların katkılarına önem verecek, istişareye dayalı katılımcı bir anlayışla hareket edeceğiz.

Sözlerime burada son verirken başta siz değerli üyeler olmak üzere bütçenin hazırlanmasında emeği geçen herkese teşekkür eder, 2021 yılı bütçesinin ülkemize ve milletimize hayırlı olmasını dilerim. Hepinizi de saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sayın Bakanımıza biz de sunumları için çok teşekkür ediyoruz.

Bildiğiniz gibi, düzenleyici ve denetleyici kurumlarımızın da ayrı kısa sunumları oluyor.

Şimdi bu kapsamda sunumlarını yapmak üzere Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu İkinci Başkanı Sayın Yakup Asarkaya'ya söz veriyorum.

Süreniz beş dakikadır Sayın Asarkaya.

Buyurun lütfen.

2.- BDDK İkinci Başkanı Yakup Asarkaya'nın, 2021 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi (1/281) ile 2019 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanun Teklifi hakkında sunumu

BDDK İKİNCİ BAŞKANI YAKUP ASARKAYA – Sayın Başkan, Plan ve Bütçe Komisyonunun değerli üyeleri; sözlerime başlarken şahsım ve Kurumum adına hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle sizlere Kurumumuzun görev alanında yer alan kuruluş bilgilerini ve bankacılık sektörüne ilişkin temel verileri sunmak istiyorum.

2020 yılı Ekim ayı itibarıyla BDDK'nin doğrudan düzenleme ve denetleme alanında 32'si mevduat bankası, 14'ü kalkınma ve yatırım bankası, 6'sı katılım bankası ve 2'si TMSF bünyesindeki banka olmak üzere toplam 54 banka, 22 finansal kiralama şirketi, 56 factoring şirketi, 15 finansman şirketi, 38 finansal denetim yetkisini haiz bağımsız denetim şirketi ve 18 varlık yönetim şirketi bulunmaktadır. Böylece, Kurumumuz, 2019 yıl sonu verileri itibarıyla finansal sektörün yaklaşık 4,6 trilyon TL'lik aktif büyüklüğüne sahip yüzde 89'luk kısmının düzenleme ve denetiminden sorumlu bulunmaktadır.

Türk bankacılık sektörü son on sekiz yılda yıllık ortalama yüzde 20 civarında bir büyüme kaydetmiş, 2002 yıl sonunda 213 milyar TL olan aktif toplamı 2020 yılı Ağustos ayı itibarıyla 5,8 trilyon TL'ye ulaşmıştır. Aynı dönemde şube sayısı yüzde 82 oranında artışla 11.298'e, personel sayısı ise yüzde 64 oranında artışla 203.193'e ulaşmıştır. Son dönemde ortaya çıkan küresel belirsizliklere ve olumsuz piyasa koşullarına rağmen güçlü mali yapısını korumayı başaran sektörümüz, görece düşük olan finansal katılım seviyesi nedeniyle büyüme potansiyelini sürdürmektedir.

Sektörün kredileri 3,5 trilyon TL'ye ulaşmış ve kredilerin aktif toplamı içindeki payı yüzde 59,6 seviyesine yükselmiştir. Toplam kredilerin yaklaşık yüzde 77,4'ü şirketler kesimine kullanılmış olup, ekonomimiz için önemli bir yer teşkil eden KOBİ'lere sağlanan krediler toplam kredilerin yüzde 24,1'i seviyesindedir.

Geleneksel olarak mevduat ağırlıklı bir kaynak yapısına sahip olan sektörümüzün Ağustos 2020 itibarıyla mevduat toplamı 3,3 trilyon TL düzeyindedir. Geçtiğimiz yıllarda bankalarımızın kredi büyümesini fonlayabilmek için kaynak çeşitlendirmesine yönelmiş, yurt dışı kaynaklardan önemli düzeyde düşük maliyetli kredi sağlanmış, ayrıca menkul kıymet ihraçlarıyla uzun vadeli fon kaynağı elde edilmiştir. Bu kapsamda, bankacılık sektörünün Ağustos 2020 itibarıyla yurt dışı finansal piyasalardan elde ettiği toplam sendikasyon kredisi tutarı 15,4 milyar ABD doları, sekürütizasyon kredisi ise 11,4 milyar ABD doları olarak gerçekleşmiştir. Ayrıca, son bir yılda 13,9 milyar ABD doları sendikasyon kredisi ödemesi gerçekleştirilmiş olup bankacılık sektörümüzün söz konusu kredileri yenileme oranı yüzde 88,8 düzeyindedir. Bankalarımızın bir başka uzun vadeli yabancı kaynağı olan yurt dışından sağlanan sermaye benzeri borç tutarı ise Ağustos 2020 itibarıyla 5,1 milyar ABD dolarına ulaşmıştır.

Sektörün temel risk göstergelerini yansıtan likidite, kaldıraç ve takipteki alacaklar rasyoları ile yabancı para pozisyonu yönetilebilir düzeylerde seyretmekte, sermaye yeterliliği rasyosu uluslararası standartların öngördüğü düzeyin oldukça üzerinde bulunmaktadır. Ağustos 2020 itibarıyla 567 milyar TL'ye ulaşan ve kaliteli unsurlardan oluşan özkaynaklar, BDDK tarafından yapılan düzenlemelerin de olumlu katkısıyla gücünü korumuştur. Bu sayede, yaşadığımız pandeminin doğurduğu olumsuz koşullara rağmen, Ağustos 2020 itibarıyla bankacılık sektörümüzün sermaye yeterlilik oranı yüzde 19,3; çekirdek sermaye yeterliliği oranı ise yüzde 14,8 olarak gerçekleşmiştir. Yaşanan küresel salgının olumsuz etkilerine rağmen bankacılık sektörünün önemli sağlamlık göstergelerinden olan takipteki alacaklar oranı yüzde 4,1 ile gelişmekte olan ve hatta gelişmiş birçok ülkedekinden daha iyi durumdadır.

Bankacılık sektörümüz ön kârlılık göstergeleriyle de sağlamlığımızı teyit etmektedir. Sektörün dönem net kârı geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 30,8 oranında artarak Ağustos 2020 döneminde 42,9 milyar TL düzeyinde gerçekleşmiştir .

Sayın Başkan, değerli Komisyon üyeleri; izin verirseniz biraz da geçtiğimiz bütçe yılında BDDK gündeminde yer alan bazı konulara değinmek isterim.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Yalnız, süreniz dolmuştur Sayın Asarkaya. Bir dakika ek süre veriyorum, lütfen toparlayınız.

BDDK İKİNCİ BAŞKANI YAKUP ASARKAYA – O zaman son sözlere geçeyim efendim.

2021 Yılı Bütçe Teklifi hakkında kısa bilgiler vereyim. Malumlarınız olduğu üzere, Kurumumuza genel bütçeden ödenek tahsisi söz konusu değildir. Kurumumuzun giderleri sorumlu olduğumuz finansal kuruluşların bilançoları üzerinden hesaplanan katılma paylarıyla karşılanmaktadır, 2021 yılı için on binde 2 oranında. Bu kapsamda, Kurumumuzun bütçe büyüklüğü 2021 yılı için 924 milyon TL olarak öngörülmüştür. Söz konusu bütçenin yüzde 99,92'si katılma paylarından oluşmaktadır.

2019 yılına ait Sayıştay Denetim Raporu'nda mevzuat değişikliği gereksinimi ve mali tablo hazırlanmasına ilişkin teknik detaylarla ilgili toplam 4 adet bulguya yer verilmiştir. Bu bulgulardan 2'si hakkında ilgili kurumlar nezdinde koordinasyon sağlanarak gerekli işlemler tesis edilmiştir. Diğer 2 bulgu hakkında ise kanuni düzenleme yapılmasına ihtiyaç olduğundan mevzuat çalışmalarında yer alması için hazırlıklar yapılmıştır.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Evet, toparlayalım lütfen.

BDDK İKİNCİ BAŞKANI YAKUP ASARKAYA – Kurum olarak beşeri sermayemize harcadığımız tutar en önemli gider kalemlerimizi oluşturmaktadır. Bu kapsamda; Kurumumuzun gider bütçesinin yüzde 33 'ü personel giderleri, yüzde 5'i SGK prim giderleri, yüzde 8'i mal ve hizmet alım giderleri, yüzde 14'ü cari transfer ödemeleri ve yüzde 40'ı ise sermaye giderlerinden oluşmaktadır.

Sözlerime son verirken, 2021 yılı bütçesinin ülkemize ve milletimize hayırlı olmasını temenni ediyorum, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Çok teşekkür ediyorum Sayın Asarkaya.

Şimdi, sunumlarını yapmak üzere Sermaye Piyasası Kurulu Başkanı Sayın Ali Fuat Taşkesenlioğlu'na söz veriyorum.

Süreniz beş dakikadır.

Buyurun lütfen.

3.- SPK Başkanı Ali Fuat Taşkesenlioğlu'nun, 2021 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi (1/281) ile 2019 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanun Teklifi hakkında sunumu

SPK BAŞKANI ALİ FUAT TAŞKESENLİOĞLU - Sayın Başkan, Sayın Bakan, Plan ve Bütçe Komisyonunun sayın üyeleri; sözlerime başlamadan önce şahsım ve kurumum adına sizleri saygıyla selamlıyorum.

İçerisinde bulunduğumuz yıla hiç şüphesiz ki yaşanan küresel ve bölgesel pek çok gelişmeyi gölgesinde bırakan Covid-19 salgını damga vurmuş, salgının ekonomik etkileri maalesef ki tüm dünyada kendini göstermiştir. Hükümetlerce yürürlüğe konulan teşvik paketleriyle salgının işletmeler ve finansal sektör üzerindeki olumsuz etkilerinin hafifletilmesi, böylelikle de finansal sistemin istikrarının korunması amaçlanmıştır. Mevcut durumda dünya genelinde vaka sayısının 55 milyona, virüs nedeniyle hayatını kaybedenlerin sayısının ise 1,5 milyona yaklaşmış olması, bu salgının bir müddet daha gündemimizde üst sıralarda olmaya devam edeceğine işaret etmektedir.

Bu süreçte salgın nedeniyle Avrupa da dâhil olmak üzere gelişmiş ekonomiler alternatif tedarik merkezleri arayışı içerisine girmişler, Çin'i ilk üç tedarik coğrafyası içerisinde sayan şirketlerin oranı önemli ölçüde azalırken, yine ilk üç tedarik coğrafyasında Türkiye'nin yer aldığı AB merkezli şirketlerin oranında ciddi bir artış gözlenmiştir. Bütün bu veri ve gelişmeler, Türkiye'nin dinamik üretim yapısı ve avantajlı coğrafi konumunu gözler önüne sermektedir.

Sermaye Piyasası Kurulu olarak dünyanın ve ülkemizin geçmekte olduğu bu zorlu ve sıkıntılı süreçte her zamankinden daha da fazla sorumluluk almamız gerektiğinin farkındayız. Bu nedenle kalkınmamıza uzun vadeli kaynak sağlayarak katkıda bulunma gayretiyle var gücümüzle çalışmaktayız.

Mevcut durumda hisse senedi, tahvil, bono, yatırım fonu, otomatik BES, gönüllü BES ve benzeri araçlar yoluyla yaklaşık 18 milyon vatandaşımız doğrudan veya dolaylı olarak sermaye piyasalarımızın yatırımcısı olmuştur. 2020 yılında bugüne kadar 6 şirket toplam 389 milyon TL tutarında pay ihracıyla halka açılmıştır.

2020 Eylül ayı itibarıyla SPK kaydında 509 adet şirket bulunmaktadır. Bunların 398'i borsada işlem görmekte olup, bu şirketlerin piyasa değeri 1 milyar 468 milyon TL'ye ulaşmıştır. 2019 sonu itibarıyla menkul kıymet yatırım fonları tarafından yönetilen varlık miktarı 114 milyar TL iken, içerisinde bulunduğumuz koşullara rağmen 2020 yılı Ağustos ayı itibarıyla bu rakam yaklaşık yüzde 20 artarak 137 milyar TL seviyesine ulaşmıştır.

Sermaye piyasalarına olan yönelimin ve buna bağlı olarak da sorumluluklarımızın artışı bu dönemde, piyasaların hukuki ve teknolojik altyapısını, güvenliğini ve yatırımcı dostu kimliğini güçlendirici çalışmalarımız devam etmiştir. Oluşan ihtiyaç doğrultusunda şubat ayında gerçekleştirilen kanun değişikliği ve birçok ikincil düzenlemeyle sermaye piyasalarımızı güçlendirecek önemli adımlar atılmıştır.

Bu çerçevede yapılan düzenlemelerle sisteme kazandırılan Borçlanma Aracı Sahipleri Kurulu ve teminat yönetim sözleşmeleriyle fon sahiplerinin şirketleri daha güvenli bir şekilde değerlendirmeleri, finansmana ihtiyaç duyan şirketlerin risk primlerinin düşmesi ve reel sektörün borçlanma aracı ihraçlarındaki payının artması amaçlanmaktadır. Getirilen diğer bir yenilik olan proje finansmanı yöntemi ise altyapı, yenilenebilir enerji ve benzeri gibi projelere uzun vadeli alternatif finansman olanağı sağlama amacına yöneliktir. Böylece sermaye piyasalarının reel sektörü fonlamadaki payı artacak ve ülkemiz kalkınmasında doğrudan katkı sağlanacaktır. Ayrıca, yatırımcıların korunması amacıyla da çok önemli bazı değişiklikler yapılmış, piyasa bozucu eylemlere uygulanan idari para cezalarıyla bilgi suistimali ve piyasa dolandırıcılığı suçlarına yönelik hapis cezaları artırılmıştır. Bunlara ek olarak, azınlık pay sahiplerinin haklarının daha etkin korunması amacıyla sermaye piyasaları yoluyla sağlanan fonların yatırımcılara vadedildiği gibi kullanılması için önemli kriterler getirilmiş ve kullanılmadığı takdirde SPK'nin ilgili işlemi geri alabilmesinin önü açılmıştır.

SPK tarafından yapılan çalışmalarla, önemli nitelikteki işlem tanımı sadeleştirilmiş, halka açık şirketlerin mevzuata uyum maliyetlerinin düşürülmesine yönelik çalışmalar gerçekleştirilmiştir.

Kurulumuzun gözetim ve denetimi altında; 156 milyar TL portföy büyüklüğüyle 405 adet emeklilik yatırım fonu, 640 adet menkul kıymet yatırım fonu, 7 adet girişim sermayesi yatırım ortaklığı, 9 adet menkul kıymet yatırım ortaklığı, büyüklüğü 37 milyar TL'ye yaklaşmış 33 adet gayrimenkul yatırım ortaklığı, 51 adet gayrimenkul yatırım fonu ve 64 adet girişim sermayesi yatırım fonu...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sayın Taşkesenlioğlu, normal süreniz bitmiştir, bir dakika ek süre veriyorum, lütfen toparlayınız.

SPK BAŞKANI ALİ FUAT TAŞKESENLİOĞLU - ...105 adet bağımsız denetim şirketi, 139 adet gayrimenkul değerlendirme şirketi, 9 adet derecelendirme kuruluşu, 72 adet aracı kurum bulunmaktadır.

Kurulumuz 2019 Yılı Sayıştay Denetim Raporu'nda, vadeli mevduat hesaplarına ilişkin faiz gelirlerinin ilgili oldukları mali yıl esas alınarak tahakkuk ettirilmesi gerektiği belirtilmiştir. Söz konusu faiz gelirlerinin tahakkuku, gelir tahakkukları hesabı kullanılarak Merkezî Yönetim Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine uygun olarak yapılmıştır. Ayrıca, Kurulumuz, 9/8/2019 tarihi itibarıyla Tek Hazine Kurumlar Hesabı uygulaması kapsamına alınmıştır, önümüzdeki dönemde Kurulumuzca yeni bir vadeli mevduat hesabı açılması da söz konusu değildir.

2019 Yılı Kesin Hesap Raporu'na göre Kurulumuzca 359 milyon 83 bin 357 TL gelir tahsilatı ve 277 milyon 662 bin 545 TL tutarında gider kaydı yapılmıştır. Yapılan bu giderin 149 milyon 800 bin TL'lik kısmı genel bütçeye yapılan aktarmayı içermektedir.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Evet, lütfen toparlayın Sayın Taşkesenlioğlu.

SPK BAŞKANI ALİ FUAT TAŞKESENLİOĞLU – Kurulumuzun 2020 yılı bütçe ödeneği 321 milyon TL'dir. Sermaye Piyasası Kurulunun 2021 yılı faaliyetleri için 408 milyon 650 bin TL ödenek teklifinde bulunulmuştur. Bunun 180 milyon TL'si hazineye aktarılacak olup gelirlerden ayrılan paylar kaleminde yer almaktadır.

Sözlerime son verirken 2021 yılı bütçemizin ülkemiz için hayırlara vesile olmasını temenni eder, saygılarımı sunarım.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Çok teşekkür ediyoruz Sayın Taşkesenlioğlu.

Şimdi de sunumlarını yapmak üzere Kamu İhale Kurumu Başkanı Sayın Hamdi Güleç'e söz veriyorum.

Sizin de süreniz beş dakikadır Sayın Güleç.

Buyurun lütfen.

4.- Kamu İhale Kurumu Başkanı Hamdi Güleç'in, 2021 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi (1/281) ile 2019 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanun Teklifi hakkında sunumu

KAMU İHALE KURUMU BAŞKANI HAMDİ GÜLEÇ – Sayın Başkanım, Sayın Bakanım, Plan ve Bütçe Komisyonunun değerli üyeleri; Kurumum ve şahsım adına hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Kamu alımları sisteminin düzenlenmesi ve denetlenmesiyle görevli olan Kurumumuzun 2021 yılı bütçesi ile faaliyet ve hedefleri hakkında sizlere bilgi sunmak üzere söz almış bulunuyorum.

Sayın Başkan, değerli üyeler; kamu alımları, kamusal ihtiyaçların karşılanması amacıyla olduğu kadar, iktisadi kalkınmayı destekleme aracı olarak da kullanılmaktadır. Bu doğrultuda, ülkemizde 2019 yılında yapılan kamu alımlarının toplam tutarı 142,7 milyar lira, 2020 yılının ilk dokuz ayında ise 119,6 milyar lira olarak gerçekleşmiştir. Bu alımlara ilişkin denetimleri yapmakla görevli olan Kurumumuz, 2019 yılında 1.767 adet, 2020 yılının ilk dokuz ayında ise 1.531 adet itirazın şikâyet başvurusunu inceleyerek sonuçlandırmıştır. Bu dönemde kamu alımları sisteminin geliştirilmesine yönelik dijital dönüşüm çalışmaları da artarak devam etmiştir.

On Birinci Kalkınma Planı ve Cumhurbaşkanlığı programları, hedefleri doğrultusunda, kamu ihale ve sözleşme süreçlerinin iyileştirilmesine yönelik pek çok uygulama Kurumumuz tarafından hayata geçirilmiştir.

Bir e-devlet projesi olan Elektronik Kamu Alımları Platformu sayesinde birçok ihale işlemi elektronik ortamda yapılabilir hâle gelmiştir. EKAP üzerinden ihale dokümanları ve ilanlarına ücretsiz erişim sağlanırken teklifler de elektronik olarak verilebilmektedir. Ayrıca, her türlü bildirim ve tebligat masrafsız ve hızlı bir şekilde gönderilebilmekte, ihalelere yönelik şikâyet başvuruları elektronik olarak yapılabilmektedir.

Bu çalışmaların sonucunda, ihalelere katılım kolaylaşmış, katılımcılar arasında rekabet artarken zaman ve kaynak tasarrufu sağlanmıştır. Son üç yılda yapılan düzenlemeler ve geliştirmelerle elde edilen tasarruf 1 milyar lira civarındadır. EKAP'la artan saydamlık sayesinde kamuoyu denetiminin etkinliği de korunmuştur.

Sayın Başkan, değerli üyeler; Kurumumuzca yürütülen çalışmaların önemi pandemi sürecinde bir kez daha teyit edilmiştir. EKAP uygulamaları sayesinde mart ayından bu yana kamu ihaleleri herhangi bir aksama yaşanmadan devam etmiş, elektronik ihale kullanım oranı yüzde 9'dan yüzde 40'a yükselmiştir. 2019 yılında 4.551 adet e-ihale yapılırken 2020 yılının ilk 10 ayında bu sayı 11 bine ulaşmıştır. Ayrıca, son iki yılda 2.500'ü aşkın ihalede elektronik eksiltme yapılarak ihtiyaçların daha

uygun şartlarda temin edilmesi sağlanmıştır. 2021 yılında bu sayıların daha da artması beklenmektedir. Elektronik uygulamalara tam uyumun sağlanmasıyla birlikte, kamu ihalelerindeki dönüşümün tamamlanması da hedeflenmektedir.

Kurumumuz, önümüzdeki dönemde de kamunun daha hızlı, daha kaliteli ve daha verimli alım yapmasına imkân sağlayacak çalışmalara odaklanacaktır. Yeni Ekonomi Programı'na uygun olarak kamu ihale mevzuatının sadeleştirilmesi, ihalelere yönelik yeterli sistemi kurulması, ihale sözleşmelerinin elektronik ortamda yürütülmesi ve takip edilmesi öncelikli hedeflerimiz arasında yer almaktadır.

Sayın Başkan, değerli üyeler; Kurumumuzla ilgili 2019 Yılı Sayıştay Denetim Raporu'nda bir alacak kaleminin mahiyetine uygun hesapta takip edilmemesi dışında, mali rapor ve tabloların tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği denetim görüşü olarak belirtilmiştir.

Kesin hesap ve bütçe bilgilerine bakıldığında ise Kurumumuzun 2019 yılı bütçesinde 150 milyon lira gelir ve ödenek öngörülmüş iken 122,5 milyon lira gelir ve 121,3 milyon lira harcama gerçekleştiği görülmektedir. 2021 yılı bütçesinde de gelir ve ödenek 150 milyon lira olarak planlanmış olup bu ödeneğin 72,7 milyon lirasının personel ve SGK giderlerine harcanacağı öngörülmektedir.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Evet, süreniz dolmuştur. Bir dakikada toparlarsanız çok memnun olurum.

KAMU İHALE KURUMU BAŞKANI HAMDİ GÜLEÇ – Bitiriyorum Başkanım.

Bu çerçevede 2021 yılı için Kurumumuza tahsil edilen bütçenin büyük bir sorumluluk anlayışı içinde harcanacağı ve kamu alımları sisteminin izlenmesi, denetlenmesi ve düzenlemesine yönelik görevlerin Kurumumuz tarafından hassasiyetle yürütülmeye devam edileceğinin değerli Komisyon üyeleri tarafından bilinmesini temenni eder, herkese saygılar sunarım.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Evet, çok teşekkür ediyorum.

Şimdi, sunumunu yapmak üzere Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu Başkanı Sayın Rıza Çelen'e söz veriyorum.

Sayın Çelen, sizin de süreniz beş dakikadır.

Buyurun lütfen.

5.- Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu Başkanı Rıza Çelen'in, 2021 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi (1/281) ile 2019 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanun Teklifi hakkında sunumu

KAMU GÖZETİMİ, MUHASEBE VE DENETİM STANDARTLARI KURUMU BAŞKANI RIZA ÇELEN – Sayın Başkan, Sayın Bakanım, Plan ve Bütçe Komisyonun değerli üyeleri; öncelikle heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Kurumumuz, dünyadaki örnekleri de dikkate alınarak 2011 yılında finansal raporlama ve bağımsız denetim alanında düzenleyici ve denetleyici bir kurum olarak kurulmuştur.

Kurumun temel amacı; işletmelerin finansal tablolarıyla paydaşlarına tam, doğru, gerçeğe ve ihtiyaca uygun, karşılaştırılabilir finansal bilgi sunmasını sağlamaktır. 2021 yılı bütçemiz, program bütçe hedefi olarak belirlenen “Ticaretin düzenlenmesi, geliştirilmesi ve kolaylaştırılması” hedefi doğrultusunda hazırlanmıştır.

Kaynaklarımız: Kurumumuzda 217 personel görev yapmaktadır. 2020 yılı gider bütçesi 49 milyon 709 bin TL olup 15 Ekim itibarıyla 25 milyon 291 bin TL gerçekleşme mevcuttur. 2021 yılı bütçe teklifimiz 55 milyon 988 bin TL olup bu tutarın 44 milyon 850 bin TL'si hazine yardımı, kalanı ise Kurum öz gelirleriyle finanse edilecektir.

Sayıştay Başkanlığı tarafından Kurumumuzla ilgili hazırlanan raporda denetim görüşünü etkileyen husus olarak yer alan “KGK’ye tahsis edilen arsanın kurum bilançosunda rayiç bedelle yer almaması” hususu düzeltilerek bahse konu arsa rayiç bedel üzerinden kayıtlara alınmıştır.

Kurumumuz faaliyetlerine geçmeden önce Covid-19 salgının bağımsız denetim sektörü üzerindeki etkilerinin azaltılması amacıyla Kurumumuz tarafından yapılan çalışmalardan bahsetmek istiyorum.

Salgın sebebiyle kiracılara TFRS 16 Kiralamalar’daki bazı muhasebeleştirme hükümlerinin uygulanmasında muafiyet ve raporlama kolaylığı getirilmiştir. TFRS 9 Finansal Araçlar’ın ülkemizde tutarlı bir şekilde uygulanması amacıyla, finansal tablo hazırlayıcılarına rehberlik sağlanmıştır. Sürekli eğitim programlarının uzaktan eğitim yöntemiyle yapılmasına imkân tanınmış ve Kuruma yapılacak bildirimlerin süreleri uzatılmıştır. Denetim sürecinin özellikle saha çalışmalarında salgın nedeniyle etkilenmesi muhtelif konularda rehberlik sağlanmıştır.

Gerçekleştirilen başlıca faaliyetlerimiz: Kurumumuzca bugüne kadar toplam 61 adet muhasebe standardı ve 48 adet denetim standardı yayınlanmıştır. 2018’de yürürlüğe giren Büyük ve Orta Boy İşlemeler İçin Finansal Raporlama Standardı kapsamında yaklaşık 3.500 şirket finansal tablolarını hazırlamış ve yayınlamıştır. Ayrıca bunlarla ilgili eğitim modülleri kullanıma açılmıştır. Bağımsız denetime tabi olmayan işletmeler için hazırladığımız Küçük ve Mikro İşletmeler İçin Finansal Raporlama Standardı nihai hâle getirilmiştir. Bağımsız denetime tabi işletmelerin finansal tablolarının elektronik ortamda alınmasına başlanmış ve 5.656 adet şirketin finansal tabloları Elektrik Finansal Raporlama Sistemi’ne yüklenmiştir. Finansal Raporlama Standartlarına Uygun Hesap Planı Taslağı da nihai hâle getirilmiştir.

Yetkilendirme ve eğitim alanında, 15 Ekim itibarıyla 16.806 meslek mensubu ve 332 bağımsız denetim kuruluşu yetkilendirilerek Resmî Sicil’e kaydedilmiştir. Yılda 2 defa olmak üzere bugüne kadar yapılan toplam 14 adet Bağımsız Denetçilik Sınavı’na 20.980 kişi katılmıştır. Ayrıca bağımsız denetçilerin sürekli eğitimine yönelik olarak da 73 kuruluşa ait 953 program akredite edilmiştir.

Gözetim ve inceleme faaliyetlerimiz kapsamında mevzuata aykırılıkları tespit edilen denetçi ve denetim kuruluşları hakkında 2020 yılında 36 adet gözetim raporu düzenlenmiş, 72 adet inceleme faaliyeti ise devam etmektedir. Kurumumuzca inceleme ve gözetim faaliyetleri neticesinde 2020 yılında 8 uyarı, 1 faaliyet izninin askıya alınması yaptırımı uygulanmış, 21 denetim kuruluşu ve bağımsız denetçi ise ikaz edilmiştir.

2021 yılına ilişkin öncelik ve hedeflerimiz: Sayın Başkan, değerli üyeler; Türk Ticaret Kanunu kapsamında bağımsız denetime tabi olmayan işletmeler için hazırladığımız Küçük ve Mikro İşletmeler İçin Finansal Raporlama Standardı’nın yayımlanması hedeflenmektedir. Tüm Finansal Raporlama Standartlarına Uygun Hesap Planı Taslağı’nın yayımlanması hedeflenmektedir. Kuruma yapılan başvuruların on beş gün içinde sonuçlandırılmasının ardından 2 adet bağımsız denetçilik sınavı yapılacaktır. 2021 yılında da inceleme ve gözetim faaliyetlerimize devam edilecektir.

Sayın Başkan, Plan ve Bütçe Komisyonunun değerli üyeleri; doğru ve güvenilir finansal raporlama, tarafsız ve bağımsız denetim ile bunlar üzerinde etkin kamu gözetimi, şirketlerin sürekliliği ve ekonomimizin sürdürülebilirliği açısından hayati önemdedir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sayın Başkan, süreniz dolmuştur, bir dakika içinde toparlayınız lütfen.

KAMU GÖZETİMİ, MUHASEBE VE DENETİM STANDARTLARI KURUMU BAŞKANI RIZA ÇELEN - Bu bilinçle, önümüzdeki yıllarda da finansal raporlama ve bağımsız denetim sisteminin geliştirilmesine, bağımsız denetim üzerindeki kamu gözetim ve denetiminin etkinliğinin artırılmasına yönelik çabalarımız devam edecektir.

Bu duygu ve düşüncelerle, yapılacak görüşmeler ve katkılarınız için teşekkür eder, 2021 yılı bütçesinin ülkemize hayırlı olması dileğiyle heyetinize saygılar sunarım.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Çok teşekkür ediyorum.

Şimdi, sunumlarını yapmak üzere Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumu İkinci Başkanı Sayın Ali Ersoy’a söz veriyorum.

Sayın Ersoy, sizin de süreniz beş dakikadır.

Buyurun, lütfen.

6.- Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumu İkinci Başkanı Ali Ersoy’un, 2021 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi (1/281) ile 2019 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanun Teklifi hakkında sunumu

SİGORTACILIK VE ÖZEL EMEKLİLİK DÜZENLEME VE DENETLEME KURUMU İKİNCİ BAŞKANI ALİ ERSOY – Sayın Başkanım, Sayın Bakanım, Plan ve Bütçe Komisyonunun değerli üyeleri; sözlerime başlamadan önce şahsım ve Kurumum adına sizleri saygıyla selamlıyorum.

İzninizle, yeni kurulan Kurumumuz hakkında kısaca bilgi vermek istiyorum. Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumu, 47 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi’yle kurulmuş, başkan ve üyelerinin atanmasına müteakip 5 Haziran 2020 tarihi itibarıyla göreve başlamıştır. Kurumumuzun temel görev ve yetkisi, sigortacılık ve özel emeklilik alanında denetim, düzenleme yapmakla birlikte, özellikle sigortalıların ve katılımcıların hak ve menfaatlerini korumak, bu alanda faaliyette bulunan kurum ve kuruluşların piyasa düzenini sağlamak ve yürütmektir.

Sayın Başkan, değerli Komisyon üyeleri; bu kısa bilgiden sonra, izin verirseniz sektörümüzle ilgili kısaca bilgi vermek istiyorum.

Ülkemiz ekonomisine teminat sunma, tasarruf sağlama işlevini yerine getiren sigortacılık ve özel emeklilik düzenleme sektörü her geçen yıl istikrarlı bir şekilde büyümeye devam etmektedir. Sektörümüzde şu an “hayat dışı” tabiri kullandığımız 39 şirket, 3 reasürans şirketi, 6 hayat şirketi, 15 de emeklilik şirketi olmak üzere 63 şirket faaliyette bulunmaktadır. 2019’un verilerine göre temel finansal varlıklar içerisindeki sigortacılığın payı 2020 yılı ikinci çeyreği itibarıyla yüzde 5’e çıkmış bulunmaktadır. Sigortacılık alanında en bilinen gösterge, yıl sonu itibarıyla yazılan primdir. 2019 sonu itibarıyla 69 milyar TL olan prim üretimimiz, üçüncü çeyrek itibarıyla yüzde 15,6 artarak 45 milyarın üzerine çıkmış bulunmaktadır. Bu veriler ışığı altında, 2020 sonunun yaklaşık 83 milyar lira şeklinde bir sonuçla biteceğini düşünmekteyiz.

Sayın Başkanım, değerli üyeler; sigortacılık sektörünün ekonomide aslında en önemli yerine getirdiği fonksiyon, vermiş olduğu teminat tutarının büyüklüğüyle alakalıdır. Şu an itibarıyla yaklaşık 75,5 trilyon liralık bir rakama balığ olmuştur.

Özel emeklilik alanındaki verilere gelecek olursak, “Gönüllü BES” olarak tanımladığımız alanda yaklaşık 7 milyon katılımcı söz konusudur. “Otomatik Katılım Sistemi” diye tanımladığımız OKS’deyse 6 milyonluk bir katılım söz konusudur. Gönüllü BES içerisinde yaklaşık 153 milyar liralık bir fon birikimi söz konusudur. Diğer otomatik katılım sistemlerindeyse yaklaşık 11 milyar liralık bir fon birikimi söz konusu olmuştur.

Sayın Başkan, değerli Komisyon üyeleri; 2003 yılından itibaren devam eden gönüllü BES içerisinde şu an yaklaşık 133 bin vatandaşımız emekli olmuş bulunmaktadır. Bugünkü BES altyapısı aracılığıyla emeklilik masraflarının tabana yayılması noktasında önemli hamleler yapmayı düşünüyoruz. Bu çerçevede, genç kesimlerin sisteme dâhil edilmesini, bununla beraber, yurt dışında çalışan vatandaşlarımızın değişik para birimleri çerçevesinde sisteme katılmasını amaçlamaktayız.

Sayın Başkan, değerli Komisyon üyeleri; malum olduğu üzere, yılbaşı itibarıyla başlayan Covid-19 hadisesi sigorta sektörünü de etkilemiş bulunmaktadır. Kurumumuz, bu konuda proaktif bir yaklaşım sergileyerek, özellikle sigortalıların tazminatlarını zamanında alabilmesi, sigortacılık iş ve işlemlerinin zamanında yürütülebilmesi için gerekli tedbirleri almış bulunmaktadır. 2020 yılı içerisinde daha önce başlayan projeler devam etmiştir. Sayın Bakanımızın konuşmasında arz ettiği üzere, özellikle ülkemizdeki reasürans riskinin yönetilmesi ve kapasitesinin artırılması konusunda daha önce kurulmuş olan Türkiye Sigorta AŞ'nin yapısı güçlendirilmiş ve içeride bulunan birtakım sigorta ve reasürans havuzları birleştirilmiş bulunmaktadır. 2020 yılında -en önemli hadiselerden bir tanesi- Kurumumuzu kurmuş olmakla birlikte, özellikle faiz sistemi içerisinde yer alan tekabül dediğimiz işlemleri de -eskiden beri var olagelmekle birlikte- 2020 yılındaki eksiklikleri tespit ederek 2021 yılında daha anlamlı hâle getirmeyi düşünüyoruz.

Sayın Başkan, Plan ve Bütçe Komisyonunun değerli üyeleri; malumlarınız olduğu üzere, Kurumumuzun genel bütçesine merkezî bütçeden herhangi bir aktarım söz konusu değildir. Kurumumuzun giderleri, sorumlu olduğu finansal kuruluşların bilançoları üzerinden hesaplanan katılım paylarıyla finanse edilmektedir. Bu çerçevede, 2021 yılının bütçesi 69 milyon 303 bin TL'dir. Söz konusu bütçenin yüzde 99,85'i katılım paylarından kalan, yüzde 0,15'iyse diğer giderlerden karşılanmaktadır. Kurumumuzun gider bütçesinin yüzde 27,44'ü personel gideri, yüzde 54,80'i alınan mal ve hizmetlerden, yüzde 2,16'sı cari transfer ödemelerinden, yüzde 8,68'iyse Kurumumuzun yeniden teşkilatlanmasından kaynaklanan yatırım harcamalarından kaynaklanmaktadır. Kurumumuzun beşeri sermayesine bakıldığında; Kurumda 7'si yönetici, 54'ü meslek personeli, 12'si idari personel olmak üzere toplam 73 kişi görev yapmaktadır.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ - Evet süreniz tamamlanmıştır, bir dakika içinde tamamlayın.

SİGORTACILIK VE ÖZEL EMEKLİLİK DÜZENLEME VE DENETLEME KURUMU İKİNCİ BAŞKANI ALİ ERSOY – Tamam Başkanım.

Sözlerime son verirken 2021 yılı bütçesinin ülkemiz ve milletimiz adına hayırlı olmasını temenni ediyorum, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ - Çok teşekkür ediyorum.

Böylece sunumlar tamamlanmış oldu.

Müzakerelere başlamadan önce Sayın Bakan Yardımcılarımızı ve bürokratlarımızı tanımak istiyoruz. Şimdi, Sayın Bakan Yardımcılarımızdan başlayarak kendilerini tanıtmalarını rica ediyorum.

Buyurun lütfen.

(Katılımcılar kendilerini tanıttı)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Evet, tamamladık galiba.

Bakan Yardımcılarımıza ve bürokrat arkadaşlarımıza da tekrar hoş geldiniz diyorum Komisyonumuz adına.

VI.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER

A)KANUN TEKLİFLERİ

1.- 2021 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi (1/281) ile 2019 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanun Teklifi (1/280) ve Sayıştay tezkereleri (**)

- a) Hazine ve Maliye Bakanlığı
- b) Kamu İhale Kurumu
- c) Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu
- ç) Sermaye Piyasası Kurulu
- d) Gelir İdaresi Başkanlığı
- e) Türkiye İstatistik Kurumu
- f) Özelleştirme İdaresi Başkanlığı
- g) Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumu
- ğ) Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu
- h) Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası

BAŞKAN CEVDET YILMAZ - Şimdi, müzakerelere başlayacağız. Müzakerelere önce her gruptan birer Komisyon üyesine, sonrada sırasıyla, istem sırasına göre söz vermek suretiyle devam edeceğim.

İlk sözü grubu adına Sayın Abdüllatif Şener'e vereceğim.

Sayın Şener, süreniz yirmi dakikadır.

Buyurun lütfen.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Sayın Başkan, teşekkür ediyorum.

Sayın Bakan, değerli ekibi, değerli milletvekillerimiz; hepimizi saygıyla sevgiyle selamlıyorum.

Sayın Hazine ve Maliye Bakanımız uzun süre Komisyonumuzda Başkan olarak görev almıştı, onun için aramızda bir yakınlık, bir hukuk oluşmuş vaziyette, şimdi Bakan olarak karşımızda, ben ne söyleyeceğimi bilemiyorum.

Rasim Özdenören'in bir kitabı vardı “Yumurtayı Hangi Ucundan Kırmalı” diye; şimdi, deminden beri yumurtayı hangi ucundan kıracağımı düşünüyorum ama kırmadan götürmeye çalışayım.

Sayın Bakan, her şeyden önce başarılar diliyoruz. İnşallah verimli olursunuz, faydalı olursunuz, ülkemiz faydalı çalışmalarınızdan yararlanır, biz de rahat ederiz, Türkiye'nin geleceğini de mamur olur.

Her şeyden önce şunu ifade etmek isterim: Hükümetiniz, cumhuriyet tarihi boyunca önceki tüm hükümetlerden daha farklıdır, bu farkı kullandığı kaynakları itibarıyladır. Diğer tüm hükümetlerden çok daha fazla kaynak kullanıyorsunuz dolayısıyla daha önceki tüm hükümetlerden çok daha fazla iş ortaya çıkarma yükümlülüğünüz var.

Bakın, elimde orta vadeli program var. Kamu gelirlerinin -yani genel devlet dengesi itibarıyla söylüyorum- devlet gelirlerinin gayrisafi yurt içi hasılaya oranı 2019'da yüzde 33, 2020'de yüzde 32,5. Yani ne kadar büyük bir orandır. Hükümetinizin kamudan topladığı gelirler, vergi ve diğerleri daha önceki cumhuriyet tarihi boyunca bütün hükümetlerin topladığı vergilerden daha fazla, kaynaklardan daha fazla.

** (1/281) ile (1/280) esas numaralı Kanun Teklifleri 21/10/2020 tarihli 3'üncü toplantı tutanağına eklidir.

Cumhuriyetin ilk yıllarında kamu gelirlerinin gayrisafı millî hasılaya oranı yüzde 10'un altındadır yani aradaki büyük farkı görüyorsunuz. Bu ülkenin yaşayan insanların kazandıklarından, servetlerinden, harcamalarından sürekli vergi topluyorsunuz ama Hükümetinizin diğer önceki hükümetlerden kaynak kullanımını açısından önemli farkı daha var, o fark da siz geçmiş kuşakların biriktirdiklerini de kullandınız ve kullanıyorsunuz. Yani "özelleştirme" dediğimiz ta cumhuriyetin ilk yıllarında yapılmış kuruluşları, tesisleri sattınız. Hatta kamunun kullanım hakkının devrinden de pek çok gelir elde ettiniz, bunları da kaynaklarda 60 milyar falan yazar ama yani 70-80 milyar dolarlık da şu anda yaşamayan, terkihat etmiş olan geçmişlerimizin biriktirdiklerini kullanıyorsunuz.

E, bu kadar da değil. Bakın, cumhuriyetin ilk yıllarına baktığımız zaman çok önemli bir borçlanma yok, bazı demir yolu yatırımlarında Rus kredisi falan alınmış ama miktarı çok azdır. Ama o dönemde yapılan demir yollarının kilometre uzunluğu bu dönemde yapılanlardan daha fazladır, hatta 2 katına yakındır.

Sadece bu kadar da değil. Üçüncü bir kaynak kullanıyorsunuz, daha önceki hiçbir hükümetin sizin kadar nail olmadığı, ulaşamadığı derecede bir kaynak kullanıyorsunuz; o kaynakta borçlardır. Yani gelecek kuşakları borçlandırılıyorsunuz. Ne kadar borçlandırılıyorsunuz? Daha önceki tüm hükümetlerden daha fazla borçlandırılıyorsunuz. Yani buradan ne diyorum? Yaşayanlardan daha fazla vergi topluyorsunuz; eskilerin kaynaklarını kullanıyorsunuz, biriktirdiklerini harcıyorsunuz yani mezardakilerin biriktirdiklerini harcıyorsunuz; bir de doğmamış çocuklarımızın henüz kazanmadıkları, elde etmedikleri paraları harcıyorsunuz. Bu kadar büyük bir kaynak varken elbette Türkiye'nin çok süper bir mesafe alması lazımdı ama bunu göremiyoruz.

Konuşmalarınız sırasında dikkatimi çekti "Kamu borç yükünün miktarı azalmıştır." dediniz ama "AB tanımlı kamu borç yükünün" diye şerh koymaktan da vazgeçemediniz. Kamunun borç yükünü nasıl hesaplıyorsunuz? Şu kamu-özel iş birliği projelerinden, buralardan ortaya çıkan yükümlülüklerden dolayı kaç liralık borcumuz var? Bunları bir borç sayacaksınız, doğrudan doğruya borç. Geçenlerde bir akademisyene rastladım, sadece şehir hastanelerini incelemiş "Şu andaki mevcut şehir hastaneleri nedeniyle devletin, kamunun yükümlülüğü 820 milyar liradır." dedi. O, hesabı öyle yapmış. Tabii, bilgileri tam vermediğiniz için hesaplar karışıyor.

Ama bakın, ben başka bir hesap yapayım. Bu, yollar var, köprüler var, havaalanları var, limanları var; bunların hepsinden dolayı borç var. Sadece Osmangazi Köprüsü'nü incelediğimizde ne görüyoruz? İşte, biri yapmış; nasıl yapmış? Biri cebinden 1 lira yapmadan yapmış o köprüyü. "Parayı biz bulacağız." denilmiş "Teminatını biz halledeceğiz." denilmiş, o da cebinden 1 lira harcamadan gitmiş, krediyi almış, teminat göstermemiş, köprüyü yapmış, bitirmiş ve her geçen arabadan otomatik para alınıyor. Kaç lira alınıyor? Bir aracın, daha doğrusu bir otomobilin, binek otomobilin geçiş garantisi ücreti 35 dolar ama bu 35 dolarda kalmıyor, Amerika'daki dolar enflasyonu oranında her yıl zam geliyor buna. Bunu şimdilik 40 dolar sayarsak ve bir araçtan 40 dolar alındığına göre demek ki bir araç oradan bugünkü kurla 308 liraya geçiyor. 15 Temmuz Şehitler Köprüsü'nden, devlet köprüsünden kaç liraya geçiyor? 10 lira 50 kuruşa geçiyor. Yani neredeyse 300 lira daha fazla normal bir aracın Osmangazi Köprüsü ile 15 Temmuz Şehitler Köprüsü'nden geçişi arasındaki fark. Ama bunun tamamını araç sahipleri ödeyemiyor tabii, ödettirmeye kalkarsanız Türkiye'de isyan olur zaten. Onun için, vatandaştan 117 lira 90 kuruşunu alıyorsunuz, kabaca 118 lira diyeyim, geri kalan 190 lirasını her bir geçen araba için devlet ödüyor. Üstelik bu normal otomobiller için. Hafif ticari araçlarda vatandaşın ödediği 188 lira, 5'inci sınıf araçlarda vatandaşın ödediği 375 lira. Buna göre de devlet katkısı değişiyor tabii. E, şimdi, böyle bir durumda, 14 milyon 600 bin araç garantisi olduğuna göre, bu köprüyü yirmi iki yıl işleteceğine göre, bakın, ben bir hesap yaptım "Bir yıllık garantinin tutarı nedir?" diye, 40 dolarla 14 milyon 600 bin aracı

çarptığımız zaman yıllık 584 milyon dolar yapıyor ama bu yirmi iki yıllık bir garanti olduğuna göre aşağı yukarı 13 milyar dolar garanti ödemesi var. Bu dolar miktarı zaten, bunu Türk lirasına çevirirseniz ne çıkıyor biliyor musunuz? 100 milyar liranın üzerinde para çıkıyor bir tek Osmangazi Köprüsü için, 100 milyar liranın üzerinde para çıkıyor; devasa bir miktar. Sonra bu yolların, otobanların etrafında park yerleri var, iş yerleri var, dükkanlar var, benzinlik var vesaire –belki burada yok ama diğerlerinde var, bunun da çıkışlarında olabilir- bunların hepsini de ayrı bir rant mekanizmasıyla dağıtıyorlar zaten, oradan da gelirleri var ve ben, onları da saymıyorum; sadece geçişin hesabı bu. E, siz şimdi bunu borca yüklemeszeniz, şehir hastanelerini yüklemeszeniz, hava alanlarını, bilmem neyi yüklemeszeniz ortaya çıkacak şey bu.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Yapmayalım mı?

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Nükleer santralin hesabını yaptık; Akkuyu Nükleer Santrali'nin. Nasıl hesap yaptık? Şu anda termik santraller elektriğin kilovatsaatini 25 kuruşa üretiyor. Siz, sözleşme yapıyorsunuz; alım garantisine göre, bugünün kuruyla 100 kuruş ödemeyi kabul ediyorsunuz. Yani elektrik fiyatını 4 katına mı çıkaracaksınız Sayın Bakan? Elbette çıkarmayacaksınız. Aynen Osmangazi Köprüsü'nde yaptığımız gibi, ne yapacaksınız? Bir kısmını vatandaşa ödettireceksiniz, bir kısmını hazineden ödeyeceksiniz yoksa 4 katına çıkarırsanız -dediğim gibi- ortalık karışır.

Şimdi, ben bakıyorum cumhuriyetin ilk yıllarına; işte yaşayanlardan yüzde 10'un altında toplamış, gelecek kuşaklara bir borç yüklememiş, üstelik de Osmanlı'nın dış borçlarını ödemiş. Günümüze eskale ettiğinizde ödenen dış borçları, bir yıllık gayrisafı millî hasıla kadar para. Hem mezardakilerin borcunu ödüyor hem yaşayanlardan sizin topladığınızın üçte 1'inden daha düşük bir miktarda vergi topluyor hem de gelecek kuşaklara yük biriktirmiyor ama binlerce yıllık Türk tarihinin gerçekleştiremediği bir şeyi, sanayi devrimini gerçekleştiriyor. Bu ne kadar önemli bir hadisedir.

Şimdi biz, sizden çok daha fazlasını beklerdik; isterdik ki ülke uçsun ama bu dengelerle uçurmak mümkün değil. Sıkıntından, gelecekle ilgili ortaya hangi bilinmezliğin çıkacağından başka bir şeyi tartışmıyoruz. Rakamlara bakıyorum işte; bütün verileri inceliyorsunuz... Bir kere, öngörüler doğru değil. İlan ediliyor orta vadeli programda “2020 sonu döviz kuru bu, 2021 bu.” veya varsayımları var; bu varsayımlara göre “23'te bu.” Kırk beş gün olmuş, sizin varsayımınız kırk beş gün içinde iflas etmiş; sadece 2020 yılı için değil, 2021 yılı, 2022 yılı, 2023 yılı için de iflas etmiş. Yani bir iş adamı veya bir tüketici tüketim kararlarını, üretim kararlarını, yatırım kararlarını sizin verdiğiniz perspektife göre belirliyor. Sizin kırk beş gün içinde iflas eden bir perspektif koymanız hâlinde devlete güvenen iş adamı veya tüketici batır, zarar eder. Böyle bir ülkede nasıl büyük bir performans görebilirsiniz? “Aman ne olacak revize ederiz.” Revize etmek çözüm değil ki; siz revize edersiniz ama sizin verdiğiniz rakama, öngörüye güvenen yanar; ülke, potansiyelini kullanamaz hâle gelir. Nitekim olan hadise bu. Bakıyoruz işte 2023 hedeflerine; Onuncu Kalkınma Planı'nda farklı şeyler var, On Birinci Kalkınma Planı'nda farklı şeyler var, şimdi son YEP'te -Yeni Ekonomik Program'da- farklı rakamlar var. Onuncu Kalkınma Planı'nda “Gayrisafı yurt içi hasıla 2 trilyon dolar olacak.” demişsiniz, On Birinci'de “Yok efendim, o kadar değil, 1 trilyon 80 milyar dolar olacak.” demişsiniz, şimdi son geldiğimiz nokta, bunu da tutturamıyorsunuz. “Kişi başına millî gelir 25 bin dolar olacak.” demişsiniz, olmamış; On Birinci Kalkınma Planı'nda “12.484 dolar olacak.” demişsiniz, olmamış. Şimdi, bu orta vadeli planda, 2023 yılı itibarıyla kişi başına millî gelir kaç lira Allah aşkına? Yani bunları tutturamamak büyük zaaf. Daha ciddi çalışılması lazım ama tutturamazsınız. Niye tutturamazsınız biliyor musunuz? Şu devasa kamu-özel iş birliği projeleriyle ilgili bilgileri bilen yok ki, birilerinin sırrı. Buralardaki gizli ortakların kim olduğunu da bilen yok. Şehir hastaneleriyle ilgili tabloyu Sağlık Bakanlığı bilmiyor; Enerji Bakanlığıyla ilgili meseleyi Enerji Bakanlığı bilmiyor; havaalanları, yollar, köprülerle ilgili konuyu Bayındırlık Bakanlığı

bilmiyor; bilen sadece birileri var. E, peki, bilmeyen birimler, devletin sırtında bu kadar devasa yük varken bunları da dikkate alan bir planlama yapabilir mi, bir öngörüü ortaya koyabilir mi? Koyamaz. Devlet bir noktada tak diye çürümüş hâlde.

Değerli arkadaşlar, bakın, dünya gerçekten zor bir dönem yaşıyor; ayakta kalmak mucize. Eğer dünyanın diğer ülkelerinden daha hızlı koşamıyorsanız ayakta kalamıyorsunuz; ceylansanız sizi yiyorlar, aslansanız acınızdan ölüyorsunuz. Böylesine korkunç bir rekabetin olduğu dünyada, elbette, diğer tüm dünya ülkelerinden daha iyisini yapmak lazım. Elli sene öncesinin Türkiyesinden bahsetmiyoruz, o zaman kapalı ekonomi vardı. Bugün itibarıyla iyi yapmak yetmiyor. “Biz Hükümetiz, iyi şeyler yapıyoruz; yol yaptık, köprü yaptık, bilmem ne yaptık.” Ya, anlamadığımız şey şu: Bugünün dünyasında iyi yapmak yetmiyor, sizden daha iyi yapan biri varsa dünyada siz batıyorsunuz, yok oluyorsunuz. Onun için, dünyanın tüm ülkelerinden daha iyisini yapmak için ne gerekiyorsa, mekanizmaları nasıl kurmak gerekiyorsa bunu gerçekleştirmek zorundayız. Nasıl gerçekleştireceğiz bunu? Yani bunu gerçekleştirmenin ilk yolu şu değerli arkadaşlar, anlamadığımız konu da bu: Şeffaf olacak, açık olacak, hesap verebilir olacak ve iktidar acımasızca eleştirilebilecek. Bakın, AİHM kararlarında vardır; bir ülkenin demokratik niteliği, o ülkedeki iktidarın acımasızca eleştirilebilip eleştirilemediğine bağlıdır. (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Daha ne kadar...

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Her gün yapıyorsunuz.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Eğer iktidarı gazeteciler, aydınlar, muhalefet acımasızca eleştiremiyorsa o ülkede demokrasinin gerekleri yerine getirilmemiştir, gelmemiştir.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Hangi gazeteci eleştiremiyor?

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Anayasa Mahkemesinin son kararlarında da var bu, onun için sevmediniz zaten. Ülkenin toplam parasının üçte 1’ini harcayacak Hükümet, tüm kamu yetkisini kullanacak, istediğini cezalandıracak ve siz, onu acımasızca eleştirme hakkına sahip olmayacaksınız. Böyle bir demokrasi mi olur ya?

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Acıyarak eleştirin o zaman!

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Hepinizin, bu ülkede geliri olmayan, ekmek bile alamayan insanın cebindeki yıllık paranın bile üçte 1’ini Hükümet kullanıyor. Teorik değil, ita amiri sıfatıyla kullanıyor.

BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – Millete gidiyor, millete! Üçte 1’i nereye gidiyor?

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Nerede gidiyor gözünü sevdiğim ya; gel, hesabı beraber yapalım.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Arkadaşlar, karşılıklı konuşmalıyım lütfen.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Siz bu uydurma hesaplarınızdan vazgeçin de bir beraber hesap yapalım. Deminki hesabı anlamadın mı? (AK PARTİ sıralarından gürültüler) Sizi dinledikçe 60’ımdan sonra neyi öğrendim biliyor musunuz? Bu memlekette kimsenin inancı yok, kimsenin ideolojisi yok, kimsenin ideali yok; herkes menfaatine göre yol tutturmuş. (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Aynaya bak, aynaya!

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Sen kendine bak!

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – İnançları menfaatine hizmet ederse, ideolojisi menfaatine hizmet ederse işe yarıyor ya! Böyle bir şey olur mu? Her şeye niye itiraz ediyorsunuz? İşte, Osmangazi Köprüsü’nü anlattım. Farklı bir şey biliyorsan sen anlat, ben dinleyeyim ya.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Şimdi köprü var, köprü! Eskiden hiçbir şey yoktu!

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Değerli arkadaşlar, karşılıklı konuşmayalım lütfen.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Ben o 100 milyara 100 tane köprü yaparım senin yaptığın gibi! (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sıranız geldiğinde siz de konuşursunuz. Değerli arkadaşlar, lütfen, lütfen...

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – İnsaf, insaf!

CAVİT ARI (Antalya) – Köprü var da 10 katına mal ettin köprüyü!

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Değerli arkadaşlar, sıranız geldiğinde siz de görüşlerinizi ifade edersiniz, karşılıklı konuşmayalım lütfen.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Burada Bakanlar oturduğu zaman canavar kesiliyorsunuz. Kendinizi mi göstermeye çalışıyorsunuz ya, bir söylesenize! (Gürültüler)

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı büyük kanalı...

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Düzgün bir perspektif çiziyorum, araya takoz gibi giriyorsunuz ya! Niye giriyorsunuz takoz gibi? (Gürültüler)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sayın Şener, siz devam edin lütfen. Süreniz de dolmak üzere. Sayın Şener...

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Beş dakika alacağım var.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – İki dakika ek süre veriyorum. Lütfen iki dakika içinde...

Değerli arkadaşlar, yeter artık! Lütfen...

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Bir arkadaşımız tekrar -eski bakanlıkları da var- yeniden oturmuş. Ben bir çerçeve çizeyim istiyorum ya. Sizin de faydanıza olacak, herkesin faydasına olacak bir şeyler söylüyorum; hopluyorsunuz ya!

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Sayın Bakan bizi tanıyor zaten, niye kendimizi gösterelim!

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Hoplamanıza gerek yok.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – “Hopluyorsunuz.” ne demek ya?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Değerli arkadaşlar, lütfen... Bakın, süremiz çok kısıtlı. Lütfen değerli arkadaşlar, bir daha uyarmayayım.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Bıraktım, eleştirmiyorum o zaman; devriline kadar gidersiniz ben eleştirmesem. Eleştiriyorum ki size faydalı olmak için, kendime değil.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – İmamoğlu büyük kanalı eleştirdi diye soruşturma açtınız ya!

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Devlet sırrıymış! Kanal İstanbul eleştirilemezmiş; hemen dava açılıyor. Böyle bir mantık olur mu?

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Rant ortaya çıkacak.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Utanın ya birazcık!

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Bak, bu küreselleşme var ya; Thomas Friedman var, üç döneme ayırır bunu. Bu, birinci dönemi en erken görenlerden biri Yavuz Sultan Selim'dir ama stratejiyi yanlış kurmuştur. Biraz “light”laştırmak istiyorum Sayın Başkan; bu kavgadan sonra biraz yumuşatayım.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Kavgayı onlar çıkardı, sen devam et.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Küreselleşmenin ilk safhası, dünyanın bilinmeyen yerlerinin bilinir hâle gelmesi, oralar ile insanların irtibata geçmesi. İşte, Amerika Kıtası'nın keşfi, uzak Asya'daki birtakım yerlerin bulunması gibi. Dolayısıyla bu birinci aşama Batı'da, 1492'de İspanya'nın düşüşüyle birlikte başlatılır; 18'inci asra kadar devam eder. Bence, bu dönemin Osmanlı ayağındaki en önemli ismi Piri Reis'tir. Biliyorsunuz, Yavuz Sultan Selim'e ait bir söz vardır, der ki: "Meğerse dünya bir padişaha yetmeyecek kadar küçükmüş." Öyle zannediyorum ki Piri Reis'in haritasını gördüğü zaman söyledi bunu. Piri Reis bu haritayı 1513'te yapmış.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sayın Şener, ek süre de doldu. Toparlayabilerseniz çok memnun olurum.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Yani Amerika Kıtası'nın keşfinden yirmi bir yıl sonra yapmış; Yavuz'un ölümünden yedi yıl önce. Herhâlde bir baktı ki deri üzerinde küçük bir şeye bütün dünya sığmış, o zaman bunu söylemiş ama Piri Reis'in hakkının verildiğini de söyleyemem. Osmanlı o haritaya göre haritacılığını bile değiştirmemiş. O harita 1929'da müzelerle ilgili düzenlemeler yapılırken keşfedilmiş, Atatürk duyar duymaz el atmış ve onun üzerine bilimsel araştırmalar yaptırmış; Piri Reis haritasını oradan biliyoruz aslında. Osmanlı kullanmamış, daha ilkel başka haritalarla yoluna devam etmiş. Hâlbuki, Yavuz'un duygusal bir tarafı da vardır; İbrahim'den geri kalmamak için söylüyorum. Başka şeylere daha duyarlı davranmış, Muhtemeldir ki...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sayın Şener, süremiz gerçekten çok aştı. Lütfen...

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Bir beyit okuyayım bitireceğim.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Evet, buyurun.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Ama çok zamanımı yediler Sayın Başkan.

"Şiirler pençe-i kahrında olurken lertzân/ Beni bir gözleri âhûya zebûn etti felek" diyor. Ama Kanuni daha ileri gitmiş, Piri Reis'i idam ettirmiş; donanmayı Hint Okyanusu'nda Portekizlilerin batırmasını önlemek için Kızıldeniz'e çekti diye. Dolayısıyla ilk görülmüş ama Piri Reis vasıtasıyla, küreselleşmenin birinci safhasında da stratejilerde, kurgularda eksikler olmuştur.

Küreselleşmenin ikinci safhası...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Diğer safhalarını başka bir şeye bırakalım.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – ... Cumhuriyetin ilk yıllarıdır, iyi yakalanmış.

2000 sonrası üçüncü safhasıdır, onu da sayeyidevletinizde ıskalıyoruz.

Sana tekrar başarılar diliyorum Sayın Bakan.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Peki, çok teşekkür ediyorum Sayın Şener.

Şimdi, HDP Grubu adına Sayın Garo Paylan'a söz vereceğim.

Sayın Paylan, bildiğiniz gibi, süreniz yirmi dakikadır.

Buyurun lütfen.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli milletvekili arkadaşlarım, Sayın Bakan, Sayın Hazine ve Maliye Bakanım, değerli bürokratlar, basının değerli emekçileri; hepinizi saygıyla selamlıyorum, iyi bir gün olmasını diliyorum.

Sayın Bakan, ya, Türkiye Cumhuriyeti tarihinde bir ilk yaşadık. Plan ve bütçe görüşmelerini birlikte yapıyorduk ve yıllardır bir hukukumuz var, birbirimize saygımız olduğunu her zaman hissettirdiniz, teşekkür ediyorum bu anlamda size. Bakan olmadan önceki akşam sizinle Komisyonun dertleriyle ilgili konuşmuştuk "Sabah buluşuruz, biraz daha sohbet ederiz grup temsilcileri." diye konuşmuştuk, sabah

uyandık, bir baktık, Komisyon Başkanımız Hazine ve Maliye Bakanı olmuş. Gerçekten, hepimiz için büyük bir şoktu, büyük bir sürprizdi; eminim, sizin için de öyleydi ama hayırlı uğurlu olsun, görevinizde başarılar diliyorum.

Sayın Bakan, sonuç olarak bir haftalık bir Bakansınız, elbette eleştirilerimizde insafı olacağız, kuşkusuz ve zor bir dönemde görevi devraldınız, Allah kolaylık versin diyorum. Ama tabii ki sonuç olarak bizim eleştirilerimizi kişisel değil, kurumsal olarak algılayın; mutlaka öyle algılayacaksınızdır devlet deneyimi olan bir kişi olarak söylüyorum.

Sayın Bakan, öncelikle şunu söyleyeyim: Ya, şu fotoğrafa baktığımızda -bir arkanıza dönün, bakın Allah'ınızı severseniz, bir bakın- yalnızca erkekler var Sayın Bakanım. Bakın, bu eleştirim gerçekten bütün devlettedir. Yani sonuç olarak hazine ve maliye, para işleri, siyasi meseleler yalnızca erkeklerin işi değildir Sayın Bakan, bunu biliyorsunuz ve Türkiye'mize bu fotoğraf yakışmıyor. Yüzde 50'miz kadınsa bürokrasinin de en az yüzde 50'si kadın olmalı Sayın Bakan. Bakın, eğer gelecek yıl hâlâ Bakan olursanız, sizden istihdamım -belki erkek arkadaşlar buna üzülecek ama- şu koltukların yarısı kadın olursa ben sizi alkışlayacağım Sayın Bakan, başka da bir eleştiri sunmayacağım.

İkinci olarak, Sayın Bakanım...

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Sizin de 3 Komisyon üyeniz var, 1 kadın yok.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ya, bir müsaade edin arkadaşlar.

Bakın, Sayın Bakan, beni bir hayal kırıklığına uğrattınız, şu anlamda: Tabii ki insafı olacağız ama o koltukta sonuç olarak Sayın Berat Albayrak olsaydı, bu sunumu yapacaktı. Yani aşağı yukarı böyle bir şey çünkü geçen yılki sunumla karşılaştırdım, kurgusu, sözü, lafzı neredeyse aynı; çok ufak, rakamsal değişiklikler var, bunlar da “Geçen yıl böyleydi, bu yıl böyle.” şeklinde geçmiş. Elbette bir haftalık Bakansınız ama yani sonuç olarak Türkiye sizden işaretler bekliyor. Yani aç açıkta olan, işsiz olan, iflas etmek üzere olan esnaf, çiftçiler, zor durumda olan vatandaşlarımız işaretler bekliyor. Ya, şimdi, aynı tas farklı hamam olmayacaksa “Efendim, ne değişti?” diyecek vatandaşımız. Şimdi, siz geldiniz buraya, ya, bir işaret vermeniz gerekirdi.

Eski dönemde sonuç olarak belli hatalar yapıldı ki Sayın Berat Albayrak Instagram üzerinden istifasını sundu, Sayın Cumhurbaşkanı da bu hataları kabul etti ki affetti Sayın Berat Albayrak'ı. Sonuç olarak bir öz eleştiri durumu da önemlidir diye düşünüyorum; devletler de bunu yaparlar, hükümetler de bunu yaparlar, partiler de bunu yapmalı. Yani öz eleştiri yapılan tek bir cümle yok burada. Sanki her şey dört dörtlükmüş, her şey muhteşemmiş gibi bir sunum yapıldı ve eski döneme sahip çıktınız Sayın Bakan. Tamamen Yeni Ekonomik Program'a... O yüzden sordum usulde. Ya, Yeni Ekonomik Program çöktü arkadaşlar. Yani “Maşallah.” dediğiniz kırk gün yaşamıyor. Sayın Berat Albayrak'ın sunduğu Yeni Ekonomik Program da kırk gün yaşamadı. Yani “Maşallah.” dediniz ama kırk gün yaşamadı, yirmi günde çöktü Yeni Ekonomik Program. Bu anlamda, Sayın Bakan, ben sizi hangi programa göre eleştireceğim, hangi plana göre eleştireceğim? Ya, siz plancısınız, Planlama Teşkilatından geliyorsunuz, sonuç olarak devletin bütün o planlama geleneğini biliyorsunuz. Ya, bu anlamda ben sizi eleştiremem ki, sizin planınızı eleştiririm. Yani bir mühendis kişiliğiyle mi eleştirilir? Bir mühendis yaptığı projeyle, planla eleştirilir öyle değil mi? Ya “Burada kolonu doğru yere koymuşsun, bunun statik hesaplarını doğru yapmışsın.” diye eleştirilir, kişilik ayrı bir şeydir ama sizi hangi plana göre eleştireceğimi ben bilmiyorum çünkü planınızı ortaya koymadınız. Tabii ki “Vaktim yoktu.” diyebilirsiniz ama en azından belli işaretleri verebilirsiniz.

Sayın Bakan, bakın, ekonomimiz hasta; bunu eminim herkes kabul ediyor. Ya, kimi der ki: “Arkadaş, biraz ateşimiz var, geçer.” Kimi der ki: “Yoğun bakımdayız.” Kimi der ki: “Entübe durumdayız.” Yani muhalefet daha ağır noktada görür, siz “Hafif bir kırgınlık geçiriyoruz.” diye düşünebilirsiniz ama bir doktora gitseniz bile size önce teşhis koyar Bakan Bey, öyle değil mi? Yani “Ben şöyle teşhis ediyorum sorunu. Bu teşhisle ilgili de şöyle bir tedavi programı uygulayacağım.” der, öyle değil mi? Sizde böyle bir şey görmedik yani sorunları ortaya koymadınız ve teşhisi koymadınız ve tedavi programınızı koymadınız Sayın Bakan.

Bakın Sayın Bakan, bizim teşhisimiz şudur: Tek adam rejimi, bir aile şirketi kurmuştur. “Bir şirket gibi yöneteceğim Türkiye’yi.” demiştir ama bir aile şirketi kurmuştur. Aile şirketlerinde, biliyorsunuz, kasanın başına ya evlat konulur ya damat konulur.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Yanlış teşhis Garo.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Damat bey konu kasanın başına, adaletsiz bir şekilde vergileri topladı, adaletsiz bir şekilde harcadı, hesapsız kitapsız bir şekilde güven veremedi ve sonuçta ekonomi çakıldı Sayın Bakan. Bu çakılışla ilgili herhangi bir şey söylemediniz; niye çakıldı, niye ekonomimiz çöktü, bununla ilgili bir şeyler sizden duymadık Sayın Bakan.

ABDULLAH NEJAT KOÇER (Gaziantep) – Takıldı, takıldı; yukarı çıkıyor.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ben size söyleyeyim niye olduğunu: Kurumsal çöküş yaşadık Sayın Bakan.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Ne çökmüş ya?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Gerek siyasi kurumlar... Siz sonuç olarak Parlatmentonun bir üyesiydiniz, bunu en iyi siz bilirsiniz ve dünya görmüş bir insansınız; ABD’de bulundunuz, çeşitli ülkelerde. Ya, Trump diye bir vaka geçti değil mi dünyanın başından? Dünyanın başından geçti diyorum çünkü keyfine göre ülke yönetmeye kalkan bir başkandı, değil mi? Ama onu bile frenleyen mekanizmalar vardı; bir Kongre vardı, Senato vardı, değil mi? Dengeledi ve denetledi. Yargı sistemi var, değil mi, bağımsız ve tarafsız bir yargı sistemi vardı; basın özgürce yazdı, değil mi? O yüzden Amerikan sistemi bir şekilde ayakta kalabildi. Yoksa, Trump gibi bir vakayla Amerikan devleti çoktan çökmüştü, ekonomisi yerle bir olmuştu ama kurumlar ayakta olduğu için o ekonomi çökmedi.

Bakın, bu kadar kurum sunum yaptı, değil mi Sayın Bakan? Allah’ınızı severseniz, hangimiz dinledik o kurumları? Ben kulak kabarttım yalnızca, niye? Sizi bile dengeleme, denetleme gücüne sahip değiller o kurumlar, bağımsız değiller çünkü. Yani sonuç olarak o kurumların, ekonomideki dengeleyici, denetleyici kurumların bağımsız olmadığı bir yerde, açıkça söyleyeyim, sizi frenleyebilecek kimse olamaz.

Bakın, şundan korkun Sayın Bakan: Eleştirilmekten değil, eleştirilmemekten korkun. O dengeleyici, denetleyici kurumlar çıkıp “Sayın Bakan, burada yanlış yapıyorsunuz.” dediği zaman siz onlara teşekkür edin lütfen; gerçekten, bakın bu çok önemli. Bakın, biz burada -siz torba yasalar göndereceksiniz, umarım göndermezsiniz ama göndereceksiniz biliyorum- o 50 maddelik torba yasaların içinden, ya Sayın Bakan, bu 20 tanesi doğru değil, bu 10 tanesi doğru değil dediğimizde bize teşekkür edin Sayın Bakan. “Ben fermanı yazdım, bu ferman buradan geçecek.” demeyin.

Bakın, arkadaşlarımız bazı yasalarda “Efendim, parti disiplini, ne yapalım?” diyorlar yani inanmasalar da el kaldırıyorlar. Böyle olmamalı Sayın Bakan, Parlamento sizi frenlemeli ki yanlış yaptığımızda siz bize teşekkür edin, yargı sizi frenlemeli ki yanlışlarınızı azaltın. Basın yazabilmeli

Sayın Bakan. Ya, bir basın yazamıyorsa, sizin yanlışınızı gösteremiyorsa “Ekonomide şu alınan karar yanlıştır.” diyemiyorsa, açıkça söyleyeyim, herkes “Padişahım, çok yaşa.” diyor, herkes “Sayın Bakan çok muhteşem.” diyor o zaman korkun Sayın Bakan, o zaman bir yerde eksiklik var demektir.

SALİH CORA (Trabzon) – Yazıyorlar, yazıyorlar; her türlü iftirayı atıyorlar, daha ne yazacaklar?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bakın arkadaşlar, ya, Allah’ımızı severseniz, Türkiye Cumhuriyeti tarihinde dolar en çok hangi gün düştü? Hadi buyurun, oran olarak en çok hangi gün düştü? Hazine ve Maliye Bakanının koltuğunun boş olduğu gün düştü arkadaşlar, bir gün boş oldu Hazine ve Maliye Bakanlığı koltuğu ve dolar o gün düştü. Demek ki bir yerlerde hata yaptık Sayın Bakan.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Hayır, hata değil.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Değerli arkadaşlar, karşılıklı konuşmalıyım. Sırası geldiğinde siz de cevaplarınızı verirsiniz, Sayın Bakan da verir. Lütfen, karşılıklı konuşmalıyım.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Arkadaşlar, bir müsaade edin ya!

Neoliberal politikalar çöktü Sayın Bakanım. Bakın, siz de sonuç olarak bütün bu ekonomi tarihini bilirsiniz. “Bırakınız, yapsınlar efendim; bırakınız, özel sektör yapsın, isteyen istediğini kazansın.” dönemi bitti Sayın Bakan. Artık kamunun daha fazla devrede olması gereken bir dönemdeyiz.

Ama Sayın Bakan, bakın -Bakanlığınıza, Hükümetinize eleştirimdir bu- pandemi bu konuda bir testti yani pandemi dönemi bütün devletler, bütün ülkeler, bütün hükümetler için bir testti. Kimi devletler bu pandemi döneminde sosyal bir devlet olma anlayışıyla vatandaşlarını aç, açıkta bırakmadılar, bunu biliyorsunuz, dediler ki: “Ey vatandaşım, evinde otur. Bütün işin, aşın, temel ihtiyaçların benim güvencemde.” Sayın Bakan, biz ne yaptık bu dönemde? Bütçenizden pandemi döneminde -bakın, kamu bütçesinden bahsediyorum- kaç kuruş harcadınız? Ya 8 milyar ya 10 milyar ya 12 milyar lira harcadınız, bilemediniz 15 milyar liradır.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – 500 milyar.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır, borçlandırdı işte, onu söyleyeceğim.

Sayın Bakan, bakın, bütün devletler vatandaşına doğrudan gelir desteği verdiler. ABD 3 trilyon dolar açık verdi arkadaşlar, trilyonlarca dolar doğrudan gelir desteği verdi. Avrupa trilyonlarca dolar doğrudan gelir desteği verdi, pek çok ülke bunu yaptı. Biz, yapmadık, bir; iki, yapamadık Sayın Bakan. Bir, yapabildik, bütçe tercihlerini değiştirerek yapabildik. Biliyorsunuz kaynaklar sınırsız değil. Böyle olağanüstü dönemlere ne yapmamız lazımdı? Biz önerdik, dedik ki: “Arkadaş, ya bütçenin kaynakları şatafata gidiyor, saraylara gidiyor, bu tercihlerden vazgeçelim.” Mesela, siz de buraya 10 milyonluk bir Mercedes’le geldiniz Sayın Bakan. “Bu dönemde Sayın Cumhurbaşkanı, sizler, işte bürokraside bu şatafatı kullanan herkes olarak, gelin bu şatafattan vazgeçelim.” dedik ya değil mi? Olağanüstü bir dönemde vatandaşımız aç açıkta, ne yapması lazım kamunun? “Önce ben tasarruf ediyorum.” demesi lazım. Sayın Cumhurbaşkanının 100 bin lira maaş değil de 5 bin lira maaş olması lazım o dönemde. Milletvekillerinin 25 bin lira maaş değil de 3 bin lira maaş olması gerekiyor belki o dönemde ama vatandaşımızı 1.160 lirayla ücretsiz izine göndermemek için bunu yapmalıyız belki bu birinci mesele yani bu şatafattan vazgeçme tercihinde bulunabildik, bu bir. İkincisi, güvenlikçi politikalar konusunda daha barışçıl politikalar sürdürüp, efendim, bu silah harcamalarına daha az kaynak ayırabilirdik. Üçüncüsü, Sayın Bakan -az önce Abdüllatif Şener söyledi- ya yandaşlara bütçeden milyarlarca lira para gidiyor, keyif çayını da bir tek onlar içiyorlar, emin olun. Euroyla ödüyorsunuz o paraları. Bu olağanüstü dönemde -mücbir sebepten var arkadaş- “Ben, yandaşlara bu garanti ödemelerini yapmıyorum.” dememiz lazımdı. Bu çerçevede de Sayın Bakan, bütün vatandaşlarımızı ekonomik güvenceye alabilirdik.

Bakın, bir de güven sağlayan bir ülke olsaydık yani kurumlarımız ayakta olsaydı... Şimdi, Amerikan Merkez Bankası arkadaşlar, trilyonlarca dolar basıyor, siz de bu dolarları alıyorsunuz, tasarruf ediyorsunuz. Ya, Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarının tasarruflarının yüzde 60'ı dolarda, bu da gözükün, bankada kayıtlı olanlar, yastık altındakileri koyun, en az 100 milyar dolar yastık altında var, 200 milyar dolar yurt dışında var, 200 milyar dolar da altını koyun, Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarının -iddia ediyorum- tasarruflarının yüzde 85'i, 90'ı dolarda ve altında; hadi buyurun. Türkiye Cumhuriyeti vatandaşları kendi parasına güvenmiyor arkadaşlar, bırakın yabancıları ya, kendi parasına güvenmiyor, kendi parasından tasarruf edemiyor. İşte, Sayın Bakan, siz bu yüzden genişlemeci maliye politikaları uygulayamadınız, vatandaşımızı aç açıkta koydunuz. Ne yaptınız? Vatandaşlarımıza doğrudan gelir desteği vermeyip onları borca yönlendirdiniz, bankalara yönlendirdiniz, faizlere yönlendirdiniz. Oysa yapılması gereken, zaten borçlu olan vatandaşlarımızı daha fazla borçlandırmak değildi, genişlemeci maliye politikasının doğrudan gelir destekleri sağlanmasıydı.

Şimdi, ikinci dalgaya giriyoruz Sayın Bakan. Bakın, sonuç olarak Bilim Kurulu kararlarını alacak, muhtemelen kapanışlar olacak. Esnafa diyeceksiniz ki "Saat onda değil de sekizde dükkânını kapat; geç aç, geç kapat." "Kafeler, restoranlar, şuralar, buralar dükkânlarınızı kapatın, mesafeyi azaltın." diyeceksiniz değil mi? Bunu dediniz ilk seferde de. E, o esnafın kirası devam ediyor, masrafları devam ediyor, siz "Dükkânını kapat." diyorsunuz. Ya, Almanya da bunu yaptı "Kapat dükkânını, her ay şu kadar bin euro ben sana destek veriyorum." dedi. Sayın Bakan, bizim bunu yapmamız için bütçe tercihlerinin değişmesi lazım, bu bütçe tercihlerinde bir değişiklik var mı? Asla yok. Bu anlamda size önerimdir, Sayın Bakan, hâlâ on günümüz var; on beş günde Sayın Başkan, bir virgül değiştiremedik bu bütçeden; hadi buyurun. Bu Plan ve Bütçe Komisyonunun birikimi tüm vatandaşlarımızı ekonomik güvenceye alacak bir bütçe yapmaya hazırdır Sayın Başkan. Size Başkan ve Bakan olarak söylüyorum, her ikisi de, müstafi Başkan olarak. Gelin -ikinci dalga geliyor pandemide- bütün vatandaşlarımızı ekonomik güvenceye alacak bütçeyi hep beraber yapalım, bütçe tercihlerini değiştirelim, var mısınız? Siz Mercedes'inizden vazgeçin; Sayın Cumhurbaşkanı 15 tane uçan sarayının 14'ünden hadi vazgeçsin, 1 tanesi kalsın; kamuda tasarruf yapalım, yandaşlara kaynakları akıtmayalım, güvenlikçi politikalardan büyük oranda vazgeçelim; gelin, bütün vatandaşlarımızı ekonomik güvenceye alalım, var mısınız?

Sayın Bakan, bir de sizi şu yönde eleştiriyorum: Bakın, şu sunumda vatandaşlarımızın temel sorunlarıyla ilgili tek bir cümle etmediniz. Ya, sizden bunu beklerdim çünkü sizinle teşrikimesaimiz olduğu için vicdanlı bir insan olduğunuzu biliyorum, sonuç olarak yoksulların hâlimden anlama eğiliminiz olduğunu biliyorum ama ya, 10 milyon işsizimiz var, "Bunlarla ilgili şu tedbirleri alacağız." demediniz. Bakın, siz bir şekilde adalet bakanısınız, bunu unutmayın. Hazine ve Maliye Bakanlığını geçin, ekonomideki adaletin bakanısınız Sayın Bakan çünkü vergi topluyorsunuz. Bu vergiyi toplarken nasıl topladığımız adalet için çok önemli, gelire ve servete duyarlı vergilendirme; bu kaynakları nereye harcadığımız da işte ekonomideki adaleti belirleyecek Sayın Bakan. Ben sizi bu yönden eleştireceğim, yoksa ekonomi şu kadar, rakamlar, bilmem ne değildir. Emekli bir dedenin torununa bayram harçlığı verip veremediği belirlen sizin başarınızı, bir işçinin çocuğuna ayakkabı alıp alamadığı belirlen sizin başarınızı yoksa rakamlar değil Sayın Bakan, rakamlar soğuktur ama vicdanlı yöneticiler vatandaşlarını, yoksulları, işsizleri düşünür. Ya, emekliler açlık sınırının altında maaşa talim ediyor, şurada bunlarla ilgili bir şey duymadık. "Emeklilikte yaşa takılanlar" demediniz, "atanamayan öğretmenler" demediniz, "Asgari ücret 2.320 lira, bunu biz 4 bin liraya yükseltmeliyiz, bu rakamla geçinilmez." demediniz Sayın Bakan.

Sonra, Sayın Bakan, acı reçeteden bahsetti Sayın Cumhurbaşkanı, duymuşsunuzdur. Reçeteyi kim yazacak Sayın Bakan? Siz yazacaksınız reçeteyi. Neyle yazacaksınız? Vergilerin kimden toplanacağını belirleyerek yazacaksınız, buraya acı reçeteye ilgili torba yasalar göndereceksiniz, belki enflasyon

karşısında ezilen vatandaşlarımızı korumayan adımlarla göstereceksiniz. Bakın, acı ilacı kim içecek Sayın Bakan? Ben size söyleyeyim, mevcut yasalarla acı ilacı yoksul vatandaşlarımız içecek. Mevcut vergi politikalarıyla acı ilacı yoksullar içiyor Sayın Bakan. Bu anlamda, vergideki adaleti sağlamakla ilgili tek bir cümle etmediniz Sayın Bakan ya. Vergiyi kimler ödüyor Allah'ınızı severseniz? Ya, bin odalı sarayda oturan gecekonduda oturandan sabır bekliyor Sayın Bakan. Ben size söyleyeyim, belki vatandaştan kopmuş olabilirsiniz, vatandaşın sabır taşı çatlamak üzere Sayın Bakan.

Bakın, bu anlamda size makropolitikalarla ilgili de bazı eleştirilerim var. Ülkemiz uzun süredir enflasyon, faiz ve döviz kuru sarmalındadır Sayın Bakan. Biliyorsunuz, ekonominin koltuğunda oturan bu gaz-fren meselesini iyi ayarlarsa ülkeyi yönetir. Biliyorsunuz, bir arabaya binseniz, sürekli gaz-fren, gaz-fren yapsa sizin bütün dengeğiniz şaşar ama gaza yumuşak bir şekilde, frene yumuşak bir şekilde basan iktisadi politikalarda ekonomi rahat eder. Ne yaptınız yıllardır? Bir gaza aşırı bastınız, ne oldu; sonucunda belli genişlemeci politikalar çerçevesinde ülkeyi enflasyon-faiz-döviz kuru sarmalına soktunuz; sonra paniklediniz, bir baktınız ki dolar kuru fırladı, enflasyon fırladı, aşırı frene bastınız, bir daha ekonomik faaliyetler durdu. Hadi buyurun, gaza aşırı bastınız borçlanma politikaları, para politikaları çerçevesinde, sonuç ne oldu? 2018'de bu olmuştu, 7,20'ye fırlamıştı dolar kuru, enflasyon 30-35'e fırlamıştı, Sayın Bakan, aşırı bir frene basma sonrası aşırı gaza bastınız, şimdi yeniden ülkemiz enflasyon-faiz-döviz kuru sarmalına girdi. Sayın Bakan, bu anlamda aşırı frene basmak da aşırı gaza basmak da bütün dengeleri şaşırtmıştır. Bu anlamda, güven veren ekonomi politikalarına ihtiyaç var.

Bakın, Sağlık Bakanı Covid rakamlarını açıklıyor, değil mi? 3 bin vaka var, 2 bin vaka var, bin vaka var. İçinizden bir kişi bu vaka sayılarına inanıyorsa çıksın, desin ki: "Ben inanıyorum arkadaş, ülkede 2 bin vaka var." Benim milletvekili olduğum Diyarbakır'da her gün 2 bin vaka var, her gün Diyarbakır'da yalnızca 2 bin vaka var. Her biriniz biliyorsunuz, her bir şehirde 2 bin vaka var ama arkadaşlar, "2 bin vaka var." diye Türkiye'de açıklanıyor.

SALİH CORA (Trabzon) – Hastanelere bak.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Sadece 2 bin.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ya, TÜİK rakamlarına da bakın, TÜİK bütçesini de görüşüyoruz. Biliyorsunuz, algı her şeydir Sayın Bakan. Sonuç olarak, siz diyebilirsiniz "Ya, bu rakamlar doğrudur." ama inandıramıyorsunuz. Ya, TÜİK'in açıkladığı rakamlar, büyüme rakamları, işsizlik rakamları, şu rakamlar, bunlara inandıramadığınız zaman güven sağlayamazsınız. Benim babamın bana verdiği en büyük miras gerçekten bu vasiyetti; dedi ki: "Oğlum, en önemli şeyin güvendir, aman, güveni kaybetme. İş hayatında da, nerede olursan ol, güven sağla. Güveni sağlarsan gerisi, hepsi gelir." Sayın Bakan, size önerim, güven sağlayın, güven sağlayıcı politikaları öne koyun. Yani sonuç olarak, insanlar bir gün kalktığında faiz yüzde 10, öbür gün kalktığında yüzde 1.500. Hadi bu piyasaya bir oyuncu girsin bakalım, nasıl girecek? Bir gün kalktığında şu politika, öbür gün kalktığında bu politika; ne öngörülebilirlik var ne belirlilik var ne kural bazlı bir ekonomi var, yok. (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Abartıyorsun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bütün bunlarla ilgili Sayın Bakan, işte kaybediyoruz.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Değerli arkadaşlar, karşılıklı konuşmayalım, lütfen ama lütfen.

Sayın Paylan, süreniz dolmuştur. İki dakika ek süre veriyorum, lütfen tamamlayınız.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Bakan, bu bütçe yüzde 1'e çalışıyor, bu ekonomi yüzde 1'e çalışıyor. Biliyorsunuz yüzde 1 zenginleşiyor –AKP döneminde de böyle olmuştur- servetin en az yüzde 50'si nüfusun yüzde 1'inin elindedir. Bunu değiştirecek şey nedir? Maliye politikalarıdır, vergi

politikalarıdır. Bakın, size vergiyi nasıl topluyorsunuz söyleyeyim: Vatandaş bir tekel bayisine gidiyor, bir beyaz eşya bayisine gidiyor, efendim, bir benzin istasyonuna gidiyor; vergi veriyor, en yoksul da en zengin de aynı vergiyi veriyor. Bu vergi politikalarını değiştirmeliyiz Sayın Bakan. Bütün dünyada olduğu gibi gelire ve servete duyarlı bir vergilendirme sistemine geçmemiz lazım.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Hangi dünyada?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bakın, ABD’de yaşadınız, biliyorsunuz; ABD’de de herkes Allah’tan korkmaz ama herkes IRS’ten korkar, vergi idaresinden korkar. Türkiye’deki vergi idaresinden kimse korkmuyor Sayın Bakan. Her yıl af getiriyorsunuz, her yıl uzlaşma politikaları... “Yakalansam da ne olacak, giderim, efendim, birisini bulurum; vergiyi ödemem.” diyen bir anlayış var, vergi ahlakı yok. Bu anlamda vergi ahlakını oturtmalıyız Sayın Bakan.

Bakın, ekonomimiz bir üretim ekonomisi değil. Bir: Yeterince üretmiyoruz Sayın Bakan. 700 milyar dolarlık bir ekonomiden bahsediyoruz, belki 650 milyar dolar; bu, bize yakışmıyor. 2 trilyonluk bir ekonomi hedefi ortaya koyduk, bunun çok uzağındayız. Yapmamız gereken, bir üretim ekonomisine geçmek. Bu da maliye politikalarından geçiyor. Ya bir kişi gidiyor bir arsa alıyor, 10 liralık, efendim gidiyor belediyeye, şuraya buraya veya Çevre ve Şehircilik Bakanlığına, buna bir rant geçiriyor 10 liralık arsa 100 lira oluyor. 5 kuruş vergi almıyorsunuz Sayın Bakan. Bu anlamda rant politikalarını devreye sokmamız lazım. Üretimi öne koymamız lazım, ekmeği büyütmemiz lazım, adaletle paylaşmamız lazım. Bütün bunlar vergi politikalarından geçiyor.

Yeşil ekonomiyi duymuşsunuzdur Sayın Bakan. Yeşil ekonomi konusunda da karbon vergisini esas alan bir düzenleme yapmamız lazım.

Ben size son olarak bir şey daha söyleyeyim arkadaşlar: Sayın Erbakan hayatta olsaydı size aynen şöyle söylerdi: “Sizi gidi faizciler sizi, sizi gidi faizciler sizi!” derdi.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sayın Paylan, ek süreniz de dolmuştur.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bir dakika daha...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Lütfen toparlayalım, lütfen.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – 180 milyar lira faiz ödeyeceksiniz. (Gürültüler)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Evet, arkadaşlar lütfen.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bu bütçenin en büyük bakanlığı hangi bakanlıktır? Faiz bakanlığıdır. Sizi tebrik ediyorum arkadaşlar. Bu bütçenin en büyük bakanlığı, faiz bakanlığı ve 180 milyar da yetmeyecek çünkü yüzde 11’e göre hesaplamıştınız, borçlanma faizi yüzde 15’e çıktı.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sayın Paylan, lütfen toparlayalım.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Toparlıyorum efendim.

240 milyar lira faiz ödeyeceksiniz Sayın Bakan. Bu anlamda emeği sömürmeyen, doğayı katletmeyen bir ekonomik gelişme programına ihtiyaç var. Sayın Bakan, sizin de ekonomide bir adalet bakanı olmanızı öneriyorum. Bu konuda da Meclisle etkin bir şekilde, eş güdüm hâlinde çalışmanızı öneriyorum. Böyle palyatif adımlar değil, reform adımları sizden bekliyorum.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI LÜTFİ ELVAN – Soru cevap kısmında özellikle ekonomiyle ilgili bazı açıklamalar yapacağım.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Lütfen, memnun olurum Sayın Bakan çünkü sunumunuzda görmediğim için bu yönde sizi eleştirdim.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Evet, Sayın Paylan, süreyi çok aştınız hakikaten.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ama Sayın Bakan, size şunu söyleyeyim: Bütün bu hayalleriniz de tek adam rejimiyle olmaz yani tekrar demokrasiye dönen bir reformla her şeye başlayabiliriz.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sayın Paylan, lütfen.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyoruz, sağ olun.

Şimdi, Milliyetçi Hareket Partisi grubu adına Sayın Mustafa Kalaycı'ya söz veriyorum.

Sayın Kalaycı, süreniz yirmi dakikadır.

Buyurun, lütfen.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, Sayın Bakanım, Bakanlığımızın ve kurumlarımızın değerli temsilcileri, sayın basın mensupları; öncelikle hepimizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bakanımızı, tekrar, tebrik ediyorum; görevinde başarılar diliyorum. Bugün, Türkiye bir yandan salgınla mücadele ederken diğer taraftan Doğu Akdeniz'den Libya'ya, Kıbrıs'tan Ege'ye Irak'tan Suriye'ye kadar pek çok sorunla, terörle, siyasi ve ekonomik saldırı ve baskılarla uğraşmaktadır. Başta Irak, Suriye, Doğu Akdeniz ve Kafkasya olmak üzere bölgemizde yaşananlar Türkiye'nin etrafında nasıl bir kuşatma planının uygulamaya konulduğunu açık bir şekilde göstermiştir. Türkiye, yoğun bir şekilde maruz kaldığı saldırılara, baskı ve dayatmalara güçlü bir şekilde karşılık vermiş, ardı arkası kesilmeyen her bir saldırıyı etkisiz hâle getirmiştir. Bu süreçte Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi en önemli gücümüzdür. Oyunları boza boza, kuşatmaları yara yara hedefimize doğru ilerliyoruz. Her alanda hızlı ve etkili karar mekanizmasının işlemesi gereken günümüz koşullarında Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemiyle bu sağlanmış, Türkiye vesayet odaklarından arındırılmış, ayak bağlarından kurtulmuş, öz güvene kavuşmuştur. Türkiye'nin kerameti kendinden menkul mihrakların ağzına bakma dönemi geride kalmıştır. Artık söz dinleyen değil, sözü dinlenen; üzerinde hesap yapılan değil, hesapları bozan bir ülke gerçeğine herkes alışmalı, buna saygı duymalı, sonuçlarına da hazır olmalıdır. Kim ne derse desin Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi geleceğin daha güçlü ve büyük Türkiye'sinin yönetsel mimarı olacaktır. Türk milleti, lider ülke Türkiye hedefine ve kızıl elma ülküsüne mutlaka ulaşacaktır.

Sayın Bakanım, bilindiği üzere Covid-19 salgını küresel ekonomiye büyük bir darbe vurmuştur. Ülkemizde de mart ayından itibaren görülmeye başlayan virüs salgını ve salgına karşı alınan tedbirlerin etkisiyle ekonomik ve sosyal yönden sorunlarla karşı karşıya kalınmıştır. Türkiye ekonomisi 2020 yılının ikinci çeyreğinde yüzde 9,9 daralmıştır. Salgının ekonomimiz ve vatandaşlarımız üzerindeki olumsuz etkisini azaltmak amacıyla bir dizi tedbir süratle uygulamaya konulmuştur. Bu dönemde üretimin ve tedarik zincirinin kesintiye uğramaması, istihdamın korunması ve finansal sistemin sağlıklı işleyişini sürdürmesi için eş güdümlü politika adımları atılmıştır. Böylece salgının ekonomiye etkisi en aza indirilmiş, ekonomik faaliyette yılın üçüncü çeyreğinden itibaren V tipi bir toparlanma görülmektedir.

Nitekim, sanayi üretimi nisan ayında yıllık yüzde 31,3 daralma ile sert bir şekilde geriledikten sonra haziran ayından itibaren yükseliş eğilimi sergilemiştir. Ağustos ayında sanayideki yıllık büyüme çift haneye yükselmiştir. TÜİK tarafından açıklanan son verilere göre eylül ayı sanayi üretimi yıllık yüzde 8,1, aylık yüzde 1,7 düzeyinde artmıştır. Takvim etkisinden arındırılmış sanayi üretimi 2020 yılı üçüncü çeyreğinde bir önceki yılın aynı çeyreğine göre yüzde 7,7 artmıştır. Mevsim ve takvim etkilerinden arındırılmış sanayi üretimi ise bir önceki çeyreğe göre yüzde 30,3 artmıştır.

İmalat sanayisi genelinde kapasite kullanım oranı nisan ayı itibarıyla yüzde 61,6 düzeyine inmişken daha sonraki aylarda sürekli artarak ekim ayı itibarıyla yüzde 75,4'e çıkmıştır. Sanayi, inşaat, ticaret ve hizmet sektörlerine ilişkin Toplam Ciro Endeksi de nisan ayında yüzde 20,6 azalmakla birlikte haziran ayından itibaren yükselişe geçerek eylülde yıllık yüzde 26,2 artmıştır. Alt endekslere göre Ticaret Ciro Endeksi yüzde 30,9, Sanayi Ciro Endeksi yüzde 30,9, İnşaat Ciro Endeksi yüzde 23,3, Hizmet Ciro Endeksi de yüzde 4,1 artmıştır. Eylül ayında Hizmet Ciro Endeksi'nde artışın başlaması sevindiricidir.

Ekonomik büyümenin öncü göstergesi olan ve imalat sanayi performansında güvenilir referans kabul edilen İmalat Sanayi Satın Alma Yöneticileri Endeksi PMI verisi nisan ayında 33,4'le tarihi düşük seviyesine indikten sonra haziran ayından itibaren beş ay boyunca 50 eşik düzeyinin üzerinde değer almıştır. Son açıklanan rapora göre PMI verisi ekim ayında 53,9'a yükselerek Türk imalat sektörü performansında güçlü bir iyileşmeye, sektörün üst üste beş ay büyüme gerçekleştirdiğine, müşteri talebinin iyileşmeye devam ettiğine, yeni ihracat siparişlerinde artış olduğuna, firmaların üretim hacimlerinin ekim ayında da yükselttiğine, büyümenin hız kazandığına işaret etmiştir. Türkiye İmalat Sektörü İhracat İklimi Endeksi ekimde üst üste dördüncü ay eşik değerlerin üzerinde gerçekleşerek ihracat pazarlarındaki talep koşullarının iyileşmeyi sürdürdüğüne işaret etmiştir. TİM verilerine göre 17,3 milyar dolarlık ekim ayı ihracatı rakamı da eylül ayında olduğu gibi aylık ihracat rekorları olarak tarihe geçmiştir.

Ekonomiye olan güvende önemli düzeyde artış görülmektedir. Nisan ayında 52,4'e inen Ekonomik Güven Endeksi haziran ayından itibaren yükselişe geçerek ekim ayında 92,8 değerine yükselmiştir. Aynı şekilde, nisan ayında 78,1'e inen Tüketici Güven Endeksi ekim ayında 81,9, nisan ayında 62,3'e inen Reel Kesim Güven Endeksi ekim ayında 109,7 düzeyinde gerçekleşmiş, Sektörel Güven Endeksleri de haziran ayından itibaren önemli oranlarda artmıştır.

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği tarafından yayınlanan verilere göre açılan şirket sayısı 2020 yılının ilk dokuz ayında bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 22,84 artarken kapanan şirket sayısı yüzde 13,7 artmıştır. Türkiye Esnaf ve Sanatkarları Konfederasyonunun Sicil Gazetesi'nde yayınlanan açılış, kapanış ve değişiklik ilanlarına göre 2020 yılının ilk on ayında tescil ilanı sayısı yüzde 61,8 düzeyinde artmıştır, terkin ilanı sayısı ise yüzde 14,5 azalmıştır.

Mart ayından itibaren azalan enerji talebi ve enerji üretimi ağustos ayından itibaren tekrar artışa geçmiştir. Elektrik tüketiminde eylül ayı içinde tüm zamanların rekoru kırılmıştır. Son aylarda elektrik üretimi ve tüketiminde meydana gelen artış sanayi ve ekonomideki büyümeye de işaret etmektedir.

Coronavirüs salgınının en fazla olumsuz etkilediği alanlardan biri çalışma hayatıdır. Nisan ayında iş gücü sayısı 3 milyon 13 bin kişi, istihdam sayısı 2 milyon 585 bin kişi azalmış, buna karşılık iş aramayıp çalışmaya hazır olanlar 2 milyon 175 bin kişi artmıştır. Bu nedenle işsizlik oranında bir düşme görülse de iş aramayıp çalışmaya hazır olanlar ile mevsimlik çalışanların dâhil edilmesiyle hesaplanan geniş tanımlı işsizlik oranı yüzde 24,6'dır, bu oran mayıs ayında yüzde 25,1'e çıkmıştır. Bir kıyaslama yapmak gerekirse yaşanan küresel finans krizi nedeniyle 2009 yılı Şubat ayında manşet işsizlik oranı yüzde 16,1; geniş tanımlı işsizlik oranı da yüzde 24,7 olmuştur.

TÜİK tarafından son açıklanan ağustos dönemi verileri itibarıyla istihdam geçen yılın aynı dönemine göre 975 bin kişi azalmıştır. İşsizlik oranı yıllık bazda 0,8 puan azalarak yüzde 13,2 görünmekle birlikte geniş tanımlı işsizlik oranı yüzde 23,3'tür. Bu oranın mayıs ayında yüzde 25,1 düzeyinde olduğu dikkate alındığında geniş tanımlı işsizlik oranında 1,8 puan düşme olduğu görülmektedir. İstihdamı korumaya ve artırmaya yönelik bugüne kadar alınan tedbirlerin bu düşüşü hızlandırması beklenmektedir. Nitekim İSO Ekim 2020 Türkiye İmalat PMI Raporu üretimdeki artışın ivme kazandığına, istihdam yaratma hızının son otuz iki ayın en yüksek düzeyinde gerçekleştiğine işaret etmektedir.

Covid-19 salgınından en fazla etkilenen sektör turizm olmuştur. 2020 yılının ilk dokuz ayında geçen yılın aynı dönemine göre turizm gelirlerimiz yüzde 69,4 oranında -18,5 milyar dolar- azalma göstermiştir. 2019 yılında 34,5 milyar dolar olan turizm geliri 2020 yılı için 40,8 milyar dolar hedeflenmekle birlikte 12,1 milyar dolar olması beklenmektedir. Hedefe göre 28,7 milyar dolarlık bir azalma söz konusudur. 2020 tüm dünya için turizm sektörünün âdeta donduğu bir yıldır. Türkiye aynı etkilere maruz kalmakla birlikte sektörün önde gelen ülkelerine göre nispeten daha iyi bir performans göstermiştir.

Turizm gelirlerindeki sert düşüş cari işlemler dengesinde de bozulmaya yol açmıştır. Cari açık 2020 Ocak-Ağustos döneminde 26,5 milyar dolar, on iki aylık kümülatif verilere göre 23,2 milyar dolar düzeyinde gerçekleşmiştir. Oluşan cari açığın da artırdığı döviz ihtiyacı ile dış gelişmelerin ve Türkiye ekonomisini sıkıştırmaya yönelik ekonomik saldırıların etkisiyle artan döviz kurları, borçlardaki artış ve kur artışının enflasyon üzerinde oluşturduğu baskı bugün için en temel sorunlarımızdır. Bu sorunları da kısa zamanda aşacağımıza yürekten inanıyoruz.

Sayın Bakanım, bize gelen bir öneriden bahsetmek istiyorum, sizlere de mutlaka gelmiştir: Bilindiği üzere, Vergi Usul Kanunu'nun 280/A maddesine göre, yurt dışından getirilerek sermaye olarak konulan yabancı paraların yatırıma yönlendirilmek üzere kur farklarının pasifte özel bir hesapta tutulması imkânı verilmiştir, böylelikle kur farkı gelirleri vergilendirilmemiştir. Yatırım fırsatı arayan yerli sanayi şirketleri de aktiflerindeki dövizler için böyle bir imkân verilmesini talep ediyor. Biliyorsunuz en önemli sorunlarımızdan biri dolarizasyon. Makul bir talep gibi geliyor bize, şöyle ki: Böyle bir uygulamayla hem dolarizasyonda çözümlenmesi imkânı sağlanacak hem de yatırımlar bu yolla teşvik edilmiş olacak. Kabaca bir hesap yaptım Sayın Bakanım: Bu yılki kur artışı kabaca yüzde 30 düzeyinde. Benim burada vergi kaybım -yüzde 20 kurumlar vergisi üzerinden hesaplırsak- yüzde 6 falan olacak. Ama buna karşılık en önemli sorunlardan biri olan dolarizasyon çözülecek, döviz sıkıntımızı çözeceğiz hem de yatırımı teşvik edip yatırımın artmasına vesile olacağız. Yani değerlendirilmesi gerektiğini düşünüyorum. Bu nedenle dikkatlerinize sundum.

Değerli milletvekilleri, 2020 yılı Ocak-Ekim dönemine dair bütçe gerçekleştirmelerine göre bütçe giderleri bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 18 oranında artarak 967,7 milyar TL olarak gerçekleşmiştir. Faiz hariç bütçe giderleri, yüzde 15,9 oranında artarak 848 milyar TL olmuştur. Cari transferler yüzde 22,3 oranında artmıştır. Bütçe gelirleri ise yüzde 14,3 oranında artarak 822,2 milyar TL olarak gerçekleşmiştir. Vergi gelirleri tahsilatı yüzde 21,4 oranında artarak 655,3 milyar TL olmuştur. Gelir vergisi yüzde 4,9 oranında azalırken kurumlar vergisi yüzde 41, ÖTV yüzde 38 oranında artmıştır. Merkezî yönetim bütçesinin 2020 yılında 239,2 milyar lira açık vermesi beklenmektedir. 2021 yılında ise bütçe gelirlerinin yüzde 13,2; bütçe giderlerinin ise yüzde 11 oranında artması sonucu bütçe açığının yüzde 2,4 artışla 245 milyar lira olması öngörülmektedir. Bütçe hedeflerine ulaşılması için, kamu harcamalarında tasarruf ve vergi reformuna ihtiyaç bulunmaktadır.

On Birinci Kalkınma Planı'nda, gelir ve kurumlar vergilerini tek bir kanunda birleştiren, vergi tabanını genişleten, vergiye uyumu kolaylaştıran, öngörülebilirliği artıran, yatırım ve üretimi destekleyen gelir vergisi kanununun ve yeni bir vergi usul kanununun çıkarılması hedeflenmiştir. Ülkemizde vergi alanında bir reform ihtiyacı olduğu açıktır ancak yıllardır dile getirilmesine karşın bugüne kadar yapılmamıştır. Basit, sade, anlaşılır, adil, tabana yayılmış ve hakkaniyetli bir vergi reformu bir an önce hayata geçirilmelidir. Herkesin mali gücüne göre vergi ödediği adaletli bir vergi sistemi tesis edilmesi için gerekli tedbirler alınmalıdır. Vergiye ilişkin düzenlemelerde kamu finansmanı ile ilgili önceliklerin yanı sıra verginin üretim ve istihdam üzerindeki etkileri ile sosyal yönü birlikte değerlendirilmelidir.

Kapsam, matrah ve vergi oranlarının yeniden düzenlenmesi suretiyle doğrudan vergilerin vergi gelirleri içindeki payında artış sağlanmalıdır.

Ayrıca, vergi denetimlerinde etkinlik, dolaysız vergileri tabana yaymak, döviz bağımlılığını azaltıcı önlemler bütçe dengesi açısından önemli adımlar olacaktır. Sermaye piyasalarında derinlik oluşturma ve halka açılmanın kolaylaştırılması da bütçeye yeni kaynaklar sağlayabilecektir.

Kamu harcamalarının etkililik, ekonomiklik ve verimlilik durumları raporlanarak harcama gözden geçirmeleri yapılmalıdır. Harcama programlarının uygulama süreçlerinde etkinlik artırılmalı ve harcamalar kontrol altında tutulmalıdır.

İhale Kanunu âdeta istisnalar kanunu hâline gelmiştir. Günümüz şartlarına uygun yeni bir ihale kanununun hazırlanması ihtiyacı da bulunmaktadır. Kamu yatırım harcamalarında tasarruf sağlamak üzere kamu ihale ve sözleşme süreçleri iyileştirilerek rekabet artırılmalıdır.

Taşıt Kanunu, taşıt yönetiminde etkinlik ve verimliği gözetecek şekilde güncellenmelidir.

On Birinci Kalkınma Planı'nda teşvik, destek ve sosyal yardım uygulamalarının gözden geçirilerek etkin olmayan uygulamaların kaldırılması hedeflenmiştir.

Yine, vergisel teşviklerin tüm iktisadi ve sosyal etkileriyle birlikte değerlendirilmesi, vergi harcaması nitelikli düzenlemelerin gözden geçirilerek etkin olmayanların kademeli olarak kaldırılması hedef olarak yer almıştır.

Ülkemizde vergilerde ve SGK primlerinde muafiyet, istisna ve indirimler yoluyla çeşit çeşit teşvikler verilmekte ancak teşviklerin sonucunda ne oldu diye bir değerlendirme yapılmamaktadır.

2021 yılında 245 milyar lira bütçe açığı öngörülürken bütçenin eki olan vergi harcaması tablosunda 2021 yılı için 230,8 milyar liralık vergiden vazgeçileceği tahmin edilmektedir. Sosyal Güvenlik Kurumunun prim indirim ve muafiyetleriyle ilgili vazgeçilen prim gelirlerinin de bu kadar hatta daha fazla olacağı düşünüldüğünde çok büyük rakamlar ortaya çıkmaktadır. Dolayısıyla bir taraftan muafiyet, istisna ve indirimler yoluyla vergilerden ve sigorta primlerinden vazgeçilirken bir taraftan da bütçe açığı borçlanmayla kapatılmaktadır. Bu durum dikkate alınarak verilen destek ve teşviklerin ne derece amaca ulaştığı, hangi teşvik araçlarının daha etkili olduğu yönünde etkin bir izleme ve değerlendirme sistemi oluşturulmalıdır. Teşvik verilecek sektör ve projelerde mutlaka seçici olunmalı, verilen teşviklerin getirisinin ne olduğu iyi analiz edilmeli, teşvik politikaları buna göre belirlenmelidir. Teşvik ve destek programlarının etkinliği ölçülmeli, teşvik uygulama politikalarının etki değerlendirmesi mutlaka yapılmalıdır. Teşvik, destek ve sosyal yardım uygulamaları gözden geçirilerek etkin olmayan uygulamalar kaldırılmalı, plan öncelikleri çerçevesinde yapısal düzenlemeler yapılmalıdır. Vergisel teşvikler tüm iktisadi ve sosyal etkileriyle birlikte değerlendirilmeli, vergi harcaması nitelikli düzenlemeler gözden geçirilerek etkin olmayanlar kademeli olarak kaldırılmalıdır.

Kayıt dışılık önemli bir sorundur. Haksız rekabete ve çalışanların sosyal haklardan yoksun kalmasına yol açan kayıt dışı ekonomi ve kayıt dışı istihdamla mücadelede daha etkili yöntemler benimsenmeli, hem kayıt dışılığın önlenmesine hem de kayıtlı ekonomiye geçişin özendirilmesine yönelik tedbirler bir arada uygulamaya konulmalıdır. Vergi denetimine daha fazla önem verilmeli, kayıt dışılık, kaçakçılık ve kara paraıyla mücadele daha etkin hâle getirilmelidir. Ülkemizde vergi kaçakçılığı suçlarının büyük bir kısmını, karmaşık suç örgütleri tarafından oluşturulan ve yönetilen, gerçekte farklı kişiler tarafından kurulduğu hâlde konuyla ilgisi olmayan kişiler adına kurulan firmalar üzerinden yüksek tutarlarda vergi kayıp ve kaçığına neden olan işlemler oluşturmaktadır. Vergi Denetim Kurulu Başkanlığının vergi kaçakçılığıyla etkin mücadele ve vergi incelemelerinde sektörel ve fonksiyonel uzlaşması yönündeki çalışmalar etkili bir şekilde sürdürülmelidir. Gelir İdaresinin kurumsal kapasitesi artırılarak kayıt dışı

ekonomiyle yaygın ve yoğun vergi denetimleri yapılarak mücadele etkin bir şekilde sürdürülmelidir. e-Fatura ve e-Defter uygulamaları sistemsel olarak geliştirilerek sahte belgeyle daha etkin mücadele edilmelidir. Gayrimenkullerin vergilendirilmesinde esas alınan alım satım değerinin belirlenmesi ve beyanına ilişkin yeni bir sistem devreye sokulmak suretiyle vergileme etkinleştirilmelidir. Kamu idareleri için e-Belge, e-İmza, e-Arşiv, e-Fatura gibi yeni teknolojik imkânlarla sahip muhasebe odaklı bir bilişim altyapısı oluşturulmalıdır.

Kayıt dışılıkla mücadele ve vergi bilincinin yerleştirilmesi için mali müşavirlik mesleği çok önemli bir işleve sahiptir. Mali müşavirlerin başta muhasebe ücretlerinin tahsili olmak üzere sorunlarına çözüm getirilmeli, KDV indirimi mali müşavirler için de mutlaka yapılmalıdır.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sayın Kalaycı, normal süreniz bitmiştir.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Bitiriyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – İki dakika ek süre veriyorum. Tamamlarsanız çok sevinirim.

Buyurun.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Teşekkürler Başkanım.

Bilgisayar ve yazılım giderleri iki yıl içerisinde amorti edilmeli, serbest meslek giderleri yeniden belirlenmeli ve stajyerler için ücret istisnası öngörülmelidir. Vergilerin toplanmasında görev yapan, katkı sağlayan, bu işin asıl yükünü çeken maliye çalışanlarının sorunları da çözülmelidir. Maliye teşkilatının da personel ihtiyacı giderilmeli, çalışanların iş yükü hafifletilmelidir. Personelin tazminat ve ek ödemeleri artırılmalıdır. Maliye Bakanlığı ve Gelir İdaresi Başkanlığında kurum içi uzmanlık sınavları sürekli hâle getirilmelidir. Merkez, taşra uzman ayırımından vazgeçilerek gelir uzmanları ve defterdarlık uzmanlarının özlük hakları diğer kariyer uzmanlıklarla eşit hâle getirilmelidir.

Sayın Bakanım, bütçenizin hayırlı ve bereketli olmasını diliyorum, tekrar görevinizde başarılar diliyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Çok teşekkür ediyorum Sayın Kalaycı.

Şimdi de İYİ PARTİ Grubu adına Sayın Erhan Usta'ya söz veriyorum.

Sayın Usta, süreniz yirmi dakikadır.

Buyurun lütfen.

ERHAN USTA (Samsun) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli Komisyon üyeleri, Sayın Bakan, kurumlarımızın değerli temsilcileri; ben de öncelikle hepinizi saygıyla selamlarım.

Sayın Bakan, size tekrar hayırlı olsun, Allah yardımcınız olsun, zor zamanda zor bir göreve geldiniz. Başarılar diliyorum.

Şimdi, dün akşamdan beri düşünüyorum, bu bütçede ne konuşmak uygun olur, makro mu, yoksa kamu maliyesi ağırlıklı mı diye; en sonunda kamu maliyesi ağırlıklı konuşmanın daha faydalı olabileceğini düşünerek öyle bir hazırlık yapmışım ancak baktım ki siz bugün konuşmanızın önemli bir kısmını makroya ayırdınız. Dolayısıyla şimdi ben de konuşmamı bu anlamda bir miktar değiştirmek durumunda kaldım fakat burada hemen şunu söylemekte fayda var: Bu yeni sisteme geçtikten sonra, bu partili Cumhurbaşkanlığı sistemine geçtikten sonra ekonomi yönetimiyle ilgili bir karışıklık var yani ekonomi yönetimi nedir, bütçeyi kim yapar, bu konuda bir karışıklık var, onu bir defa söylemek lazım. Geçmişte neydi? Devlet Planlama Teşkilatının sorumlu olduğu bakan veya hazine sorumlu olan Başbakan Yardımcısı oluyordu çoğu zaman, onların koordinasyonunda ekonomi birimleri bütçeleri yapıyorlardı ve makroekonomi yönetimi bu şekilde oluşuyordu. Burada da sıkıntılar olmakla birlikte, yine

bunun bir çerçevesi, bir mantığı vardı ama şimdi geldiğimiz noktada bütçeyi yapan Cumhurbaşkanlığı, bütçenin sahibi ve yapanı Cumhurbaşkanlığı, teknik yapanı da Cumhurbaşkanlığı; aslında bütçe uygulaması Maliye Bakanlığına bırakılmış, artı hazineden dolayı da borç idaresi bırakılmış. Ancak şimdi bakıyoruz, bu tabii, yeni bir sistem, siz 2'nci Bakansınız, sizden önceki ayrılan Sayın Bakanın tavrı ekonomi yönetiminden sorumlu bir bakan şeklindeydi. O yüzden size dedim: Siz de makroyu daha fazla konuşunca "Ekonominin patronu benim." anlamını taşıyor bu. Şimdi, öyleyse burada bir sıkıntı var. Yani bütçenin gelir gideri ve finansmanı ile uygulayıcısı makroekonomi yönetiminden sorumlu olamaz bana göre, olmamalı. Bu sizin şahsınızla alakalı bir şey değil, kurumsal bir değerlendirme yapıyorum. Dolayısıyla burada olması gereken, bu işin koordinasyonunun Cumhurbaşkanlığında yapılması. Cumhurbaşkanlığı bu işi yapamayacağına göre, daha doğrusu o devleti koordine ediyor dolayısıyla bir Cumhurbaşkanı Yardımcısının ekonominin yönetiminden sorumlu olması lazım yoksa bakın, organizasyonel meseleler de bizim sıkıntılarımızın giderek büyümesine neden oluyor, burada böyle bir sıkıntı var. Ya da o zaman, Hazine ve Maliye Bakanlığı olarak sizin kurumsal kapasitenizi geliştirmeniz lazım çünkü makroyla ilgili analiz yapacak kurumsal kapasitesi yok Hazine ve Maliye Bakanlığının. Dolayısıyla projeksiyon ortaya koyacak, politika ortaya koyacak. Hukuki altyapı da yok, kanunuza bakın, böyle bir göreviniz de yok. Dolayısıyla bu sıkıntının giderilmesi lazım. Bakın, bu, iki yılda bize çok zarar verdi, bundan sonra da korkarım zarar verecek, inşallah bu düzeltilir.

Şimdi küçük bir not daha: Siz, Sayın Berat Albayrak Hazine ve Maliye Bakanı olmadan önce en son orta vadeli programı yapan, onun koordinasyonunu yapan Kalkınma Bakanıydınız. Siz "orta vadeli program" ifadesi kullanıyordunuz, sizden sonra gelen Sayın Bakan bir devri sildi ve dedi ki: "Bu, yeni ekonomi programıdır." Hukuki olmayan bir kavram kullanıldı. Ha, memleketin hiçbir yerinde hukuka uyulmadığı için burada da hukuka uyulmadı. Haydi, ilk geldiğinde bunu anlayabilirsiniz; "Bir çerçeve çiziyorum, bir hava veriyorum..." Yeni ekonomi programı bir, yeni ekonomi programı iki, bir daha yeni ekonomi programı... Sayın Cumhurbaşkanı ifadeyi düzeltti, en son konuşmasında "orta vadeli program" lafını kullandı ama bugün siz "yeni ekonomi programı" lafı kullandınız. Bir, hukuki değil; iki, bu sizin yaptığımız en son orta vadeli programı değiştirmek amacıyla yapılmış bir şeydi, sizin tekrar "yeni ekonomi programı" lafını kullanmanızın da çok doğru olmadığını düşünüyorum. Elbette, devlette süreklilik esastır, elbette bu programın... Ha, bizim şu eleştirimiz var, biz bunu söylüyoruz: Bu program çıkar çıkmaz geçersiz hâle gelmiş bir programdır, bu programın ve buna dayanarak hazırlanmış olan bütçenin zaten revize edilmesi lazım. Bunun için hâlâ elimizde bir fırsat var ancak şu anda görüyoruz ki Hükümet o taraflı değil yani programı değiştirme veya revize etme yönünde... Değiştirmeden kastım politikalarını revize etme çünkü iş çok değişti yani Türkiye -en sonda söyleyeceğimi baştan söyleyeyim- 2 tane büyük riskle karşı karşıya, bunu görmemiz lazım. Bir: Türkiye, ikiz açığa doğru gidiyor; hem bütçe açığımız var, yüksek kamu açığımız var hem de cari açığımız var. Bakın, bunu, bu şekilde yürüten, rezerv parası olanların dışında hiçbir ülke yürütememiştir. Bizim geçmişte de 90'lı yıllarda da bütçe açıklarımız fazlaydı ama cari açığımız çok düşüktü. 2000'li yıllarda o yüksek büyümelerle, fon akışlarıyla, birtakım şeylerle bütçe açıklarına uygulanan programlarla bütçe açıklarını aşağıya doğru çektik, cari açığımız büyüdü yine sürdürülebilirdi. Şimdi, Türkiye, iki açıkla birlikte, artı yaşadığımız son dalgalanmalardan dolayı da bankacılıkla -gerçi BDDK burada herhangi bir analiz yapmadı çünkü bağımsız değil artık BDDK- ilgili de sistemik risklerle karşı karşıya, bunu bir defa görmemiz lazım.

Şimdi, dün bir arkadaşımız söyledi, dün fırsat olmadı ona ilişkin değerlendirme yapmaya, bugün burada yapacağız. Arkadaşlar, siyaseten bazı şeyler söylenebilir, onu anlıyoruz ancak hakikaten buna inanıyorsanız -ki ben Salih Beyin o ifadesine inandığını düşündüm, ben kişisel olarak da tanıyorum- sadece, işte "Cumhuriyet tarihinde yapılmayan işler yapıldı." şeklinde bir ifadesi oldu. Yani Cumhuriyet tarihine kadar uzattı işi. Şimdi, bir bakalım; bakın, bu rakamlar çok önemli, "çokomelli": Şimdi, on

sekiz yıllık iktidarımızda, Sayın Bakan, burada 2020 yılı cari açığı -28 milyar dolar olarak alınmış, bu 30-35 milyar doları geçecek herhâlde ama- 28 milyar dolar üzerinden, Merkez Bankasının veri tabanından alınmış rakam. 2003-2020 döneminde Türkiye 558,2 milyar dolar cari açık yaratmış. Bu nedir, cari açık? Cari açığı hepimiz biliyoruz ki tasarruf-yatırım farkı. Yani ülkenin kendi tasarrufları var, yetmeyen kısmında dış tasarrufları kullanıyoruz. Yani “S-I” dediğimiz şey cari açık. Yani 558 milyar dolar yabancı kaynak kullanılmış 2003’ten bugüne kadar, sizin hükümetleriniz döneminde. Mukayeseyi sağlıklı yapabilmek için sizden önceki on sekiz yılda ne kadar kullanılmış yani 1985-2002 döneminde Türkiye’nin cari açığı ne kadar biliyor musunuz Sayın Bakan? Sadece 21 milyar dolar ve 84’ten önce de ödemeler dengesi verisi olmadığı için, birkaç, tek tek yıllar var ama böyle milyon dolarlar bazında, hani o cumhuriyet tarihi diyoruz ya, o beğenmediğiniz Cumhuriyet tarihinde 20-25 milyar dolarla Keban, Atatürk Barajları yapılmış, bu ülkeye bu kadar yatırım gelmiş, bu kadar iş yapılmış. 558 milyar dolar dış kaynak kullanan hükümetin yaptığı ve Türkiye’yi getirdiği durum da ortada. Dolayısıyla ha, biz yine yapanlara teşekkür ediyoruz, elbette “İşler yapıldı.” diyoruz, bunları her defasında söylüyoruz ancak Cumhuriyetle böyle bir hesaplaşmanın ben anlamını göremiyorum, teknik bir altyapısı da yok. Yani -tekrar diyorum- 21 milyar dolar dış kaynak kullanarak yapılan işleri siz düşünün ve 558 milyar dolar dış kaynak kullanarak yapılan işleri de siz düşünün.

Şimdi, galatımeşhurlardan bir şey daha var. Efendim, işte “Türkiye büyüyemiyordu, biz Türkiye’yi büyüttük.” Evet, güzel, hakikaten öyle ama burada hep söylediğim şey şu: Bir performans nasıl ölçülür? Performans, bir ülkenin dünü ile bugünü şeklinde ölçülmez, şartlar çok farklı olabilir. Bakın, şimdi ne diyoruz? Mesela, darbe oldu diyoruz, şu oldu diyoruz, bu oldu diyoruz, coğrafya karıştı diyoruz, değil mi? Geçmişte de böyle şeyler var. Şimdi, 90’lı yıllar yani 2000’li yılların öncesi gelişmekte olan ülkeler için zor yıllardı. Yani fon akımlarının gelmediği, fon akımlarının gelişmiş ülkelere kaydığı, enflasyonun ve büyümenin gelişmekte olan bizim gibi ülkelerde düşük olduğu ama gelişmiş ülkelerde daha yüksek olduğu yıllardı. 2000’lerden sonra küresel iklim değişti, Türkiye’de iktidarlar değişti, işte tek parti iktidara geldi, güçlü bir iktidar geldi, güçlü bir program uyguladı. Bakın, bunları hep söylüyoruz, belli bir döneme kadar güzel işler yapıldı. Türkiye de dünya gibi, bizim benzer ülkeler gibi bir büyüme performansına doğru gitti. Ama bunu şimdi mukayese ederken “Geçmişte üç oluyordu, beş oluyordu, şimdi şöyle.” değil. Bakın, burada bir tane grafiği şuradan, ekrandan göstereyim, şu turuncu arkadaşlar -2020’yi koymadım, yıl bitmedi daha, 1986-2003 yani sizden önceki, AK PARTİ’den önceki on yedi yıl- gelişmekte olan ülkelerin ortalama büyümesi Sayın Bakanım. Kaçmış ortalama büyümesi? 3,9. Mavi olan dünya, dünyaya bakmıyorum ben, mukayeseyi kendi sınıfımızdaki ülkelerle yapmamız lazım. Şu gri olan da Türkiye’nin büyümesi, 3,8. Yani arada 0,1’lik bir büyüme farkı var, hemen hemen onlarla aynı performansı göstermişiz. Şimdi, 2000’li yıllar için ne diyoruz? Fon akımları, işte gelişmekte olan ülkelere geldi, şöyle oldu, böyle oldu. 2000’li yıllardan sonra da yani 2003-2019 dönemi, sizin dönemizde, gelişmekte olan ülkelerde büyüme 5,8’e çıkmış, Türkiye’de 5,2 olmuş. Bu, güzel bir büyüme ama eğer hakikaten performansa bakacaksak arada 0,1’lik fark 0,6’ya yükselmiş. Şimdi, bunu böyle görmek lazım. Ha, siyaseten ne dersiniz deyin ama burası bir teknik Komisyon, hakikaten bu değerlendirmeyi bence bu şekilde yapmak lazım.

Diğer bir husus, şimdi biz diyoruz ki: “Ya, yüzde 13 enflasyon çok yüksek. Dünyada zaten gelişmiş bir ülkede yüzde 1-2 enflasyon hatta eksi enflasyon var, gelişmekte olan ülkelerde yüzde 4 enflasyon var. Türkiye, yüzde 12 enflasyonla gidemez.” Bazı arkadaşlar çıkıp diyor ki “Ya, yüzde 70 enflasyonlardan geldi bu memleket.” Kardeşim işte o da öyle değil. Geldi de o zamanın şartları yine farklıydı.

Şu da enflasyonla ilgili grafik. Şimdi, burada yine şu turuncu -bu sefer turuncu yanlışlık olmuş- Türkiye, mavi olan da gelişmekte olan ülkeler. Şimdi, yıllarında küçük farklılık var çünkü gelişmekte olan ülkelerin genelinde enflasyonla mücadele -bizimkinin tarihini 2000 alırsınız- bizden 5 yıl önce ama

döneme yüksek enflasyon dönemleri dersek oturur. Mesela yıl kayması var orada, küçük bir yıl kayması var onu izah edeceğim. Şimdi, bakın, gelişmekte olan ülkelerde enflasyon 66,7 arkadaşlar, Türkiye’de 65,3 yüksek enflasyon döneminde yani sadece Türkiye’nin sıkıntısı değildi ama AK PARTİ’den önce hiç kimse olup biteni bu şekilde anlatamadığı için teknisyenler olarak biz dahi şundan eminim ki, Sayın Bakanın arkasındaki birçok teknisyen dahi, o zaman herkesin yüzde 3-5 enflasyonu vardı, bizim yüzde 70 enflasyonumuz vardı diye biliyor. Arkadaşlar, manzara bu; her şeyi şartlarına göre değerlendirmek lazım.

Sonra, enflasyon bizim gibi ülkelerde hep düşmeye başladı. Şu ortadaki grafikte, bakın, gelişmekte olan ülkeler, bu da düşük enflasyon döneminde -gelişmekte olan ülkeler için 1996-2018, bizim için 2003-2018 diye alıyorum ben bunu- enflasyon gelişmekte olan ülkelerde 7,3 ve bizde de 9,8. Bakın, enflasyonda onların altındayken onların üzerine çıktık.

Tekrar geliyoruz, önümüzdeki dönem daha vahimi. Bu yine tatminkâr yani biz yüzde 5’lere de düşürdük, tekrar yükseldi. Şimdi, önümüzdeki beş yılın projeksiyonu, bu, IMF verisidir; bakın, mavi olan gelişmekte olan ülkeler, diğeri Türkiye, yüzde 11 ortalama enflasyon arkadaşlar. Yüzde 4 enflasyona karşılık yüzde 11 enflasyonu var. Şimdi, mukayeseleri bu şekilde yaparsak sağlıklı bir iş yapmış oluruz. Tabii, bunlar hiç hesapta yokken hesaba girdi on iki dakikam gitti.

Şimdi, Sayın Bakanım, bu salgınla mücadele meselesi -burada Başkan olarak dinlediniz ama tabii Bakan olarak size tekrar bir daha anlatmamız gerekiyor- şöyle bir şey: Türkiye salgının -ekonomi ayağıyla söylüyorum, diğer ayağı benim uzmanlık alanıma girmediği için bir şey diyemeyeceğim- ekonomik boyutuyla mücadelede başarısız olmuştur; nokta. Niyeye? Çünkü çok yüksek bütçe açığıyla biz bu salgına yakalandık -tabii bunun sorumlusu biz değiliz elbette, Hükümettir bunun sorumlusu- ve hiçbir şekilde doğrudan gelir transferi şeklinde salgınla bir mücadele yapılamadı. Arkadaşlar, bakın, ya, 8 milyar lira bizde çekirdek parası Türkiye’de. Yavuz Ağırlioğlu’nun güzel bir lafı vardı: “Ya, bizim TELEKOM’dan yediğimiz kazık o dediğiniz paradan fazla.” dedi. Şimdi, 8 milyar TL bütçeden salgınla mücadelede yapılan harcamadır. Gelir ne kadardır, onu siz söyleyin. Çünkü gelir hiç yok, sizin Bakan Yardımcınız bunu daha önce de söylemişti: “Efendim, işte biz krediler verdik. Efendim, biz vergi ertelemeleri yaptık.” Vergi ertelemeleri yaptık ama verginin hepsi bu yıla düşüyor arkadaşlar. Biz yıl sonu tahmini üzerinden konuşuyoruz. Dolayısıyla vergi kolaylığı anlamında bir şey yapılmadı. Bütçeden 8 milyar TL sadece harcama yaptık. Ne yaptık? İşsizlik Fonu’ndan yaklaşık 27-28 milyar TL harcama yaptık ama kalan tamamını kredi vererek salgınla mücadele yapıldı. Kredi verdik, düzensiz, yoldan geçene kredi verildi. Şubat-ekim sonu itibarıyla kredi genişlemesi 800 milyar lira. 8 milyar lira bütçeden para harcayacaksın, 800 milyar lira kredi vereceksin, bankalar o yüzden sistemik riskle karşı karşıya diyorum. Bakalım bu paraları bankalar nasıl tahsil edecek? Ondan sonra ne oldu? Tabii, ekonomi bir şahlandı, 800 milyar lirayı iki, üç ayda ekonomiye verdiğiniz zaman hangi ekonomi olsa ayağa kalkar, ondan sonra Sayın Bakan ne dedi? “V tipi toparlanma” dedi, arkasından da işte, Cumhurbaşkanı onu takip etti. Ondan sonra tabii, para altına, dolara gidince altın, dolar artmaya başlayınca bu sefer, dolar 6,85’te tutabilmek için Türkiye’nin milyarca doları heba edildi. Bu da olmadı, baktı rezervler eridi, altını şey yapamadı yani doları tutmak mümkün değil ondan sonra bıraktık doları aldı başını gitti, dolar 8,50’ye vurdu. En son çare, değişiklikler yapmakta bulundu. Tabii, değişiklik değildir bu. Hiç kimse... Yani elbette Sayın Bakanın şahsından kaynaklanan hakikaten ciddi sıkıntılar vardı çünkü “Ben dolara bakmıyorum. Biz doları istesek tutarız.” anlamındaki sözler bir Hazine Bakanına yakışmıyor. Umarım bunları siz devam ettirmezsiniz, yanlış icraatler neden olmuştu ama sistemden kaynaklanan sıkıntılar oldu.

Diğer bir husus da şu: Tabii, Merkez Bankası bu ülkede bağımsız değil. Merkez Bankası hiç kimsenin faiz artışı beklemediği zaman gitti 2 puan faiz artırdı, herkesin faiz artışı beklediği dönemde üzerindeki baskıdan dolayı faiz artıramadı, dolambaçlı yollardan arttırdı. Merkez Bankasından kim var burada bilmiyoruz, ona sadece Sayıştay raporu şey yapıyor herhâlde. Dolambaçlı yol dediğimiz şu: Bütün faiz artışı maliyetine katlandık, şu anda faiz artışı olmadı Türkiye’de ama ortalama fonlama maliyeti yüzde 14 arkadaşlar bu ülkede, faizler arttı ama politika faizini arttırmadığımız için kırılabilirliği arttı ülkenin, sıkıntılar arttı. Naci Ağbal gelir gelmez “Politika araçlarını kullanacağız.” dedi, siz de dediniz, ondan sonra, Cumhurbaşkanı dedi ve ondan sonra ne oldu? Dolar aşağı geldi. Şimdi piyasaya teslim olundu, piyasa, Hükümeti dize getirdi. Yani bu, bu kadar net bir şeydir. Şimdi keşke bunlar olmasaydı. Yanlış politikalar buraya getirdi. Yüzde 20 faize doğru gidiyor Türkiye, yüzde 1-2 faizi olan... Yani açın bakın, devletin bir sürü dokümanlarında var, bizim gibi ülkelerde yüzde 3-4 faiz arkadaşlar. Yüzde 20 faize gidiyoruz, bu faiz şoku da muhtemelen kurtarmayacak. Ciddi bir artış geleceğini de piyasalar bekliyor. Tabii biz faiz artışı yanlısı değiliz, keşke işleri düzgün götürseniz de faiz artışı olmadan bunlar yapılabilseydi ancak faiz artışı sözünüle bu iş şimdilik toparlanmaya çalışılıyor. Geldiğimiz nokta, tabii yeni ekonomi programında Ortaya koyduğunuz kur tahminlerinin çok üzerinde bir kur tahmini var.

Şimdi, diğer bir husus -burayı geçeceğim, devletin büyüklüğü meselesi vardı Abdülatif Bey’den sonra- ama şunu söyleyeyim: Devletin büyüklüğünde ben genel devlet harcamalarına bakarım, oradaki faiz dışı harcamalarına bakarım. Tabii, siz geldiğinizde Türkiye’nin çok ciddi bir faiz yükü vardı, bu faiz yükünden Türkiye kurtuldu. Uygulan programlar... Ama şunu unutmayın ki son üç dört yıldır faiz tekrar artıyor. Bu faiz, bakın, benim enflasyonla ilgili de Genel Kurulda böyle bir konuşmam vardır, Venezuela örneğini verdim. Şimdi, faiz ve enflasyon, bunlar öyle bir şeydir ki bunlar çok hızlı bozulur ve bozuluyor zaten. 1 trilyon lira Temmuz 2018’de merkezî yönetimin faiz stoku, doksan beş yıllık cumhuriyet tarihinde biriktirdiğimiz borç 1 trilyon lira, iki yıl iki ay içerisinde 1,9’a çıkıyor, 2’ye gelmiş neredeyse; yeni rakam muhtemelen 2 trilyon lira olacak. Düşünebiliyor musunuz, borç stoku yüzde 100 arttı iki yıl içerisinde. Dolayısıyla bu, çok hızlı bozuluyor. Şimdi, burada, yani devletin büyüklüğü anlamındaki rakamlar bana göre uluslararası standartlara uygun harcamalar anlamında ama gelir tarafında bir problem var, onu görmemiz lazım.

Şimdi, şu kitapta, Cumhurbaşkanlığı Yıllık Programı’nda çok kıymetli bir tablo var, 51’inci sayfasında “Genel Devlet Yapısal Denge”si diye. Bu, çok teknik olduğu için belki bir kısım arkadaşların dikkatinden kaçmış olabilir ama ben söyledikten sonra muhtemelen bakacaklardır. Şimdi, biraz cevap olsun diye söylüyorum, sizden önceki görüşmelere gelen Sayın Bakan Yardımcıları bize böyle bir kısım başka ülkelerin bütçe açıklarını filan örnek verdiler, bunlar örnek değil yani hakikaten bu örnekleri vermek çok yanlış. Bunu ben yakıştıramıyorum. Yani bakın, Türkiye’de pandemiyle olan bir şey de değil. 51’inci sayfayı açıp bakarsanız -çok uzatmayacağım- 2017’de Türkiye’nin yapısal... Bu “yapısal” ne biliyor musunuz arkadaşlar? Yani konjonktür etkilerinden arındırıyor çünkü büyümeniz hızlı olur, gelirleriniz çok olur, açığınız düşer; büyümeniz düşük olur, açığınız artar. Bu etkilerden arındırıyor. Bir de böyle “bir defalık gelir” dediğimiz yani af çıkartırsın, bir yerden “barış parası” diye toplarsın, o paralar çıktıktan sonra esas ana omurga nereye gidiyor diye bakıyorsunuz, 2017 yılında Türkiye’nin genel devlet yapısal açığı millî gelirin 4,1’i; 2018’de 5,3; 2019’da 5,6; 2020’de 5,4; şu anda sizin programınızda yüzde 4,6’sı. Bunlar çok yüksek yapısal açıklar. Zaten normal açıkların bir kısmı da bunlardan yüksek yani 2020’de 6,1 toplam kamu açığı. Yapısal açıktaki, bakın, büyütüyorum, küçültüyorum yani buradaki şey düşürüyor çünkü büyüme düşük olduğu için bir kısım kalemleri şey yapıyor yani 6,1 olan normal açığı burada, yapısalda 5,4 olarak alıyoruz ama şimdi, geriye doğru

da aslında bu şey... Bu son dört beş yılda Türkiye'nin bütçe dengeleri olağanüstü yüksek bir şekilde bozuluyor ve mutlaka Sayın Bakanım, odaklanmanız gereken yer burası. Şimdi, burada yapılması gereken şey, tabii, ilk önce harcamalarda tasarrufa gideceğiz, bir defa yapılması gereken ilk iş o.

Şimdi, "İtibardan tasarruf olmaz." diye bir söz söylendi. Bu sözü de tepeden tırnağa bütün kamu bürokrasisi maşallah götürüyor. Meclise baktırdım ben, tabii, burası Meclis yani Meclisten emsal vereyim ki yasama bir erktir, "Biz buradan tasarruf edilsin." dersek diğer kamu kuruluşlarında yapılması gereken tasarrufu siz düşünün. 39 tane Audi var Mecliste, 28 tane Passat var, özel kalemde sadece 21 tane araç var. Sayın Meclis Başkanının aracını yıkayan kişi dahi özel araçla evine gidiyor. Şimdi, böyle bir israf memleketin hiçbir yerinde olmaz. Bu, Mecliste böyleyse diğer kurumlarda çok fazla olduğunu -biz de devletin içerisinde geliyoruz- bunları görüyoruz.

Şimdi, bu alım satım, devlet binasıdır, kiralamasıdır, hizmet alımlarıdır, bunların hepsinde ciddi şekilde tasarruf imkânı var, bu tasarruflara gitmeniz lazım. Unutmayın ki biz hasırda yatıp mübarek vücudu hasırdan iz olan bir Peygamber'in ümmetiyiz arkadaş. Şimdi, hep din konuşuyoruz ya... Şimdi, böyle insanların olduğu bir Türkiye Cumhuriyeti devletinin vatandaşları veya devlet yönetiminin şunu dememesi lazım: "Tasarruftan itibar olmaz." Ben bunu hiçbir şekilde doğru olarak görmüyorum.

Şimdi, tabii ama nereden tasarruf edeceksiniz? Harcamaların tasarruf alanı ne kadar var? İşin o boyutu da biraz sıkıntılı çünkü ciddi bir katılık oluştu yani millî gelirin yaklaşık yüzde 7'si kadar bir personel giderimiz var, yüzde 18'i kadar sosyal harcamalarımız var, zaten ikisi toplam küsuratlarıyla yüzde 25 ediyor yani geriye kalıyor bir yüzde 7-8'lik bir devlette genel bir harcama var. Burada ciddi bir tasarruf hâlâ var burada. Ama harcama kısmında bir noktayı daha söyleyeyim, ondan sonra...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sayın Usta, normal süreniz bitmiştir, iki dakika ek süre veriyorum, lütfen tamamlayın.

ERHAN USTA (Samsun) – Teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, biz promosyon arkadaşınız, bana bir on dakika verirseniz artık siz yani Planlamadan o kadar hukukumuz var.

Şimdi, kamu-özel iş birliği projeleri... Sayın Bakanım, herkes söylüyor, biz de söylüyoruz. Yani burada buna Allah rızası için bir bakın, burada çok büyük bir vurgun var. Bu sözleşmeleri mutlaka tadil etmek durumundasınız. Sadece bizim görebildiğimiz... Yani konuşmanızda söylemediniz, bunları niye söylemiyorsunuz? Ya, bir Hazine ve Maliye Bakanlığı bütçe konuşmasında kamu-özel iş birliği projelerinden gelecek riskleri veya buradan yaptığımız, koyduğumuz ödenekleri... Yani bundan daha fazlası beklenmez, en fazla beklenen şey bu.

Şimdi, benim gördüğüm kadarıyla hastaneler için hizmet karşılığında 6,4; diğerlerinde kullanım bedeli de 10 milyar; 16 milyar sadece şehir hastanelerinde ödeyeceğiz. Kara yollarında -garantilerden dolayı, tamam mı? "Yatırım yaptık." filan diyoruz ya- 14 milyar TL ben bir şey görüyorum. Diğer ufak tefekler var, onlar üzerinde durmuyorum ama esas üzerinde duracağım nokta, vergi kısmı.

Şimdi, tabii Türkiye'de adaletsiz bir vergileme sistemi var. Gelir ve kazanç üzerinden alınan yani gelir ve kurumlar vergisi, büyük şirket vergileri ve birinci sınıf gelir vergisi mükelleflerinden alınan vergiler OECD ortalamasının millî gelir oranı olarak yaklaşık yarısında Sayın Bakanım. OECD'de yüzde 11,5'ken biz de 5,4 gelir ve kazanç üzerinden alınan vergilerin millî gelire oranı. Esas alan burası ama siz ne yapıyorsunuz? Geçen gün feryat ettik burada, gittiniz kurumlar vergisini düşürdünüz

efendim ya, kanunu çıkardınız. “Bak, bankacılık ne kadar kârlı. 42-43 milyar TL kârımız var.” diyor. Şimdi, bankacılar 43 milyar kârımız var, ondan biraz daha az vergi verin diye bankaların vergisini düşürüyoruz. Böyle bir şey olabilir mi?

BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – O madde çıkartıldı.

ERHAN USTA (Samsun) – Çıkartıldı mı? Burada vardı, burada çıkarmıyoruz ki bir yere. Plan Bütçe Komisyonunda, burada niye çıkarmadınız arkadaşlar? Bunu o kadar izah ettik yani tabii irade olmayınca böyle oluyor. Şimdi, demek ki dediğimiz doğru, her söylediğimiz yanlış değil yani istihdam ediyorum, bu anlamda lütfen dediğimize bakın. Biz milletin kötülüğüne bir şey söylemiyoruz. Diyorum ki bakın: OECD’nin yarısı kadar gelir ve kurumlar vergisi yükümüz. Alan burada, buranın üzerine gitmemiz lazım ama biz nereye gidiyoruz? Biz gidiyoruz, gidiyoruz harcamalar üzerinden alınan vergiler...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sayın Usta, toparlayabilirsek çok sevinirim.

ERHAN USTA (Samsun) – Sayın Başkanım, toparlıyorum.

Biz ne yapıyoruz? Harcamalar üzerinden alınan vergilerde OECD’yle hemen hemen aynı vergiyi topluyoruz millî gelire oran olarak, harcamalar üzerinden. Dolayısıyla bu adaletsizliğin... Adaletsizliği gidermek değil yani yüklenmemiz gereken yerin öbür taraf olduğunu söyleyeyim. Biz siyasetçi olarak, daha fazlasını söylemek çok mümkün değil.

Şimdi, kayıt dışılıkla mücadele... Ben bu Gelir İdaresi Başkanlığı ne yapar başından beri anlayamadım. Yaklaşık otuz yıldır bilfiil çalışıyorum. Bütün başkanların hepsini tanıdım, çalıştık, konuştuk fakat hakikaten kurumu küçümsemek için falan söylemiyorum, zaten vergilerin yüzde 75’i otomatik geliyor, yüzde 25’ini Gelir İdaresi Başkanlığı topluyor. Ne kadar Sayın Başkan personel sayımız? 50 binin üzerinde olması lazım.

GELİR İDARESİ BAŞKANI BEKİR BAYRAKDAR – 38 bin.

ERHAN USTA (Samsun) – İşte 40 bin, tamam. Bir kısmı başka yere kaydırılmış demek ki daha önce 50 bin civarındaydı.

Şimdi, buraya bir bakmak lazım. Kayıt dışılık... Şu Türkiye Cumhuriyeti devletinin -son bir yılda yaptıysanız bilmiyorum- kendi hesap ettiği bir kayıt dışı ekonomi boyutu yok biliyor musunuz? Mehmet Şimşek’i ben aşağıda çok eleştirdim. Dedim ki: Ya, Profesör Schneider diye bir Hollandalı var -adam yaşlı, 80 yaşında adam- 40 tane ülkenin kayıt dışı ekonomi boyutunu hesap ediyor, hem de millî gelire çıkmadan hesap ediyor, jenerik bir iş yapıyor. Bizim o zamanki Maliye Bakanımız, Profesör Schneider’in kayıt dışı ekonomi rakamını kullandı burada. Biz bunu şu programa 30 defa yazdık “Ya, Maliye Bakanlığı şu çalışmayı bir yapсын.” diye. Yani boyutunu bilmediğiniz bir şeyle nasıl denetleyeceksiniz? Boyutunu da bilemiyoruz, denetimi de yok dolayısıyla burada çok ciddi bir sıkıntı var.

Son husus Sayın Başkanım, müsamahanıza sığınarak.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Planlamacı marjı da tamamlandı, lütfen toparlayalım.

ERHAN USTA (Samsun) – Çok teşekkür ederim. Hemen bitiriyorum, hemen bitiriyorum.

Yani şu “roll over” rasyoları -ne diyorduk- borç çevirme oranları, bakın, çok hızlı artıyor Sayın Bakan. Şimdi, bu yıl için söylüyorum ben, yüzde 286. Ya, işte “crowding out” dediğimiz olay bu. Yani özel sektörün kullanacağı bütün kaynakları hazine kullanıyor. Ya, 90’lı yıllardaki mesela arkadaşlar, hazine 100 lira piyasaya iç borç ödemiş, piyasadan 286 lira çekmiş. Biz nasıl büyüyeceğiz? Hep böyle

demiıyor muyduk? İşte bankalar bankacılık yapmıyor, devlete borç veriyor, hazine bonusu... Aynı nokta, bak, ilk dokuz ay rakamı yüzde 286. Borç çevirme oranıyla Türkiye'yi bir yere götürme imkânınız yok. Söyleyeceğim çok fazla şey vardı ama daha fazla şey yapmak istemiyorum.

Bir de şunu çok kısa... Sayın Başkanım, hakikaten öneri olsun diye söylüyorum, eleştiri olsun diye değil. 2018'in Temmuzunda bir şey daha icra edildi, altına ve dövizle dayalı borçlanma. Bakın, o günden bugüne kadar -iki yıl iki ay dönemi içerisinde- altın ve döviz üzerinden borçlanma yapmak yerine normal, cari, o yüksek faizlerimizle borçlanma yapmış olsaydık, 135 milyar TL bugün daha düşük bir maliyetle karşı karşıya olacaktık. Tabii, hepsi bu yılın bütçesiyle gelmedi, taksitlerine göre gelecek. Bakın, Sayın Başkanım, iki yıldaki hatalı borçlanma stratejisinin bu ülkeye maliyeti 135 milyar TL; o da bugünkü kurla, kur fırlarsa bu da fırlayacak.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sayın Usta, çok teşekkür ediyoruz.

ERHAN USTA (Samsun) – Ben çok teşekkür ediyorum.

Bütçenin hayırlı ve uğurlu olmasını diliyorum. Eğer bizden istenen bir şey olursa hem burada hem istediğiniz her yerde bildiklerimizi sizlerle paylaşmaktan büyük bir mutluluk duyarız. Arzu ettiğimiz şey, Türk milleti refah içerisinde yaşasın, Türk devletinin başı dik olsun; bunun için mücadele ediyoruz. Düşüncelerimizi de bu çerçevede değerlendirmenizin faydalı olacağını düşünüyorum.

Tekrar çok teşekkür ediyorum, sağ olun efendim.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sağ olun.

Şimdi, sabahki oturumumuzda son konuşmacı AK PARTİ Grubundan Sayın İbrahim Aydemir. İbrahim Bey'in konuşmasından sonra da bir yemek aramız olacaktır, aşağıda hazırlığımız var. Sayın Bakanımızla birlikte bütün arkadaşlarımız davetlidir, onu da belirtmiş olayım.

Sayın İbrahim Aydemir, buyurun lütfen.

Süreniz yirmi dakikadır.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Evet, Başkanım, çok teşekkür ediyorum.

Değerli Bakanım, şahsınızda bütün heyete saygı sunuyorum.

Sunumunuzu baştan sona izledik Değerli Bakanım. Yürek ferahlatan ifadeler vardı. Gerçi yaklaşık iki saatte içimizi karartan dillendirmelere muhatap olduk ama şükür ki hakikatler saklanamıyor, gizlenemiyor.

Özellikle, arkadaşlar...

CAVİT ARI (Antalya) – Doğruları söyleyince...

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Gerçekler, gerçekler...

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Cavit Bey, bak, bana laf atma.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Karşılıklı konuşmayalım lütfen, hatibi dinleyelim.

Buyurun.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Evet, Değerli Bakanım...

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Mustafa Bey hariç.

BAKİ ŞİMŞEK (Mersin) – Yirmi dakika düşün Mustafa Bey'in süresinden.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Mustafa Bey zaten bizden olduğu için onu ben bu işin dışına... Mustafa Bey'den istifade ettik.

Değerli Bakanım, ben biliyorum ki siz aforizmalarla konuşmaları seviyorsunuz. Şiirlere dönük çok ciddi bir kulak yatkınlığınız var. Ben de bir vurgu yapacağım. Belki şu iç karartan söylemleri de nakzederiz bu şekilde. Bir şair çok nefis bir dörtlük döktürmüş, diyor ki: “Her hatırladığında sevdiklerini / Elini yüreğine koy / Veda anı ile vefa yüreğinde yan yanadır / Her vedanın ardında vefa sınanır / Vefan kadar insansın.” Bir başkasını da bir dadaş, zirve bir isim söylüyor, diyor ki: “İnsana sadakat yaraşır görse de ikrah / Yardımcısıdır doğruların Hazreti Allah.” Bu Ziya Paşa’nındı.

Değerli Bakanım, başlarken önceki Bakanımız Berat Bey’e yaptığı hizmetlerden dolayı şükranlarınızı ifade ettiniz, teşekkür ettiniz. Bu bir alicenaplık, elbette ki bu ak yüreklere has bir hususiyet; bunu yaptığınız için size minnettarım. Ben de bir vurgu yapmak istiyorum bu noktada. Ben beş yıldır Plan ve Bütçe Komisyonu üyesiyim. Berat Bey Enerji Bakanlığında geldi, bütçelerini sundu, kanuni düzenlemelerde geldi, çok defa mülaki olduk, görüştük. Her defasında öğreten bir tarzı vardı, her defasında kendinden emin, yaptığı işi bilen bir tarzına şahit olduk. Dahasını söyleyeyim; hem Hazine ve Maliye Bakanlığı bütçelerini tartışırken hem de Enerji Bakanlığı bütçelerinde muhalefetin acımasızca tenkitlerine çok susturucu, esaslı, bilgiye dayalı karşılıklar veriyordu ve şuna şahit oldum: Burada çok sayıda arkadaşımız var, onlar biliyorlar ki hakkı teslim etmek zorunda kaldılar. Bundan dolayı size ben minnettarım.

Tabii, muhalefet “öldük, bittik, yok olduk” teranesini hep dillendirdi bugüne kadar. Bunu biz de bir vesile altını çizerek söylemiştik. Rahmetli annemin hep altını çizerek dillendirdiği bir aforizma vardı: “Ben kız idim, o söz idi.” Yıllardır bunu söylerler ama söyledikleri hakikat bulmaz. Hakikat nedir? Bizim yürüdüğümüz esaslı rotadır ve geldiğimiz noktada dünyaya parmak ısırtan hâlimizdir.

Biraz önce Değerli Bakanımız Cevdet Yılmaz Bey’le bir küçük istişare yaptım. Ondan aldığım özel bir ifadedir, “PostCovid dönemi” dedi. İçinde bulunduğumuz hâli sadece Türkiye’ye has diye düşünürsek, Türkiye mihverinde ele alırsak yanılırız. Oysa sizin vermiş olduğunuz bilgiler var, belgeye dayalı bilgiler ve burada dünyayı tarif eden, dünyayı anlatan esaslı rakamlar verdiniz. Oraya baktığımızda Türkiye’nin iktisadi yönden çok ciddi bir mesafe aldığını... Elbette ki sıkıntılarımız var, elbette problem yaşıyoruz, bütün dünya bunu yaşıyor ama Türkiye dünyaya rağmen, dünyada âlâyıvala ile anlatılan, çok zirvelere konulan ekonomilerin diz çöktüğü noktada biz şükür gayet iyi gidiyoruz. Sizinle beraber çok daha iyi mesafe alacağımıza inanıyorum ben. Bakanımız Berat Bey bir gayret koydu, çok ciddi bir gayretti. Ben inanıyorum yetkinliğine ama sizin de bu noktadaki vukufiyetinizi ben biliyorum. Bir arkadaşımız -ismini de vereyim, kendisi burada yok, Abdüllatif Şener Bey- bir not düştü, efendim, “Her kalkınma planından sonra farklı rakamlar ifade ediyorsunuz, açıklıyorsunuz.” Eyvallah, doğru diyor ama şunu söylemesi lazım: Ya arkadaş, her zaman diliminde yaşadıklarımız pişmiş tavuğun başına gelmeyecek kadar... Hakikaten dramatik şeyler oldu, bunu biz yaşamadık mı? Burada, biraz önce, Erhan Bey faizlerden bahsetti, “Yüzde 20’lere falan gidecek.” dedi. Yani ben inanıyorum ki siz ona çok özel bir ket vuracaksınız, ondan eminim ama şu da bir vakıa: Bunları biz beraber yaşadık bu ülkede; faizlerin en az, en dip noktaya geldiği zaman dilimi ne zamandı? 2013 değil mi, 17 Mayıs 2013, yüzde 4,5’lara inmiş. Sonra ne yaşamışız? Gezi olaylarını yaşamışız, öyle değil mi? Yani bir netameli hâlde muhatap olmuşuz. Kim yaşattmış bunu? Aportta bekleyen Türk ve Türkiye düşmanları yaşattmışlar. Bunu hep beraber...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hadi be!

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Kim yaşattı?

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Kim yaşattı peki? Güzel kardeşim, bunu söyleyenler... Gezinin faturasını biz biliyoruz, gezinin faturası, hesaplanan fatura 100 milyarları geçmiş, dahası var.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Kendi bu ülkenin...

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – O senin ezberin, başka bir şeyin yok. Söylemlerini ben biliyorum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Türkiye düşmanı değildir...

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Bundan beş sene önceki Garo Paylan'ın konuşmalarına bakın, bugünküne bakın, aynısını dillendiriyor.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Değerli arkadaşlar, lütfen... Lütfen karşılıklı konuşmayalım Sayın Paylan.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Kaldı ki kardeşim, bak sen konuşurken ben laf atmadım; bak, ben dinledim.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sayın Aydemir'i dinleyelim lütfen.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Yaptığın çok ayıp!

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Geziye Türkiye düşmanı diyemezsin.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Ne yapıyoruz? Gezi olayları tam da Türk ve Türkiye düşmanlarının organize ettiği bir yapıdır.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır, efendim öyle bir şey yok

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Onun ekonomik sonuçlarını hep beraber yaşıyoruz, gördük bunları.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Lütfen, karşılıklı konuşmayalım.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Hiç bunları o tarafa koymayın.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Türk düşmanı diyemezsiniz.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sayın Paylan, sizin grubunuza sıra geldiğinde cevap verirsiniz.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Başka bir şey söyledi. Arkadaşlar, Değerli Bakanım...

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Sizi rahatsız ediyor.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sayın Aydemir, siz devam edin lütfen.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Ben bu laf atmalardan sonra, ilave bir on dakika kullanmayı planlıyorum, Allah izin verirse. Dolayısıyla susturayım en azından.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Peki, sağ olun.

Buyurun, lütfen dinleyelim arkadaşlar.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Ben Gezi'deydim, bana devlet düşmanı...

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Şimdi, efendim şunu söyleyeyim: Gezi olaylarının maliyetini hepimiz biliyoruz.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Değerli arkadaşlar, karşılıklı konuşmayalım.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – O olayları planlayanları söylüyorum, o plan özel bir plandı ve yaşadıklarımızı biz biliyoruz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Planlayan kimse yok.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – İşte söylüyoruz, çıkan sonuçları görüyoruz. Gezi olaylarından sonra Türkiye'nin de ekonomisinin geldiği noktayı konuşuyoruz biz.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Nasıl bir üslup ya!

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Bunlar... Aslında biliyor, bak İsmailciğim, İsmail Bey, bir saniye kardeşim. O hepsini biliyor, konuşmasında bir hususi not düştü, Değerli Bakanımıza döndü ve dedi ki: “Algı her şeydir.” Eyvallah, bunların işi gücü algı; hakikatle uzak, yakın ilgileri yok. O yüzden de ben bu frekansta konuşanları söylüyorum, kendi ifadesidir. Ne diyor? “Algı her şeydir.” Yaptığı algı, başka bir şey değil. Elbette ki tenkit edilecek taraflar var, şimdi Erhan Bey bana bakıyor, bir mevzuu tenkit etti, “İtibardan tasarruf olmaz.” demiş Sayın Cumhurbaşkanımız. Neye göre demiş bunu? Bu, bir milleti tarif etme, milleti temsil etme noktasında devlet adına konuşulmuş bir kayıt, düşülmüş bir kayıt ama hak veriyorum size ki israf haramdır. Kim ki o israf hâl üzere, müsrif hâl üzere yürüyor, haksızlık ediyor ama onu, bu “İtibardan tasarruf edilmez”e teşmil ettiğimiz an, doğrunuz da berhava oluyor Erhan Bey yoksa söylediğinize ben katılıyorum, kim ki müsriflik ediyor, haksızlık ediyor ama Cumhurbaşkanımızın kaydı çok esaslı, millî bir kayıttır ve söylenmesi gereken bir ifadedir. Onu yaptığımız için -şükür- geldiğimiz noktada ciddi mesafeler aldık, bugün sadece iktisadi sahada değil, hayatın hangi tarafına yönelirseniz yönelin, aldığımız mesafe ortada. Kaldı ki en önemli miyar, en önemli ölçü, en önemli kriter vatandaşın bakış açısıdır. Millet ne diyor arkadaşlar, millet ne diyor? Buraya yönelmek lazım, milletin ne dediğini biz biliyoruz, milletin içindeyiz. En mühim karine, milletin verdiği karnedir arkadaşlar. Karnelerimizi alıyoruz, sonra sıygaya çekilme noktasındaki hâlimize bakıyoruz. Elhamdulillah, bir özel sistem getirmişiz. Cumhurbaşkanlığı sistemiyle meselelere nüfuz etme, problemleri anında çözme noktasında ciddi mesafe aldık. Dolayısıyla Allah’ın izniyle daha iyisi olacak. Elbet -diyorum ya, sıkıntı yok mu- sıkıntımız olduğu için Değerli Bakanımız anlatırken çok tafsilata girerek anlattı. Sıkıntıları izale edebilmek için algı yapmamak, hakikatleri ortaya koymak, destek olmak lazım, kayıt düşmek lazım. Mesela, Abdüllatif Şener Bey gene bir şey söyledi: “Şeffaf olmak lazım, hesap verebilir olmak lazım.” Eyvallah, aynen böyle. AK PARTİ’nin zaten başarısının altında yatan temel sebep budur. AK PARTİ hiçbir zaman kapalı kapılar ardında -biraz önce faillerden birisi buradaydı- IMF’yle otel lobilerinde görüşme yapmamıştır. Ne yapmışsak açık yapmışız.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Şehir hastanelerini söyleyin.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) - Ekonomiyi ecnebilere ihale etme gibi bir yaklaşımımız hiçbir zaman olmadı. Ne yapmışsak doğrusunu yapmışız.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Yap-işlet-devret’i söyleyin.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Biz, mesela, Cumhurbaşkanlığı’yla bir çalışma yapmışız. Ne yapmışız? Anayasa değişikliğine dönük kayıtlarımız olmuş, millete gitmişiz.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Şehir hastaneleri sözleşmelerini söyleyin.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) - Oysa sonra görüyoruz ki kapalı kapılar ardında envaitürlü Anayasa değiştirme çalışmaları yapılmış.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Hangi kapalı kapılar ardında yapıldı?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sayın Sındır, lütfen... Sayın Sındır, lütfen...

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – “Türkiye Cumhuriyeti’nin değiştirilemez.” denen maddeleri değiştirilsin diye özel gayretler sarf edilmiş, metinler hazırlanmış.

Bak, bunları biz şimdi görüyoruz. Öyleyse bir şeyi söylerken hâlinize dönüp bakın. Burada, gene, bizim, rahmetli Ziya Paşa’nın çok özel bir sözü var ya: “Onlar ki laf ile verir dünyaya nizam. Bin türlü teseyyüp bulunur hanelerinde.” Tam da böyle -gidiyor kardeşimiz- işleri güçleri budur. Yani karşı tarafa sözüm ona nizam verecekler oysa hanelerine baktıklarında -amiyane ifadesiyle, ben buradaki kardeşlerimi tenzih ediyorum- pislikten geçilmiyor. Öyleyse daha dikkat üzere tenkitlerimizi geliştireceğiz.

Bir başkası şunu söyledi, “Acımasızca eleştiriyi yapmak lazım.” dedi. Acımasızca...

CAVİT ARI (Antalya) – Yakışmadı ya!

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Ben sizi tenzih ettiğimi söyledim.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Bize şahsen değil...

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – “Pislik”ten kastımın ne olduğunu, yapılan faaliyetler, icraatlar olduğunu söyledim. Ne diyeyim peki, ne diyeyim?

CAVİT ARI (Antalya) – Ne faaliyeti?

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Yani söyleyeceğin bu mu?

CAVİT ARI (Antalya) – Ne faaliyeti?

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Söyleyeceğin bu mu?

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Şehir hastanesi sözleşmelerini söyle.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Değerli arkadaşlar, karşılıklı konuşmayalım lütfen...

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – İşte söylüyorum: Otel lobilerinde IMF’yle hesap tutmak pislik değil midir?

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Kapalı kapılar ardında şehir hastanesi sözleşmelerini söyle.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Kapalı kapılar ardında “Türkiye Cumhuriyeti Anayasası’nın değiştirilemez.” denen maddelerini değiştirmeye çalışmak pislik değil midir? Bunlar yapılmış.

CAVİT ARI (Antalya) – Siz de varsınız.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Şimdi aşikâr oldu.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Heyete yakışmadı.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Değerli arkadaşlar, lütfen...

Sayın Aydemir, siz konuşmanızı yapın lütfen.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Efendim, Değerli Başkanım...

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Sayın Başkan...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Böyle bir usulümüz yok. Karşılıklı konuşmayalım lütfen...

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Değerli Başkanım, bir konuşmacı şunu söyledi: “İktidar acımasızca eleştirilmeyi göze almalı.” Eyvallah, biz zaten bunu yapıyoruz.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – İmamoğlu hakkında soruşturma açtınız ya.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) - Burada ne türden acımasızca eleştiriler yapıldığını biz biliyoruz, artı, yandaş medyayı açtığınızda, sabahtan akşama kadar, başta Sayın Cumhurbaşkanımız olmak üzere bütün şu ak heyete nasıl böyle sebedildiğini görüyoruz.

Bakın, birisi -ismini vermeyeceğim- ne diyor? Diyor ki: “Ülke batsa umurumda değil. Benim zoruma giden, Tayyip Erdoğan’a ağzının payını verecek haysiyetli bir adam yok mu?” Tabii, bu arada hakaret de ediyor, onu da söyleyeyim yani. Kime? Sizin cenaha hakaret ediyor, “Haysiyetli bir adam yok mu?” diyor. El insaf! Böylesine tenkitler getiren insanların var olduğu, varit olduğu bir ortamda acımasız daha ne eleştiriyi olacak? Yani daha sinkafın hangi türüsü yapılacak arkadaşlar?

Şuraya geleceğim arkadaşlar: Ben aslında güzel bir hazırlık yapmışım ama konuşmalar olunca hâliyle onlara da cevap vermek durumunda kalıyoruz Değerli Bakanım. Gerçi sizin yaptığınızın üzerinde hazırlık yapmak abesle iştigaldir ama benim de düşeceğim birkaç not vardı Değerli Bakanım.

Hususen, Hazine ve Maliye Bakanlığımızın çiftçilere dönük yapmış olduğu yardımlar var -kayda geçmişsiniz- bu hakikaten zeminde müthiş bir karşılık buluyor. Türkiye tarımı, ziraati ciddi mesafe aldı, özellikle son bir yılda -sahada olan birisi olarak söylüyorum ki- ciddi bir karşılığı oldu. Ben Erzurum'dan biliyorum, hayvan sayısı -bulduğumuz- bir önceki yıla göre neredeyse yarı yarıya artar hâle geldi. Bunlar, yapılan bu yardımların, bu desteklerin karşılığı olmuştur. Bu, sadece Erzurum'da değil bütün Türkiye sathında böyle. Yine, Halkbank kanalıyla, esnafa, bizden önce 150 milyonluk bir kredi sağlanmışken biz bunu 67 milyara çıkardık; dile kolay, dile. Bunları yapıyoruz biz. Bunları konuşmak lazım, hakikatlerle yüzleşmek lazım. Bunu yaparsak hep söylediğim gibi bir hâl üzere yürümüş oluruz. Nedir o hâl? Güzeli taklit; taklit edin, formatını değiştirin efendim, farklı bir dil kullanın ama bu hâli taklit edin, siz de mesafe alın, başarıyı oradan elde edin. Yoksa Gezi'yi sahiplenerek, kuytu köşelerdeki IMF'cilerle fiskos yaparak mesafe alamazsınız. Bu millet kendinden olanı biliyor, yüreğine raptettikleriyle beraber yürüyor ve daha çok yürüyeceğiz inşallah.

Değerli Bakanımızın tespitleri çok gerçekçiydi, tahminleri de öyle; mesela 2023 enflasyon oranından bahsetti, yüzde 5 gibi bir rakam dillendirdi, Allah'ın izniyle bu gerçekleşecek.

Güzel Bakanım siz buradayken de ara ara hep söyleniyordu ya "2023 hedefleri" filan, biraz önce söylediğim işte o hedeflere aslında "ceteris paribus" -iktisatçılar biliyor- yani şartlar aynı kalmak kaydıyla yürünseydi 2023 hedeflerinin fevkinde bir noktaya gelecektik. Ne oldu? Dessashlık, iblislik, imansızlık, envaitürden terör örgütlerini bize karşı kullanma... Ta ki, kanlı bir ihtilale varıncaya kadar muhatap olmadığımız kalmadı arkadaşlar. Biz sükût ediyoruz, edepli insanlarız, alttan alıyoruz; biz hükümet ediyoruz efendim alttan alalım ama nereye kadar ya hakikatleri de konuşmak durumundayız. Bunları yaşamadık mı? Sadece 2,5 trilyon dolar PKK kitapsızlarına harcanan bedel var, bu ülke bu bedeli ödemiş; FETÖ imansızlarının yaşattığını hepimiz biliyoruz: az önce Gezicileri söyledim; DEAŞ'ı bir tarafta, DHKP-C'si bir tarafta, bütün bunlara rağmen iktisadi kodlarımız o kadar muhkem, o kadar mükemmel ki Allah'ın izniyle şu sadmeyi de anlattıktan sonra çok daha ciddi mesafe alacağız. Zaten şu sıkıntılarla uğraşırken de yine de dünyaya rağmen, dünyanın bu yaşadığı bu problemlere rağmen ucundan kıyısından nasıl mesafe alırız diye başka şeyler de düşünüyoruz.

Biraz önce Değerli Bakan Yardımcımız Nebati Bey'le konuştum, ona söyledim, elime bir belge geçti, içimi açan, ferahlatan bir belge; kuvvetle muhtemel sizde yok. TÜRKŞEKER diye bir firmamız var bizim, öteden beri gelen şeker fabrikalarının şimdiki hâli TÜRKŞEKER. Yeni bir çalışma yapmış ve tanıtım yapıyor.

CAVİT ARI (Antalya) – Kaç tane fabrika kurulmuş?

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – TÜRKŞEKER ne yapıyor arkadaşlar? Sözleşmeli tarım diye bir konsept oluşturmuş; bununla beraber özellikle ziraatçılar zemininde, çiftçi zemininde önemli mesafe alıyor, kayıt düşüyor.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – O tarımı yıllardır yapıyor, kurulduğundan beri yapıyor.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Arkadaşım, olana, bir defa iyi olana lütfen... Güzel Hocam, sen bu işin profesörüsün.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Değerli arkadaşlar, böyle bir usulümüz yok, her şeye böyle itiraz edersek bu görüşmelerimizi sağlıklı yürütemeyiz. Lütfen dinleyelim.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Şimdi, Değerli Hocam, siz bu işin profesörüsünüz; şeker fabrikaları ne yapıyordu?

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Şeker fabrikaları yıllardır yapıyordu.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Zirai ürün olarak sadece ve sadece şeker fabrikalarında dile getirilen kavram neydi? Pancardı değil mi, şeker pancarı; sadece ve sadece şeker pancarıydı.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Üretimde bütün desteği veriyordu, gübre...

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Oysa geldiğimiz noktada, bakın, yeni format alan, yeni hususiyet ifade eden hâllere bürünüyoruz, ekonomimiz her yönüyle çok ciddi mesafe aldı.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Bırakın...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Değerli vekillerim, lütfen...

Sayın Aydemir'i dinleyelim, daha sonra gerekirse bir araya gelip müzakere edersiniz ama böyle karşılıklı konuşamayız, lütfen.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Değerli Bakanım, bu yatırım ortamını iyileştirmeye dönük yaptıklarınızı ben biliyorum. Bunların aksülameli, yansımaları hakikaten çok özel, çok güzel oldu, bundan sonra da olacak. Zaten iş yapma kolaylığını not düşmüşsünüz. 43'üncü sıradan 33'üncü sıraya ilerlemişiz.

Maliyeden Ayşe Hanım da burada mı? Maliye sahasında yaptığınız birtakım kolaylıklar var. Bu muhtasar beyannameler ve prim hizmet beyannamelerinin birleştirilmesi mali müşavirler açısından o kadar değerli ki ve elektronik ortamda yapılan işlemler. Bir mali müşavir olarak söylüyorum arkadaşlar, meslektaşlarım adına söylüyorum ki, bu çok çok değerli ama yetmez Değerli Bakanım.

Bir de talebim var mali müşavirler adına. Talebimi niye burada dillendiriyorum? Çünkü mali müşavirler odasının üstünde bulunanlar, maalesef, mali müşavirlerin problemlerine bigâneler. O yüzden biz diyoruz ki bu odalar...

CAVİT ARI (Antalya) – Nereden biliyorsun?

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Ben takip ediyorum, benim üyesi olduğum oda. Ben biliyorum kardeşim, benim üyesi olduğum oda, sana mı söyleyeceğim ben? Benim bildiğim şeyler ya! (Gürültüler)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sayın Vekilim, böyle her konuya itiraz edersek olmaz. Bakın, siz konuşurken...

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Sana mı söyleyeceğim? Her şeye müdahale ediyorsun ya! (Gürültüler)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Yapmayın, yapmayın. Lütfen ikili konuşmayalım. Size sıra geldiğinde cevap verirsiniz.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – O yüzden ben diyorum ki Değerli Bakanım, bu barolarda uyguladığımız sistem odalarda da uygulanmalı, odalarda da olmalı bu. Yoksa böyle yan gel yat... Yaptıkları bu yıllardır. Gele gele nasıl olsa salgın...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Evet, süreniz doldu. İki dakika ek süre verdik Sayın Vekilim.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Değerli Bakanım, iki dakikalık süre yetmez çünkü konuşurmadılar.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Siz de en verimli şekilde kullanırsınız.

Buyurun.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Ama ben gene de bitirmeye çalışacağım, efendim, bitirmeye çalışacağım.

Bakın, yanımda bir başka mali müşavir kardeşim var, o da bana hak veriyor ve bir ifade kullandımız: “Mükellef Hakları Kurulu.” Sağımda, solumda mali müşavirler, bakınız, Mükellef Hakları Kurulu oluşturmuşsunuz. Bu çok çok saygıdeğer Değerli Bakanım. Bunun da mutlaka, efendim, çok daha böyle lezzet verir bir hâl alacağına ben biliyorum. Daha uzatırım ama burada bir şey daha söyleyeceğim.

Başka kurumlar sunumlarını yaptılar. Hepsine minnettarız, hepsine çok teşekkür ediyorum. Nitelik ifade eden isimler; başta Bakan Yardımcılarımız olmak üzere bütün ekip çok kaliteli. İçlerinde bir tanesi de benim arkadaşım, sınıf arkadaşım, birlikte Atatürk Üniversitesi İşletme Fakültesinde aynı sınıfta okuduk: Efendim, Ali Fuat Taşkesenlioğlu. Ben de onunla gurur duyuyorum sınıf arkadaşım olması hasebiyle, Sermaye Piyasası Kurulu Başkanı. Onun da sunumunu dinledim. Allah’ın izniyle bu kadro, bu ekip iktisadi vasata çok özel bir zemin getirecek ve beş yıldır dinlediğim, biteviye dinlediğim ezberler gene ters yüz olacak; yine AK PARTİ iktidarıyla, ak davayla, Sayın Cumhurbaşkanımızla beraber milletimizin yüzü gülecek ve çıktığımız o zirvelere, doruklara yürüme hâlimiz, serencamımız çok daha ileri noktalara, çok daha hız alarak gidecek.

Değerli Başkanım, size de minnettarız, teşekkür ediyoruz. Alicenap hâliniz var, kibarlığınız var. Bu arada Bakanımız diyecek ki “Ben öyle değil miydim?” O da öyleydi ama Bakanımız biraz daha böyle sert şey yapıyordu.

Ben, efendim, başarı hep sizinle olsun diyorum Değerli Bakanım çünkü içimizden çıktınız, oradaki başarımız bizi bire bir ifade edecek inşallah. İnaniyorum, ben muhalefetteki arkadaşlarımızın da size inandığını biliyorum, özel sohbetlerimizde söylüyorlar ki “En nitelikli isimlerden birisi bu işin başına geldi.” Allah’ın izniyle burada yüzümüzün aklıyla bir başarıyı ifa da edeceğiz. Bütçemiz de bereketli olacak, hayır, uğur getirecek inşallah. İktisadi kodlarımız şu anki bulunduğumuz hâlden çok daha güzel bir noktaya varacak. Size hayırlı uğurlu olsun diyorum, bereket getirsin. Ekibinizle beraber saygı sunuyorum size ve buradaki bütün heyete.

Efendim, saygılarımla, sağ olun.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyoruz, sağ olun Sayın Aydemir.

Böylece 18’inci Birleşimimizin Birinci Oturumundaki müzakerelerimizi tamamlamış bulunuyoruz.

Şimdi bir yemek arası veriyoruz.

14.15’te İkinci Oturum için bir araya gelmek üzere herkese afiyet olsun diyorum.

Kapanma Saati: 13.34

İKİNCİ OTURUM**Açılma Saati: 14.21****BAŞKAN: Cevdet YILMAZ (Bingöl)****BAŞKAN VEKİLİ: İsmail Faruk AKSU (İstanbul)****SÖZCÜ: Abdullah Nejat KOÇER (Gaziantep)****KÂTİP: Şirin ÜNAL (İstanbul)**

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Değerli arkadaşlar, Sayın Bakanım; 18’inci Birleşimin İkinci Oturumu açıyorum.

Şimdi, müzakerelerimize kaldığımız yerden devam edeceğiz.

Üye arkadaşlarımızın söz talepleri var. İlk sözü Sayın Kâmil Okyay Sındır Vekilimize vereceğim.

Süreniz on dakikadır.

Buyurun lütfen.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Başkan, Sayın Bakanım, değerli Bakanlık bürokrasisi, değerli milletvekili arkadaşlarım ve basınımızın değerli temsilcileri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Evet, Sayın Bakanımız, bugünden öncesine kadar Başkanımızdı, bundan sonra Hazine ve Maliye Bakanımız olarak bizlerle birlikte; sunuşlarını da gerçekleştirdiler. Ben, bundan önceki Komisyon görevindeki başarılarının, bu yeni görevlerinde, Bakanlık sürecinde de artarak devam etmesi dileklerimi özellikle belirtmek istiyorum.

Tabii, siz bu göreve geldiniz, çok kısa bir süre sonra sizden önce hazırlanmış olan bütçenin takdimi için burada bulunuyorsunuz. O bütçenin hazırlanışında belki yoktunuz, bilemem ama sonradan, bundan sonraki süreçte mutlaka uygulamada en azından yeni bir bakış açısıyla farklılık yaratacağımızı düşünüyorum; yoksa, geçmiş dönem olduğu gibi, aynen devam edecek gibi bir algının şahsen bende olmadığını belirtmek isterim. Tabii, çok zor bir durum sizin açınızdan da; bazı konuları, değişiklikleri, revizyonları yapma düşüncenizi burada ifade etmekte bile zorlanabilirsiniz çünkü onların gerekçelerini ortaya koyarken aslında geçmişe bir eleştiri getiriyor gibi bir durum içerisine düşersiniz. Onu da anlayışla karşılıyorum. Tabii, siz bu bütçede herhangi bir değişiklik yapamadınız ama önümüzdeki 2021 dönemi, 2021 yılı ve 2022-2023 yılları tahminlerdeki uygulamalarınız devam edecek.

Tabii, burada, Performans Programı’nda Bakanın mesajı değişmiş. Dolayısıyla, Sayın Bakan olarak sizin mesajınız var. Orada, önümüzdeki dönemde yeni bir ivme kazandırmaktan bahsediyorsunuz sunuş yazınızda 2021 Yılı Performans Programı için ve toparlanma döneminden bahsediyorsunuz; mikro reformları içeren piyasa dostu bir dönüşüm programından bahsediyorsunuz; üretim odaklı gelir oluşturma potansiyelimizi artırmaktan bahsediyorsunuz. Tabii, iyi ve güzel şeyler. Diliyorum, hazırlanmış olan, sizin inisiyatifiniz dışında hazırlanmış olan bütçeyle bunları yapma fırsatlarınız olur. Tabii ki sizden beklentimiz, bütün diğer yürütme organlarından beklentimizdeki gibi, başarılı olmanız; bu ülkeye, bu vatana, bu millete en doğru hizmetleri verebilmeniz.

Tabii, bu ifadeleriniz önümüzdeki dönem için farklı bir stratejiyi ifade ediyor etmesine ama Cumhurbaşkanlığı Yıllık Programı ortada, OVP ortada, Yeni Ekonomi Programı ortada, Orta Vadeli Mali Plan ortada; bütün bunlar ortada iken -bunlara bağlı kalarak- kamu idareleri de bu plan ve programlara göre hazırlanmış iken bu yeni hedeflere ulaşabilme olasılığınız nedir; tabii, bu da sorgulanır.

Ayrıca bu “acı reçete”yle ilgili ekonomik açılımlar herhâlde öngöreceksiniz; bunları da duymak, öğrenmek isteriz. Nedir bu acı reçetenin sizin uygulamalarınızdaki, kararlarınızdaki etkileri?

Mesela stratejik planınızı yeniden gözden geçirecek misiniz? Stratejik amaç ve hedefleriniz, faaliyet alanlarınız, performans göstergeleriniz yeniden gözden geçirilecek mi bu bağlamda? 2021-2022-2023 yılları bütçeleri sizden önceki Sayın Bakan tarafından hazırlandı ve ödenek teklifleri icmali de programlar itibarıyla imzalanarak bizlere sunuldu. Tabii, bunların üzerinde nasıl bir düşünceniz var; bunları öğrenmek, duymak isteriz.

Sayın Bakan, tabii, bugün aynı zamanda -Kamu İhale Kurumuyla ilgili de- Kamu İhale Kurumu Başkanı Sayın Hamdi Güleç bizlere bir sunuş yaptılar, ben özellikle biraz bu konuya değinmek istiyorum. Bu bütçe sunuş konuşması kısa ve öz; tabii, zaman darlığı nedeniyle böyle olması gerekiyordu anladığım kadarıyla. Ancak bu kısa ve özlüğün içerisinde ben istisnalarla ilgili herhangi bir ifade, herhangi bir rakam, herhangi bir değer göremedim. Peki, nedir diye ben kendim araştırayım, bakayım dedim. 2019 yılı Kamu Alımları İzleme Raporu’nda bunlar yer alıyor, 1 Ocak 2019-31 Aralık 2019 arası. Bu izleme raporunda istisnaların yaklaşık yüzde 12,66’yı teşkil ettiği ifade ediliyor, yani 142 milyar 727 milyon TL’lik toplam kamu alımı tutarının -2019 yılında- 18 milyar 69 milyon liralık kısmı yani yüzde 12,66’sı istisnai kapsamda ifade edilmiş. Aynı zamanda 7 milyar 670 milyon da doğrudan temin yani ihale usulleri içerisinde yer almayan ama doğrudan temin olarak kamu alımı yapılabilen, daha doğrusu kanununun 22/d maddesi uyarınca yapılan doğrudan temin yüzde 5,37.

Şimdi, tabii, “istisna” deyince Kamu İhale Kanunu’na bakarsak, Kamu İhale Kanunu’nun amacına bakarsak aslında “Bu Kanunun amacı, kamu hukukuna tâbi olan veya kamunun denetimi altında bulunan veyahut kamu kaynağı kullanan kamu kurum ve kuruluşlarının yapacakları ihalelerde uygulanacak esas ve usulleri belirlemektir.” diye ifade ediliyor. Kapsamı ise aynen okuyorum, kanundaki kapsamı: “Aşağıda belirtilen idarelerin kullanımında bulunan her türlü kaynaktan karşılanan mal veya hizmet alımları ile yapım işlerinin ihaleleri bu Kanun hükümlerine göre yürütülür.” Bunun içerisinde genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri, özel bütçeli idareler, il özel idareleri, belediyeler, döner sermayeli kuruluşlar, birlikler vesaire hepsi var. Ancak “her türlü kaynaktan karşılanan” ifadesi... Tabii, ihtiyaçlar olabilir, devletin bu konuda bazı durumlarda istisnai özellikleri olabilir. Birçok istisna var; (a) şıkkından başlıyor, (z)’ye kadar geliyor, (z)’de bitiyor, ondan sonra (aa) diye başlamış, kalmış; (ab), (ac), artık nereye kadar gidecek, (zz)’ye kadar gidecek herhâlde trafik plakası gibi. Yani bu kadar istisna yazmak yerine bu kanunu gelin değiştirelim, istisnaları değil de Kamu İhale Kanunu’na tabi olmayan durumları, istisnai durumları bir kanun hâline getirelim, işimiz daha kolay olur.

Ben başka bir şey söyleyeceğim, burada Kamu İhale Kurumumuzun Değerli Başkanı da aramızda: Bu istisnai durumlarla ilgili kamu alımlarının 2019 yılında 18 milyar 69 milyon olduğu ifade ediliyor ancak bu istisnaların içerisinde yap-ışlet-devret yok. Bakın, bazı kanunlar var ki kanunun kendi içinde, özelinde Kamu İhale Kanunu’na tabi olmadığı ifade ediliyor. Örneğin 3996 sayılı Kanun, yani bu Yap-İşlet-Devret Kanunu, Bazı Yatırım ve Hizmetlerin Yap-İşlet-Devret Modeli Çerçevesinde Yapıtırılması Hakkında Kanun. Hatta Kanal İstanbul’u da bu kanun kapsam dışında tutuyor. Bu kanunun bakın bir maddesi yani 12’nci maddesi “Yap-ışlet-devret modeli ile yapılacak projelerde ilgili idaresince 4/1/2002 tarihli ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanununa tabi olunmadan yapım ve işletme sürelerinde müşavirlik hizmet alımı yapılabilir.” diyor. Müşavirlik dışında tabii bu kanuna tabi olmadığı tanımları da var bu kanunda.

Şimdi merak ediyorum, bu kamu-özel iş birliği projelerinin -yani şehir hastaneleri veya yap-ışlet-devretle yapılan bütün yollar, köprüler, otoyollar vesaire- Kamu İhale Kanunu’ndaki istisnalar içerisinde yeri var mıdır, yok mudur? Olmadığını düşünüyorum çünkü istisnalar içerisinde değil

başka bir kanunda, o kanunun içeriğinde ortaya konmuş bir istisna. Bunların derlenip toparlanması, hepimize saydam bir şekilde tanımlanması gerekiyor. Tabii bu kadar çok istisna bu kanunun -Kamu İhale Kanunu'nun- kapsamını da tamamen ihlal eden bir duruma neden oluyor.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Süreniz bitmek üzere Sayın Sındır, toparlayabilir misiniz.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Bir dakikada toparlayacağım Sayın Başkan.

Tabii, bu Kanal İstanbul Projesi, bu büyük kanal projesi yine kapsam içerisinde. Daha yeni -yani bu kanun 191 kez değiştirilmiş, hatta 192 kez- en son Vakıfbank da kapsam içerisine alındı. “Diğer kamu bankaları bu kapsamdayken biz niye olmuyoruz?” falan gibi birtakım şeyler de oluyor. Bütün bunlar, aslında kaynakların ne kadar, israfın aslında ve örtülü yapılan işlerin ve işlemlerin... İbrahim Bey -Sayın Aydemir- “Her şey açık, saydam.” diyordu az önce konuşmasında ama bakarsanız bu bütün yap-işlet-devret projeleri tamamen özel hukuk hükümlerine tabi ve ticari sır olarak tanımlandığı için bunların hiçbirisi öyle şeffaf saydam değil. Bizler bile milletvekili olarak millet adına görmediğimiz sözleşmelerle yapılan iş ve işlemler.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Evet, süreniz...

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Dolayısıyla israf ve kaynakların etkin kullanılmaması, optimum kullanılmaması, verimli kullanılmaması nedeniyle ortaya çıkan bir durum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyoruz Sayın Sındır.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Son sözüm, Sayın Bakanım bu acı reçete, bu düzenlemeleri, bu istisnai düzenlemeleri ve yap-işlet-devret ve benzeri model uygulamalarını herkesin önünde açık, saydam, şeffaf ve israfı önleyecek bir noktaya taşıyacak mıdır?

Ben bütçemizin hayırlı olmasını diliyorum. Milletimize, vatanımıza, ülkemize, insanımıza iyilikler, yararlar getirmesini diliyorum.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Sağ olun.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ederim, sağ olun.

Şimdi, Sayın Bülent Kuşoğlu'na söz veriyorum.

Buyurun Sayın Kuşoğlu.

Süreniz on dakikadır.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, Sayın Bakanım, Bakan Yardımcıları, değerli bürokratlar, değerli kurum temsilcileri, değerli basın mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bakanım, tekrar hayırlı uğurlu olmasını diliyorum Bakanlığınızın, başarılar diliyorum.

Hazinenin kasasının özellikle yabancı para cinsinden boş olduğu, Maliyenin de maalesef itibarının çok düştüğü bir dönemde görev aldınız. Çok zor bir dönem, belki de epey bir süredir, benim bildiğim süre içerisindeki en zor koşullar altında Maliye Bakanlığı yapacaksınız; Allah yardımcınız olsun ya da Berat Bey'in dediği gibi “Allah sonumuzu hayreylesin.”

Bu dönemde en fazla yıpranan kurumların başında mali kurumlar geliyor, bunların ağırlığı da size bağlı. Biraz önce sunum sırasında onlar da bütçelerle ilgili bazı sunumlar yaptılar ama görünürde onların çok daha derininde sorunlar var. Geçenlerde su yüzüne çıkanlardan bir tanesi MASAK'tı mesela. Bugün ben, bütçe teklifinde de MASAK'la ilgili herhangi bir kayıt göremedim. Mesela MASAK'a ne

kadar bütçe ayrılmış, ne yapılıyor, şu andaki kadro durumu ne? Bildiğim, birkaç ay önce bir operasyon söz konusuydu, sıkıntılar vardı ama bu basına yansıdığı için öyle, diğer kurumlar da benzeri şekilde aşağı yukarı hepsi sorunlu, sıkıntılı kurumlar.

Sayın Bakanım, bugün, tabii, Plan ve Bütçe Komisyonunda Komisyonun da eski Başkanı olarak piyasaların sizden bir beklentisi vardı yani daha olumlu mesajlar vermeniz gerekiyordu diye düşünüyorum. Bundan sonraki konuşmanızda, akşamüstü o mesajları verirseniz iyi olur diye düşünüyorum çünkü piyasaların hakikaten ihtiyacı var. Ekonomi, gerçekten stratejik öneme sahip bir noktaya geldi. Bu noktada size elimizden geldiğince yardımcı olmak zorundayız, onun farkındayız Türkiye'nin geleceği açısından. Her şeyin en azından normale dönebilmesi lazım, normal koşullarına gelebilmesi lazım.

Şimdi, hafta içerisinde, geçen hafta içerisinde özellikle “reform” kelimesinin çok kullanıldığı bir hafta yaşadık, günler yaşadık. “Acı reçete” dendi ama siz ne “acı reçete”den ne de “reform”dan bahsetmediniz. Bugün belki erteleyebildiniz, bunu gelecek hafta da yapabilirsiniz, yeni bir OVP’ye, OVMP’ye ihtiyacımız var, belki bütçe rakamlarını değiştirmeye ihtiyacımız var. Bunun için zamana ihtiyacımız var biliyorum. Mesela, bugünkü toplantıyı haftaya erteleyip bunu belki yapabiliydiniz ama yine de yapabilirsiniz. O konularda bizim yapabileceğimiz herhangi bir şey varsa, muhalefet olarak desteğe, ülke için desteğe hazırız tabii ki.

İlave olarak şöyle: Genel olarak bütçede bir eksiklik vardı, pandemiden dolayı bütçede bir farklılık görememiştik. Bütçeye öyle bir rakamın konmasını beklerim, bir meblağ konmasını pandemi için. Bunun moral olacağını da olumlu olacağını da düşünüyorum. Hem pandemiden etkilenen sosyal kesimler için böyle bir meblağ gerekli hem de durma noktasına gelen piyasa için böyle bir meblağ gerekli. İki taraflı düşünmek, iki taraf için de derman olacağını düşünmek lazım.

Yatırımlardaki bahsettiğiniz o 56 milyar, bu yılki yatırımların artışı, kamu içerisinde özellikle eğitimde okullara, yurtlara ve sağlık alanındaki bazı konulara gitmek üzere yapılan harcamalar. Piyasa için, biraz önce bahsettiğim sosyal kesimler için ve piyasa için herhangi bir meblağ ayrılmış değil.

Sayın Bakanım -bu OVP henüz yenilenmedi- ama burada “yeni dengeleme” diyor OVP’de, rakamlara girmeyelim, bir değeri kalmadı artık. “Yeni dengelenme” “yeni normal” yani ne demek şimdi bu? Bunları Sayın Bakana soracaktık. “Yeni ekonomi...” “Yeni ekonomi” “yeni normal” nedir? Yani anormallikler mi yeni normal oluyor? Bu “yeni dengelenme” nedir? Nerede kurulacak bu denge? Bunlarla ilgili açıklamalarınız olursa memnun oluruz. Bu dengenin kurulması lazım. Nasıl bir denge olacak, hakikaten merak ediyoruz.

Bu konularla ilgili olarak sizi rahat bırakırlarsa başarılı olacağınıza inanıyorum. İnşallah, bu zihniyeti aşar, bu başarıyı yakalarsınız ülkenin geleceği açısından.

Önemli birkaç nokta var -vaktimiz çok yok- 2020 yılının açığı, biliyorsunuz 239,2 milyar olarak OVP’ye de geçti. Biz burada bir kanun düzenlemesi yaptık, borçlanma limitlerini artırdık 2020 için, yaklaşık 308 milyara çıkardık borçlanma limitlerini. Şimdi, açık 239,2 milyar. Neden böyle bir fazlalık var? Bakıyorsunuz, 69 milyar liralık fazla borçlanma yetkisi alınmış. Nerede bu para? Hazinesinin banka hesabı ocak-ekim döneminde, kur farkları dâhil, 117 milyar diye hatırlıyorum, bu kadar artmış. Dönem başında da 66 milyarlık bir meblağ var Hazine banka hesabında. 30 Ekim itibarıyla kasa mevcudu 196 milyar olması gerekirken Merkez Bankası bilançosuna bakıyorsunuz, o da 121 milyar. Aradaki fark nerede? Normalde Hazinesinin Merkez Bankasında parasını tutması lazım Biliyorsunuz, Merkez Bankasının olmadığı yerlerde de kamu bankalarının, Ziraat Bankasının kullanılması lazım. Bakıyorsunuz, kamu bankalarında sorunlu kredilere karşılık olarak bu meblağlar tutuluyor, çok da önemli bir meblağ yani İşsizlik Sigortası Fonu’yla beraber 89 milyar. 75 milyarını Hazineye ait, 13 milyar

küsür da İşsizlik Sigortası Fonu'na ait; 89 milyar lira bu şekilde tutuluyor. Şimdi, bu tutulan paraya karşılık alınması gereken faiz alınıyor mu? Neden Merkez Bankasında değil de kamu bankalarında tutuluyor? Tabii bizim tahminiz, sorunlu, sıkıntılı durumda oldukları için bunlar yapılıyor ama bunlarla ilgili piyasanın da -çok konuşulmasa da- düşünceleri var, bunları da gidermeniz gerekiyor.

Sayın Bakanım, önemli bir konu, başlık olarak söyleyeyim: Denetim yapılmıyor Hazine ve Maliye Bakanlığında. Denetimle ilgili önemli aksamalar oldu, denetim sayısında düşüşler var, vergi işi denetimsiz olmakta. Devletin gücünün denetimle gösterilmesi lazım. Denetim, çok dürüst ve çok güçlü bir silah, onun kullanılması lazım.

Bir de biliyorsunuz, bu dönemin başında fonksiyonel sınıflandırmayı kaldırdık. Fonksiyonel sınıflandırmayı Hazine ve Maliye Bakanlığına ve Sayıştaya sormadan kaldırdılar, ondan sonra da "performans esaslı program bütçe" denilen ne olduğu akademik dünyada da bilinmeyen bir sisteme geçildi. Bakın, şurada, Hazine ve Maliye Bakanlığının bütçe teklifinde bile programlara falan filan bakın, ne kadar eksik, ne kadar yetersiz olduğunu göreceksiniz yani mesela yatırımları hızlandırma ödeneği... Bu, geçmişte de yapılıyordu; bu, bunun bahanesi değil ama yatırımları hızlandırma ödeneğine 600 milyon konmuş, sanki dönem içerisinde ve dönem sonunda harcama yokmuş gibi bütün her şey yatırımları hızlandırma ödeneğinden karşılanacak; karşılanıyor daha doğrusu, bunlar yapılıyor. Bunları takip etmekte zorlanıyoruz ama bunlar mali saydamlık konusunda olumsuz intiba uyandırıyor, sıkıntı doğuruyor bunlar. Bunları düzeltmek lazım. Bu fonksiyonel sınıflandırmanın kaldırılması, performans esaslı program bütçeye geçilmesi falan hepsi olumsuz karşılandı piyasalarda; bunun bilinmesi lazım.

Yine, bir diğer konu, Türkiye Varlık Fonu meselesi. Hâlâ denetimini yapmadık. Siz Hazine ve Maliye Bakanı olarak Varlık Fonu'nun yönetiminde yer alacak mısınız? Bilmiyorum, cevap verebilirseniz, piyasa da bunu bekliyor. Dört yıldır Varlık Fonu Türkiye'ye döviz kazandıracak, kaynak yaratacak diye bekledik; tam tersi oldu, kaynaklarımızı götürüyor maalesef. İkinci bir hazine olarak orası da itibar kaybettiren bir kurum hâline geldi.

Yine, bir diğer konu -Sayın Bakanım, soru sormak istemiyorum- 5018'in 25'inci maddesi var, orada kamu yatırım projeleri tanımlanmış. Kamu yatırım projeleriyle devlet projesi mi kastediliyor? Onunla ilgili bilgi verebilirseniz memnun olurum. Kamu yatırım projeleri 25'inci maddede; devlet projesi mi denebilir onlara? Devlet projesi nedir? Bilgi verebilirseniz memnun olurum.

Şimdi, Sayıştay raporlarını ihmal etmemem lazım özellikle. Bu yılla ilgili olarak 9 artı 17 Sayıştay eleştirisi var. Siz değindiniz, ilk defa geniş bir değinim söz konusu oldu, teşekkür ederiz. Bunları önemseyeceğinizi düşünüyorum, öyle de ifade ettiniz. Ancak darphane ve damga matbaası döner sermayesinde de 5 artı 5'lik bir bulgu var, orada özellikle altın ve gümüşle ilgili daha önceki yıllarda da yapılan tespitler var; bunların da daha doğru dürüst bir şekilde kayda alınması lazım, onu ifade edeyim.

Gelir İdaresi Başkanlığıyla ilgili olarak... Tabii, Sayıştay, Maliye ve Gelir İdaresiyle ilgili daha hassas davranıyor haklı olarak. Orada da 13 artı 22, toplam olarak 35 bulgu söz konusu Gelir İdaresi Başkanlığında, önemli bulgular var burada da. Aslında Gelir İdaresine de ya da Hazine ve Maliye Bakanlığında da çok yakışmıyor; bunların da ciddi olarak düzeltilmesi lazım, ele alınması lazım.

Ben diğerlerine girmeyeyim ama Sayıştayın Merkez Bankası raporunun bana göre biraz daha ayrıntılı olması lazımdı bu konuda. Orada da 5 bulgu var, denetim görüşünü etkilemeyen 5 bulgu ama önemli bulgular; şu sıralarda belki çok fazla konu edilmeyecek ama normalde önemli bulgular. Merkez Bankasının faaliyetleriyle ilgili, kârıyla ilgili, kârın aktarımıyla ilgili Sayıştay raporunun da ya da bize gönderilen Sayıştay raporunun biraz daha ayrıntılı olmasını beklerdim doğrusu, daha yararlı olurdu.

Aslında bu genel ekonomik hedefler ve yatırımlar konusuna da girmek istiyordum. Ancak ondan önce şunu söyleyeyim vaktim sınırlı iken: Sayın Bakanım, gördünüz siz de iki yıldan beri, üç yıldan beri bütçeyi Maliye Bakanlığının değil de Cumhurbaşkanlığının sunmasının birçok sakıncası oluyor; bazı konuları konuşmamız, tartışmamız sıkıntılı oluyor, sorunlu oluyor. Cumhurbaşkanı Yardımcısı sunuyor bütçeyi ama Maliye Bakanlığı asıl sahibi olması gereken kurum. Maliye Bakanlığına sormamız gereken soruları Cumhurbaşkanlığına soruyoruz, cevap alamıyoruz; Maliye Bakanlığına da soramamız oluyoruz, cevaplanmıyor. Dönem başında Strateji ve Bütçe Başkanlığı ile Maliye Bakanlığı arasında nasıl sahipsiz kaldıysa bütçe bundan sonra bu tür konulara da cevaz verilmemesi lazım, bu tür sıkıntıların olmaması lazım, sahiplenilmesi lazım. Bunun gerçek sahibi Maliye Bakanlığıdır, Maliye Bakanlığının sahiplenmesi lazım bütçeyi; getirmesi ve sahip çıkması lazım sonuna kadar burada Komisyonunda ve Mecliste.

Ben bütçelerinizin hayırlı olmasını diliyorum. Önümüzdeki günlerde piyasalara daha umutlu, umut dolu mesajlar vermenizi ve başarılı olmanızı diliyorum ekibinizle birlikte.

Çok teşekkür ederim Sayın Başkanım anlayışınız için.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Çok teşekkür ediyorum, sağ olun, var olun Sayın Kuşoğlu.

Şimdi, İYİ PARTİ’den Sayın Bedri Yaşar’a söz vereceğim.

Sayın Yaşar, süreniz on dakikadır.

Buyurun lütfen.

BEDRİ YAŞAR (Samsun) – Teşekkür ediyorum.

Sayın Başkanım, Komisyonun değerli üyeleri, Kıymetli Bakanım, Hazine ve Maliye Bakanlığının kıymetli bürokratları; ben de hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bakana ve siz Değerli Komisyon Başkanımıza da yeni görevinizde başarılar diliyorum. Allah yardımcınız olsun.

Tabii, zor bir dönemde görev aldınız. Daha düne kadar Sayın Cumhurbaşkanımızın “Türkiye’de hiçbir problem yok. Biz dibe değil... Türkiye’de her şey tavan yaptı.” dediği günler artık geride kaldı. Maalesef biz muhalefet olarak zaman zaman söylüyoruz yani problemleri halının altına süpürmeyle bu işlerin çözülemeyeceğini, problemlerle yüzleşmenin onunla mücadele etmede sizlere daha büyük katkı sağlayacağını hep vurguladık. Ama biz -memleket bizim- yine her zaman, her daim yanınızda olduğumuzu ifade etmek istiyorum.

İşte, Merkez Bankasında önce 1’inci Murat dönemi vardı, “O beni dinlemiyor.” dediniz, onu aldınız; “2’nci Murat sözümüzden dışarı çıkmıyor.” dediniz, onu da aldınız; 3’üncüsü Naci Bey, onunla ilgili şu anda bir şey söyleyemiyoruz ama inşallah güzel şeyler yapar diye ümit ediyoruz. Bütün bunların sonucunda diyorsunuz ki: “Acı reçete...” Yani on sekiz yılın sonunda geline nokta “Ülke olarak acı reçeteleri yaşamak zorundayız.” diyorsunuz. Bunun anlamı şu: Kemer sıkmak demek, ocak ayında maaşlara düşük zam demek, ilave vergi demek, ilave faiz demek, daha az yatırım demek, daha az teşvik ve destek demek. Yani ortaya sıkıntı dediğiniz zaman, kemerde bir dış geri almakla eş değer demek. Tabii, bu zaman dilimi içerisinde 2002’de ilk defa iktidara geldiğiniz zaman 3 tane “Y” demiştiniz; işte, “Biz yolsuzlukla mücadele edeceğiz, yoksullukla mücadele edeceğiz ve de yasaklarla mücadele edeceğiz.” dediniz. Ben bu yoksulluk faslını açmak istiyorum. Özellikle açlık sınırı TÜRK-İŞ verilerine göre 2.482,28 kuruş; yoksulluk sınırı da 8.085,62; TÜRK-İŞ verilerine göre ekim ayında 4 kişilik bir ailenin gıda harcamalarıyla beraber kira, elektrik, yakıt, ulaşım, eğitim ve bunun gibi giderlerini ancak karşılayabiliyor. Şimdi, sizin bir sürü yeni şeyiniz var ya, yeni sözcüklerinizle beraber yeni bir yoksulluk da oluşturduunuz. Eskiden bizim bildiğimiz bir tane yoksulluk vardı, şimdi, sizin

raporlarınızı incelediğimiz zaman farklı yoksulluk türleri de icat oldu. Ne oldu? Mutlak yoksulluk, göreceli yoksulluk, nesnel yoksulluk, öznel yoksulluk, kronik yoksulluk, geçici yoksulluk, kentsel yoksulluk, insani yoksulluk, kırsal yoksulluk, objektif yoksulluk, gelir yoksulluğu, subjektif yoksulluk, karma yoksulluk, nöbetleşe yoksulluk, sosyal imkânlar yoksulluğu, ultra yoksulluk bir de yeni yoksulluk. Bakın, 1 tane yoksulluk devraldınız -tahmin ediyorum- 15 tane yoksullukla ülkeyi karşı karşıya bıraktınız. Yani ben ülkedeki yoksul sayısıyla övünen bir iktidar tanımıyorum. İşte 2002’de “Geldiğimiz zaman 2 milyon kişi sosyal yardım kuruluşlarından geçiniyor.” derken bugün geldiğimiz rakam, verilen ifadelerle göre, 8 milyon civarında vatandaşımız maalesef bu sosyal kurumlar üzerinden geçiniyor. Şimdi, üretmeden yani bu ülkenin üretmeden bu işlerin altından kalkması, gerek işsizlikten gerekse yoksulluktan kurtulması mümkün değil. Ya hep beraber üreterek zenginleşeceğiz ya da tüketerek köleleşeceğiz. Bu ikisinin arasında yani tabii, tercih sizin, hükûmetin; onun için bu manada üretime yönelik desteklerinizin her daim yüksek olması lazım.

İşte hedefler koyuyorsunuz, özellikle iş dünyasına hedefler koyuyorsunuz veyahut da beş yıllık planlarda hedefleriniz var. Daha Onuncu Kalkınma Planı’nda 2023 yılı hedefiniz 2 trilyon dolardı, On Birinci Kalkınma Planı’nda bu 1 trilyon 80 milyara düştü, Yeni Ekonomi Programı’nda da 875 milyar dolar. Kişi başına düşen gelire Onuncu Kalkınma Planı’nda diyorsunuz ki: “Biz 2023 yılında 25 bin dolar hedefliyoruz.” Yeni Ekonomi Programı’nda da bunu 12.500 dolara düşürdünüz. İşte, ihracat rakamları 500 milyardı 2023 yılı için Onuncu ve On Birinci Kalkınma Planlarında. Aynı şekilde işsizlik hedefleriniz Onuncu Kalkınma Planı’nda yüzde 5, On Birinci Kalkınma Planı’nda yüzde 9,9; Yeni Ekonomi Programı’nda 10,9; enflasyon hedefleri de 4,9; dolar hedefleri zaten çok komik kaldı. Sonuç şu: Şimdi, siz bu hedefleri ortaya yere koyuyorsunuz, iş dünyası da bu konulan hedefler doğrultusunda kendileri bir şeyler yapmaya çalışıyor ama bu koyduğunuz hedeflerin hiçbir tanesi tutmadığına göre, o zaman özellikle özel sektörde de insanlar gerek yatırım yapma gerekse işlerini büyüme konusunda doğal olarak tereddütler geçiriyor. Dolayısıyla, bence şapkayı şöyle bir önünüze koyup gerçek hedefleri, gerçek rakamları, gerçek büyüme rakamlarını, gerçek enflasyon değerlerini kesinlikle milletin önüne koymamız lazım ki onlar da bu hedefler çerçevesinde işlerini yapsınlar.

Dolayısıyla, özellikle son dönemde, mesela ben Adalet Bakanımızın “Gerekirse kıyamet kopsun ama adalet yerini bulsun.” cümlesini çok önemsiyorum. Yani bunun ile ekonomi arasında çok ciddi bağ var. Eğer bir ülkede hukuk, demokrasi açısından problem yoksa inanın, kesinlikle yatırımlar açısından, iş açısından, istihdam açısından da kesinlikle bir problem olmaz. Dolayısıyla, inşallah bundan sonraki dönemde bunları daha net yaşarız.

Şimdi, bütün bu olup bitenler... İşte Maliye Bakanımız istifa etti, Merkez Bankası Başkanı görevden alındı; bir anda dolar ciddi oranda, yüzde 10-11 civarında düştü. Sanki bütün bu organizasyondan hiç kimsenin haberi yokmuş gibi, yani Hükûmetin bütün bu olaylardan haberi yokmuş da işte Merkez Bankası Başkanı ve Hazine’den sorumlu Bakan bu işleri sanki tek başına yapmış gibi, “Allah Allah, biz de ilk defa bu işle haşır neşir oluyoruz, dolayısıyla bunun da icabına bakalım; madem bu işleri yapamıyorsunuz, görevden alalım.” gibi bir mantık çıkıyor. Hâlbuki on sekiz yıllık iktidarınız döneminde bu işlerin baştan aşağı ben bildiğimi düşünüyorum, bilinmesi lazım geldiğini düşünüyorum. Dolayısıyla, ilk defa karşılaşılmış heyecanı içerisinde yorum yapmayı da çok fazla doğru bulmuyorum. Mesela, şu an piyasaya baktığımız zaman -aynı şekilde- son dönemde kredi kartını ödeyemeyen kişi sayısı 952 bin, kredi kartı borcunu ödeyemeyen kişi sayısı 803 bin, protestolu senetler 916 bin, karşılıksız çek sayısı 542 bin adet. Bu ne demek? “Bizim -piyasa- çok ciddi sıkıntılarımız var, bize yardımcı olun, bize destek olun.” demek. Özellikle bu pandemi sürecinde de gerek esnafın gerek çiftçinin gerek yatırımcının çok ciddi problemleri var ama maalesef, biz, yaptığımız kredi destekleriyle bunlara çok ciddi katkı da sağlayamadık. Ama bilemiyorum, belki “Ülkenin imkânları bu.” diyeceksiniz.

Bunun yanı sıra bir başka problem var: Mesela, özellikle ihracatçıların veyahut da diğer yatırımcıların KDV alacakları var. Diyor ki “Ya, bu bizim KDV alacağımızı, devlete vergi ve SGK borçlarımız var, buraya mahsup edin.” Bundan daha doğal, bundan daha tabii bir şey olamaz. Yani “Sizin incelemeleriniz bitsin, netleşsin, işin sonuna gelelim, işin sonundaki duruma göre, alacağınız netleştiği anda, bankaya para yattığı zaman vergi ve SGK borçlarınızı ödeyin.” diyorsunuz. İnanın, bu süreç, Türkiye’de öyle tahmin ettiğiniz gibi kısa değil, aylar sürüyor. Bu sefer ne oluyor? Biz, ha bire vergi ve SGK’de yeni yapılandırmalarla meşgul oluyoruz. Gerek ihracatçıların gerekse yatırımcıların bu KDV alacaklarını vergi ve SGK borçlarına mahsup edersiniz, gerekli teminatı alırsınız. İncelemenin neticesinde “çıkarmaz” gibi endişeleriniz varsa... Bence güven her şeyin üzerinde. Biraz da siz, bu ülkeye hizmet eden, vergisini ödeyen insanlara yardımcı olun. Bu çok önemli bir problem, önümüze gelen hadiselerin başında her zaman bu geliyor.

İkincisi: İhale Yasası. Kaç sefer değiştiğini biz de bilmiyoruz. Bugün yaptığınız yatırımların önemli bir kısmı yani yüzde 75-80’i 21/B’ye göre. Sanki Türkiye’de sürekli deprem var, sürekli olağanüstü hâl var gibi özel şartlar altında bu ihaleleri yapıyorsunuz. Rekabetin oluşmadığı bir yerde uygun maliyeti yakalama şansız sıfır. Dolayısıyla ne oldu sizin bu özel seçimleriniz, özel şartları oluşturmanızın sonucunda? Avrupa’daki ilk 10 firmanın içinde 5’i bizim Türkiye’deki firmamız.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sayın Yaşar, toparlayabilirseniz... Süreniz doldu.

BEDRİ YAŞAR (Samsun) – Toparlıyorum Başkanım, toparlıyorum.

Aslında sermayenin tavanda değil, tabana yayılması bütün iktidarların en büyük hedeflerinden biri. Bu yöntemle sizin bu sermayeyi tabana yayma gibi bir şansız yok. Zaten çok da vâkıf olmadığımız diğerlerini, araç garantili projeleri, hasta garantili hastaneleri, yolcu garantili havaalanlarını söylemeye gerek yok. Biz muhalefet partisi olarak kesinlikle bu yatırımlara karşı değiliz, buradan bu sonuç çıkmam. Biz diyoruz ki sizin maliyetlerinizde problem var, siz yüksek maliyetlerle bu projeleri yapıyorsunuz. “Devletin garantisi yok.” diyorsunuz ama verdiğiniz yolcu sayısı uluslararası finans arenasında garanti sayılır, hasta sayısı garanti sayılır, araç sayısı garanti sayılır. Zaten bu garantilerle uluslararası piyasalarda gidip kredi bulup o kredilerle...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sayın Yaşar, çok teşekkür ediyoruz.

BEDRİ YAŞAR (Samsun) – Toparlıyorum.

Sayın Başkanım, ümit ediyorum ki bu bütçemiz devletimize, milletimize hayırlı uğurlu olur. İnşallah, önümüzdeki günlerde daha güzel şeylerle beraber oluruz diyorum. Başarılar diliyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Çok teşekkür ediyorum. Sağ olun.

Değerli arkadaşlar, malum Covid şartları var. Verdiğimiz süreleri lütfen maksimum süreler olarak alalım. Ne kadar az konuşursanız hakikaten o kadar katkısı olacaktır bu sağlıklı çalışma ortamına.

AK PARTİ Grubundan, üyelerimizden Sayın Yaşar Kırkpınar, buyurun.

Süreniz on dakikadır, hepsini kullanmak zorunda değilsiniz.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Çok kıymetli Bakanım, çok değerli Bakan Yardımcılarımız, çok saygıdeğer milletvekillerimiz, kıymetli bürokratlarımız, basınımızın çok değerli mensupları; ben de hepinizi sevgiyle saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bakanım, tabii, bugün Plan ve Bütçe Komisyonu için gerçekten gurur günü; bugün, Bakanımız, içimizden çıkan bir Bakanımız bize ilk sunumunu gerçekleştiriyor. Gerçekten, Sayın Bakanımızla birlikte çalışmaktan onunla birlikte yol yürümekten duyduğum onuru ve gururu burada

bir kere daha ifade etmek istiyorum. Gerçekten, çok önemli süreçleri, çok önemli zamanları hep birlikte yaşamış olduk. O öğreten tavrınızla, samimi duruşunuzla hepimize örnek oldunuz. Herkesin ifade ettiği gibi, zor dönemde çetin bir göreve geldiniz ama biz sizin bilginize, becerinize, tecrübenize güveniyoruz, devlet tecrübenize güveniyoruz; gerçekten, çok ciddi anlamda başarılı olacağımıza kanaatimizde tam. İnşallah, hep birlikte, ülkemize daha çok, daha büyük hizmetleri yapmış olmanın gururunu ve mutluluğunu yaşayacağız.

Kısaca, ekonomiyle ilgili sizin de sunumunuzda ifade ettiğiniz gibi birtakım cümlelerin altına ben de çizmek istiyorum, bir kere daha hatırlatmak istiyorum. 2020 yılı ilk çeyreğinde millî gelirimizde yıllık bazda yüzde 4,5 oranında bir artış kaydedilmişti, millî gelirimizdeki çeyrek dönemdeki artış ise yüzde 0,6 olarak gerçekleşmişti. Bu dönemde Türkiye, büyüme verileri açısından Avrupa Birliği, G20 ve OECD ülkeleri arasında gerçekten en güçlü büyüme performansına sahipti fakat küresel ticaret ve tüm dünya ekonomisine darbe vuran salgın, mart ayının ikinci yarısından itibaren ülkemizi de ciddi anlamda etkilemeye başladı. AK PARTİ hükümetleri döneminde sağlık altyapısına yapılan güçlü yatırımlar ve ekonomimizde devam eden yapısal dönüşümler sayesinde ülkemiz küresel salgın dönemine hazırlıklı girmiş ve bu süreci bizzat başarılı bir şekilde yönetmişti. Öncü göstergeler en kötünün geride kaldığına ve ekonomide toparlanmanın başladığına işaret ediyor. Pek çok bilinmez bulunmasına rağmen, gerek salgınla mücadelede gerekse ekonomi konusunda atılan zamanlı adımlar ve alınan önlemlerle Türkiye önümüzdeki dönemde de büyüme performansı açısından dünyadan pozitif ayrıışan bir ülke olmayı sürdürecektir. Salgın sonrası dönemde de yıldızı parlayacak ülkelerin başında gelecek inşallah.

Pandemi döneminde yapılanlarla ilgili yine birkaç hususa işaret etmek istiyorum: Tüm dünyada ekonomik faaliyet çok sert bir şekilde yavaşladı, işsizlik bütün dünyada çok hızlı bir şekilde arttı. Belirsizlik ortamında sermayenin altına ve rezerv paralara yönelmesi neticesinde, Türkiye gibi özellikle gelişmekte olan ülkelerin para birimleri ciddi anlamda bütün dünyada değer kaybetmiş oldu. Birim maliyet artışlarına kur geçişkenliği de eklenince enflasyon oranımızdaki aşağı yönlü trend stabil hâle geldi. Covid salgını döneminde uygulanan politik mücadelemizi yine 3 temel hedef üzerine inşa etmiştik. Bakanlığınız, atacağı bu 3 adımı Ekonomik İstikrar Kalkanı Paketi hâlinde 18 Mart 2020'de açıklamıştı. Ortaya çıkan ihtiyaçlar doğrultusunda dinamik olarak alınan yeni tedbirlerle paket tabii ki genişletilmiş oldu. Covid salgını sürecinde açıkladığımız destek paketlerinin toplam büyüklüğünün 500 milyar olduğunu ifade etmek istiyorum. Bu da bizim bütçemizin yaklaşık yüzde 10'una karşılık geliyor.

Yine, ihtiyaç sahibi 6,2 milyon ailemize biner TL'lik nakdî yardım yapıldı. En düşük emekli aylığı 1.500 TL'ye yükseltildi. Bu anlamda kısa çalışma ödeneğinin kapsamı genişletilip süresi de uzatılmış oldu. En düşük emekli aylığını 1.500 lira olarak ifade etmiştik. Bu anlamda 18,7 milyar TL tutarında kısa çalışma ödeneği; 4,4 milyar TL tutarında nakdî ücret desteği ve 3,6 milyar TL tutarında ise işsizlik ödeneğiyle işçilerimize destekte bulunuldu; böylece istihdamın sürekliliğiyle, bu büyük krizden minimum etkilenmesi ve güçlü bir şekilde çıkması için adımlar atılmış oldu. Yine, sektör odaklı vergi indirimleriyle işletmelerimize destek olundu. Ayrıca, kamu bankalarımız aracılığıyla 267,4 milyar TL tutarında bir kredi finansmanı sağlandı. Aylık geliri 5 bin TL'nin altında olan yaklaşık 9 milyon vatandaşımıza bu destekler bu anlamda sağlanmış oldu.

Yine, bu anlamda, esnafımıza kredi verildi, finansa erişimi kolaylaştırıldı. İşe devam finansmanı, desteği sağlandı firmalara. Kredi ertelemeleri yapıldı ciddi anlamda ve KGF limiti artırıldı bazı işletmelerin yine finansa erişimi kolaylaşsın diye. Normalleşme sürecinin başlamasıyla birlikte tüketici

ve yatırımcı güvenindeki toparlanma yurt içi finansal piyasalardaki istikrar ve güçlü üretim kapasitemiz ve bu zor günlerden sonra hızlı bir toparlanma refleksine sahip ekonomimiz, inşallah, bundan sonraki süreçlerde de toparlanarak dünyadan da pozitif bir şekilde ayrılacaktır diyorum.

Yine, Sayın Bakanım, sununuza baktığımızda, uygulayacağınız politikalarla ilgili üretim ve ihracat odaklı yeni büyüme modelimizle reel sektörümüzü ve sanayicimizi öncelemeyi sürdüreceğinizi ve yenilikçi, yüksek katma değerli üretim ve istihdamı artıracığınızı ifade ediyorsunuz. Böylelikle para ve maliye politikalarının eş güdümüyle sürdürülebilir cari denge, potansiyel büyüme ve düşük enflasyon hedeflerimize, inşallah, eş zamanlı olarak ulaşacağız. Enflasyon ve cari dengedeki kırılganlıkları azaltacak; rekabet, teknoloji ve verimlilik odaklı stratejik reformları hayata geçirmeye devam edeceğiz ve bu sunumdan da ben bunu anladım.

Salgın sonrası küresel tedarik zincirinde ortaya çıkan aksamaları fırsata dönüştürerek ülkemizi üretim ve yatırımda küresel bir cazibe merkezi hâline getirecek adımları da inşallah atacağız. Bu kapsamda yenilikçi, yüksek katma değerli, ihracata dayalı, insan odaklı ve kapsayıcı bir kalkınma modeli uygulanmasına geçileceğini de kuşkusuz bu sunumdan anlamaktayız.

Yine, sürdürülebilir büyüme ve enflasyonla mücadelede cari dengenin sağlanması, finansal istikrar gibi temel alanlarda ortaya konan temel hedef ve politikalarla ülkemiz Avrupa ülkelerinden daha fazla büyüme ivmesini yakalayacaktır. Hazine ve Maliye Bakanlığımızın salgın sürecinin ekonomi üzerindeki olumsuz etkilerini ortadan kaldırmaya yönelik alınan tedbirler nedeniyle bütçeye yansıyan maliyetlerin de salgınla mücadelede elde etmiş olduğumuz başarıyla aynı orantıda olmasını umuyoruz.

Ayrıca, salgın kaynaklı belirsizlik dönemi etkisiyle özel sektörün çekingen kalabileceği yatırımlarda kamunun sürükleyici rol üstleneceğini de ifade ediyorsunuz. Tabii, bu yatırım kalemlerine baktığımızda, bu desteklemelerin artışlarının demir yolunda, sulama projelerinde, eğitim ve AR-GE harcamaları, OSB harcamaları ve üniversite araştırmalarında kullanılacağı da yine memnuniyet verici. Ayrıca, tüm bu olumsuzluklara rağmen, Hükümetimiz ekonomide arzu ettiğimiz değişimi sağlamak için bütçe imkânlarını azami bir şekilde koruyarak belirlenen hedefi yakalamış ve ülke ekonomisinin çok sıkıntılı süreçlerde en az olumsuzluklarla büyümeyi sürdüreceğini ileriki dönemlerde öngörüyoruz.

Tabii, pandemi dolayısıyla ben de sözlerimi çok fazla uzatmak istemiyorum.

Çok Değerli Bakanım, bütçenizin hayırlı uğurlu ve bereketli olmasını temenni ediyor, bir kere daha yeni görevinizde size ve ekibinize başarılar diliyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Çok teşekkür ediyorum.

Şimdi, sağ tarafa baktığımızda, Süleyman Girgin Bey hazır herhâlde.

Süleyman Bey, süreniz on dakikadır, buyurun lütfen.

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Sayın Bakan, değerli milletvekilleri, değerli bürokratlar, basınımızın değerli temsilcileri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bakan, Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığı yaptığınız dönemde sizleri tanıdık, iyi niyetinizden şüphemiz yok. Dileriz düşündüklerinizi iktidar içerisinde yapmaya fırsat bulursunuz diyorum. Sayın Bakan, bu anlamda zor bir görev üstlendiniz, öncelikle size başarılar diliyorum.

Değerli arkadaşlar, Allah kimseyi on sekiz yıldır yönettiği ekonomiyi, on sekiz yıl sonra “Ekonomide diriliş başladı.” diye müjdelemek zorunda bırakmasın. Tabii, burada asıl soru şu: Diriltmeye çalıştığınız ekonomiyi kim öldürdü? On sekiz yılda siyasi iktidar sayısız paket açıkladı, defalarca ekonomi “Pik yaptı.” dedi; “Verin yetkiyi, görün etkiyi” dedi; “Batı, bizi kısıkanıyor.” dedi...

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Doğru.

SÜLEYMAN GİRGIN (Muğla) – “...Pozitif ayrışıyoruz.” dedi. O zaman şunu sormak lazım: Ülkede her şey iyi gidiyorsa, Türkiye’yi tüm dünya kıskanıyorsa, başkanlık sistemiyle birlikte tüm köklü sorunlar çözülmüşse neden insanlar kuru ekmeğe muhtaç, neden ekmeğe askıda? Hani ekonomi uçuyordu, hani dünya bizi kıskanıyordu, hani ekonomi parmakla gösteriliyordu?

Bakan Albayrak “Allah, sonumuzu hayreylesin.” diyerek ellerini yıkadı çekti, gitti ama fatura vatandaşa kaldı. Oysa on altı ayda 2 defa Merkez Bankası Başkanı değiştirmekle, sorumlu Bakan görevden alıp başka Bakan görevlendirmekle sorunu çözemezsiniz. Çünkü, sorunun kaynağı tek adam rejimi, sorunun kaynağı sorunu çözemez. Onlarca paket açıkladınız, işçinin parasından işverene bol keçe teşvik verdiniz. Peki, sonuç ne? Hangi yaraya merhem oldunuz? Esnafın yüzü mü güldü, çiftçinin ürünü para mı etti, işsize iş mi yaratıldı? Hiçbiri olmadığı gibi her şey daha da kötüye gitti. Şimdi de “acı reçete”den bahsediyorsunuz. Sayın Bakan, özellikle sormak istiyorum: Ne var bu acı reçetenin içinde? Lütfen açıklayın. Yine vatandaşa mı içireceksiniz bu acı reçeteyi? Her zaman olduğu gibi işçiye, memura, küçük esnafa, emekliye mi çıkacak acı reçete? Gelecek yıl asgari ücrete, emekli maaşlarına, memur maaşlarına zam mı yapılmayacak? Binbir vergiye yenileri mi eklenecek? Kime yazılıyor bu acı reçete? Mesela, bu reçeteden yandaş firmalar etkilenecek mi? Bir avuç şirket hazine garantileriyle ballı kaymağı yerken, bu ülkenin emekçisi, yoksulu zaten acı reçeteyi yıllardır yemiyor mu? Halkımızı, böyle bir düzene iktidarınız mahkûm etmedi mi?

Değerli arkadaşlar; güven, istikrar, hukuk, liyakat kişi meselesi değil, bir sistem sorunudur. Yıllardır uygulanan, kayırmacı ekonomik düzen bu değerlerin tam karşısıdır. İlmek ilmek ördüğünüz kayırmacı ekonomi düzeninin en sağlam ipi 2003 yılında yürürlüğe giren İhale Kanunu. Bu kanun bugüne kadar tam 190 kez değişmiş. İhale Kanunu’nda yapılan bu değişiklikler ancak talanın olduğu bir ülkede görülebilir.

Size somut bir örnek vermek istiyorum: Sadece afet gibi acil durumlarda kullanılması gereken İhale Kanunu’nun 21/b maddesi yani davet edilen birkaç firma arasında pazarlık yöntemi yol geçen hanına dönmüş. Sırf bu maddenin suistimal edilmesiyle ilgili, Gazeteci Çiğdem Toker başlı başına bir kitap yazmış. Daha önceden planlanan birçok demir yolu, havalimanı, metro, üniversite kampüsü, cezaevi inşaatları ile hezimetle sonuçlanan FATİH Projesi, kentsel dönüşümüne Katar devletinin de ortak olduğu söylenen Kanal İstanbul’un etüt projesi gibi ihaleler, hukuk açıkça çiğnenerek 21/b maddesine sokulmuş. Kamu sermayeli Vakıfbank geçtiğimiz haziran ayında İhale Kanunu kapsamından neden çıkarıldı?

Sayın Bakan, bu noktada bir soru sormak isterim: Şu ana kadar bu madde kapsamında kaç adet ve ne tutarda ihale verilmiştir?

Değerli arkadaşlar, kayırmacı düzenin bir ayağı da adaletsiz vergi sistemi. Dolaylı vergi tercihiniz 2021 yılında da devam ediyor. Bu yıl da vergi gelirlerinin yüzde 52’si dolaylı vergilerden oluşacak. Yine emekçi, esnaf, çiftçi dostu olmayan bir vergi sistemi tercihi yapmışsınız. Asgari ücreti vergi dışı bırakmak bir yana, ücret gelirlerinin vergilendirilmesi için daha farklı bir vergi tarifesi uygulamayı dahi reddediyorsunuz. Buna karşın tercihiniz, yandaşınız olan bazı büyük mükelleflerden yana.

Tüm Türkiye çapında vergi incelemesini neden merkezileştirdiniz? Vergi incelemelerini, MASAK incelemelerini şantaj amaçlı kullandığınız yönünde duyumlar alıyoruz. Edirne’den Van’a kadar tüm mükelleflerin vergi incelemesi Sayın Bakanın ve Vergi Denetim Kurulunun iki dudağı arasında. Asırlık denetim birimi olan Maliye Teftiş Kurulu ile yetmiş yıllık bir geçmişi bulunan Hesap Uzmanları Kurulu ve Gelirler Kontrolörü Kurulu birleştirme adı altında neden kapatıldı? 9 bin vergi müfettişinin görev yaptığı ve Bakana bağlı olarak çalışan Vergi Denetim Kurulunun bağımsızlığı,

tarafsızlığı nasıl sağlanacaktır? OECD ve Avrupa Birliği ülkelerinde direkt maliye bakanı tarafından atanan vergi müfettişlerinin olduğu bir vergi denetim modeli var mıdır? Vergi incelemelerinin tümünün Gelir İdaresi Başkanlığı içinde vergi başkanlıkları ve vergi dairesi müdürlüklerinde örgütlenmesi Türkiye koşullarına daha uygun değil midir? Bu modeli de bir an önce gözden geçirmenizi ve vergi incelemelerini ve MASAK incelemelerini bir baskı aracı olarak kullanmaktan vazgeçmenizi öneriyoruz.

Değerli arkadaşlar, TÜİK’le ilgili ciddi eleştiriler var ancak ne hikmettir ki sayın TÜİK yetkilileri bize ve kamuoyuna bu konuda doyurucu bir açıklama yapmıyor. İster muhalefeti ister iktidarı desteklesin vatandaş da artık TÜİK’e inanmıyor. En çok tartışılan husus ise açıklanan enflasyon oranları. Vatandaş, gerçek enflasyonun ne olduğunun farkında. Enflasyonun düşük gösterilmesi, emekçilerin her yıl gelir kaybına sebep oluyor.

Değerli arkadaşlar, Sayın Bakanım; şu elimde otomobil fiyatları üzerine bir çalışma var. İnternette kolayca bulunan, sıfır fiyatlar ile marka ve model bazında satış rakamları karşılaştırılmış. TÜİK’in 2020 yılı Ekim ayı için hesapladığı benzinli sıfır otomobil ortalama fiyatı 164 bin lira. TÜİK bu fiyatı en çok satılan ilk 15 otomobil modelinin en ucuz versiyonunun ağırlıklı ortalamasına göre hesaplıyor. Şu çok açık: Bu rakamların gerçeğe ilgisi yok. Otomobil liste fiyatlarını 23 Ekim tarihinde resmî internet sitelerinden aldık, satış paylarını Otomobil Derneği raporlarından aldık. Benzinli otomobiller için belirtilen şartlara göre yapılan hesaplar da elimizde, herkesle de paylaşabiliriz. Bu hesaba göre ortalama fiyat 164 bin değil, 205 bin lira olmalı. Yani son on iki aylık benzinli otomobil enflasyonu yüzde 75 olması gerekirken TÜİK tarafından yüzde 40 olarak hesaplanmış. Sayın Bakanım, aradaki fark yüzde 35. Eğer TÜİK, otomobil fiyatlarındaki değişimi bu şekilde hesaplasaydı yıllık enflasyonun sırf bundan dolayı yüzde 2 daha yüksek olması gerekirdi. Bu örnek üzerinden TÜİK’ten enflasyon verileri hakkında ayrıntılı ve ham verileri de içeren bir açıklama bekliyoruz.

Sayın Bakan, Merkez Bankası döviz net rezervinin eksiye düştüğü bir zamanda, Cumhurbaşkanı, eski bir Devlet Planlama Teşkilatı uzmanı olan sizi Hazine ve Maliye Bakanlığına, eski bir Maliye müfettişi olan Naci Ağbal’ı da Merkez Bankası Başkanlığına atadı. Naci Bey de siz de kariyer meslek sahibisiniz Sayın Bakanım. Size kariyer sistemine olan müdahalelerden bahsetmek istiyorum, bu durumu önemsenizi özellikle rica ediyorum. Türkiye’de kariyer sistemi AKP iktidarlarına kadar sistemli bir şekilde uygulanmıştır. Hâlen kariyer sistemi muhafaza ediliyor gibi gözükmeyle birlikte kariyer sistemine yapılan çeşitli müdahalelerle kariyer sistemi amacından uzaklaştırılmıştır. Maliye müfettişliği ve hesap uzmanlığı, gelirler kontrolörlüğü, Devlet Planlama Teşkilatı uzmanlığı, Hazine uzmanlığı, zamanında Başbakanlıkta görev alan Başbakanlık uzmanlığı ve benzeri kadrolar yani mevcut kariyer sistemi tamamen ortadan kaldırılmış, mevcut bilgi, birikim ve bellek yok edilmiştir.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sayın Girgin, lütfen tamamlar mısınız.

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Tamamlıyorum Başkanım.

Asırlık tecrübeye sahip bu kurumları “Bürokratik oligarşiyle mücadele ediyorum.” teranesiyle kapatmak, bu kurumların yerine tamamen iktidara, sadakate dayalı bir örgütlenmeyle yeni bazı bürokratik kurum ve kuruluşları geçirmek yanlıştır. Şimdi, yol yakinken, söz konusu kariyer mesleklerle ilgili yaptığımız yanlıştan vazgeçmenizi öneriyoruz. Bizler kendi iktidarımızda, sizlerin kapattığı Devlet Planlama Teşkilatını, Maliye Teftiş Kurulunu günün koşullarına uygun olarak düzenleyerek yeniden açacağız, onların bilgi ve birikimlerinden yararlanmaya devam edeceğiz, bu konudaki belleğin yok olmamasını sağlayacağız.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sayın Girgin, teşekkür ediyorum.

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Bitiriyorum, son cümlem.

Sayın Bakan, hazinenin tam takır olduğu bir dönemde, gerçekten zor bir dönemde göreve geldiniz, işiniz zor, sizlere başarılar diliyorum. Bütçenizin hayırlı olmasını diliyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Aksu, buyurun lütfen.

İSMAİL FARUK AKSU (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakanım, saygıdeğer Komisyon üyeleri, değerli Bakan Yardımcıları, bürokratlar, basın mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bakanım, sunumuz için teşekkür ediyorum; Bakanlık göreviniz için tekrar tebrik ediyor, başarılar diliyorum.

2019 yılının son çeyreğinde Çin kaynaklı ölümcül virüs salgının birkaç hafta içerisinde küresel ölçekli bir büyüklüğe ulaşması, küresel düzeyde 2018 yılı ikinci çeyreğinden itibaren başlayan iktisadi faaliyetteki yavaşlamayı devam ettirmiş, 2020 yılının başında küresel salgına dönüşmesiyle de dünya ekonomisini tarihî bir bunalım sürecine sokmuştur. Farklı dinamiklerle çok sayıda kriz tecrübesi olan ülke ekonomileri belki de ilk kez bilinen geleneksel önlemlerin yeterli olmadığı bir süreçle sınanmış, salgın kaynaklı ekonomik sorunların ve çözümünün tartışılması çok daha karmaşık bir hâle gelmiştir.

Yine bu süreçte “gelişmiş” ve “güçlü” kavramlarının ne olduğu yahut olması gerektiği de tartışılmaya başlanmıştır. Solunum cihazı, maske ve benzeri hayati ihtiyaçları temin edemeyen, ölümler arasında tercih yapmak zorunda bırakılan yetersiz sağlık ve sosyal güvenlik altyapılarına sahip ülkeler mi gelişmiş yahut güçlü ekonomilerdir, yoksa hiçbir vatandaşını sağlık ve sosyal güvenlik kapsamı dışında bırakmadan Covid-19’un olumsuz etkisi altında kalmasına izin vermemek için her türlü tedbiri alan ve hızla uygulayan, insanın sağlığını, yaşam hakkını her şeyin önüne koyan Türkiye mi gelişmiştir?

Şüphe yok ki bu gibi gelişmeler özellikle artan kamu harcamalarının ilerleyen süreçte bütçe açıklarına yol açması, üretim miktarı ve üretim kapasiteleri üzerindeki olumsuz etkiler, ulusal ve küresel ekonomilerde durgunluk ve daralma, büyüme hızlarının düşüş sürecine girmesi gibi beklenen belirgin sorunları ortaya çıkarabilecektir. Millî gelir rakamlarında ortaya çıkan azalma eğiliminin gelir dağılımı dengesizliklerinin yanında gelir yoksunluğu sorununu beraberinde getirmesi ihtimali de söz konusu olabilecektir. Nitekim birçok ülke bu sorunlarla boğuşmaktadır. Bu noktada sosyal dayanışma ve yardımlaşma altyapısının ve kültürünün daha nitelikli olduğu toplumlar, diğerlerine oranla Covid-19 sürecini daha az hasarla karşılayabilmişlerdir. Nitekim gelişmiş ve kurumsal bir sosyal yardım mekanizmasının varlığı, sosyal devlet olma vasfının tüm gereklerinin kural ve kurumsal olarak teşekkül ettiği Türkiye ekonomisinin güçlü yönlerinden biri olarak salgın sürecinde dikkat çekmiş ve diğer ülkelere nazaran ayırt edici unsur olmuştur.

Değerli milletvekilleri, politikaların merkezine insanı koyan; eşitlik, ahlak ve adalet ilkelerini gözeten bir yönetim anlayışıyla toplumsal refahın artırılmasını, küresel rekabet gücüne sahip bir üretim ekonomisinin tesisini ekonomi politikalarının esası olarak değerlendiriyoruz. Millî birlik ve dayanışma ruhuyla ekonomide yerli ve millî diriliş sayesinde Türkiye'nin bölgesinde süper güç, küresel düzeyde sözü dinlenen lider ülke seviyesine mutlaka çıkacağına inanıyoruz. Covid-19 salgını nedeniyle büyük yaralar alan dünya ekonomisi gibi, Türkiye ekonomisi de bu süreçten kuşkusuz etkilenmiştir. Türkiye ekonomisi 2019 yılının tamamında yüzde 0,9 oranında büyüyerek küresel kriz sonrası kesintisiz yıllık büyüme eğilimini sürdürmüştür. 2020 yılının ilk çeyreğinde yüzde 4,4 oranında büyüme kaydedilmesine karşın salgının tüketici davranışı üzerindeki olumsuz etkisi ve salgının yayılmasına

engel olmak için alınan önlemlerin ekonomik faaliyeti sınırlandırıcı etkisinin yanında yine salgına bağlı olarak dış talepteki daralma sonucunda net mal ve hizmet ihracatındaki gerileme nedeniyle yılın ikinci çeyreğinde yüzde 9,9 oranında daralmıştır. Haziran ayında vaka sayılarının azalması sonucunda alınan önlemlerin hafifletilmesiyle yılın ilk yarısında Türkiye ekonomisindeki daralma yüzde 3,1 oranıyla sınırlı kalmıştır.

Esasen tüm dünyada salgın sürecinde sağlık kısıtlamalarından kaynaklanan ve neredeyse durma noktasına gelen bir sektörel üretim yapısı söz konusudur. Bu dönemde firmaların sermaye yapıları nedeniyle ortaya çıkan, yatırım-üretim kararlarını olumsuz yönde etkileyen sermaye ihtiyaçlarının, salgın sürecinin gereklerine uygun olarak sektörel ve hacimsel dağılımının belirlenen tutarlı ve denetlenebilir teşvik sistemiyle karşılanması önem arz etmektedir. Nitekim Türkiye, bu yönde teşvik ve destekleri uygulamış, uygulamaya da devam etmektedir.

Türkiye, Covid-19'un olumsuz etkilerinin vatandaşa yansımaması için oluşturduğu Ekonomik İstikrar Kalkanı Paketi kapsamında kamu bankaları öncülüğünde kredi faiz indirimleri, vergi ertelemeleri, kısa çalışma ödenekleri, hane halkına yönelik karşılıksız parasal destek ve yardım gibi uygulamaları hayata geçirmiştir. Bu kapsamda, esnaf ve sanayicimiz, çiftçimiz, dar gelirlilerimiz, muhtaçlarımız ve tüm toplum kesimleri rahatlatılmıştır. Henüz salgın devam etse de Hükümetimiz ve devletimiz tarafından ekonomide çarkları döndürmeye ve vatandaşlarımızın hayatını kolaylaştırmaya dönük etkili tedbirler alınmış, kararlar süratle uygulanmıştır.

Bunların sonucunda haziran ayından itibaren üretim göstergeleri olumlu seyretmeye başlamıştır. Son açıklanan eylül ayı verilerine göre sanayi üretimi yıllık yüzde 8,1; aylık yüzde 1,7 düzeyinde artmıştır. Ekim ayında imalat sanayisi kapasite kullanım oranı yüzde 71,4; Mevsim Etkilerinden Arındırılmış Tüketici Güven Endeksi yüzde 81,8 olmuştur. Ekonomik büyümenin öncü göstergesi olan Satın Alma Yöneticileri Endeksi ekimde 53,9'a yükselerek sektörün performansında güçlü bir iyileşmeye işaret etmiştir.

Salgının başlamasıyla yeni bir sürece giren Türkiye ekonomisi, 2018 Ağustosundan itibaren maruz kaldığı 4 ayrı operasyona rağmen hem sağlıkta hem de ekonomide gıpta edilecek tedbirler ve desteklerle bu süreci de inşallah atatacaktır. Ekonomide yaşanan gelişmeler, sanayideki toparlanma bunları işaret etmektedir. Şüphesiz ekonomik gelişmenin ve değerlendirmelerin dünya ekonomisiyle birlikte Türkiye ekonomisini de etkileyen olumsuzlukların dikkate alınarak yapılması, ayrıca Türkiye'nin terörle ve egemenlik haklarını koruma kararlılığına ilişkin verdiği çok cepheli mücadele ile 15 Temmuz hain darbe girişimi ve sonrası ekonomik saldırılarla geçirdiği zorlu sürecin de göz ardı edilmemesi gerekmektedir. Bunları dikkate almayan bir değerlendirme hem olgular ve verili durum dikkate alınmadan yapılan bir analiz olacak hem de hakkaniyete uygun olmayan bir değerlendirme olacaktır.

Ekonomi politikaları çerçevesinde istihdam dostu, sürdürülebilir bir büyüme ortamını tesis etmek, işsizlik ve yoksulluğu azaltmak, gelir dağılımını daha adil hâle getirmek, enflasyonu kalıcı şekilde aşağı çekmek, üretim ve ihracatın ithalata bağımlılığını azaltarak rekabet gücü yüksek bir üretim ekonomisi tesis etmek, dünyada Türk markalı ve patentli ürünleri yaygınlaştırmak öncelikli olarak değerlendirildiğimiz konulardır.

Bununla birlikte, reel ekonominin ihtiyaçlarını karşılamak için büyümeyi finanse edecek her türlü finansal aracın ihraç edilebildiği, etkin bir biçimde denetlenen yenilikçi ve şeffaf bir mali piyasa yapısının oluşturulması gerekmektedir. Hukuk normlarında, vergilemede ve bürokratik işlemlerde yatırım için her bakımdan öngörülebilir, istikrarlı ve güvenilir bir ortam oluşturulması, yerli ve yabancı yatırımcı için bütünüyle kurumsal hâle gelmiş bir yatırım ortamının teşekkül ettirilmesi de önem arz etmektedir.

Değerli Komisyon üyeleri, Türkiye bugün yükselen ülkelerden biridir ve bölgesel ve küresel gelişmelerin belirleyicisi durumundadır. Yakın coğrafyamızda Türkiye'nin onayı ve oluru olmadan hiçbir girişimin gerçekleşme şansının olmadığı bugün anlaşılmıştır. Türkiye, Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemiyle daha etkin kararlar alarak caydırıcılığını artırmış, devasa sorunlarla baş etme ve küresel meydan okumalara karşı koyma kabiliyetini güçlendirmiştir. Kim ne derse desin, Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi ve Cumhuriyet İttifakı'yla muhasım odakların oyunları bozulmaya devam edecek ve Türkiye'nin lider ülke olma ülküsü gerçekleşecektir. Bu düşüncelerle 2021 yılı bütçemizin ülkemize ve milletimize hayırlı olmasını diliyorum, sizleri saygıyla selamlıyorum.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Teşekkür ederim Sayın Aksu.

Sayın Nilgün Ök, buyurun lütfen.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Sayın Bakanım, Bakan Yardımcılarım, Komisyonumuzun çok değerli üyeleri, çok değerli bürokratlar; ben de sizi sevgiyle, saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bakanımıza da yeni görevinde başarılar diliyorum, hayırlı uğurlu olsun. Tabii ki bizler de gurur duyduk Başkanımızın çok önemli bir Bakanlığın başına getirilmesinden dolayı. Ben de inanıyorum çünkü Sayın Bakanımız ayakları yere basan, çok gerçekçi ve rakamları, devleti de çok iyi bilen biri olarak da inşallah çok güzel, güçlü bir şekilde ekonomimizi inşa edeceğine inanıyorum.

Şimdi, tabii, Sayın Bakanım, bugün konuşmacıları dinlediğimizde şunu ifade etmek istiyorum: Bütçenin neredeyse yarısının doğrudan faiz harcamalarına gittiği yıllardan bugün yaklaşık yüzde 90'ının vatandaşımızın hizmetine sunulduğu bütçeleri yapıyor bulunmaktayız. Bundan da çok büyük bir memnuniyet duyduğumu ifade etmek istiyorum. Sayın Paylan dedi ya: "Faizcisiniz, sizi gidi faizciler." Artık o, Erbakan Hoca'ya değil de size yapıştı gibi çünkü üç dönemdir, üç bütçedir söylüyorsunuz. Ben de işte, bu anlamda böyle faizle ilgili rakamlar vermek istiyorum; şimdi, biz göreve geldiğimizde faiz nasılmış, şimdi nasılmış? Bakın, 2002 yılında merkezî yönetim harcamalarının yüzde 43,4'ü faize giderken bugün yüzde 11'i faiz harcamalarına gidiyor. Yine, vergi gelirlerinin yüzde 85,7'si faize giderken bugün yüzde 17,4'ü. Yine, faiz giderlerinin millî gelire oranı 2002 yılında 14,4 iken 2020 yılında 2,8. Aslında 2020'yle kıyaslamayacaktım, mesela faiz giderlerinin millî gelire oranı 14,4 ya, 2002-2020 döneminde normalde öyle kalsaydı, 14,4 olarak kalsaydı tam tamına 5 trilyon faiz ödeyecektik. Bugünkü rakamlara baktığımızda 1 milyon faiz ödemiş durumdayız. Dolayısıyla hani faizci biz değil, yaptığımız bu çok ciddi ekonomik disiplinle, politikalarla buraya gelmiş durumdayız.

Tabii bizim vizyonumuz, biliyorsunuz 2053 vizyonumuzun esasını oluşturan büyük ve güçlü Türkiye inşasına açıkçası yeni başladığımızı ifade etmek istiyorum. Vizyonumuz 83 milyon ortak hayallerini, hedeflerini ve beklentilerini, taleplerini kapsayacak şekilde ülkemizi şekillendirmek.

Tabii ki virüs, bütün dünyada bir virüsle mücadele söz konusu. Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcımız da söyledi, Sayın Bakanımız da söyledi, bizim bu bütçenin vizyonu bu yeni değişen dünyada koronavirüsle mücadele ederken ülkelerin yeniden yapılandırılması sürecinde Türkiye ekonomisinin de güçlenerek buradan çıkmasını hedefliyoruz. Tabii ki virüs bütün dünyayı etkisi altına aldı, dünyadaki o büyüme oranlarını gördük, İngiltere eksi yüzde 20'de, Amerika eksi yüzde 9,5'ta, Almanya yüzde 9,7...

Şimdi, mesela yine Sayın Paylan size söyleyeceğim, dediniz ki: "Bu süreçte sosyal..." Biliyorsunuz biz sosyal paketimizi, ekonomik kalkınma paketimizi açıkladık.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Kalkınma değil, borç.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Sayın Bakanımız söyledi ki paketin millî gelire oranı yüzde 13,8 Türkiye’de. Gelişmekte olan ülkelerde bu yüzde 5,9; yine üstteyiz, işte, gelişmiş ülkelerde de yüzde 20.2.

Şimdi Amerika örneğinde, “Amerika sosyal devlet, para veriyor.” dediniz. Ya, Amerika’da coronavirüsün tedavisi için vatandaşlar 7 bin dolar para ödüyor, cebinden 7 bin dolar çıkıyor ve Amerika’da biliyorsunuz yüzbinlerce vaka görüldü. Biz bugün Türkiye olarak coronavirüs tedavisinde sağlık sistemlerinde herhangi bir ücret almadan vatandaşlarımızın tedavisini gerçekleştiriyoruz. Üstüne üstlük yapmış olduğunuz o sosyal güvenlik sistemindeki o büyük devrimle bugün Türkiye’de yaşayan vatandaşların yüzde 99,5’u, küsuratı, bu sosyal güvenlik sisteminden herhangi bir ücret ödmeden yararlanmaktadır.

Şimdi, büyüme rakamlarına da baktığımızda, arkadaşlarımız da söyledi, inşallah bu 2020 yılını 0,3’lük bir büyümeyle gerçekleştireceğiz ki dünyada ciddi bir şekilde daralma varken. 2021 yılı hedefimizi de yüzde 5,8 olarak koymuşuz, ben açıkçası bunu da gerçekleştireceğimize inanıyorum.

Tabii, Sayın Bakanımız da söyledi, şöyle bir sıkıntı da var: 2018 yılında biz ciddi bir ekonomik darbe yaşadık ve o darbenin üstüne tam da 2019 yılının son çeyreğindeki toparlanmayla birlikte, hani ilk çeyrek 2020 yüzde 4,5’luk büyümeyi yakaladık ama öyle bir süreçten sonra çok kötü bir şekilde pandemiye yakalanmış durumdayız. Ama bu süreçte vatandaşımızın her türlü yanında olmak için -birçok sayın konuşmacı, Sayın Kırkpınar söyledi- toplamda 500 milyar liraya yaklaşan bir ekonomik istikrar kalkan paketini açıklamış bulunmaktayız, vatandaşlarımızın yardımına sunduk.

Şimdi, tabii, yine konuşmacılardan bir kişi dedi ki: “Borçlandırıyorsunuz, bu ülkeyi bu süreçte borçlandırıyorsunuz.” Öyle olunca ben hemen Türkiye’nin hane halkı borçluluğuyla ilgili verilere de değinmek istiyorum: Türkiye’nin hane halkı borçluluğu ve finansal kesim dışındaki firma kredilerinin gayrisafi yurt içi hasılaya oranı diğer ülke gruplarıyla karşılaştırıldığında her iki gösterge bakımından da oldukça düşük bir risklilik göstermektedir. Uluslararası Ödemeler Bankası verilerine göre bu yılın ilk çeyreği itibarıyla Türkiye’nin hane halkı kredilerinin gayrisafi yurt içi hasılaya oranı yüzde 15,1 ile hem gelişmekte olan ülkelerin hem de raporlanan ülke ortalamalarının oldukça aşağısındadır. Diğer ülke gruplarıyla karşılaştırıldığında finansal kesim dışındaki firma kredilerinin gayrisafi yurt içi hasılaya oranının da Türkiye’nin yılın ilk çeyreği itibarıyla yüzde 68,9 oranıyla düşük riskliliğe sahip olduğunu görüyoruz. Raporlanan tüm ülkelerin ağırlıklı ortalamasına bakıldığında ise bu oranın aynı dönemde yüzde 96, gelişmekte olan ülkelerin ağırlığına bakıldığında da yüzde 2,1 olduğunu görüyoruz. Türkiye işte bu yüzde 68 oranıyla yine bu ortalamanın altındadır.

Şunu ifade etmek istiyorum: On sekiz yıllık AK PARTİ hükümetleri döneminde yaptığımız icraatlar sayesinde Türkiye’nin dünyada görünürlüğü gerçekten artmıştır ve insanların seçimlerde bile ciddi anlamda Türkiye’den bahsettiği bir döneme gelmiş bulunmaktayız.

Ha, bu arada Sayın Paylan’ın yine bir söylemi oldu, biliyorsunuz dedi ki: “Bir günde dolarda Bakan olmadığında yüzde 5’lerde bir düşüş, tarihî rekor.” Bu bile neyi gösteriyor biliyor musunuz? Türkiye’nin tek başına bırakılmadığının bir göstergesidir. İyi bir şey değildir yani övünülecek bir şey değildir. İşte Türkiye’nin kaç cephede savaştığının da bir göstergesidir yani baktığımızda bir taraftan Doğu Akdeniz’de, Karadeniz’de, işte Yunanistan’la Kıbrıs’ta, bir taraftan Filistin’de işte o Barış Pınarı Harekâtları, diğer taraftan da terör, ekonomi; gerçekten ben açıkçası bunlara baktığımızda bile bugünkü gelen rakamların çok makul olduğunu söylüyorum.

Yine, Sayın Usta’nın büyüme verileriyle ilgili bir sunumu oldu. Onda da aslında şuna bakmak lazım: Ben bilmiyorum rakamları, Sayın Usta biliyor, onu hazırlamış ama bu ülke ne yaşadı? Hep bunu söylüyoruz, söyleyeceğim, yine gireceğim bu konuya, Gezi olaylarını söylemek durumunda kalıyoruz,

yüzde 4,5 faiz oranları, her şey çok güzelken yatırımcının bu ülkede en fazla olduğu bir tarihte, bu ülkede bir şeyler normal gitmiyor ki bırakıyorlar ki. Onun üzerine biz burada, bu süreçte buralara gelebildik, bu rakamlara gelebildik, IMF'den kurtardık ülkemizi, borçtan kurtardık; bunu söyleyeceğim, çok da büyük bir başarı olduğuna inanıyorum. Mesela ne yapmışız? Mesela kamu borç stoku Avrupa'nın en iyi durumu ülkeler arasında. Diyorsunuz ki: Ya, işte bu avantaj ama bunu da biz düşürdük yani yüzde 72'ydi bu göreve geldiğimizde bugün yüzde 39 oranında. Hazinede borçlanma vadelerimiz daha iyi duruma gelmiş durumda, dokuz aydan otuz iki aya çıkarılmış durumda.

Şunu söyleyeceğim: 2001 yılında kendi şirketim için yüzde 62 faizle rotatif kredi kullandım ben. Rotatif kredi kullanmak...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Enflasyon kaç?

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Enflasyon zaten öyle, hırdavatçıyız biz, bir kamyon elektrot alırsın, İstanbul'dan Denizli'ye gelene kadar üzerine 5 tane zam yer, onun yerine koyabilmek için dersin ki... Para kazanıyorum zannedersin ama bir bakarsın ki yerine bir kamyon daha yeni elektrot alsam desen alamazsın.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Evet...

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Toparlıyorum Başkanım.

Biz o günlerden bugünlere gelmiştik; işte, yüzde 10 civarında bir faiz dönemi. Ben şunu söyleyeceğim: Sayın Bakanımızın...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Faizi vatandaş ödüyor artık.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Faizi vatandaş ödemiyor.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Eskiden devlet ödüyordu, şimdi vatandaş ödüyor.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Çok şükür, biz faizi hizmetlerle vatandaşımızın imkânına sunduk.

Şunu söylemek istiyorum: Artık değişen dünyada söz sahibi olan, yerini alan bir Türkiye var. Ben Sayın Bakanımızın, ekonomi politikalarıyla fiyat istikrarı, finansal istikrar, makroekonomik istikrar olmak üzere bu 3 önemli sacayağını çok iyi bir şekilde oturtacağına inanıyorum.

Ben Maliye Bakanlığımızın 2021 yılı bütçesinin hayırlı ve uğurlu olmasını temenni ediyorum.

Teşekkürler.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Teşekkür ederim Sayın Ök.

Sayın Öztürk...

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Sayın Başkan, Komisyonumuzun değerli üyeleri, değerli milletvekilleri, Sayın Bakan, Bakan Yardımcılarımız, Hazine ve Maliye Bakanlığımızın değerli temsilcileri, değerli basın mensupları; hepimizi saygıyla, muhabbetle selamlıyorum.

Hazine ve Maliye Bakanlığının 2021 yılı merkezî bütçesi ile 2019 yılı kesin hesap raporunu görüşüyoruz. Görüşmelerimizin ülkemiz ve milletimiz için hayırlara vesile olmasını diliyorum.

Türkiye bugün her alanda güvenle ve kararlılıkla yoluna devam eden, gücünü sergileyebilen, sözünü dinletebilen bir ülkedir. Bunu son günlerde meydana gelen gelişmelerden daha iyi görüyor ve anlıyoruz. Son on sekiz yıl süresince gerçekleştirilen büyük dönüşümle demokrasi ve kalkınma ekseninde çok önemli gelişmeler hayata geçirildi. Milletimizin hasretle beklediği temel hizmet alanlarında; eğitimden sağlığa, güvenlikten adaletle, ulaşımdan enerjiye, sanayiden sosyal desteklere

tüm başlıklarda eşi benzeri görülmemiş yatırımlar yapıldı. Hamdolsun bugün Türkiye, özellikle temel hizmet alanları ve altyapı konusunda gelişmiş ülkeler seviyesindedir, hatta pek çok hususta onlardan da ileridedir.

Covid-19 salgının dünyada sistem değişimi arayışlarını hızlandırdığı bir dönemde Türkiye, geleceği en parlak, ortaya çıkan fırsatları değerlendirmeye en müsait ülkelerden biridir. Dünyanın en güçlü ve zengin ülkelerinin dahi kuru yapraklar misali savrulduğu böyle bir dönemde Türkiye, şartlara ve ihtiyaca uygun tedbirlerle yoluna devam etmektedir. Bununla birlikte, yaşadığımız kritik sürecin ruhuna uygun şekilde devlet ve millet olarak fedakârlık yapmak ve bazı acı ama doğru reçeteleri uygulamak zorunda kaldığımız da unutulmamalıdır. Tüm bu olumsuz gelişmelere rağmen Hükümetimizin almakta olduğu tedbirler sayesinde ülkemizi büyütme, geliştirme, kalkındırma hedefleri doğrultusunda yol alıyoruz.

Sayın Bakanım, sayın milletvekilleri; özellikle geçen hafta sonu ve devamında meydana gelen gelişmeler değerlendirildiğinde, ekonomi politikalarında yeni bir döneme girdiğimizi görmekteyiz. İlk önce Merkez Bankası Başkanı Sayın Murat Uysal'ın görevden alınarak yerine Sayın Naci Ağbal'ın atanması, devamında da Sayın Berat Albayrak'ın görevinden affını talep etmesiyle önceki dönem Komisyon Başkanımız Sayın Lütfi Elvan Bey'in Hazine ve Maliye Bakanlığına getirilmesi piyasaların hareketlenmesine sebep olmuştur, yeni beklentiler oluşmuş ve piyasalarda iyimserlik rüzgârı esmeye başlamıştır. Bu yeni dönemde ekonomi politikalarının fiyat istikrarı, finansal istikrar ve makroekonomik istikrar olmak üzere üç sacayağı üzerinde inşa edileceği anlaşılmış, verilen mesajlardan uzun vadeli tasarruflar ve yatırımlar açısından elverişli bir ortamın hazırlığı içinde bulunduğu sonucu çıkarılmıştır. Ekonomide nitelikli istihdam oluşturan, enflasyona ve cari açığa yol açmayan, ağırlıklı olarak yurt içi tasarruflar ve doğrudan uluslararası yatırımlarla finanse edilen bir büyüme yapısı oluşturulacağı anlaşılıyor. Makroekonomik temelleri ve kurumsal kaliteyi güçlendirerek güvene ve istikrara dayalı bir iş ortamı tesis edileceğine ilişkin kuvvetli sinyaller alıyoruz.

Sayın Cumhurbaşkanımız son grup toplantısında ve devamında yaptığı konuşmalarda ülkemizi yerli ve uluslararası yatırımcılar nezdinde riski az, güveni yüksek, kazancı tatminkâr bir cazibe merkezi hâline getirmekte kararlı olduklarını ifade ederek ekonomi yönetimindeki koordinasyonun ve uyumun güçlendirilerek politikaların planlanan şekilde hayata geçirileceğini, etkin karar alma mekanizmaları sayesinde para ve maliye politikalarıyla finansal politikalar arasındaki uyumun artırılarak makroekonomik istikrarın tahkim edileceğini açıkladı. Yine konuşmasında Sayın Cumhurbaşkanımız yatırım süreçlerinin iyileştirilmesi ve üretken yatırımların özendirilmesi yoluyla iş ve yatırım ortamını daha da cazip hâle getirmek istediklerini, yaşanan gelişmeler ışığında küresel ve millî ekonomide tüm senaryoları çalıştıklarını, ülkemiz için en doğru olanı yapmaya gayret gösterdiklerini, önümüzdeki dönemde ekonomi politikalarında güven ve kredibilite kazanımına daha fazla odaklanacaklarını, ülke risk priminin düşürüleceğini, Türk ekonomisine ve Türk lirasına güvenen yerli ve uluslararası yatırımcıların kazancını Türkiye'nin kazancı olarak gördüklerini, bu amaçla yatırımcılara her türlü kolaylığın gösterilerek destek verileceğini ifade etti. "Özellikle vatandaşlarımıza sesleniyorum, vatandaşlarımızdan bireysel tasarruflarında millî paralarına güvenmelerini ve tercihlerini Türk lirasından yana kullanmalarını istiyorum. Biz kendi paramıza sahip çıkmazsak başkasından aynı hassasiyeti bekleyemeyiz. Rezervlerimizi güçlendirmenin yolu Türk lirasına olan güveni artırmaktan geçiyor." sözleriyle finans piyasalarında yeni bir kulvarın açıldığına işaret etti.

Bu konuşmanın yapıldığı dakikalarda konuşma henüz daha tamamlanmadan, finans piyasalarında etkisini gösterdiğini gördük. Türk lirasının yabancı paralar karşısında önemli ölçüde değerlendirildiğini, yine Borsa İstanbul hisse piyasasında olumlu etkiler yaptığını gördük. Aynı konuşmada Cumhurbaşkanımız "Yatırım yapıldığında en yüksek ve güvenli kazancın sağlanacağı ülkelerin başında Türkiye'nin geldiğini

tüm dünyaya göstereceğiz. Bu çerçevede ekonomi yönetimimiz yerli ve uluslararası yatırımcılarla yakın mesai içinde olacaktır. Özellikle ülkemize doğrudan yatırım getirecek herkese bu fırsatları birlikte değerlendirme teklifini yapacağız. Ekonominin tüm taraflarıyla, tüm sivil toplum kuruluşlarıyla yakın iş birliği hâlinde hareket ediyoruz. Biz de uluslararası yatırımcılarla bir dizi toplantı yaparak onlara ülkemizdeki imkânları, fırsatları, potansiyeli ve sağlayacağımız destekleri bizzat anlatacağız. Salgın sonrası süreçte ülkemizi öne çıkaracak yatırım programlarının hazırlıklarına bilhassa önem veriyoruz. Finans tarafında Hazine ve Maliye Bakanlığımız ile Merkez Bankamız, reel sektör tarafında Ticaret Bakanlığımız, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığımız, diğer bakanlıklarımız, iş insanlarımız hep birlikte Türkiye'ye yeni bir ekonomik sıçrama yaptırmak için çalışıyoruz. İnşallah hedeflerimize ulaşacak, ekonomimizi büyütecek, istihdamı artıracak, milletimiz refahını yükselteceğiz.” mesajlarını vermiştir. Devamında da “Bakanlığımızın ve Merkez Bankamızın yeni Başkanının enflasyon hedeflemesini ve para politikası araçlarını temel yaklaşımlarımıza uygun şekilde şeffaf, öngörülebilir, istikrarlı bir seviyeye en kısa sürede getireceklerine inanıyorum. Bu çerçevede atacakları her adımda kendilerinin yanında olduğumu özellikle belirtmek istiyorum.” ifadeleriyle Sayın Bakanım, size, yeni ekonomi yönetimine desteğini açık açık ifade etti. Tüm bunları serbest piyasa ekonomisi kurallarından taviz vermeden, şeffaflığı ve öngörülebilirliği artırmak suretiyle yerli ve uluslararası yatırımcıları harekete geçirecek yapacaklarını, yatırımları yeşerten ve bereketlendiren iklimi tesis etmenin ekonomik büyümeyi, kalkınmayı, refahı ve istikrarı sağlamanın en önemli yollarından birinin hukuk devleti ilkesi olduğunu bildiklerini, Hükûmete geldiklerinden beri bu alanda devrim niteliğinde değişimler yaptıklarını, yapılan her reformun ülkemizdeki çeşitli kesimlerle birlikte yerli ve uluslararası yatırımcılara da hitap ettiğini, önümüzdeki aylarda hukuk devleti ilkesini güçlendireceklerini ve Türkiye'nin öngörülebilir, kolay erişilebilen, hızlı ve etkin işleyen yargı sistemi konusunda kararlı olduğunu ifade etti. Bütün bu yaşanan sıkıntıları, her şeyi yeni dönemde inşallah aşacağız.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sayın Öztürk, lütfen, tamamlar mısınız.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Tamamlıyorum efendim

Sayın Bakanım, bir önceki Sayın Başkanım, sizi seviyoruz ve size güveniyoruz, sizi özlüyoruz, özleyeceğiz. Arkadaşlarımızın gerçekten ifade ettiği gibi, o koltuğa yakışıyorsunuz, birikiminizle, müktesebatınızla, tecrübenizle, her şeyinizle, inşallah, hep birlikte, ekibinizle bu zorlukların üstesinden geleceğinize inanıyoruz ve bütçenizin bereketli olmasını, hayırlı olmasını diliyorum. Allah yâr ve yardımcınız olsun. Bütçeniz tekrar hayırlı uğurlu olsun.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Teşekkür ederim Sayın Öztürk.

Sayın Öztrak...

FAİK ÖZTRAK (Tekirdağ) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Plan ve Bütçe Komisyonunun değerli üyeleri, sayın milletvekilleri, Sayın Bakan, çok kıymetli bürokratlar, basınımızın değerli temsilcileri; hepimizi saygıyla selamlayarak sözlerime başlıyorum.

2021 yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi'ni görüşüyoruz. Bu yıl Komisyon görüşmeleri başlarken yetkililer “Ekonomi pik yapıyor.” türküsünü söylüyorlardı ama son iki haftada önce Merkez Bankası Başkanı görevden alındı, sonra Hazine ve Maliye Bakanı kendi bütçesi görüşülmeden istifası etti, hem de devlet teamüllerinde görülmedik şekilde istifasını “insta”ladı, gençler bunu kullanıyor. Cumhuriyet tarihimizde bir ilk yaşadık. Ardından Bakanın bütün sosyal medya hesapları kapatıldı. Buhran yaşayan ülkemizde Maliyemiz ile Hazinemizi yöneten bir Bakan var mı, yok mu anlamak

için yirmi yedi saat bekledik. Zaten yönetime güven yerle birdi, bu istifanın şekli de belirsizliğe zirve yaptırdı. Demokrasisi güçlü, yönetimi kurumsallaşmış ülkelerde yaşanması mümkün olmayan böyle bir süreç, ülkemizde son iki yılda derinleşen devlet ve rejim krizinin boyutlarını ortaya koydu.

Şimdi, bütçeyi savunmak üzere karşımızda yeni bir Bakan var, Sayın Lütfi Elvan. Kendisini yakinen tanırım. Devlet Planlama Teşkilatından yetişmiş, çok ehliyetli bir arkadaşımızdır. Ben yeni Hazine ve Maliye Bakanımıza görevinde en içten şekilde başarılar diliyorum. Gerek Sayın Elvan'ın gerekse Merkez Bankası Başkanı Sayın Ağbal'ın atamaları yaşadığımız devlet krizinin bir başka boyutunu daha ortaya koydu.

“Devleti şirket gibi yöneteceğiz.” diye iş başına gelenler ekonomi yönetiminde çok büyük bir çöküşe yol açtılar, köklü kurumları kapattılar. Hükümet bugün ama ortalığı toplasın diye bu köklü kurumlardan yetişmiş, daha önce kapattığı Devlet Planlama Teşkilatında ve Maliye Teftiş Kurulunda görevler almış 2 ismi yeniden göreve getirmek zorunda kaldı.

Şimdi, türkü değişti, bu sefer “acı reçete” türküleri başladı, millette acı ilaç içirmekten bahsedilmeye başlandı. Ancak güçlü devletler güçlü kuralları ve güçlü kurumlarıyla yaşar. Bu nedenle, sadece isimleri değiştirmekle, bürokratları, bakanları değiştirmekle oyun değişmez.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – IMF'ye mi gidelim beyefendi?

FAİK ÖZTRAK (Tekirdağ) – Oyun değişmedikçe de başarının anahtarı olan güven gelmez, yoksa gideceksiniz oraya da hiç merak etmeyin, oradasınız, o yoldasınız.

CAVİT ARI (Antalya) – İbrahim Bey, çok ayıp!

FAİK ÖZTRAK (Tekirdağ) – Artık kuralların yani tek adam rejiminin değişmesine ihtiyacımız var. Artık yıkılan güçlü kurumları yeni bir anlayışla ayağa kaldırmaya ihtiyacımız var. Artık devleti şirket gibi değil devlet gibi yönetmeye ihtiyacımız var. Bugüne kadar unutulmuş demokrasi, hukuk ve ekonomide seferberlik türkülerini söylemek yetmiyor. Türküyle beraber oynadığımız oyunu da değiştireceksiniz.

(Gürültüler)

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Dinleyelim.

FAİK ÖZTRAK (Tekirdağ) – Eğer bunda samimiyseniz bu defa gömleğin düğmesini doğru ilikleceksiniz. Önümüzde duran 2021 bütçesini ve orta vadeli programı gelin, geri çekin. Şu anda görüştüğümüz bütçe ve buna dayanak teşkil eden orta vadeli programın tahminleri daha şimdiden kadük oldu. Orta vadeli programda “Bu yılın enflasyonu yüzde 10,5 olacak.” diyordunuz ama görevden alınan Merkez Bankası Başkanı görevden alınmadan biraz önce enflasyonun yüzde 12,1 olacağını açıkladı. Şimdi, yeni Merkez Bankası Başkanı enflasyon için kaç diyecek, bekliyoruz.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Ya, siz bürokrat olarak çalışıyorsunuz...

(Gürültüler)

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Arkadaşlar, lütfen...

FAİK ÖZTRAK (Tekirdağ) – Orta vadeli program “Bu yıl cari açık 24,4 milyar dolar olacak.” diyordu -hiç aldırمام ben, siz laf atmaya devam edin ama beni dinlerseniz belki bir şeyler öğrenirsiniz- ama yılın daha ilk dokuz ayında gerçekleşen cari açık 28 milyar dolar oldu. Enflasyon tahmini çökmüş, dış açık tahmini kadük olmuş bir orta vadeli program ve buna dayanan bir bütçeyi “İş olsun torba dolsun.” diyerek, Meclisten geçirerek güveni sağlayamazsınız.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Enflasyon nereden nereye geldi?

FAİK ÖZTRAK (Tekirdağ) – Ne yazık ki Sayın Bakanın sabah yaptığı sunumda ezber edilen oyunda bir değişim iradesi olmadığını arkadaşlarım bana aktardı. Türk lirasında son birkaç gündür gözlenen hızlı değer kazancını lütfen yanlış yorumlamayın. Tüm ekonomik aktörler sizi izliyor. Piyasalara fıslıdanan en az 400 baz puanlık faiz artışı ve dünyada corona aşısının bulunmasından kaynaklanan küresel rallilerin etkisini güven sağlandı olarak düşünmeyin. Bu iki etkinin de ömrü kısa olacak. Bu fırsatı oyunu değiştirmek için kullanabilirsiniz millete içireceğiniz ilacın acısı azalır.

(Gürültüler)

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Arkadaşlar lütfen...

Sayın Öztrak, lütfen tamamlar mısınız?

FAİK ÖZTRAK (Tekirdağ) – Tamamlayacağım Sayın Başkan.

Aksi takdirde milleti döviz ile faiz arasına sıkıştırırız. Beni dinleyin, belki... Bakın...

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sayın Aydemir, Sayın Arı, lütfen...

FAİK ÖZTRAK (Tekirdağ) – Her seferinde daha yüksek faiz artışlarıyla ekonomiyi boğarsınız. Milleti zombi şirketler ve zombi bankalarla baş başa bırakıp perişan edersiniz. Onun için gelin, bu programı ve bütçeyi el birliğiyle ülkenin ve dünyanın gerçeklerine göre burada hep beraber yapalım. Bu ekonomik buhranın ciddiyetini anladığınızı ve ortak akla başvurduğunuzu göstermeniz bakımından da oyun değiştirici bir hamle olur. Gerçekten oyunu değiştireceğinize herkesi ikna edecek bir şeyler yapmanız gerekiyor.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Milletten bihabersiniz.

Ben bu düşüncelerle sözlerimi tamamlarken son bir kez daha tekrarlıyorum: Bakan değişti, programı da, bütçeyi de değiştirin. Millete oyunun değişeceğini gösterme fırsatını kaçırmayın.

Sayın Bakana bir kez daha başarılar diliyor, bürokrat arkadaşlara emekleri için teşekkür ediyorum. Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bu arada türkü ve oyun sözleri, saygısızlık amacıyla değil, şarkı ve dans sözlerinin yerli ve millî versiyonudur.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Evet, teşekkür ederim.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Attığınız “tweet”ler öyle, yaptığınız basın toplantısında da kullandığınız dil tam da size göre. Sosyeteyi ifade ediyorsunuz.

CAVİT ARI (Antalya) – Genel Başkan Yardımcısına hitap ediyorsunuz. Saygısızlığa gerek yok.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Ne olmuş yani Genel Başkan Yardımcısı olmuşsa, Garo Paylan da Genel Başkan Yardımcısı. Ne var bunda!

CAVİT ARI (Antalya) – Hayırlı uğurlu olsun canım. Saygısızlığa gerek yok.

(Gürültüler)

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Arkadaşlar, lütfen...

Sayın Aydemirler... İbrahim Bey, Uğur Bey...

CAVİT ARI (Antalya) – Biraz saygılı olun ya!

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Biz çok saygılıyız!

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Arkadaşlar sakın...

Uğur Bey, lütfen...

Sayın Bekir Kuvvet Erim, konuşmanıza başlayabilirsiniz, buyurun.

BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – Sayın Başkan, kıymetli üyeler...

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Uğur Bey, lütfen...

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Millete rağmen IMF’cilerle görüşen...

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sayın Aydemir...

BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – Kıymetli üyeler, Sayın Bakanım...

(Gürültüler)

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Arkadaşlar, bir sakin olun. Bakın, söz verdim.

Sayın Erim, buyurun.

BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – Sayın Başkan, kıymetli üyeler, Sayın Bakanım, Bakan Yardımcılarım, sayın bürokratlar ve çok kıymetli, değerli basın mensupları; hepimizi saygıyla selamlıyorum.

Sözlerime başlamadan, Sayın Bakanım, öncelikle yeni görevinizde başarılar diliyorum.

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Gerçekler, gerçekler...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Gerçekler bunlar mı? Hayır, gerçekler bunlar mı?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Evet, Sayın Erim konuşmasını devam ettiriyor arkadaşlar.

Buyurun.

BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – Sayın Usta, usta gibi rakamlar vererek, grafiklerle süsleyerek AK PARTİ hükümetlerinden önceki durumu, diğer gelişmiş ülkelerle kıyaslama yaparak gayet normalmiş gibi anlatıyor. Ama ben grafik değil birkaç gazete kupürü göstereceğim. Bakın, 90’lı yıllar; bir yatakta 2 hasta. Allah o günleri bir daha yaşatmasın diyorum.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – O tarafa göster. O tarafa göster. Net gözükmüyor.

BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – Bunlar kuyruklar...

ERHAN USTA (Samsun) – Ne dediğimi anlamamışsınız.

BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – Ben çok iyi anladım, çok iyi anladım. Daha konuşmam bitmedi. 2002’den önce emeklinin hâli...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Bekir Bey, o tarafa göster.

BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – Hayır, muhalefet görsün ya! Muhalefet görsün!

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – IMF görsün.

BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – Evet, Aygaz...

ERHAN USTA (Samsun) – 2002’de kim vardı iktidarda?

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Kuyruk değil mi, kuyruk?

BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – 9 Haziran 1979 Hürriyet, CHP dönemi, işte, eski Türkiye. “Benzin ve tüp gazdan sonra şimdi de ekmek kuyruğu başladı.”

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Bak, bak TÜİK rakamları nasıl düşürülmüş, görün bakalım.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Konuşmacıya müdahale etmeyelim lütfen. Lütfen dinleyelim. Karşılıklı konuşmayalım lütfen.

BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – 12 Ağustos 2001 Pazar... İzmir’de bir ekmek firması elde kalan bayat ekmeleri gece yarısı 24.00’ten sonra 75 bin lira ucuza satıyor, vatandaş kuyruk oluyor.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Gerçek bu, gerçek.

BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – Karneler dağıtıldı ama benzin yok.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Değerli arkadaşlar, sıra geldiğinde cevap verirsiniz. Lütfen konuşmacıyı dinleyelim.

BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – Evet, su kuyukları... Aylık faizler yüzde 10'du -yıllık değil aylık- herkes normal karşılıyordu ve kanıksamıştı herkes. Mevduat faizleri yüksek olduğu için parası olan yatırım yapmıyordu "Aptal mıyım? İnsan çalıştıracağım, elektrik, kira, vergi ödeyeceğim. Yatırım bankaya, alırım faizini, beyler gibi yaşarım." diyordu ve olan da buydu. Söylenen de olan da buydu.

1993 yılında zirai krediler bir gecede yüzde 28'den -yüzde 28 o zaman için normaldi- yüzde 120'ye çıktı. Tarlalarımı, traktörümü satmak zorunda kaldım. Bugün zirai kredi yıllık yüzde 10'un altında.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Sıfır, sıfır.

BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – Sıfırdan başlıyor; branşına göre, kategorisine göre, ürün çeşidine göre yüzde 10'un altında, yatırımın şekline göre.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Gerçekler bunlar.

BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan'ın liderliğinde on sekiz yıldır yapılanlar ortada; teröre rağmen, Gezi olaylarına rağmen, darbe girişimine rağmen, iç ve dış güçlerin olumsuzluklarına rağmen ve Covid salgın sürecine rağmen. Covid salgın süreci tüm dünyada olduğu gibi, bizim de hesaplarımızı bozdu. Bu salgın sürecini de inşallah 2008-2009 krizinde olduğu gibi en az zararlı atlatacağız.

IMF'i biz gönderdik. Konut Edindirme Fonu altında toplanan paraları biz iade ettik. Batan bankaların mevduat sahiplerine olan borçlarını biz ödedik.

ERHAN USTA (Samsun) – IMF'yle en uzun anlaşmayı siz yaptınız. Beş buçuk yıl, en uzun yapılan anlaşma, tek siz yaptınız.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Siz gizli, gizli görüşün.

BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – On sekiz yılda her alanda yaptığımız alt ve üst yapı yatırımlarıyla iş yapma kolaylığı Türkiye'mizde en üst seviyede. Sayın Cumhurbaşkanımızın liderliğinde yurt içi, yurt dışı... Belediye Başkanı iken ben de gittim yurt dışına. Eskiden Türk'ün adı yoktu, Türk'ün pasaportuna bakan yoktu, giremiyordun, çıkamıyordun. Daha önceki yıllarda yurt dışına zor gidip geliyorduk, artık şimdi farklı. İhracatımız artıyor. Her şeye rağmen çok çok iyi olacak.

Ulaşım, haberleşme, enerjiye erişim, OSB'ler, her alanda sektörde yapılan yatırımcıların önü açık. İhracatta artışlarımız ortada. Salgın sürecine rağmen ekim ayında en yüksek ihracat rakamını yakaladık, daha da artacak inşallah.

Dün Denizli-Aydın Otoyolu'nun temelini attık, iki yılda bitecek.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Hayırlı olsun.

BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – Çanakkale Köprüsü bitmek üzere.

Yapılanların hepsini saymaya saymaya kalksak zaman yetmez.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Hayırlı, uğurlu olsun.

BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – Sayın Usta, kamu-özel iş birliğini eleştirdi, tekrar söylüyorum: Hizmete en hızlı ulaşmanın yoludur yap-işlet-devret. Bolu Tüneli'nin patates deposu olduğunu bilmiyor musunuz, biliyorsunuz. Ya Bolu Tüneli yirmi yıldır yapılamadı, bitmedi, biz bitirdik. Ne çabuk unuttuk?

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Vay, vay, vay! Helal olsun.

BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – Çine Barajı yetmiş yılda bitiyordu normal ödenekle, 2002 yılından ödenekle, yetmiş küsur yılda bitiyordu; biz bitirdik Sayın Cumhurbaşkanının liderliğinde. Aydın-İzmir yolu bitmedi, benim gençliğim bitti; git gel yan yoldan, görüyorduk böyle uzaktan. Ne zaman biter, ne zaman biter? Bir gün asfalt yapılmamıştı, bitmek üzereydi herhâlde, “Giderim ben buradan.” dedim, asfalt yapılmamış, ben otoyoldan gittim acelemeden.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Bunlar biliyor bu gerçekleri, biliyor da...

BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – Bizden önce Türkiye'nin her tarafında yarım kalmış devlet binaları vardı, devlet yatırımları vardı. Bir tanesi de Nazilli'de, benim şehrimde, Adnan Menderes Üniversitesinin binasıydı. Nazilli İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesini -Sayın Şener burada yok galiba, 2006 yılında, o zaman Maliye Bakanıydı, bizim partimizin, AK PARTİ'nin Maliye Bakanıydı-tamamlamak için -ben o zaman Belediye Başkanıydım- 9 milyon gerekiyordu. Sayın Şener'den istedim, “Derhâl Başkanım, o zaman veririz, yarımşa hemen veririz.” dedi; yarım olduğunu öğrendi “Yarımşa hemen veririz.” dedi. O zaman AK PARTİ olarak bizim politikamız önce yarım kalan yatırımları tamamlamaktı, 2006 yılında bu iş oldu ve tamamladık, yaptık.

CAVİT ARI (Antalya) – Vermiş mi?

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Vermiş, vermiş.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – CHP'de olsa millet acından öldürdü.

BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – Valla, ben Sayın Aydemir gibi süslü laflar edemiyorum ama az çok bir şeyler söylemeye çalışıyorum. Gerek doğrudan gerek merkezi bütçeden gerekse yap-işlet modeliyle yapılan yatırımlardan geri dönüşler çöktan başladı. Tüm dış ve iç olumsuzluklara rağmen her alanda, her geçen gün, Türkiye'miz olarak eskisinden daha iyi olacak şekilde hızla ilerlemeye devam edeceğiz. Önümüz açık, tabii, durmak yok, yol yapmaya devam.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Yola devam.

CAVİT ARI (Antalya) – Ancak yol yaparsınız.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Hepsini yaptık, her şeyi yaptık, olmayan her şeyi yaptık.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Çoğunu yaparız; SİHA, İHA, hepsini yaptık.

BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – Hazine ve Maliye Bakanlığımız ve bağlı kurumlarımızın 2021 yılı bütçesinin hayırlı ve uğurlu olmasını dilerim.

Hepinize tekrar saygılar sunarım.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Ağzına sağlık, bravo!

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Evet, Bekir Bey'e çok teşekkür ediyoruz.

Üyelerimizden söz isteyen var mı acaba, Komisyon üyelerinden?

Evet, Cavit Bey söz istiyor.

Maksimum süreniz on dakikadır, buyurun lütfen.

CAVİT ARI (Antalya) – Sayın Bakan yok bir kere, öncelikle kime konuşacağız; nerede, göremiyorum?

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Komisyon Başkanımız var, biz varız, biz buradayız.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Cavit Arı, nefes al biraz.

CAVİT ARI (Antalya) – Bu, Bakanın bütçesi...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Herhâlde ihtiyaç şey oldu, Bakanımızı bir haberdar edelim.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Biz neyiz?

CAVİT ARI (Antalya) – Niye, nerede Bakan? Boş koltuk var, bakın, boş koltuk var.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Pot kırmaya devam ediyorsun Sayın Arı.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Sayın Arı, ayıp ediyorsun, yakışmadı sana.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Yardımcıları notlarını alırlar, hiç merak etmeyin.

CAVİT ARI (Antalya) – O boş koltuk aslında çok değerli çünkü boş kaldığı günlerde bu ülkede dolar yüzde 5 düştü. Dolayısıyla, o boş koltuk da önemli, doğru söylüyorsunuz.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Orada Bakan Yardımcılarımız, bürokratlarımız notlarını alırlar.

CAVİT ARI (Antalya) – Şimdi, Sayın Bakanım geldiğinde kendisine de tekrar ederim gıyabında. Öncelikle Sayın Bakanımıza, önceki Komisyon Başkanımıza hayırlı olsun dileklerle sözlerime başlamak istiyorum.

Evet, biraz önce bir cümle kullandım, onu keyfince kullanmadım. Bakın, bu ülkede mevcut bir Ekonomi Bakanı varken dolar aldı başını gitti, kaldı ki o Sayın Bakanımız sizin o günlerde çok desteklediğiniz biriydi ama faturanın sadece o Bakana kesilmesine de kesinlikle gönlüm razı değil, eğer bir fatura çıkarılacaksa yani siyasi sonuç anlamında söylüyorum, bu iktidarın tamamıdır. Sadece o giden Bakan bu işlerden sorumlu değil, baştan yukarı herkesin bu işte siyasi sorumluluğu vardır. Kısacası, ekonomik anlam da dâhil her konuda ülkeyi iyi yönetemediğiniz ortada. Öyle ki Sayın Bakan -işte, biraz önce Genel Başkan Yardımcımız söyledi, hiçbir devlet geleneğine uymayan şekilde-görevinden ayrıldı mı, ayrılmadı mı iki gün içinde ancak belli oldu, o sırada koltuk boş kaldı, o boş koltuk sayesinde ülkede dolar yüzde 5 seviyelerine düştü, altın yine aynı şekilde düştü. Demek ki baştan sona iktidarınız eğer giderse, günü geldiğinde, bu ülkede çok şeyin değişeceğine çok güzel bir işaretler. Gayet güzel bir işaret verildi.

Sayın Bakanımız burada daha önce Komisyon Başkanıyken ben yine bir konuşma yapmıştım geçtiğimiz yıl. Bakın sizin geçtiğiniz yıl bütçe açığıyla ilgili verdiğiniz rakamlara ve bütçe açık oranına. Ben, bir ekonomist değil, sadece bir matematiksel hesaplama yöntemiyle -ben hukukçuyum, ekonomist olarak değil- yani “şu oranda bu olursa” şeklinde yaptığım bir oranlamayla geçen yıl size demiştim ki: Eğer siz bu ekonomiyi böyle kötü yönetmeye devam ederseniz sizin bütçe açığınız 138,9 milyar, bütçe açığı oranınız da 2,9 olmaz. Siz bu ekonomiyi kötü yönetiyorsunuz, yıl sonunda -inşallah, temenni etmem ama- 220 milyarlar seviyesinde bütçe açığı vereceksiniz demiştim, bütçe açık oranınız da yüzde 4,7 veya 5 demiştim. İşte gelinen tablo da ortada değerli arkadaşlar.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – O zaman Covid yoktu.

CAVİT ARI (Antalya) - Kesinlikle umut etmem ki bakın, sizin böyle “Her şeyi doğru görür, her şeyi iyi görür.” anlayışınız devam ederse, aynı yanlışları yapmaya devam ederseniz bugünkü öngördüğünüz bütçe açığının neredeyse yüzde 50’sinin üstünde bütçe açığı vermek zorunda kalırız. Bundan da en büyük üzüntüyü yine bizim duyacağımızı şimdiden ifade etmek istiyorum.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Siz keyif alırsınız, keyif.

CAVİT ARI (Antalya) – Biz bu ülkeyi sizden daha çok seviyoruz, onu bilin bir kere.

Sayın Bakanımızın sunumu içerisinde...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Herkes bu ülkeyi seviyor, orada hiç şüphe yok.

CAVİT ARI (Antalya) – İbrahim Bey’in söylemi üzerine söylüyorum.

Sayın Bakanım, ben size hitaben konuşuyorum. Biraz önce gıyabınızda da başarılar diledim.

Şimdi şunu söyleyeyim: Bakın, Sayın Bakanımızın sunumunda, esnaf kredisi kullanımıyla ilgili, 2002 yılında 150 milyon lira kredi kullanıldığı ve 64 bin kişinin krediden yararlandığı ifade edildi. 2019 yılı bütçesinde 21,2 milyar kredi kullanıldığı ve geçtiğimiz yıl 222 bin kişinin krediden yararlandığı -totalde ise 40 milyar- toplam esnaf sayısının da 560 bin olduğu yine bütçe sunumunda vardı. Ancak Sayın Bakanımızın şimdiki sunumunda 67 milyar lira olduğu ve krediden yararlananın da 1,5 milyona ulaştığı... Yani iki rakamı karşılaştırdığımızda neredeyse bir yılda 1 milyon fazla esnafa kredi verilmiş gibi bir rakam çıkıyor Sayın Bakanım. Bu konu da doğru mu, değil mi? Eğer doğruysa -bu ülkede zaten toplam esnaf sayısı Ticaret Bakanlığı verilerine göre 1 milyon 800 bindir, kaldı ki bunların içerisinde aktif olarak görev yapmayanlar da vardır ama biz hepsinin çalıştığını dahi düşünsük- demek ki bu ülkede şu an kredi kullanmayan esnaf kalmamış.

Sayın Bakanım, merak ettiğim bir şey var: Bakın “2019 yılında Türkiye ekonomisi 0,9 oranında büyüme kaydetmiştir.” diye bir ifadeniz bulunmakta. Yine, 2020 yılında 0,3 oranında bir büyümenin olacağını ifade ediyorsunuz. Ancak şunun anlamını ben size sormak istiyorum: Özellikle ihracat ve turizm gelirleri olumsuz etkilenmiştir ve yılın ikinci çeyreğinde yüzde 9,9 oranında daralmıştır. Şimdi bir yerde büyüme varken tersi küçülme olmaz mı? Daralma mı, küçülme mi? Daralmaysa biraz önceki “0,3” genişleme mi? Eğer büyümeyse burada “9,9” küçülme mi? Kamuoyunu böyle güzel, süslü laflarla farklı anlaşılmaya sevk etme mi anlamında söylemek istiyorum. Hiç istemeyiz ama “9,9” daralma.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Hayır, hayır... Orada öyle yazmıyor.

CAVİT ARI (Antalya) - Sizin sunum kitapçığınızdan okuyorum yani başka bir yerden okumuyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sayın Bakanımız cevap verir konuşmasında. İkili konuşmayalım lütfen, karşılıklı konuşmayalım.

CAVİT ARI (Antalya) - Sayın Bakanım, bir şey daha öğrenmek istiyorum sizden.

Sayın Bakanımız tecrübeli bir Bakandır ve Plan Bütçe Komisyonu Başkanlığı yapmıştır, sizin savunmanıza ihtiyacı olmayan birikimde birisidir. Kendisine bir kez daha başarılar diliyorum değerli arkadaşlar.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Teşekkür ederiz, eyvallah.

CAVİT ARI (Antalya) – Şimdi Sayın Bakanıma bir şey daha sormak istiyorum: Bir yatırım kamu yatırımı yani devlet yatırımı olup olmadığını nasıl anlayacağız. Şimdi bu ülkede yapılan, resmî kanaldan yapılan her yatırım eğer aynı mahiyette düşünürsek bir devlet yatırımıdır, bir kamu yatırımıdır. Belediye Başkanımız Ekrem İmamoğlu'nun Kanal İstanbul'la ilgili açıklaması hakkında soruşturma başlatıldı. Efendim neymiş? “Kamu yatırımına karşı çıkamazsınız.” Bu karşı çıkmayı veya eleştirmeyi suç olarak gören bir anlayış, ya böyle bir şey olabilir mi? Devletin 2021 yılı içerisinde sayısız yatırımı olacak, örneğin ben “Kardeşim, şuraya -atıyorum- Antalya'ya şu yapılan köprü yanlış veya şu yapılan yatırım yanlış.” dediğimde ben de mi suç işlemiş olacağım? Böyle bir anlayış olabilir mi? Sayın Bakanım, yani bu tamamen özgürlüklerin kısıtlanması anlamına gelen bir durumdur. Bunun kesinlikle kabul edilebilir bir durum olmadığını ifade etmek istiyorum.

Sayın Bakanım, son olarak şunu söylemek istiyorum: Bakın, Özelleştirme İdaresi son dönemdeki özelleştirmelerle beraber neredeyse ülkede cumhuriyetin kuruluşundan bugüne, o kısıtlı imkânlar içerisinde yapılan tüm yatırımlar, fabrikalar, yollar, köprüler de dâhil maşallah sata sata bir şey bırakmadınız bu ülkede. En sonunda, devletin var diyebileceğimiz işte çok az sayıda fabrikası veya yatırımı kaldı.

Öyle ki, bakın, 1973 yılında bu ülke kendi imkânlarıyla köprü yapabildi, 1986 yılında kendi imkânlarıyla ikinci köprüyü yapabildi. Cumhuriyetin ilanından beri sayısız fabrikalar yapıldı ama maalesef ki bunların hepsi Özelleştirme İdaresi tarafından satıla satıla bugün de elimizde hiçbir şey kalmadı diyebileceğimiz bir noktadayız. Kamu-özel iş birliklerini anlatmaya artık gerek... Şöyle söyleyeyim yani anlata anlata biz yorulduk, siz de sonuçta anlamak istemiyorsunuz çünkü kamu-özel iş birlikleriyle, yatırımlarıyla bu ülkenin geleceği borç altına sokulmaktadır. Kendi imkânlarımızla yapabileceğimiz tüm yatırımları kamu-özel iş birliği yatırımlarıyla yaptığımız için halkımız borçlandırılmakta. Biz yatırıma karşı değiliz, devlet bu yatırımların hepsini kendi imkânlarıyla yapabilecek güçtedir. (Gürültüler)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Lütfen arkadaşlar, karşılıklı konuşmayalım.

CAVİT ARI (Antalya) – Öyle ki bakın, üç sayfa dolusu satılan fabrikalar var, yani yaz yaz bitmemiş, ama siz sat sat bitirmişsiniz. Bu şekilde söylemek istiyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sayın Ari, sürenizin sonuna geldiniz.

CAVİT ARI (Antalya) – Sayın Bakan, son olarak şunu söyleyeyim: Bakın, kamuoyunda dikkatinizi çekmek istediğim bir durum daha var, o da faizsiz ev ve konut edindirme kampanyaları ve şirketleri. Bu konuda şu an sanki kırmızı alarm var gibi, bu konuda bana iletilen şikâyetler ve rahatsızlıklar var. Bu konu üzerinde daha erken bir aşamada önlem almak gerektiğine inanıyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sayın Ari, çok teşekkür ediyorum.

CAVİT ARI (Antalya) – Çünkü, vatandaşımızın bu yöntemlerle ileride mağdur olmasının önüne geçmek gerektiğini düşünüyorum. Bu da devlet olarak sizin göreviniz diyorum, sizin şahsınıza güvenimiz var dedik ama iktidar anlamında genel olarak maalesef ki yok ama yine de bütçemizin hayırlı olmasını diliyorum. Size de, şahsınıza da başarılar diliyorum, çok teşekkür ederim.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Çok teşekkür ederiz Sayın Ari.

Şimdi, üyelerimizden yine söz isteyen var mı acaba?

Milliyetçi Hareket Partisinden Sayın Mustafa Baki Ersoy söz talebinde bulunmuştur, kendisine söz veriyorum.

Mustafa Bey, süreniz on dakikadır.

Buyurun lütfen.

MUSTAFA BAKI ERSOY (Kayseri) – Sayın Başkanım, Sayın Bakanım, çok değerli Komisyon üyelerimiz, Bakan Yardımcılarımız, değerli bürokratlar, basınımızın değerli mensupları; hepinizi saygılarımla selamlıyorum.

Sayın Bakanım, kutlu hizmet sancağını devralmanızdan dolayı sizleri tebrik ediyor, görevinizde başarılar diliyorum.

Son yıllarda Türkiye ekonomisini dillerine sakız yapmış ülkelerin Covid salgınıyla birlikte geldikleri durumları hayretle izlediğimiz bir dönemi yaşıyoruz. Oysa biz zaten yıllardır topraklarımızı bölmeye çalışan virüslerle bilfiil mücadele ediyor, diğer yandan komşu ülkelerimizdeki kaosları yönetmeye çalışıyoruz. Özellikle de İslam coğrafyası üzerinde egemenlik kurmaya çalışarak yüce devletimizi kukla hâline getirmeye ve sindirmeye çalışan büyük başlara karşı boyun eğmeme savaşı veriyoruz. Türkiye Cumhuriyeti devleti hâlihazırda tüm bunlara göğüs gererken bir de virüs salgınıyla mücadele ediyor, destek paketleriyle ekonomisini koruma altına almaya ve dengede tutmaya çalışıyor. Bugünler elbette gelip geçecektir. Ederi 1 dolar olan hainlerin dolarla gider yapmaya kalkmaları asla

unutulmayacak, bu millet yedirilmek istenen zehri yutmayacaktır. Kırılmayacak mukavemetimiz, kopmayacak ve kapanmayacak milli ruh ve şuurumuz sayesinde bugünler gelip geçtiğinde geriye ortak paydası sadece devlet olan gerçek vatan sevdalıları kalacaktır.

Tabii ki ekonomik anlamda sorunlarımız vardır. Özellikle esnafımız, çiftçimiz, işçilerimiz, işsizlerimiz, çalışanlarımız, emeklilerimiz bazı sıkıntılarla karşı karşıyadır. Gözden kaçırmamamız gereken bir nokta, içinde bulunduğumuz kriz sadece ülkemiz özelinde değil, aynı zamanda küreseldir. Tüm dünya ekonomik anlamda bir kriz ortamındayken böyle bir coğrafyada, böyle bir dönemde kazanımların korunması ve artırılmasının hedeflenmesi son derece önemlidir. Bundan sonraki süreç de hâlâ önemini korumaktadır. Ekonomiden millî güvenliğe kadar hemen hemen her noktada teyakkuzu elimizden bırakmayacağımıza gönülden inanmaktayız.

Sayın Bakanım, iktisadi ve idari bilimler fakültesi mezunu kardeşlerimiz sizlerden mali hizmetler uzman yardımcılığı, defterdarlık uzman yardımcılığı, gelir uzman yardımcılığı ve müfettiş yardımcılığı kadroları için ilan açılması ve kadro sayılarının artırılması beklentisindedir. Bu konuda imkânlarınız doğrultusunda -bir iktisadi ve idari bilimler fakültesi mezunu olarak- sizlerin ilgisini beklemekteyiz.

Sayın Bakanım, bu zor şartlarda bu coğrafyada atılan ve atılacak olan her adımın ne kadar kritik olduğunu farkındayız. Bizim sizlere olan inancımız tamdır. Allah'ın izniyle Türkiye karşısına çıkarılan badireleri aşacak kırattadır. Aziz milletimiz dikilen ekonomik korkulukları inanç, sabır, akıl, birlik ve dayanışma azmiyle yıkacak kudrette ve kuvvettedir. Biz her zaman ülkemize güveniyoruz, Türk milletine yürekten inanıyoruz. Sizlerin de sayesinde döviz, faiz ve rant lobisinin sırtımızı yere getiremeyeceğine inancımız tamdır.

Sözlerime son verirken Saygıdeğer Bakanıma, Bakan Yardımcılarımıza, tüm bürokratlarımıza hizmetlerinden dolayı teşekkür ediyorum. 2021 yılı bütçemizin hayırlı ve bereketli olmasını Cenab-ı Allah'tan niyaz ediyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Evet, teşekkür ediyoruz.

Emine Hanım, buyurun lütfen, süreniz on dakikadır.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, değerli bürokratlar, değerli milletvekili arkadaşlarım, değerli basın mensupları; öncelikle herkesi selamlıyorum.

Sayın Bakan, eski Başkanımız olarak uzun süre bu Komisyonda birlikte görev yaptık. Size yeni görevinizde başarılar diliyorum öncelikle. Tabii, şu anda bütçeyi konuşuyoruz burada ve sizin inşallah bu durumları düzeltecek olumlu, daha iyi kararlar almanızı da diliyorum önümüzdeki süreçte. Bizim görevimiz burada mevcut durumu ortaya koymak, arkadaşlarımız çok fazla bu durumdan hoşlanmasa da.

Sayın Bakan, ben bir soruyla başlamak istiyorum: Öncelikle, Naci Ağbal Merkez Bankası Başkanlığına atandıktan sonra partisinden –partinizden- istifa etti mi? Şimdi tarihten bir örnek vermek istiyorum ben. CHP Genel Sekreterliği görevinde bulunmuş, on iki yıl milletvekilliği yapmış Şeref Bakşık 1973 seçimlerinden sonra Merkez Bankası Başkanlığına atanıyor ve bu göreve atandıktan sonra da bağımsız ve tarafsız bir kurumun başına geldiği için partisinden istifa ediyor. Şimdi, belki, zorunluluk var mı, yok mu, onun da cevabını alırım ama Merkez Bankasının tarafsızlığına halel gelmemesi için partiden ayrılması gerektiğini düşünüyorum.

Sayın Bakanım, şimdi, ben geçen yıl, 2020 bütçesinde yaptığım konuşmadan bir cümleyle başlamak istiyorum konuşmama. Demişim ki: “2020 bütçesi gelecekte ağır vergi yükleri, yüksek borç ve faiz ödemeleriyle, her geçen yıl daha da büyüyen bütçe açıklarıyla anılacak bir bütçe olacak, tarihte böyle

olacak.” demişim. Yani öngörümüzün haklı çıktığı da ortaya çıkıyor. Ancak, aslında, biraz, iktidarın öngörüsüz yaklaşımlarından dolayı da işin bu noktaya geldiğini görüyoruz. Yani sizden önceki ekonomi Bakanının açıklamış oldukları yeni ekonomi programları; biri 20 Eylül 2018-30 Eylül 2019 ve en son açıkladığı ekonomi programına baktığımız zaman -onu ayrıca konuşmamız lazım tabii- iki programın da hedefleri gerçekçi değildi ve maalesef bu hedefler tutmadı. Şimdi, 2020 yılının başına geldiğimiz zaman, baktığımız zaman da yine bir öngörüsüzlük örneği olarak 29 Şubat 2020’de aslında tüm dünya salgınla boğuşurken ve bir fırtınanın geldiğinin farkında olmamız gerekirken Sayın Erdoğan şunu söylüyordu: “İnşallah, bu yıl toplam 58 milyon turist, 41 milyar dolar turizm geliri bekliyoruz.” Aslında iktidarımızın bu çok pozitif ve olumlu yaklaşımı vatandaşı da hâliyle o dönemde rehavete itmiştir ve küçük esnaf belki de bu sözlerle umutlanıp gidip hazırlık yapmış, kredi çekmiştir. Geldiğimiz sonuç ne oldu Sayın Bakan? Çalışanlar, 300 doların altında bir asgari ücrete düştü, en az 3 milyon insan işinden oldu ve 8 TL’ye ulaşan bir dolar kuruna ulaştık. Şimdi, içinde bulunduğumuz durumu biraz rakamlarla ve -Sayın Erim salondan çıkmış ama pek hoşlanmayacaktı grafik göstermemden herhâlde- grafikle size göstermek istiyorum. Rezervlerimiz ne durumda diye baktığımız zaman; şimdi, Merkez Bankasının verilerine göre 2002 yılındaki rezervlerimiz 27,1 milyar dolar Sayın Bakan, bakarsanız şu elimdeki görselde de, şöyle çevireyim, aslında ben şöyle okuyayım: Şu anda Eylül 2020’de 16,8 milyar dolara düşmüş yani swaplar çıkarıldığında 2002 yılındaki rezervlerden de daha az durumda. Hâlbuki, Ocak 2020’de yani yılın başında 82,6 milyar dolarmış rezervimiz, çok da kötü değilmiş ama bir yıl içerisinde böyle bir çöküş yaşamışız. Şimdi, kasadaki 16,8 milyar dolar bir yıllık ithalatımızın da ancak yüzde 7,2’sine denk geliyor. Dış borç üzerinden bir değerlendirme yaparsak, bugün swap hariç 16,8 milyar dolarlık rezerve karşılık, 421 milyar TL dış borcumuz var. Sayın Bakan, yine bir grafik göstereceğim ben, burada da her 100 dolarlık dış borca karşılık, rezerv karşılığı 2002’de 23,8 dolarımız varken bugün sadece 4 dolarımız kalmış rezervimizde. Tabii, bu süreçte 62,3 milyar dolar da özelleştirmelerden elde ettiğimiz gelirleri harcadık. Uzun süredir “Devletin dış borç sorunu yoktur.” deniyor; “Borcun büyük bölümü özel kesime aittir.” deniyordu. Hatta, siz konuşmanızda da böyle bir şeye değindiğiniz yani borcun ağırlığı özel kesimin, kamunun borcu az. Fakat, burada ben yine bir grafikle şöyle, göstermek istiyorum sizlere, şu şekilde: Şimdi, 2020’de kamunun 38,7’imiş dış borcu, 2019’da 32,9. Yani aradaki farkı açıklamak açısından. Özele baktığımız zaman 2019’da 65,6; 2020’de 56,6. Yani, aslında, özel sektör belki de bir uyanışla dış borcunu azaltırken maalesef kamunun dış borcunda bir artış yaşamışız. Bir de özellikle arkadaşlarımız konuşmaları sırasında değindi, onlara da bir cevap olması açısından bir şey paylaşmak istiyorum: 1975-2002 arasında, yirmi yedi yılda bu ülkenin bütçeden 251 milyar dolar faiz ödediğini görüyoruz ama 2003 ile bugüne baktığımızda 491,9 milyar dolara çıkmış bu ödediğimiz faiz miktarı, bunu da arada not olarak düşelim.

Şimdi, Sayın Bakan, tabii, son iki yılda alım gücünü korumak için yurttaşlarımız ne yaptılar? TL’lerini bankalara koşarak dolara çevirdiler ve dolarizasyonumuz da arttı. Ama bu süreç, bu kötü yönetim süreci iki tane mağdur kesim yarattı; bunlardan birisi, liralarını dövize çeviremeyen ücretli yoksul kesimler, diğeri de aslında kamu kesimi. Neden? Çünkü, 30 Eylül itibarıyla, merkezi yönetimin 1 trilyon 44 milyar TL döviz cinsinden borcu bulunuyordu ve 134 milyar dolar yapıyor bu yuvarlak hesapla. Dolardaki kuruşluk her artış kamu borcumuzun milyarlarca lira artmasına neden oluyor maalesef. Her 1 kuruş, 1 milyar 345 milyon TL artışa sebep oluyor. Şimdi, bugün, yine içinde bulunduğumuz tabloya baktığımız zaman aslında piyasada dolaşan bir para da var, bunu da görüyoruz. Ne kadarmış bu? 2020 Mart-Eylül tarihleri arasında bankalarda, piyasada dolaşan paranın tutarı 422,9 milyar TL olmuş. Çünkü Hükümet, bu Covid salgını sürecinde gerek doğrudan kamu bankalarını gerekse özel bankaları da piyasaya kredi vermeye zorladı.

Yine bir grafik göstereceğim. Sayın Bakan, bakın, bu grafikte hesabında 1 milyon TL'den fazla para olan hesaplara bakıldığında, bankalarda ve piyasada dolaşan bu paranın 190 milyar TL'sinin 1 milyon TL'den fazla para olan hesaplarda olduğunu görüyoruz. Hesabında sadece 10 bin TL'ye kadar para olanların da 21,1 milyon TL'yi oluşturduğunu görüyoruz aslında. Burada da bu kredilerin, paraların piyasada bir süre dolaştıktan sonra aslında -iş insanlarıyla beraber- hangi hesaplara gittiğini grafikten de görebiliyoruz. Eğer bu 422,9 milyar TL'lik tutar, 83 milyonluk nüfusa eşit şekilde pay edilseydi Türkiye'de yaşayan herkese kişi başı 5.095 TL düşecekti.

Sayın Bakan, kalan sürem içerisinde 2 tane kuruma değinmek istiyorum ama ona gelmeden önce size bir de şunu sormak istiyorum sunumuzla ilgili: Yatırımlardan bahsettiniz, altyapı yatırımlarından; 56,6 milyardan –geçen yıl- 103,7 milyara çıktığından bahsettiniz başta demir yolu, sulama, eğitim, sağlık, AR-GE, OSB yatırımları olmak üzere. Şimdi, aslında burada “başta demir yolu” diyerek sıralamadan da üretim odaklı bir büyüme hedefinizin olmadığı görülüyor. Şimdi, Sayın Bakan, siz ancak birkaç gündür o koltukta otuyorsunuz. Belki de bu hazırlanan sunum, bütçe sürecinin içinde olmadığınız için mi bilmiyorum... Sunumunuzda da aslında çok iyimser bir tablo vardı, Yeni Ekonomi Programı'na yine atıfta bulunarak olumlu bir tablo sergilediniz 2021 süreci için. Ben sizin sunumunuzun, şu anda rüzgâr gibi gelen salgınla ilgili –bütün dünyada hâkim ve şu anda Türkiye'de de hâkim, belki de önlemlerin artırılacağı bir sürece giriyoruz- süreç öngörülmeden hazırlandığını düşünüyorum. Eğer bir kapanma olursa Covid'le ilgili, mesela bütçenizde bununla ilgili önlemlerin var mı? Eğer bir kapanma olursa yine belli kesimlere belli destekler vermek zorunda kalacağız. Bu öngörüyle mi bu bütçe hazırlandı, bunu da sormak istiyorum size.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sayın Emecan, Covid şartlarında süremize de çok dikkat etmemiz lazım, toparlamanızı rica ediyorum.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Sadece 2 kurumdan bahsedip toparlayacağım Başkanım.

Şimdi 2 kurumdan bahsedeceğim, SPK ve BDDK'den. Tabii, yani ekonomi politikalarının başarılı olması için kurulların açık, net; kurumların bağımsız ve etkin olması gerekiyor ama SPK ve BDDK özelinde konuşacak olursak, bankacılık sektörünü düzenleyen ve sermaye piyasalarını düzenleyen bu kurulların aslında bağımsız ve tarafsızlığından çok da söz edemeyiz. Bunlar nasıl kurumlar? Kamu tüzel kişiliğine sahip kurumlar aslında. Şimdi, Türkiye'de bağımsız kurulların çok önemli bir kısmı 2001 krizinden sonra kuruldu. Burada bu kurumların oluşturulmasındaki temel amaç, bu alanların siyaset ve siyasetçinin keyfi uygulamalarının dışında kalması idi fakat maalesef öyle olmadı. Bankacılık sektöründe, özellikle BDDK, piyasalara –biraz da iktidarın belki zorlamasıyla- müdahalelerde bulundu.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sayın Emecan, ek süreniz de doldu, tamamlamanızı rica ediyorum.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Tamamlayacağım.

Bu süre içerisinde tabii, aktif rasyosu gibi bir düzenlemeye gitti ve piyasalara kredi vermek için bankaları çok zorladı.

Zamanım yetmediği için çok detayına giremeyeceğim, bunu belki soru bölümünde sorarım ama Sayıştay raporlarıyla ilgili 2 tane sorum olacak Sayın Bakan.

Bir tanesi, bankacılık...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Evet, teşekkür ediyorum, soru bölümünde lütfen.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Soru...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Ama çok uzadı, rica ediyorum. Sağlık şartları açısından bakın...

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Tamam, bir dakika rica ediyorum, son.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Zaten çok aştınız, inanın çok aştınız; soru bölümünde inşallah.

Teşekkür ediyorum, sağ olun.

Evet, şimdi Ömer Faruk Gergerlioğlu, HDP Grubundan.

Beş dakika süreniz vardır, lütfen aşmayınız.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakana Maliye Bakanlığındaki skandal cevaplarla ilgili önemli sorular soracağım, lütfen not alın ve yeni Bakan döneminde böyle cevaplar bize gelmesin lütfen. Maliye Bakanlığında 37 soru önergesi vermişim ve gerçekten çok ciddiyetsiz cevaplar gelmiş. Bakın, KHK'yle ihraç edilen kamu görevlilerinin bankalarda çok ağır bir şekilde hakları ihlal ediyor, hesap açamıyorlar, kredi alamıyorlar, hatta yurt dışından gelen paralarını bile tahsil edemiyorlar. Ben, bakın şu 37 tane soru önergesiyle size bunları sordum ama bana gelen cevaplarda ya “Bankacılık sırrıdır.” ya işte “Mevzuat öyledir.” dendi ve hatta bir link gönderildi. İnanılmaz arkadaşlar, link gönderiyor, falanca linki. Ya, o linki ben de bilirim, sana soruyorum ama bana link gönderiyor.

Bakın, örnekleri vereyim size: Şimdi, kişi kredi talebinde bulunuyor, eşi KHK'li diye -KHK'yle ihraç diye- banka kredi vermiyor. Mesela TEB bankası yaptı, Vakıfbank yaptı bunları. Yine, komşusunun aidatını ödeyecek, bankaya gidiyor, kendi TC numarasını girince “Senin işlem yapman mümkün değil.” deniliyor, reddediliyor. Biz bunu Maliye Bakanlığına soruyoruz “Bankacılık sırrı.” diye bize cevap geliyor. Kişi, sigorta şirketine ödeme yapıyor, arabası pert oluyor -kaza yapıyor- sigorta şirketi “Sen KHK'yle ihraç edilmişsin pert parasını ödemem.” diyor. “Allah Allah nasıl ödemezsin?” “Ödemem işte.” diyor. “KHK'yle ihraç edilmişsin.” Ondan sonra bazen de sigorta şirketi ödese banka ödemiyor. Hatta bir keresinde Doğa Sigorta -adını da vereyim, birçok sigorta şirketi bunu yaptı- pert arabanın parasını vermedi. Biz bunu soru önergesiyle Maliye Bakanlığına sorduk, Maliye Bakanlığı bize “Mevzuata uygundur.” cevabını verdi ama Doğa Sigorta daha sonra kamuoyu baskısı dolayısıyla ödemeyi yaptı. Yani Maliye Bakanlığı Doğa Sigortanın âdeta avukatı pozisyonuna düşmüş oldu burada.

Yine, bir keresinde de Garanti Bankası böyle bir KHK'li kişiye hesap açmadığı için sonunda özür dilemek zorunda kaldı. Biz bu soruyu Maliye Bakanlığına sorduk, Maliye Bakanlığı “Bankacılık sırrı.” diye cevap verdi. İnanılmaz yani, 37 soru önergemın hiçbirine de “Burada ihlal var.” cevabı vermediniz; özel şirketler, bankalar geri adım attı, Maliye Bakanlığı ihlallerine devam etti.

Devam ediyorum, bir keresinde de -bakın Vakıfbank, bunu birçok kez yaptı- KHK'li akademisyen beraat etmiş, iade edilmemiş, bankaya gidiyor yurt dışından kendisine gönderilen para var, onu çekecek “Hayır, parayı sana veremeyiz.” “Ya, niye veremezsiniz bana? Hesabıma gönderilmiş bir para var.” “Veremeyiz, işte KHK'li olduğunuz için biz size bu ödemeyi yapamıyoruz.” dendi. Biz size bunu soru önergesiyle sorduk “Bankacılık sırrıdır, mevzuata uygundur.” diye cevaplar verdiniz. Yani bunlar inanılmaz bir şey.

Sayın Berat Albayrak bize sık sık link gönderdi. Ben isterdim ki kendisi de burada olsaydı, istifa etmeseydi, yüzüne sorsaydım bu inanılmaz Alman Nazi uygulamalarını nasıl yaptığını. Nasıl onların altına imza attı, bunlar inanılmaz şeyler ama sadece sizin Bakanlığınızda değil birçok bakanlıkta da bunlar devam ediyor.

Yine, bir başka örnek -hepsi bakın, soru önergelerimde var, o cevaplamadığınız soru önergelerinde var- Anayasa Mahkemesi güvenlik soruşturmasını iptal ettiği hâlde Maliye Bakanlığı kişiye atama yaptırmadı. Güvenlik soruşturması AYM tarafından iptal edildiği hâlde, bunun gibi birçok sıkıntı oldu. Yine, serbest mali müşavirlik sınavına girecek olan kişi KHK'yle ihraç edilmiş bir kişiye “Hayır,

sen bu sınava giremezsin.” deniliyor. Ya, değerli arkadaşlar, bunlar olacak iş mi? Yani kişiyi işinden ihraç etmişsin, pasaportunu iptal etmişsin, özel sektörde çalıştırmak istemiyorsun, özel sektöre girdiği zaman maaş için hesap açacak, bankaya gidiyor, banka diyor “Sen KHK’yle ihraç edilmişsin, açma.” Ne yapsın yani? Ölsün mü? Ölsün mü? Bir devlet bunu mu yapar değerli arkadaşlar? Bunu size sormak isterim. Bakın böyle biz birçok uygulamaya denk geldik.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sayın Gergerlioğlu, toparlayabilir misiniz, süreniz doldu.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Tamam, toparlıyorum efendim.

Yine, 15 Temmuz öncesi, kişi bir okula çocuğunu kaydettirmiş, Bank Asyaya para yatırmış, hesap bloke olmuş ve daha sonra Bank Asyadaki para Vakıf Katılıma geçmiş ve o sırada dolar hesabı TL’ye o günkü kurdan çevrilmiş ve daha sonra kişi beraat edip blokesi kaldırdığı hâlde Vakıf Katılım kendisine bu parayı vermiyor. Bakın, bunların hepsinin ayrıntısı burada Sayın Bakan. Bu skandal soru önergelerini size de takdim edeyim.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Lütfen toparlayalım Sayın Gergerlioğlu.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Bu inanılmaz cevaplar nasıl verildi? Bunun altına bir Bakan nasıl imza attı? Bunları anlamak mümkün değil. Ben size hepsini de vereceğim şimdi. Çoğunda cevap var ve inanılmaz cevaplar. Türkiye Cumhuriyeti devletinde bir Bakanlık link göndererek cevap veriyor.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyoruz.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – “Bankacılık sırrı” diyor, o banka daha sonra bu konuda geri adım atıyor. Pert olmuş arabanın parasını sigorta şirketi ödemiyor.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sayın Gergerlioğlu...

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Bitiriyorum.

Bunlar olacak işler değil ama özel şirket ödemeyi yapıyor, Maliye Bakanlığı bu durumu savunuyor.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyoruz, sağ olun.

İYİ PARTİ milletvekilimiz Sayın İsmail Tatlıoğlu’na on dakika söz veriyorum.

Buyurun lütfen.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Sayın Başkan, Sayın Bakan, değerli Komisyonumuzun kıymetli üyeleri; Sayın Bakanım, hayırlı olsun, Allah yolunuzu açık etsin. Sizin başarımızın, inşallah, Türkiye’nin de gelişimine bir katkısı olacaktır. Bütün temennimiz de bunun içindir. Bu Parlamentodaki bütün arkadaşlarımızın da o temennilerde olduğunu düşünüyoruz.

Şimdi, bu sene Hazine ve Maliye Bakanlığının, gerçekten, konuşma metnini de biraz revize etmek zorunda kaldık doğrusu çünkü böyle yeni bir Bakanla beraber yeni bir dil de kullanmanın doğru olacağını düşündük, en azından yeni şeye kredi oluşturması açısından.

Türkiye’nin bir fotoğrafını çektiğimiz de bugünkü hesaplarla Türkiye gerçekten 600 milyar dolar civarında bir millî gelire sahip Kasım 2020 için ama geriye gittiğimizde, yine AK PARTİ Türkiye’sinden bahsedelim, 2013’te 958 milyar dolarlık bir millî geliri var. Bu, şu demek: Türkiye, gerçekten, son on yılda izlediğimizde –biz bunu daha önce de söyledik- bir düşüş sürecinde. Yani 2002 ile 2008 arasında bir yükseliş var, sonra yavaşlayan ve sonra düşen bir süreç var. Bu, sistemsel bir sorun tabii ki. Politik tercihlerde farklılıklar, farklı kırılmalar var ama neticede 2010 yıllarında Türkiye’de şunu konuşuyorduk,

orta gelir tuzağını konuşuyorduk. Bugün artık Türkiye orta gelir tuzağı konuşulamayacak millî gelir seviyesinin altına düştü. Bugün konuştuğumuz şey, fakirlik kapanıdır. Gerçekten de eğer 10 bin doların altına düşerse ekonomiler, orada bugünkü modern ekonomiye baktığımızda, tabii olarak, ekonomi kendiliğinden de otomatik olarak düşüşler sağlıyor özellikle hizmet sektöründe çünkü birçok harcama tabii olarak kısıyor. Geldiğimiz noktada bugün 358 milyar dolar daha fakir bir Türkiye diyoruz. Bunun getirdiği 2,6 trilyon lira, 2020 yılı millî gelirinin yaklaşık yüzde 44'ü kadar bir kaybımız var. Bunun yüzde 25'ini vergi olarak aldığımızı düşünsek 675 milyar lira bu fakirleşmeden dolayı vergi kaybımız var ve bunu 2020 yılında 787 milyar liralık vergi gelirleriyle karşılaştırdığımızda, Türkiye, esasında, bugünkü vergisinden yüzde 86 daha fazla vergi alabilir ama o zenginleşmeyi kaybettiğimiz veya o tabloyu kaybettiğimiz için yüzde 86'lık bir vergi kaybımız var.

Gelinen noktayı şöyle tarif etmek lazım: Yani düşüşle beraber tabii ki kamu gelirleri de düşüyor. Toplum refahı, toplum gelirimiz düşüyor ve ekonomi tam bir fakirlik kapanı, bunu böyle görmek lazım. Gerçekten, Türkiye'nin içinde bulunduğu bir yapısal tıkanma ve çözüm de yapısal reform... Ama ekonomik olarak yapılacak esas büyük reform büyüme modelini değiştirmektir. Türkiye, büyüme modelini radikal anlamda değiştiremediği zaman, burada ciddi bir iyileşmenin olabilmesi mümkün değil. Elbette ki genel şartları, hukukun üstünlüğünü, kamuda meritokrasiyi ve de ekonomide piyasa sisteminin temiz işleyişini sağlamaya yönelik bir atmosfer değişimi gerekiyor. Bu şahsi kanaatimiz ve parti olarak kanaatimiz, bugün artık bugünkü Cumhur İttifakı'nın bunu yapabilecek dinamiklerden yoksun olduğu şeklinde ama buradan hareketle belirtmek gerekir ki Türkiye, bu fakirlik kapanıyla, bu düşüşle beraber bir şeye daha, kamuda uzun zamandır görmediğimiz bir başka sıkıntının içerisine giriyor, iki üç yıldır giriyor buna. Çünkü Türkiye'nin yapısal olarak ekonomisine baktığımızda, büyüme dönemlerinde cari açık, küçülme dönemlerinde bütçe açığıyla karşılaşırdı Türkiye ama son iki üç yıla baktığımızda bunlar birlikte gelişiyor.

Burada, daha önce yaşanmıştan çok daha büyük bir tehlike var, bir tehdit var. Hem cari açık hem de bütçe açığı beraber geliyor ve biz ciddi bedel ödedik 2000'li yıllarda, 2001 kriziyle ve bu 2001 krizinde ciddi yapısal reformlar yapıldı. 57'nci Hükûmet ve o zaman 2002'deki AK PARTİ hükûmeti de -Sayın Abdullah Gül'le başlayan Sayın Erdoğan'la devam eden- 2007'ye kadar ki dönemde bu yapısal reformları takip etti ve Avrupa Birliği süreciyle ciddi bir çıkış yapan bir Türkiye var, aşağı yukarı kendi eksenindeki ülkelerin önüne geçmiş bir Türkiye var. Şimdi, buradan dönüşle beraber, yine 90'lı yılların hastalığına bu sefer cari açıkla birlikte yakalanıyoruz. Gelir düştüğü için vergi düşüyor, vergi gelirleri düştüğü için tabii olarak bütçe açığı, borç ve borçla beraber faiz ve enflasyon sarmalı içerisine tekrar giriyoruz. Buradan iyi temennilerle çıkışın mümkün olmadığını hepimiz biliyoruz, o masada oturanlar, burada oturanlar, herkes biliyor. Dolayısıyla, bunun gereğini yapabilecek bir siyasal atmosfere gerçekten ihtiyaç var Türkiye'de yani bu iradeye. Bizim kanaatimiz, bunun da bir seçimle mümkün olabileceği ama mevcut durumu ortaya bu şekilde koyduktan sonra, baktığımızda, kamu gelirleri açısından Türkiye'nin ciddi bir kamu gelir reformuna ihtiyacı var. Gerçekten, Türkiye yani "Gelir İdaresi olmasa ne olur?" sorusunu sorduracak derecede bir vergi sistemiyle karşı karşıya. Ben daha önce de söyledim, Tarım Bakanlığı olmasa Türkiye ne kaybeder? Gerçekten çok şey kazanır, 150 bin euro yani 27'den daha fazla kalabalık bir personel hacmiyle.

Şimdi, Saygıdeğer Bakanım, bildiğiniz şeyleri veya arkadaşlarımızın bildiği şeyleri bir defa daha ama dikkat çekmek için belirtmek istiyorum: Türkiye'de 922 milyar lira gelir bekliyoruz; bu gelirin aşağı yukarı 187 milyar lirası gelir vergisi, 105 milyar lirası kurumlar vergisi. Türkiye'de şu an vergiyi kim ödüyor? Tüketim yapanlar ödüyor. Kim bunlar? Tüketim eğilimi yüksek kesimler. Kim? Bunlar orta ve dar gelirli gruplar. Bugün bir hizmetli, genel müdürden marjinal vergi oranı olarak çok daha yüksek vergi ödüyor. Türkiye'nin vergisi orta ve dar gelirli olanların üzerinden yürüyor. Türkiye'de 846 bin

kurum var ve bunlardan biz 105 milyar lira vergi bekliyoruz. Bu 846 kurumun 5 bin tanesi bunun yüzde 75'ini ödüyor yani yüzde 75'ini, 78 milyar lirayı 5 bin şirket ödüyor, geri kalan 25-27 milyar lirayı da 841 bin şirket ödüyor. Şirket başına 30 bin lira bir vergi düşüyor yani bir kişinin yıllık brüt asgari ücretinin altında. Ya, burada çok ciddi bir radikal düzenleme gerekiyor.

Gelir vergisine geldiğimizde, Türkiye'nin nüfusunun yüzde 2,3'ü gerçek anlamda beyanname veren mükellefler. Bu mükellefler toplam gelir vergisinin yüzde 7'sini veriyor. 14 milyar lira yani kişi başına 7 bin lira vergi var ortalama. Yani çok verimsiz bir tablo var ortada, çok verimsiz bir tablo var. Yani bence, birtakım kesimlerden vergi almaktan vazgeçse daha bile etkin bir vergileme ve daha doğru bir sisteme doğru yönlenebilir. Dolayısıyla, çok uzun yıllardır bu vergi reformu masası var, çalışılıyor ama bir şey üretilmiyor. Daha geldiğimiz nokta nasıl bir yer? İnanın, artık vergi kanunları ve bu teşvik sistemiyle artık bunlar kanunlara sığmıyor, o kadar çok değişiklik var ki... İşte, en son kurumlar vergisindeki indirim burada yapıldı, Genel Kurulda düşüldü. Üzerinde ciddi çalışılmıyor. Bu partili Cumhurbaşkanlığı sistemi yasama yapma kalitemizi çok dibe vurdurdu.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sayın Tatlıoğlu, süreniz dolmuştur. Toparlarsanız çok sevinirim.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Dolayısıyla, sağlıklı bir şey çıkaramıyoruz ama vergi kanunları gerçekten uygulanabilir olmaktan çıktı.

Son olarak şunu söyleyeyim: Teşvik sistemi, özellikle istihdamda teşvik sistemi artık o hâlde ki yirmi beş yıllık bir işletmenin muhasebe müdürü, mali müşaviri bunu çözemiyor ve özel danışmanlık alıyorlar. Özellikle sabahleyin söylendiği için söyleyeyim; İŞKUR'un son üç yılda yaptığı teşviklerin istihdama katkısı sıfır, Dünya Bankası raporu. Akli başında hiçbir ülkede bizim gibi bir teşvik sistemi olmaz. İstihdam teşviki üretimle olur. Çorba satışını artırmadan çorbacının mutfağındaki çalışmanı artırdığımızda ortaya bir sonuç çıkar, çorbacı kapanır ve AK PARTİ ısrarla bunu yapıyor ve işsizlik bu nedenle de çok artıyor.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sayın Tatlıoğlu, lütfen...

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Bitiriyorum efendim, bitiriyorum.

Efendim, gerçekten meselenin bu tarafına da bu çalışmalar çerçevesinde dikkatle eğileceğinize inanıyorum.

Ben çok teşekkür ederim. Tekrar başarılar dilerim.

Saygılar sunarım.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Çok çok teşekkür ediyoruz, sağ olun.

Şimdi, Cumhuriyet Halk Partisinden Sayın Okan Gaytancıoğlu.

Süreniz beş dakikadır. Lütfen aşmadan kullanalım.

OKAN GAYTANCIOĞLU (Edirne) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, görevinizde başarılar diliyorum.

Dün Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle kamuya ait borçlar da imzalandı, yapılandırıldı. 500 milyar liralık borç yeniden yapılandırılıyor. Yalnız gözümüz hep Tarım Kredi borçlarını aradı, nedense yok. Çiftçilerimiz sürekli bizi arıyorlar. Bir de yanlış bilgi verildi, hâlâ televizyonlarda, önemli kanallarda, ulusal kanallarda “Çiftçinin borcu yapılandırıldı.” diye geçiyor; hâlbuki yapılandırılan sadece tarımsal kooperatifler, Tarım Bakanlığına bağlı bazı kooperatifler ve orman kooperatiflerinin borçları yapılandırıldı. Tarım Kredi Kooperatifleri ve Ziraat Bankası borçlarında bir yapılandırma yok. Tarım Kredi Kooperatifi müdürleri, Ziraat Bankası müdürleri çiftçileri arayıp “Borcunu getir; getiremiyorsan traktörünü sat, icraya veririm.” şeklinde de konuşmalarda bulunuyorlar. Bu nasıl bir

barış; bunu anlayabilmiş değiliz. Devlet ciddiyeti de burada kalmamış oluyor. Çiftçi dediğimiz kitle de, Türkiye’de her 6 kişiden 1’i çiftçi, tarımla geçimini sağlıyor. Bu pandemi döneminde, çiftçimiz, her ne kadar siz 2019’un tohumluk desteklerini ödemediyseniz, mazot, gübre desteklerini, bazı illerde buzağı desteklerini ödemediyseniz de üretmeye çalışıyor. Süt fiyatları artmamasına rağmen çiftçi mücadele ediyor. Yani siz hâlâ dolardaki artışa bakarak gübre fiyatlarını, tohum fiyatlarını, ilaç fiyatlarını... Kamu kuruluşlarında, özellikle Tarım Kredi Kooperatiflerinde fiyatlar artıyor, buna rağmen çiftçi bir şeyler yapmaya çalışıyor. Sizin de çiftçiye bir destek vermeniz gerekli ama 2021 yılı Tarım Bakanlığı bütçesini burada inceledik, 1 kuruş bile artış yok, hatta bazı kalemlerde düşüş var. E, biz nasıl pandemiyle mücadele edeceğiz, nasıl üreteceğiz? Bütün dünya ülkeleri öncelikle tarım bütçelerini artırmaya başladılar, ithalatlarını azaltmaya başladılar, hatta ithalata yasaklar koymaya başladılar, limanlarını kapattılar. Bizim burada çiftçiye destek vermemiz gerekmez mi? Bir üretim seferberliği gerçekleştiririz gerekmez mi?

Şimdi, dışa bağımlıyız bazı sektörlerde, özellikle tarımda. Gübre fiyatları artıyor çünkü dolar artıyor. Yine, siz gümrük vergilerini sıfırlıyorsunuz çünkü -konulara yeni geldiğiniz için ben söyleyeyim- sürekli sıfır gümrük vergisiyle işi çözmeye çalışan bir yönetim var. Bu son derece yanlış. Gümrük vergilerini sıfırlamak, aynı zamanda devletin gümrük vergilerinden elde ettiği gelirin de azalmasına neden oluyor ve fiyatlara da hiç yansımıyor; tam tersi, ithal ettiğiniz ürünlerin fiyatları sürekli artıyor.

Örnek veriyorum -tamamen örneklerle yola çıkıyorum, kontrol etmek sizin elinizde, bir telefonla öğrenebilirsiniz- örneğin ayçiçeğinde CIF fiyatlar yani liman teslimi fiyatlar 360 dolardı... Tamam, dünyada üretimde bir sıkıntı oldu, kuraklık oldu; fiyatlar 500 dolarları aştı ama gümrük vergileri sıfırlanmadan önce 560 dolardı; geçen hafta ben burada söyledim, dedim ki: “Bakin, gümrük vergilerini sıfırlıyorsunuz ama ithalatçılar hemen fiyatları artırıyolar. Şimdi Ukrayna’daki, Rusya’daki tedarikçiler fiyatlara 20 dolar, 30 dolar zam yapacaklar.” Beni de yanıltılar, 40 dolar zam yaptılar. Yani gümrük vergilerini sıfırlamak hem Hazinemize bir gelir kaybı -Hazinemiz elde etmesi gereken gelir vergisi gelirini elde edemiyor- hem de biz daha pahalıya ürün alıyoruz. Yani 560 dolardan alacağımız 1 ton ayçiçeğini şimdi biz 600 dolardan alıyoruz ve ucu da açık. Yani demek ki gümrük vergilerini sıfırlamakla bu işler olmuyor.

Niye bunu söylüyorum? Cumhuriyet döneminde kurulan, Atatürk tarafından, o bilge insanlar tarafından kurdurulan Toprak Mahsulleri Ofisi âdeti bir ithalat kurumu gibi çalışıyor, neredeyse üç dört günde bir ihale açıyor. Şimdi çeltikte ve pirinçte bir ithalat kararnamesi çıktı. Türkiye bunları üretmeye çalışıyor ama siz hâlâ işi ithalatla çözmeye çalışıyorsunuz. Niye bunu söylüyorum? Çünkü çiftçi daha hasattan yeni çıktı. Hasattan yeni çıkan bir çiftçi ürününü daha tarlada yeni kurutmaya almışken niye ithalat silahını kullanıyorsunuz? Bunun kimseye bir faydası yok.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Çok teşekkür ediyorum, sağ olun.

Şimdi Milliyetçi Hareket Partisinden Sayın Baki Şimşek’e söz veriyorum.

Buyurun lütfen.

BAKİ ŞİMŞEK (Mersin) – Teşekkür ediyorum.

Öncelikle, sizlere de yeni görevinizde başarılar diliyorum, Allah mahcup etmesin.

Sayın Bakanım, hem ülkemiz adına hem Mersin’imiz adına sizlere başarılar diliyorum. Geçmiş dönemlerde olduğu gibi, bu dönem de hem ülkemiz için hem Mersin’imizdeki yarım kalan projeler için elinizden geleni fazlasıyla yapacağımıza da inanıyoruz.

Ben, genel problemler üzerinde, öncelikle hem bölgemizi ilgilendiren hem ülkenin problemleri hakkında bazı konularda sizlere sorular soracağım.

Sayın Bakanım, bölgemizde birçok büyük işletme var; cam sanayisi gibi, soda sanayisi gibi, azot sanayisi gibi. Şimdi, bunların birçoğunun işletmeleri Mersin’de, vergi dairesi İstanbul’da. Dolayısıyla, bunun tozunu, çamurunu biz yutuyoruz ama buradan düşecek olan vergi diliminden başka bölge faydalanıyor. Sadece bunlarla ilgili değil, bölgedeki birçok başka ticari yatırımlarda da şu örneklerle de karşılaşılıyor: Fabrika Mersin’de, vergi dairesi Van’da veya ticari işletmenin yaptığı işin yüzde 90’ı Mersin’de, büyük yatırımı Mersin’de ama vergi dairesi Silopi’de ya da Cizre’de. Şimdi, bunun niye yapıldığını tahmin ediyorsunuz bu bölgelerle alakalı. Biz, bununla ilgili, tesis neredeyse o bölgenin o tesisin imkânlarından payına düşeni mutlaka almasını istiyoruz. Bu noktada nasıl bir düzenleme yapılır, tabii, onu bürokrat arkadaşlarımız mutlaka değerlendirecekler. Bu konuda desteğinizi istiyorum, bu tesislerden biz Mersin olarak payımızı alalım.

Sayın Bakanım -ben geçtiğimiz günlerde diğer bakanlık bütçelerinde de gündeme getirdim-yediemin depolarında yüz binlerce araç çürümeye terk edilmiş -icradan dolayı, işlemlerden dolayı, mahkemelerin yavaş ilerlemesinden dolayı- ve millî servet çürüyor. Bakın, araç fiyatları aldı başını gidiyor. Bu yediemin depolarında on yıllık, on beş yıllık, yirmi yıllık, otuz yıllık bekleyen araçlar var bakın, millî servet... Yani burada yapılacak olan gayet basit, bu adli süreç hızlandırılacak, eğer çözülmemişse de devlet bunu satacak ekonomiye katkı sağlayacak, çözüldüğü zaman da eğer vatandaş kazanırsa vatandaşa ödesin parasını, devlete borcu varsa da devlet alsın. Yani bu kadar yediemin depolarındaki aracı... Sadece Mersin’de 300 milyon liranın üzerinde araç binlerce de motor var, mobilet ve motosiklet var. Bununla ilgili de bir çalışma yapılmasını talep ediyorum.

Şimdi, tabii, dolar, euro yükseliyor, araba fiyatları 2-3 katına çıktı. Ben, bunun dolarla orantılı bir artış da olduğuna inanmıyorum yani dolardaki artışın daha üzerinde, anormal bir artış var. Motor hacmi 1600 CC’nin altındaki araçlara normalde ilave gümrük vergisi de konmadı ama gidin, bakın, araba bayilerinde hiç motor falan ayıran yok. Bütün araba fiyatları hepsi aldı başını gitti. Şimdi, dolar geriye gitti, gidin, bakın, fiyatlar gene aynı. Normalde hepsinde en az yüzde 10’luk, 15’lik bir düşüşün şu anda olması lazım. Bunlarla ilgili de bir çalışma yapılması lazım.

Sayın Bakanım, Mersin’imizdeki OSB’lerle ilgili bugüne kadar vermiş olduğunuz destekler için çok teşekkür ediyoruz ama bu dönem, artık Mersin’de mutlaka turizm bölgelerinden en az bir tanesinin hayata geçirilmesini... Mersin, tarımda Türkiye’nin en çok yaş sebze meyve ihraç eden 1’inci ili durumunda, bunda da işlenmiş tarım ürünü satamıyoruz; limon bizde yetişiyor, limonata bize Bursa’dan geliyor, Uludağ’dan geliyor. Limon bizde, borsası Ürgüp’te kuruluyor. Tarımsal sanayiyle ilgili de ve depolarla ilgili de ciddi yatırımların yapılması lazım. Bunlara da destek vereceğinizden hiç şüphemiz yok.

Sayın Bakanım, tabii, asgari ücret görüşmeleri mutlaka yapılacak ama ben, şu anda en çok ezilen kesimin asgari ücretliler ve emekliler olduğu düşüncesindeyim. Yani burada fedakârlıklar yapılıyor, sigorta destekleri veriliyor, bu pandemi süreci içerisinde kolay değil, ben devletimizin her bir desteği için teşekkür ediyorum ama bu dönem, özellikle sigorta desteğinden biraz işverene düşen kısmı azaltılabilir, mutlaka asgari ücretlilere, bu yıl için... Her ne kadar reel enflasyon 13-14 gözüke de piyasadaki pahalılık bunun biraz daha üzerinde gözükyor. Özellikle asgari ücretliler ve emekliler için, bu dönem, diğer maaşı yüksek olan kesimlerden biraz daha fedakârlık -tabii, herkes mutlaka isteyecek- ama bu kesimden biraz daha fedakârlık beklenebilir ama mutlaka asgari ücretliler ve emekli maaşlarıyla ilgili, biraz daha oranın diğerlerine nazaran yüksek olmasını talep ediyorum.

Bir de özellikle bölgemizde keçi, koyun yetiştiriciliği denince Türkiye’de 1’inci sıradayız. Bugüne kadar çok destek verdiniz. Artık ben şunu söylüyorum Yörüklerle: “Sizin Yörüklerin sorunlarını anlatmanıza gerek yok, zaten bilen bir Yörük çocuğu Maliye Bakanı oldu, işin başında.” diyorum. Yem fiyatlarıyla ilgili de biraz daha destek verilebilirse veya bunun ucuzlatılmasıyla ilgili bir çalışma yürütebilirse çok iyi olacaktır.

Ben, teşekkür ediyorum.

Allah yardımcınız olsun, başarılar diliyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Çok teşekkür ediyoruz Sayın Şimşek.

Şimdi, Cumhuriyet Halk Partisi Grubundan Sayın Müzeyyen Şevkin Hanım’a söz veriyorum.

Buyurun lütfen.

Süreniz beş dakikadır, lütfen aşmayınız.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, değerli milletvekilleri, sayın bürokratlar; 2021 yılına ait Hazine ve Maliye bakanlığı bütçesinin ülkemiz ve halkımız yararına kullanılması gereğine olan inancımınla hepimizi saygıyla selamlıyor, Sayın Bakana yeni görevinde başarılar diliyorum.

Türkiye ne yazık ki ekonomik krizin en somut örneklerini yaşıyor. Sayın Cumhurbaşkanının da yoklukta sabretmeyi öğrenme, milletten biraz daha sabır, biraz daha metanet ve gayret bekleme mesajları da Türkiye’nin mali tablosunun vahim durumunu ortaya koyuyor. Dolar, altın ve eurodaki hızlı yükseliş, Türk lirasının tarihinde görülmemiş değer kaybı ve ardından Hazine ve Maliye Bakanlığındaki istifaya süreci de kötü gidişata destekler nitelikte.

Elbette ki pandemi süreci toplumun tüm kesimlerini, iş yaşamını olumsuz etkiledi ve etkilemeye devam ediyor. Yeni yasakların gündemde olduğu şu günlerde, iş insanları da küçük esnaf ve sanayici de kısa, orta ve uzun vadede ne yapacağını bilemez hâlde. İthalata dayalı bir ekonomik model Türkiye’yi daha çok çıkmaza sürüklüyor. İhracat rakamları ithalata harcanan parayı karşılamıyor, dış borç batağı büyüyor. Emekliler sefalet içinde yaşıyor. Ülke genelinde işsizlik had safhaya ulaşmışken, söz verilmesine rağmen kamuda atamalar gerçekleşmiyor, EYT’lilerin sorunu çözülüyor. Sağlıkçılara büyük ihtiyaç duyuluyor. 140 bin öğretmen açığı var. 60 bin atama talebi dahi görmezden geliniyor, sağlıkçı atanmıyor. Türkiye’nin tüm kentlerinde ve her alanda yeniden bir yapılanmaya, üretim ve istihdama ihtiyaç olduğu açık. Bu nedenle, ülkeyi geleceğe emin adımlarla taşımak isteyen, çağdaşlığı esas alan teknik kadroların göreve getirilmesi gerekiyor. Bakın, mühendisler haykırıyor; inşaat, jeoloji, jeofizik, çevre, maden, ziraat, makine, elektrik elektronik, gıda, endüstri, fizik, kimya, harita, orman, su ürünleri mühendisleri; mimar, iç mimar ve şehir plancılarına büyük ihtiyaç var.

Yoksulluk sıralamasında 2’nci sırada bulunan Adana’da KOBİ’ler finansmana erişimde zorluk çekiyor. Banka kredileri ihtiyaç sahiplerine değil, yandaş gözetilerek iktidara yakın olanlara ve ihtiyacı bulunmayanlara kullanırılıyor. Tekstil sanayisinde yüzde 80 oranında kapasite düşüklüğünün yaşandığı Adana gibi tüm Türkiye’de, dövizle alınan girdiler nedeniyle maliyetler en az yüzde 65 oranında artmış durumda. KOBİ’lerin stoklarının eritilmesi noktasında finansman desteği sunulmuyor, özellikle kriz dönemlerinde bankalar eliyle finansman konusundaki ihracat ve üretim yapan firmalara ayrıcalık tanınması gerektiğine inanıyoruz. Salgın döneminde sunulan kredi desteğinin ödemeleri başlıyor ama KOBİ’lerin işler durma noktasındayken ödeme yapamayacağı da göz önüne alınmıyor. Tarım, sanayi, enerji ve turizmin öbek noktası olan Adana son yıllarda merkezi idarenin yürüncesinden çıktığı

için, üretim, yatırım ve istihdamda bölge illerinin çok gerisinde kalmıştır. Sanayide, gıdada, hizmet sektöründe girdi fiyatlarının artışının önü alınamıyor, elektrik, doğal gaz faturalarını ödeyemeyen, ıcralık olan milletimizin alım gücü düşüyor, dükkânlar kapılarına kilit vuruyor.

Tüm bu olumsuzluklar nedeniyle, bütçenin ülkemizin çağdaş yarınları için bilim ve teknoloji ışığında halkımızın yararına kullanılmasını diliyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Çok teşekkür ediyorum, sağ olun. Vaktinizi de iyi kullandığınızı için ayrıca teşekkür ediyorum.

Şimdi Sayın Sibel Özdemir'e söz vermek istiyorum.

Sayın Özdemir, buyurun, beş dakikadır vaktiniz.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Tabii, teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, Değerli Başkan; öncelikle size başarılar diliyorum, başarılı bir dönem geçirmenizi diliyorum.

Açıkçası benim eleştirilerim, sizin de bildiğiniz üzere biraz da Avrupa Birliği perspektifinden. Siz Maastricht Kriterlerine bir atıfta bulununuz. Şimdi, Maastricht Kriterlerinde tek bir veri üzerinden bir değerlendirme yaptınız, aslında 5 kriter var Maastricht Kriterlerinde. Borç stoku noktasında, evet, bir iyileşme var ama bu 2014 verisine baktığımız zaman da biraz sanki sorunlu hâle geliyor. Enflasyon oranı referans değerinin 7 katı yüksek şu an, bütçe açığında sınır aşıldı, uzun vadeli faiz oranlarında keza öyle ki 1 baz puan düşmesine rağmen ve döviz istikrarında, TL'nin değerinde de bir istikrarsızlık var ama şuna vurgu yapmak istiyorum ben: Maastricht Kriterleri derken bir de Avrupa Birliğine üyeliğimizin kriterleri olan ve temel sorun alanımız olan Kopenhag Siyasi Kriterleri var ki burada da ciddi bir gerileme kaydediyoruz.

Burada da en önemli değerlendirme şu: Sayın Bakan, sizin de bildiğiniz üzere ekonomideki ciddi kötüye gidiş, 2017 sonrası ciddi kötüye gidişte ve son olarak da Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemiyle özellikle ekonomideki denge denetim mekanizmalarındaki ciddi tahribatlar, ekonomiyle ilgili -ki bugün birçoğu sizin Bakanlığımızın şu an bünyesinde olan- bağımsız kurumların tamamen yönetimlerinin Cumhurbaşkanı tarafından atanması ve kamu yönetiminin siyasallaşması, maalesef, bu bağımsız kurumlarda attığımız iyi adımları daha da geriye götürür noktaya getirdi. Ne oldu burada? Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemiyle özellikle bağımsız kurumlarda bir tek kişide yetkilerin toplanmasıyla beraber bu kurumların etkinliği, verimliliği düştü ki bunların hepsini, bu kurumları biz AB'ye uyum noktasında kurmuştuk. Yatırım ortamında güven azaldı, belirsizlikler arttı. Şeffaflık ve saydamlık başta olmak üzere denetleme kurumlarının işlevi etkisizleşti ve hukuki güvence verme noktasında da doğal olarak Cumhurbaşkanının kişiliğiyle biraz özdeşleşti. Bu bize güvensiz bir ortam yarattı ve işleyen pazar ekonomisinde kırılmalıklar yarattı. Kuvvetler ayrılığı ilkesinin tabii ki maalesef ekonomiye etkilerinde ciddi sorunlar ve tahribat yarattı. Siz de sunumunuzun birçok yerinde... Bunu cümlelerinizde kullanmadınız, dikkat ettim ama sunumunuzda 5-6 yerde var; şeffaflık, öngörülebilirlik, hesap verme; bunlar çok önemli ve sizin kurumlarınız açısından çok önemli.

Bakın, Kamu İhale Kurumuyla ilgili çok önemli değerlendirmeler var AB raporlarında ve en önemli değerlendirmeler de bu kurumların özellikle yönetimlerinin Hazine ve Maliye Bakanlığına bağlı ama neticede atamalarının Cumhurbaşkanı tarafından yapılması, ayrımcı uygulamalar, özellikle İhale Yasası'nda gerçekten ciddi bir revizyonun olmaması, şeffaflığın olmaması. İmtiyazlar ve kamu-özel ortaklıklarında gerçekten geniş kapsamlı bir yasal düzenleme olmadı. Merkez Bankası ciddi bir sorun olarak ortada duruyor ki bu rapor yazılırken Merkez Bankası Başkanının değiştirilmesi

Cumhurbaşkanı tarafından, ekonomi açısından kırılğanlıkları ortaya koyarken, para politikalarının işlevi, araçları noktasında güvenilirliği zayıflatırken, biz, şimdi, daha geçen hafta yeniden bir Merkez Bankası Başkanının değişmesi, bütçe görüşmeleri devam ederken Maliye Bakanının değişmesi, Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanının tamamen Cumhurbaşkanının atama kararlarıyla değişmesi... Bunların yarattığı kurumsal çerçevenin ekonomide yarattığı tahribatlara, ciddi zayıflıklar var.

Zamanım pek yok, çok ciddi veriler var, takdirlerinize sunmak istiyorum. İstatistik Kurumu... Bakın, aynı şekilde, Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle TÜİK Başkanının görev süresi dört yıla indirildi, üst düzey yetkililerin atama usulleri değiştirildi. Atama ve görevden alma süreçlerinin şeffaf olmaması ciddi endişeler yaratıyor. Özelleştirmede yine aynı şekilde, Türkiye Varlık Fonuna atf yapılıyor. Bu fon Sayıştay denetiminden uzak yani haksızlar mı “Denge ve denetim mekanizmasını ortadan kaldırdı Türkiye.” demekle. Risk yönetimi ve hesap verebilirlik noktasında uluslararası prensiplere uymayı taahhüt ediyor ama uygulamada bunlar maalesef yok. Yani şunu söylemek istiyorum: Şimdi, ekonomi dediğimiz zaman, evet, siz ciddi bir yapısal reforma dönüşeceğinizi söylüyorsunuz ama ekonomiyi merkeze koyduğumuz zaman etrafında güçlü, bağımsız kurumsal yapılar, nitelikli eğitim, liyakate dayalı, güçlü bir kamu yönetimi kurmanız lazım. Jeopolitik noktada tutarlı ve öngörülebilir bir politika ortaya koymanız lazım, bağımsız para politika araçları ortaya koymanız lazım, güçlü adalet sistemi kurmanız lazım, güvenilir istatistiksel veriler ortaya koymanız lazım. Bunların hepsi kırılğan ve öngörülemez noktaya getiriyor bizi yani yapısal noktada çok ciddi sorunlar hâlâ ortada duruyor.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ - Sayın Özdemir, toparlayabilirseniz, süreniz doldu.

Buyurun.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Toparlıyorum.

Yapısal sorunlar hâlâ ortada duruyor, bu kırılğanlıklar var ve kısa vadede çözülemeyecek sorunlar bunlar.

Şunu söylüyorum yani: Siz Kalkınma kökenli geliyorsunuz, Sayın Başkan da Kalkınma kökenli, Sayın Naci Ağbal’ı da Maliye Bakanlığından biliyorum; yani ciddi bir reform sürecine ve özellikle kurumsal anlamda ciddi bir reform süreci başlatmanız gerekiyor. Biz, bütün bu konuşmalarımızda hep buna vurgu yaptık ve neticede, on sekiz yıllık iktidarınız sonrasında, son tahlilde kurulan cümle “Ekonomi ve hukuk alanında reform sürecine gelmek.” Ben bunu iyi bir şey olarak görüyorum, umarım bunu başaracak üst, yukarıdan bir iradenin oluşacağını temenni ediyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ - Teşekkür ediyoruz Sayın Özdemir.

Şimdi, İYİ PARTİ’den Sayın Zeki Hakan Sıdalı, buyurun.

Lütfen beş dakikayı aşmayınız.

Teşekkür ederim.

ZEKİ HAKAN SIDALI (Mersin) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Değerli Komisyon üyeleri, Sayın Bakan, Sayın Bakan Yardımcıları, bürokrasimizin değerli temsilcileri, çok kıymetli basın mensupları; hepimizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bakan, yeni ve zorlu görevinizde ben de başarılar diliyorum, kolaylıklar diliyorum.

24 Haziran seçimleri sonrası yeni sistemde ekonomi yönetiminin lokomotifini hep Hazine ve Maliye Bakanlığı oldu, ekonomi üst bakanlığı gibi çalıştı. Dolayısıyla, bugün yaşadığımız ekonomik çöküşün ve yoksullaşmanın, makroekonomik dengelerin bozulmasının en büyük sorumlusu, kurumsal olarak Hazine ve Maliye Bakanlığı. Merkez Bankasından TÜİK’e, SPK’dan BDDK’ye kadar birçok

konuşmacı andı, tüm kurumlar üzerinde otoritesi ve vesayeti olan Hazine ve Maliye Bakanlığı ve Cumhurbaşkanlığı, uyguladığı kötü politikalarla bugün trajik bir şekilde yaşadığımız ekonomik darboğazın hazırlayıcısı oldu. Biz, bu sistem içerisinde beş yanıştan bir doğruyu çıkarmaya çalışıyoruz ve doğal olarak da çıkmıyor. Temel iktisat teorisinin aksine, dünyanın hiçbir yerinde görülmemiş, duyulmamış, bilim dışı bir faiz-enflasyon teorisıyla Türkiye iki yıldır uçurumun kenarına geldi. “Ne gerek vardı?” diye soruyoruz. Kimilerine göre 140 milyar doları bulan Merkez Bankası döviz rezervini heba etmenin ne gereği vardı? Şimdi, aynı rezervleri yerine koyabilmek için faizleri çok yüksek bir seviyeye çıkarmamız, bunu yaparken de artık nasıl planlıyorsanız, üretim ihracat yapmamız, cari açık vermememiz ve de büyümemiz gerekiyor.

Peki, yaşayarak öğrenen hazine ve maliye yönetiminden kimler neler kazandı? Millet namına kimse hiçbir şey kazanamadı. Ancak önümüzdeki günlerde Türk varlıklarını yok pahasına ele geçirecek olan küresel sermaye kazandı. Türkiye’yi yeni bir Çin olarak görmek isteyen, Türkiye’yi dünyanın en ucuz emek piyasalarından birisine çevirmek isteyen yerli ve yabancı lobiler kazandı. Pandemiyle birlikte küresel üretim arzının bölgesel üretim arzına döneceği öngörülüyor. Bu durum doğru kullanılırsa tabii ki ülkemiz için bir fırsat. Arz zincirinde çeşitlilik arandığı bir dönemde yakınlık avantajdır ama sadece coğrafi yakınlık yetmez; demokraside, hukukun üstünlüğünde de yakınlık ve güven bu fırsatı yakalamak için şart. Ancak ortaya çıkan bu fırsatı, hukuku ve demokrasiyi yeniden inşa ederek, serbest piyasa ekonomisini işler kılarak, işleyen devleti geri getirerek karşılamak, kalıcı hâle getirmek dururken, onun yerine bu fırsatı, fırsat otoriterliğini, keyfiliği, kuralsızlığı metot olarak dayatıp euro/dolar kurunu kontrolden çıkararak, halkı fakirleştirerek, işçileri bir lokma ekmeğe muhtaç bırakarak, doğayı rantın vicdanına terk ederek yapamazsınız.

Geçen temmuzda Meclise sunulan On Birinci Kalkınma Planı’nda, 2023 yılına kadar kişi başına düşen millî gelirin 12.500 dolara çıkarılması hedefleniyordu, oysa Türkiye’nin kişi başı millî geliri daha 2013’te zaten 12.500 dolara yükselmişti, sonra sürekli düşüşe geçti nedense, buna bakmak lazım. Yani bu konuda 2023 hedefimiz aslında 2013 gerçeğimiz. Peki, bugün? Bugün 7 bin dolarları, 6 bin dolarları konuşuyoruz. 2023 hedefleri hayal oldu, ekonomilerin hayallerle değil, maalesef gerçekleşen hedeflerle yönetildiğini acı tecrübelerle öğrendik.

Yalnızca millî gelir değil, büyüme, işsizlik, enflasyon rakamları, kur oranları nereden nereye geldi hepsi ortada. Oradan buraya nasıl geldiğimizi anlayamazsak buradan hiçbir yere gidemeyiz. Bugün enflasyonda tek haneleri, kişi başına düşen millî gelirden 20 bin dolarları konuşmamız gerekirken konuştuğumuz şeylere bakın. Bugün dünyaya entegre gerçek bir serbest piyasa ekonomisi olmamız gerekirken Çin gibi, Rusya gibi komuta ekonomisini, ahbap çavuş ekonomisini uyguluyoruz. Büyük bedeller ödeyerek ortaya çıkardığımız, bağımsız olması gereken düzenleyici ve denetleyici kurumları çalıştırmıyoruz ve âdeta yok etmek için de elimizden geleni yapıyoruz. Kamuda şeffaflık ve eşitlik diye bir şey kalmadı. Bakın, Kamu İhale Kanunu’ndan bahsedildi, bugüne kadar 190 kez değişti. Kamu İhale Kurumu, serbest piyasanın işleyebilmesi, rekabetin ve şeffaflığın sağlanabilmesi için oldukça önemli bir gösterge kurum, içi boşaltıldı. Ülkeyi o kadar kötü yönettiniz ki pandemi sürecinde esnafa, işçiye, çiftçiye destek veremediniz. Dünya bu destekleri fazlasıyla yaptı.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sayın Sıdalı, süreniz dolmuştur, toparlarsanız çok sevinirim.

ZEKİ HAKAN SIDALI (Mersin) – Toparlıyorum.

Siz bunu ihtiyaç sahiplerine yapmayı beceremediniz çünkü kaynakları kötü yönettiniz çünkü yanlış para politikası uyguladınız çünkü dolarizasyonu tirmandırdınız.

Aslında söyleyecek çok şey var ama ben sözlerimi burada noktalamak istiyorum.

Sayın Bakanım, tekrar size başarılar diliyorum. Zorlu bir görev, Türkiye'nin bu dönemde sağlıklı bir şekilde yönetilmeye ve sizin sağduyunuza ihtiyacı var.

Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Çok teşekkür ediyoruz Sayın Sıdali.

Şimdi, Cumhuriyet Halk Partisinden Sayın Bedri Serter'e söz veriyorum.

Süreniz beş dakikadır, lütfen aşmayınız.

BEDRİ SERTER (İzmir) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Sayın Bakanım, öncelikle almış olduğunuz Bakanlık görevinizde size içtenlikle başarılar diliyorum. Hepimizin bildiği gibi, öyle bir görev aldınız ki Hazine ve Maliye Bakanı olarak, koskocaman bir atom bombası var elinizde. Size küçük bir anekdotu hatırlatmak istiyorum. Uzun zamandır önceki Bakanla ilgili hem Genel Başkanımız hem milletvekillerimiz hem de ben birçok şey söyledik, yazdık, anlattık. Geçen sene buradaki Plan ve Bütçe konuşmamın içeriğinde samimiyetle, Bakana sitayişte bulunmuştum, siz de bana ince bir nüansla eleştiride bulunmuştunuz. Ama bir yıl sonra da olsa söylediğimiz gerçekler ortaya çıkmış vaziyette ve şimdilik, sizi tanıdığım kadarıyla, Bakanlık emin ele teslim edilmiş diye düşünmekteyim.

Bu konuşmamda söyleyeceklerim sizin icraatınız olmadığı için sizi fazla bağlamamakta biliyorum ama devlette devamlılık esastır. Fakat bir yıl sonra Plan ve Bütçe... Bir yıllık süreçte yaptıklarınızı ve bugün verdiğiniz müthiş olumsuz rakamların nereye varacağını da bir milletvekili olarak çok yakinen takip edeceğimi bilmenizi istiyorum, tabii ki Allah ömür verirse. Şu an için ümitvar olmama rağmen, Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütünün ekonomimiz için daralma tahminini geçtiğimiz aylarda yüzde 2,9 olarak güncellediğini, Uluslararası Para Fonunun ise ülkenin ekonomik küçülme tahminini yüzde 5 olarak koruduğunu da hatırlatmak ve sizin "Yüzde 0,3 bile olsa yine de büyüdük." inadınızı anladığımı söylemek istiyorum. Bunun üstüne, bitmiş olan esnaftan, sanayiciden, KOBİ'den, memurdan, işçiden, sokaktaki vatandaştan, yeni doğan bebekten hâlâ bir yığın vergi almaktan, yeni oluşturduğunuz vergi kalemlerinden ve de bunların ötesinde vahim tablonun özeti acı reçeteden bahsediyorsunuz, anlaşılır gibi değil. İnsanlar bir ekmeğe muhtaç olduğunu Cumhurbaşkanına haykırırken sizin bu bütçede bu kadar çok vergiden bahsetmeniz ve beli bükülmüş vatandaşımızı bir kez daha vergi rekortmeni yapma gayretiniz -açık söyleyeyim- içimi acıtıyor. On sekiz yıldır halkın üstünde olan elinizi artık halktan çekin, halkı rahat bırakın. Halkımın daha çok refah içinde yaşayabilmesi, daha rahat edebilmesi, daha sağlıklı olması ve bir ekmeğe muhtaç olmamaları için bir bütçenin oluşmasını bir Türk vatandaşı olarak rica ediyorum sizden.

Sizin de çok net bildiğiniz ama işinize gelmeyen bir noktayı vurgulamak istiyorum: Burada Bakanların hep yaptığını yapıp 2002'den, bir de bugünden bir rakam vereyim size: 2002 yılında her doğan bebeğimiz 3.317 TL borçlu doğuyordu. Bugün her doğan bebeğimiz maalesef ki 19.538 TL borçlu doğuyor Sayın Bakanım. On sekiz yılda her doğan bebeğin borcu 6 kat arttı, siz daha ne vergisinden söz ediyorsunuz? Sizden bir önceki Bakanın bir sözünü söyleyeyim burada "Bakın, burası çok önemli." Sizden önceki Bakan, Bakanlık görevinden istifa etmiş olmasına rağmen Bakan olması sıfatıyla görev aldığı bazı kamu kurum ve kuruluşlarındaki görevlerini devam ettirmektedir. Bunların başında, benim de bu yüce Mecliste defalarca hazinemiz nerede diye sorduğum, anahtarının aile saltanatına devredildiği ve 35 milyar dolar büyüklüğündeki birçok değeri bağladığınız Varlık Fonu gelmektedir. Sayın Berat Albayrak Varlık Fonu AŞ'deki Başkan Vekilliği görevinden istifa etmemiştir. Bugüne kadar kendisinin Varlık Fonundan istifa etmemesinin sebebi nedir acaba? Ayrıca, nasıl ki eski Bakanın sorumluluk alanına girdiği için daha önce kendisi Varlık Fonunun Başkan Vekilliği görevini

üstlendiyse şimdi de yeni Bakanımız olarak sizin atanmanız nedeniyle Başkan Vekilliği görevini de sizin devralmanız gerektiğini düşünmekteyim. Bizim Ege yöresinde bir deyiş vardır Sayın Bakanım: Keşkek kazanını bir kişi karıştırır. Ben böyle bilirim.

Sayın Bakan, son olarak, halkın sesini duyun. Dolara bakan, hazinenin şirket gibi değil halkın devlet kurumu olarak yönetilmesi noktasında kaydı koyan bir Bakan olmanızı diliyorum. Ayrıca, Bakanlık döneminizde kişi başı hane halkı gelirimizin artmasını, doların düşmesini, üretimlerimizin artmasını, halkımızın bir nebze de olsa refaha, ondan önce de huzura ve sağlığa kavuşmasını diliyorum. Başarılar diliyorum.

Saygılarımla.

OTURUM BAŞKANI ŞİRİN ÜNAL – Sağ olun Sayın Vekilim.

Sayın Şahin...

FİKRET ŞAHİN (Balıkesir) – Sayın Başkan, Sayın Bakan, değerli milletvekili arkadaşlarım, değerli bürokratlar; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Ben de 2021 yılı Hazine ve Maliye Bakanlığı bütçesinin ülkemiz ve milletimiz için hayırlı uğurlu olmasını temenni ediyorum ve Sayın Bakan, görevinizde başarılar diliyorum efendim size.

Sayın Bakanım, kamu mali yönetimi –sizler daha iyi bilirsiniz- şeffaf ve hesap verebilir olmayı gerektirir. Maalesef, sizden önceki Bakanlık yapan arkadaşlarımızda bu şeffaflığı ve hesap verebilirliği görmedik, umuyorum, bundan sonraki süreçte sizin Bakanlığınızda, inşallah bu şeffaf ve hesap verebilir noktada olursunuz, bizler de bunlardan büyük bir memnuniyet duyarız. Bununla ilgili bir iki örnek vermek istiyorum. Örneğin, 11 Temmuz 2019 tarihinde, yine Plan ve Bütçe Komisyonunda, Sağlık Bakanlığının şehir hastaneleriyle ilgili görüşmemizde, burada aramızda bulunan bir bürokratımıza “Bunun maliyeti nedir?” diye sorduğumuz zaman –siz de bakın, bir milletvekilliği yaptınız- milletvekili arkadaşlarımıza o bürokratin şöyle cevabı oldu: “Sayın Milletvekilim, bu ticari sır, cevap veremem.” Bakın, bir bürokrat bunu biliyor ama milletvekili bunu bilmiyor ve o bürokratımız da şu anda sizinle birlikte görev yapıyor, isim olarak anmayacağım.

Yine, şehir hastanelerinin maliyetlerini sorduğum zaman Sağlık Bakanına bana şöyle bir cevap veriyor Sayın Bakanım... Kira ve hizmet bedellerini sormuşum aylık döküm olarak. Bana diyor ki: “Bunu Maliye Bakanlığının cetvellerinden öğrenebilirsiniz, Maliye Bakanı bunu biliyor.” Aynı soruyu Maliye Bakanına soruyorum ve Maliye Bakanının verdiği cevap da çok manidardır, “Efendim, bu sorunuzun muhatabı Sağlık Bakanlığı. Sağlık Bakanlığı, cevap verecek.” diyor. Yani bir kamu-özel iş birliği modeliyle yapılmış olan şehir hastanelerinin aylık kira ve hizmet ödemelerini bir milletvekili olarak ben hâlen öğrenmiş değilim, inşallah sizin bu Bakanlık sürecinizde bunu öğrenebiliriz.

Keza, bakın, bu kamu-özel iş birliği modeliyle yapılmış olan şehir hastanelerinin kira ve hizmet bedelleri geçen yılki Sağlık Bakanlığının bütçesinin yüzde 17,7’sini oluştururken, bu yıl Sağlık Bakanlığının bütçesi 20 milyar civarında yani yüzde 30’un üzerinde artış olmasına rağmen, kira ve hizmet bedellerinin bütçedeki kalemi yüzde 21,1’e yükselmiştir. Yani beşte 1’inden daha fazla miktarı artık sömürüyor ve üstelik, bunu yirmi beş yıl boyunca ödeyeceğiz.

Bakın, kira ödemeleri dolar bazında yapıyor, yıllık kira ödemesinin değişimi yüzde 77,6; dolarla olduğu için. Hizmet bedelini Türk lirasıyla ödüyoruz, bunun yıllık değişimi yüzde 33,6 yani yarı yarıya fark var. Siz de gördüğünüz gibi dövizle ilgili sıkıntımız var ama bizler dövizle ödeme yapıyoruz. Bakınız, bir örnek vereceğim. Geçen hafta AKP Genel Başkanı Recep Bey’in yapmış olduğu konuşmayı aynen aktarıyorum size, grup toplantısında “Özellikle vatandaşlarıma sesleniyorum: Vatandaşlarımızdan bireysel tasarruflarında millî paralarına güvenmelerini ve tercihlerini Türk

lirasından yana kullanmalarını istiyorum.” diyor. Yani Cumhurbaşkanı, sizin Genel Başkanınız “Türk lirası kullanılsın istiyorum.” diyor ama bir gelin, görün ki kamu-özel iş birliği modellerinde hâlâ döviz bazında ödeme yapıyoruz. Üstelik de 12 Eylül 2018’de Cumhurbaşkanı kararnamesi var Türk lirasıyla ilgili. Bireysel olarak vatandaşların birbirleriyle olan ilişkilerinde, ticari ilişkilerinde diyor ki Cumhurbaşkanı: “Kesinlikle Türk lirası kullanacaksınız, döviz kullanmanız yasak.” Ama devlet her şeyden önce vatandaşına örnek olmalı, kendisi kendi parasını kuvvetlendirmek adına, bu dolar bazında, döviz bazında yapmış olduğu ödemeleri mutlaka, bir an evvel Türk lirasına çevirmek durumunda.

Bakın, bence sizin Bakanlığınızın da başarıya ulaşacağı en önemli nokta bu olacaktır. Bir vatandaş olarak benim sizden ricam, döviz bazında yapmış olduğunuz tüm kamu-özel iş birliği modellerinin ödemelerini bir an önce, vakit kaybetmeden Türk lirasına çevirelim ve mümkün olduğunca da projelerin bazılarında, özellikle hastane bazındakileri kamulaştırmak yoluna gitmekte büyük fayda var.

OTURUM BAŞKANI ŞİRİN ÜNAL – Tamamlayalım Sayın Vekilim.

FİKRET ŞAHİN (Balıkesir) – Tabii tabii, tamamlayacağım.

Eğer, biz -dövizle ilgili zaten sıkıntılarımız var- döviz bazında ödeme yaparsak, bakın, daha sonra da ne yapıyoruz? Borçlanma Genel Müdürlüğü kurmak durumunda kalıyoruz, buna özellikle dikkatinizi çekmek istedim.

Yine, Sayın Bakanım, bakınız, Ocak ile Eylül ayları arasında yani dokuz aylık süreçte 5 milyar 856 milyon lira, Sağlık Bakanlığının ödemesiyle kira ve hizmet bedeli ödemişiz. Kira bedeli yani bu ödediğimiz kirayla 6 tane bin yataklı şehir hastanesi yapabiliyoruz, 19 tane de 500 yataklı devlet hastanesi yapabiliyoruz.

OTURUM BAŞKANI ŞİRİN ÜNAL – Teşekkür ederim Sayın Vekilim, süreniz doldu.

FİKRET ŞAHİN (Balıkesir) – Evet, tamamlayacağım.

Büyük bir israf var, sizden ricam lütfen bunu önleyelim.

Ben, yine, bütçenizin ülkemiz ve milletimiz için hayırlı uğurlu olmasını temenni ediyorum.

Sağ olun, çok teşekkür ederim Sayın Başkanım.

OTURUM BAŞKANI ŞİRİN ÜNAL – Teşekkür ederim Sayın Şahin.

Sayın Keşir...

AYŞE KEŞİR (Düzce) – Sayın Başkan, Sayın Bakanım ve heyeti, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Tabii, burada pek çok ekonomist, maliyeci var, ben de çok az, iki sömestir kamu maliyesi okuyan mütevazı biri olarak şunu öncelikle söylemem lazım: Yani bütçeyi konuşuyoruz, maliyeyi konuşuyoruz, rakamlar havada uçuyor ama vatandaşın anladığı cümle şu, benim de anladığım cümle şu: Konuştuğumuz her şeyin devlette bir mali karşılığı var. Yani kadına yönelik şiddetle mücadele edilsin, bir mali karşılığı var; sağlıkta şu kalitede hizmet verilsin, bir mali karşılığı var; efendime söyleyeyim, yoksullukla mücadele edilsin, bir mali karşılığı var. Kamuda konulan her hedefin, her projenin, konuşulan her cümlemin aslında bir mali karşılığı var, bütçe dediğimizde aslında biz bunu anlıyoruz.

Şimdi, bazı rakamlar vereceğim size. Biz, bugüne kadar bu bütçeyi nasıl kullandık, bunu nasıl yaptık? Bakın, iftiharla hep söylüyorum: Eğitim en önemli fırsat eşitliği aracıdır. Bugün kız çocuklarının okullaşma oranını 45’ten 84’e yine bu bütçelerle getirdik. Yükseköğrenimde 13,5 olan kız çocuklarının okullaşma oranını 46,5’lara çıkardık. Bakın, anne bebek ölüm oranları Türkiye’de ne yazık ki yüz binde 64’tü bir zamanlar ve 2018’de biz bunu yüz binde 14’e indirdik. 14 de yetmez, hedefimiz daha yüksek,

sıfırlamak istiyoruz. Bugün doğum öncesi bakım hizmetlerinden kadınların yüzde 100'ü faydalanıyor. Bu ne demek? Sağlıkta, kız çocuklarının eğitime erişmesinde kadın dostu bir bütçeden bahsediyoruz aslında.

Diğer yandan, Çalışma Bakanlığının İşte Anne Projesi'nden mesela 40 bin kadın faydalanmış, bir projeden. Kadın kooperatifleri eğitim çalışmasından yaklaşık 27 bin kadın faydalanmış. Bunun bir mali karşılığı yok mu?

Diğer yandan, kadına yönelik şiddetle mücadelede, Mercan Seferberliği'nde, bakın, 1 milyon 900 bin kişi eğitilmiş; er, erbaş, sağlık görevlisi. Bunun bir mali karşılığı yok mu?

Diğer taraftan, 81 ilde tek kapı sistemi şiddet önleme merkezlerimiz var. Toplamda 732 bin kişi faydalandı bundan. Bunun 595 bini kadın, erkek ve çocuklar da var. Bunun bir mali karşılığı yok mu?

Diğer taraftan, İçişleri Bakanlığının uyguladığı KADES Programı var, KADES mobil uygulaması kadına yönelik şiddetle mücadelede. Bunun bir mali karşılığı yok mu?

Şu an 146 konukevinde 3.508 şiddet görmüş kadın misafir ediliyor ve onların sosyoekonomik gelişimlerine katkı veriliyor. Bunun bir mali karşılığı yok mu?

353 sosyal hizmet merkezimiz, aynı zamanda kadına yönelik şiddet irtibat noktamız var. Bunun bir mali karşılığı yok mu?

Gelelim çocuklara. Bugün devlet korumasında 14 bin çocuğumuz var yaklaşık. Bununla beraber, evinde, ailesinin yanında bakılan, yoksulluk gerekçesiyle devlet korumasına verilmiş istenip de devletin ailesinin yanında bakmasını uygun gördüğü 129 bin çocuğumuz ortalama 1.082 lirayla ailelerinin yanında destekleniyor. Bunun bir mali karşılığı yok mu?

Bu anlamda, bu bütçe hem kadın dostu hem de çocuk dostu bir bütçe.

Diğer taraftan -ben tabii, atlayarak veriyorum rakamları, hepsini anlatma imkânım yok; keşke olabilse- mesela evde bakım uygulaması hakikaten Avrupa ülkelerinde ve OECD ülkelerinde örnek bir model. Bugün kişi başına yaklaşık 1.500 TL evde bakım ücreti veriliyor. Bunun bir mali karşılığı yok mu?

Diğer yandan, başka bir rakam vereceğim engellilerle ilgili: Korunmalı iş yerlerinde çalışan her engelli için 855 TL teşvik veriyoruz. Bunun toplamda bir mali karşılığı yok mu?

Kamuda engelli istihdamı... Benim engelliler çok özel çalıştığım bir alan, gazeteciliğe, mesleğe ilk başladığımda engellilerle ilgili bir yayında başlamıştım. 1989'dan beri özel ilgilendiğim bir alan. Kamuda engelli istihdamı 5 binden 50 bin küsura çıkarıldı. Bakın, bunun bir mali karşılığı yok mu?

Diğer taraftan, aslında çok rakam vereceğim ama girmeyeyim.

Bir de çok önemseydiğim, kendi ilimde de çalıştığım bir konu var, METİP uygulaması, mevsimlik tarım işçileri... Bugüne kadar 17 ilimizde üç yılda toplam yaklaşık 50 milyon TL ödenek ayrıldı buna. Bu proje de önemli bir proje. Bunun da bu bütçede yeri var. Onun için önemsiyorum.

İşte, bütün bu saydıklarım ve sayamadıklarımı Sayın Cumhurbaşkanımızın liderliğinde AK PARTİ'nin ak kadroları gerçekleştirdi. Eksliğimiz olabilir, yanlışımız olabilir, daha iyisi mutlaka yapılabilir ama bunu yapan bu kadrolar ve bu iktidar.

Gelelim 2020 yılına, coronavirus dönemine. Sayın Bakanımız toplam rakamı söyledi, 500 milyar gibi bir rakamdan bahsetti. Yani bu rakamı telaffuz etmek kolay ama bunu piyasada hareket ettirmek o kadar zor ki.

Bakın, birkaç rakam da burada vereyim: Sadece ocak-eylül döneminde yaklaşık 6,1 milyon kişiye, pasif iş gücü programlarına 35,6 milyar destek sağlandı. Kısa çalışma ödeneğinde 3,5 milyonu aşkın kişiye 20 milyar TL aktarıldı. Bu dönemde bütün bunlarla birlikte 13 tane hastane açıldı.

Şimdi, coronavirüs dönemi öncesi, az önce bütün saydıklarımı, saydığım projeleri, uygulamaları, politikaları hayata geçiren Sayın Cumhurbaşkanımızın liderliğindeki ak kadrolar. Coronavirüs dönemindeki rakamları da verdim. Bu süreci de en sağlıklı şekilde yönetecek yine Sayın Bakanım. Sizin liderliğinizde bu kadrolar. Size ve kadrolarınıza güveniyoruz.

Bir şey daha söyleyip konuşmamı erken bitireceğim, Başkana söz verdim. OECD verilerinde, coronavirüs döneminde bu süreci ekonomik olarak en iyi yöneten 3 ekonomiden biri Türkiye ekonomisi. Bakın, burada eleştiriler yapıldı, yapıcı eleştiriler de vardı, bunlara da katılıyorum ama bunu da görmezden gelirsek bu kadrolara haksızlık etmiş oluruz.

Sayın Bakanım, ben bir cümle daha söyleyeceğim, ilimden gelen bir talebi ileticeğim: Geçmişte “Geliştirme ve Destekleme Fonu” adında yurt dışı kaynaklı bir fon kullanılmış Türkiye’de ve biz 2011 yılında çıkardığımız 6111 sayılı Kanun’la bu fonla bir yapılandırma gerçekleştirmişiz. TÜFE ve TEFE’ye indirmişiz borçların faizlerini ve ciddi bir yapılandırma süreci olmuş ama burada, deprem bölgesi olan benim ilimde, Kocaeli, Sakarya’da, o bölgedeki depremzede çiftçiler de bunu ahır ve bina yapmak için kullanmışlar ve depremzede çiftçiler 6111 sayılı yapılandırmanın dışında kalmış. İlimizden, bölgemizden böyle bir talep var bu fonun yapılandırması içine dâhil edilmesiyle ilgili; bunu da ben buradan size ifade etmiş olmak istiyorum.

Görevinizde size başarılar diliyorum Sayın Bakanım. Komisyon Başkanlığınız döneminde güzel çalışmalarımız oldu. Size, kadrolarımız ve ekibinize inaniyorum, güveniyorum, Allah kolaylık versin.

Bütçemiz de hayırlara vesile olsun diyorum.

Teşekkür ederim.

OTURUM BAŞKANI ŞİRİN ÜNAL – Sayın Keşir, çok teşekkür ediyoruz zamanı tasarruflu kullandığınız için.

Sayın Bakırlıoğlu, buyurun.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Sayın Bakanım, ülkemiz ekonomik olarak zor günlerden geçmekte, acı reçete tartışmaları yapılmakta ve böyle bir ortamda göreve geldiniz; yeni görevinizde başarılar diliyorum.

Ben size sadece bir soru sormak istiyorum, vereceğiniz cevabın da ülke ekonomisinin gelecekteki yönetim şekline dair önemli ipuçları barındırdığını düşünmekteyim. Sayın Bakanım, ülke ekonomisinin gelmiş olduğu bu dip noktanın sebeplerinden bir tanesinin, ekonomi yönetiminin faize ve faiz ile enflasyon arasındaki ilişkiye şaşı bakışından kaynaklandığını düşünmekteyim. Bu düşüncem birçok iktisatçı tarafından dile getirilmekte ve buradaki milletvekilleri tarafından da sıklıkla dile getirildi. Ekonomi yönetiminin en başında bulunan, yer alan Cumhurbaşkanımız, bugüne kadar faizin bir sebep olduğunu ve enflasyonun bunun sonucu olduğunu ısrarla dile getirdi. Ekonomi yönetiminde bu şaşı bakış açısı şimdiye kadar süregeldi. Bu bakış açısıyla faizler indirildi ve ekonomik adımlar bu bakış açısıyla atıldı. Sayın Bakanım, ekonomi yönetiminde önemli bir noktadasınız, sizin bu konudaki görüşünüz nedir? Faiz bir sebep midir?

Teşekkür ediyorum.

OTURUM BAŞKANI ŞİRİN ÜNAL – Çok teşekkür ederiz Sayın Vekilim.

Sayın Baltacı, buyurun.

HASAN BALTACI (Kastamonu) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Öncelikle, Sayın Bakan yeni görevinizde başarılar diliyorum.

Bu tek adam rejiminde bir gece ansızın oturduğunuz koltuklar değişebiliyor ama değişmeyen bir şey var, Türkiye'yi hâlâ karanlıkta ve keyfinizce yönetmeye devam ediyorsunuz. Hâlbuki siz, bugün, buradaki sunumunuzda, “öngörülebilirlik” “şeffaflık” “hesap verilebilirlik” gibi kavramlardan bahsettiniz. Hatırlarsanız bundan on dokuz yıl önce, partinizin kuruluşunda Genel Başkanınız da “öngörülebilirlik” “şeffaflık” “hesap verilebilirlik” gibi kavramlar üzerine konuşuyordu. Eğer bu on sekiz yıllık iktidarınızı hiç yaşanmamış varsaymış olsaydık kendi içinizde gerçekten tutarlı olduğunuz söylenebilirdi. Oysa on sekiz yıllık iktidar profilinize baktığımızda, örneğin dipsiz, karanlık bir kuyuya benzeyen Varlık Fonu konusunda henüz hesap vermediniz, örneğin pazarlık yoluyla ihale edilen ve büyük çoğunluğu 5’li yandaş şirketlere verilen ihalelerle ilgili henüz hesap vermediniz. “Şeffaflık” diyorsunuz ama örneğin kamu-özel iş birliği yoluyla yaptırılan yollar, köprüler ve hastanelerin sözleşmelerini bile henüz açıklamadınız. Sayın Bakan, yaptığınız sunumda güvenden bahsediyorsunuz ama sadece “tweet” attığı için ya da sokak röportajında düşüncelerini ifade ettiği için muhalif, yazar ya da siyasetçi olduğu için tutuklanan, soruşturmaya uğrayan ve gözaltına alınan binlerce insan var.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Bu yalan, doğru değil.

HASAN BALTACI (Kastamonu) – Yerel mahkemeler Anayasa Mahkemesinin kararlarını tanımıyorken, muhaliflerin mülklerine keyfinizce el konulabiliyorken, Merkez Bankasının döviz rezervleri eksiye gösteriyorken, ucuz iş gücü olarak piyasaya sürdüğünüz mülteci emeğiyle sanayiye ayakta tutmaya çalışırken, genç işsizlik oranı yüzde 30’ları geçmişken, atama bekleyen on binlerce öğretmen, mühendis, sağlıkçı, tekniker, teknisyen varken, bu ülkenin gençlerinin yüzde 68’i başka bir ülkede yaşama hayali kuruyorken, devlet kurumlarında liyakat bitmişken, salgın döneminde üretim düşmüş, işsizlik artmışken, 2021 yılı bütçesinde vergi oranları yüzde 16,7 artıyorken kime nasıl güvence vereceksiniz Sayın Bakan? İçinde bulunduğumuz ekonomik kriz artık döviz-faiz-enflasyon denklemiyle çözülemeyecek kadar derinleşmiştir. Daha fazla vergi toplamak da çözüm olmayacak çünkü artık kimsede kan alacak damar kalmadı.

Son günlerde yargıda ve ekonomide yapılacağı söylenen reformlar da kimseyi ikna etmeyecek. Çünkü artık bu ülkenin bakan değişikliğine değil, düzen değişikliğine ihtiyacı var; reformlara değil, köklü çözümlere, ekonomide ve yargıda esaslı devrimlere ihtiyacı var. Büyük sermaye gruplarının değil, işçilerin, emekçilerin, çiftçilerin, kadınların ve gençlerin güvene ihtiyacı var Sayın Bakan. Bu ülkenin birbirine omuz atan bakanlara değil, üreten ve üretecek olanlara omuz verecek bir iktidara ihtiyacı var. Bu ülke daha fazla saray entrikalarını seyredemez Sayın Bakan.

Son olarak şunu söyleyebilirim: Bugünden garanti olan, açık ve şeffaf olan ve öngörülebilir olan tek bir gerçek var Sayın Bakan, o da muhalefet koltukları sizi bekliyor.

OTURUM BAŞKANI ŞİRİN ÜNAL – Sayın Uğur Aydemir...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Çok kıymetli milletvekili arkadaşlarım, Sayın Bakanım, Değerli Bakan Yardımcılarımız, bürokratlarımız, basınımızın değerli temsilcileri; ben de hepimizi saygıyla, sevgiyle, muhabbetle selamlıyorum.

Kıymetli Bakanım, yeni göreviniz hayırlı uğurlu olsun. Rabb’im muvaffak eylesin inşallah. Burada birlikte çok güzel yıllar geçirdik, 2011’den beri ben de milletvekiliyim, ilk komisyonum benim de Plan ve Bütçe Komisyonuydu; yine o yıllarda siz Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanıydınız. Hakikaten

burası bir okul, biz de burada iyi bir öğrencilik dönemi geçirdik. Sizlerin üstatlığında, hocalığımızda çok güzel günler geçirdik, deneyim elde ettik. Bundan dolayı ayrıyeten yürekten teşekkür ediyorum, sağ olun Sayın Bakanım.

Dünyada bir pandemi var, Covid-19 bütün dünyayı etkisi altına aldı her alanda; sağlıkta, ekonomide, turizmde; hangi alana bakarsanız bakın, Covid'in etkilemediği bir alan yok. Her alanda hakikaten çok büyük olumsuz etkileri dünya yaşıyor, Türkiye de bundan etkileniyor. Baktığımız zaman, birçok dünya ülkesi 2020 yılında eksi büyümeyle yılı kapatacaklar, inşallah biz de 0,3 de olsa pozitif büyümeyle bu yılı kapatmayı planlıyoruz; sunumunuzda da bu vardı zaten. Bu da büyük bir başarı bence. 2021 yılında hem aşının bulunma ihtimali hem de ekonominin, turizmin, diğer sektörlerin de büyümesiyle birlikte Türkiye de inşallah 5,8'lik büyüme hedefini tutturur ve bu hedefin üzerine çıkar başarılı çalışmalarınızla.

Değerli arkadaşlar, biliyorsunuz konu ekonomi, maliye; bugün bütçesini görüşüyoruz. Birçok arkadaşımız burada konulardan bahsederken “Sizi gidi faizciler!” diye bizi itham ettiler. Tabii, bu ithamda bulunurken neye göre “Sizi gidi faizciler!” diyorlar bilmiyorum. Plan ve Bütçe Komisyonu burası, burada hesap kitap yapmak lazım. AK PARTİ iktidara geldiği zaman faizin bütçe içindeki payı yüzde 43,2’ydi. Bugün baktığımızda, faizin bütçe içindeki payı yüzde 12,7. Bunu Nilgün Hanım rakamlarla çok güzel açıkladı zaten. Diğer bir ifadeyle vergiyi de Maliye Bakanlığımı da görüşüyoruz, topladığımız her 100 lira verginin yüzde 85,7’si faize gidiyordu, bugün baktığımızda toplanan verginin yüzde 17’si civarında bir rakam faize gidiyor. Yani 2020 yılında, ufak bir hesap yaparsak...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Az mı?

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Az veya çok yani yüzde 85 mi büyük, yüzde 17 mi büyük? Plan ve Bütçe Komisyonu üyesi olarak size sorsam ben, yüzde 85’e mi büyük dersiniz, yüzde 17’ye mi büyük dersiniz? Vergi gelirlerinin yüzde 85’i faize gidiyor 2002’de, o mu daha çok; şimdi yüzde...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Şimdi, daha çok, vatandaş...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Size göre, Plan ve Bütçe Komisyonu üyesisiniz, “Şimdi daha çok.” diyorsunuz. Yüzde 17’ye daha çok diyorsanız ben de bunu kamuoyunun takdirine bırakıyorum.

OTURUM BAŞKANI ŞİRİN ÜNAL – Sayın Garo Paylan...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bana soruyor.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Yani baktığımızda, eğer o günkü rakamlara göre faize gitseydi, vergiyle topladığımız paralar faize gitmiş olsaydı, bugün faize 532 milyar lira daha fazla para harcamış olacaktık. Bunu burada belirtmek istiyorum.

Diğer bir konu, kamu borç stoku. Arkadaşlarımız “Her doğan çocuk borçla doğuyor.” diye bir ifade bulundular. Hakikaten kamu borç stoku biz iktidara geldiğimizde yüzde 70’ti. “Yüzde 70 mi daha çok, yüzde 30’lar mı daha çok?” diye baktığımızda, yüzde 70’in daha büyük olduğunu herkes söyler. Yani 2002 yılında, her doğan çocuk değil de doğan çocukların torunları da borçlu doğuyordu -öyle ifade edeyim, sizin tabirinizle, ifadenizle- ama şimdi baktığımızda -Allah’a şükür- biz Türkiye’yi her geçen gün borç yükünden kurtarmanın mutluluğunu yaşıyoruz.

Efendim, arkadaşlar “tek adam düzeni” “karanlık düzen” filan diye nitelemede bulundular, bizim bunları kabul etme şansımız yok. Tek adam değil ama milletin adamı. Evet, bunu öğrenmeniz lazım, biz de defaultle bunu söyleyeceğiz: Tek adam değil, milletin adamı. Tabii, Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminde 1 devlet başkanı olacak, Cumhurbaşkanı olacak; o da Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan liderliğinde ne olacak? Hükümetler kurulacaklar ve yoluna devam edecekler. Beş yılda bir bunun değişmesine kim karar verecek? Milletimiz karar verecek. Evet, “Düzen değişsin.” dedi millet,

doğru, 2002 yılında bu millet düzeni değiştirdi -Allah'a çok şükür- emin ellere bıraktı direksiyonu ve bu emin ellerden de bir daha milletimiz direksiyonu almak istemiyor. Millet, Cumhurbaşkanımızı, Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ı buldu ve onu kaybetmek istemiyor; on sekiz yıldan beri de -Allah'a şükür-kaybetmedi milletimiz ve Türkiye kazanıyor, milletimiz kazanıyor değerli arkadaşlar.

Tabii, "Bakanların birbirine omuz atmasını istemiyoruz." diyor arkadaşlar. Ben de buradan şunu söyleyeyim, nerede gördü omuz attığını bilmiyorum ama ben şunu söyleyeyim: Biz de muhalefetin hakikaten en amansız bir şekilde, en acımasız bir şekilde -Abdüllatif Bey de söyledi, "Çok acımasızca eleştirmek lazım." dedi- çok acımasız bir şekilde, âdeta yok edercesine, her şeyi yok sayarcasına eleştirmesinden ziyade, biz de daha, böyle, yapıcı bir muhalefet karşımızda görmek istiyoruz; daha bilinçli, daha yapıcı ve yarın iktidara gelecek şekilde muhalefet yapmasını biz muhalefetten bekliyoruz ama bunu da bugüne kadar göremedik maalesef. Evet, bunları da bekliyoruz.

"Ülke kaynaklarının yüzde 30'unu kullanıyoruz, ülkeyi uçurmanız lazım." dedi arkadaşlarımız. Evet, ülke kaynaklarını kullanıyoruz ama bu ülkeyi de uçurumun kenarından -Allah'a çok şükür- AK PARTİ hükümetleri aldı. Ülkemiz uçurumun kenarındaydı, uçurumun kenarından aldık, bugünlere getirdik; bunu da böyle bilmek lazım.

Şimdi, Abdüllatif Bey "Acımasızca eleştirelim." dedi. O kadar çok acımasızca eleştiriyoruz ki hem de... "Yanında duranın ya huyundan ya suyundan." derler ya, on sekiz yılın içindeki -Abdüllatif Bey burada olsaydı da duysaydı keşke- kendi dönemini de kötü olarak niteledi. Yani acımasızca eleştirmeye kendini o kadar çok kaptırdı ki kendisi Maliye Bakanlığı yaptı, Başbakan Yardımcılığı yaptı, o günlere bile kötü diyecek kadar acımasızca eleştiriyor, hâlâ da "Tahammülünüz yok." diyorlar. Çok tahammül ediyoruz, sabırlıyız, bütün eleştirilere açığız ama hakaret olmadığı sürece, saygı çerçevesi içerisinde bütün eleştirilere açığız değerli arkadaşlar.

Evet, diğer bir konu: "Bütçedeki paraları nereye harcıyorsunuz? Güvenlikçi politikalara harcıyorsunuz, silaha ayırıyorsunuz." dedi arkadaşlarımız. Evet, eğer güvenlikçi politikalara para ayırmazsak, İHA'mızı, SIHA'mızı, tankımızı, topumuzu, tüfeğimizi kendimiz yapamazsak burada özgürlükten, bağımsızlıktan bahsedemeyiz. Bağımsızlığımızın olmadığı yerde ne ekonomiden bahsedebilirsiniz ne demokrasiden bahsedebilirsiniz ne refah seviyenizi artırabilirsiniz ne de yaşamdan bahsedebilirsiniz. Dolayısıyla, Türkiye silaha para ayıracak. Ne zamana kadar? Kendisini en güvenli hissettiği zamana kadar silaha her zaman para ayıracağız çünkü silaha bu parayı ayırdığımız zaman, sadece Türkiye'nin değil, Bosna Hersek'in de güvenliği buradan geçiyor, Azerbaycan'ın da güvenliği buradan geçiyor. Dolayısıyla, ayırdığımız para bence çok değerli, ayırmaya da devam edelim.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sayın Aydemir, toparlarsanız...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Toparlıyorum Sayın Başkan.

Diğer bir konu, barajlar konusu. Evet, Türkiye, baktığımızda, barajlar konusunda... Arkadaşlarımız "Fazla baraj yapamadık." gibi bazı söylemlerde bulundular. 2002'den sonra 15 metre yüksekliğinde toplam 901 tane baraj yapmışız. 30 metre yüksekliğinde 583 tane baraj yapmışız. 2002'ye kadar 15 metre yüksekliğinde toplam 490 tane baraj var, biz 901 tane daha ilave yapmışız; toplam 1.300 tane baraj yapmışız.

Arkadaşlarımız köylerle alakalı bazı konulardan bahsettiler. Evet, köylerde toplam yapılan yatırım 2002 yılından bugüne kadar, 2019'un sonuna kadar, arkadaşlarım, 57,3 milyar dolar toplam yatırım tutarı, 57,3 milyar dolar. Bunlardan işletme hakkı devir bedellerinin toplamı ise 76,5 milyar dolar.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Lütfen tamamlayalım.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Son cümle.

Yani 57,3 milyar dolar para harcıyoruz yatırım için, kazanacağımız 76,5 milyar dolar, bunda vergiler yok, buna birde katma değeri ilave edin, buna gelir vergisini ilave ettiğiniz zaman...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Evet, teşekkür ediyoruz Sayın Aydemir.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – ...köylere çok büyük bir faydası olduğunu göreceğiz, hem hizmet bakımından hizmetlerimizi alıyoruz hem hastanelerimizden faydalanıyoruz, yollarımızdan faydalanıyoruz.

Vergi konusunda birkaç şeye değinmek istiyorum, mali müşavir olarak.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Lütfen, başka bir vesileyle inşallah.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Evet, vergiler konusunda da gerek E-beyanname noktasında gerek genç girişimcileri destekleme konusunda çok güzel politikalar izliyoruz, maliye politikaları izliyoruz, bundan dolayı da Hazine ve Maliye Bakanımıza çok teşekkür ediyorum.

Bütçemizin bereketli olmasını, her kuruşunun bereketli olmasını Cenab-ı Allah'tan temenni ediyorum.

Yolunuz açık olsun, yolunuz aydınlık olsun, sizlere güveniyoruz Sayın Bakanım.

Allah yâr ve yardımcınız olsun.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Çok teşekkür ediyoruz Sayın Aydemir.

Sayın Salih Cora, buyurun lütfen.

Süreniz on dakikadır.

SALİH CORA (Trabzon) – Sayın Başkanım, çok kıymetli Bakanım, Komisyonumuzun değerli üyeleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Hazine ve Maliye Bakanlığının 2021 yılı bütçesinin hayırlara vesile olmasını diliyorum. Sayın Bakanımıza da görevinde başarılar diliyorum.

Değerli arkadaşlar, 2020 yılı gerçekten çok farklı bir yıl oldu. Dünyanın en büyük küresel salgını Covid-19'la beraber, esasında dünyanın da en büyük küresel ekonomik krizine neden olmuştur. Tüm ülkelerin ekonomik manada hepsi etkilenmiştir ve küresel ekonomik aktivite, esasında tarihte eşine benzerine az rastlanan bir dönem yaşamıştır. Türkiye'yi değerlendirmek için her şeyden evvel dünyadaki duruma da bakmak lazım. Türkiye'deki duruma bakıp o şekilde bir sonuca ulaşmamız gerekiyor. Düşünün ki dünyada bir ekonomiyi değerlendiriyoruz: Sınırlar kapatıldı, seyahat sınırlandırmaları getirildi, uluslararası uçuşlar durduruldu, karantinalar var, sokağa çıkma yasakları var, birçok iş yerinde üretim durduruldu, üretim faaliyetlerine ara verildi, tedarik zincirleri koptu, ticaret hacmi geriledi. Türkiye'de, bir bakıyorsunuz, son yıllarda, özellikle değerlendirdiğimizde darbeler ambargolar, sıkıştırmalar, manipülatif ve spekülatif kur saldırıları, yine Covid salgınının Türkiye'ye yansımaları, kısıkaçlar ve son dört ayda baktığımızda vergi geliri yok, denetim yok, harç yok vesaire değerlendirdiğimizde olaya şöyle bakmamız gerekiyor: Tüm bunlara rağmen, üzerimizden tır geçti ama çok şükür ki diz çökmedik. Böyle bir dönemi yaşadık ve tüm bunlara rağmen, Türkiye, rakamlara baktığımızda pozitif bir ayrışma yaşadı, hem istihdam oranlarına hem büyüme oranlarına hem enflasyon oranlarına hem cari işlemler dengesine yani makroekonomik değerlere baktığımızda, Türkiye diğer ülkelere nazaran bir pozitif ayrışma yaşadı. İhracatın ithalatı karşılama oranından tutun da diğer bütün oranlara rağmen, üretim değerlerine rağmen, hepsinde iyi durumdayız. Üretimde, maden sektöründe, çelik sektöründe, tarım sektöründe üretimi artıran bir Türkiye var.

Şimdi, değerli arkadaşlar, geçmişte krizler olduğu zaman hemen şunu derlerdi: “Tamam AK PARTİ’nin işi bitti.” 2008 krizinde, 2009 yılında özellikle baktığımızda, o dönemde hatta “one minute” olayının olduğu bir dönemde, Türkiye, AK PARTİ bundan etkilenmiş bir siyasi partiydi, ama 2015’ten sonra, parametrelerin değiştiğini düşünüyorum. 2015’ten sonra, tüm bu yaşanan gelişmelere rağmen, ekonomiye bunca saldırılara rağmen, bence, Türkiye’de Recep Tayyip Erdoğan’ın seçmen tarafından sahiplenilmesi vardır. Krizlerle, saldırılarla AK PARTİ’nin gideceğini düşünenler yanılıyorlar çünkü saldırıların ne amaçla olduğu çok iyi bir şekilde bilinmektedir ve yaşadığımız son 2018 ve 2019 seçimlerindeki oy oranlarımıza baktığımızda, ekonomik krizlerin seçimlerin sonuçlarını etkilemede tek başına bir parametre olmadığı da çok açık bir şekilde ortaya çıktı.

Şimdi, İYİ PARTİ milletvekili, grup sözcüsü Erhan Usta burada olmuş olsaydı daha güzel olurdu. Kendisi, bizim de ismimizi zikrederek bir değerlendirme ortaya koydu ve bu değerlendirmede şunu söyledi: Tablolar ortaya koyup 1985’le 2000 yılı arasında, OECD ülkelerinde gelişmekte olan ülkeler bazında Türkiye’nin enflasyon oranının, büyüme oranının diğer ülkelere oranla ne durumda olduğunu söyledi, 2002’yle 2020 arasında yine gelişmekte olan OECD ülkeleri arasında Türkiye’nin büyüme ve enflasyon oranlarını ve diğer rakamları ortaya koydu. Bu rakamlara göre diğer ülkelerde esasında ne varsa Türkiye’de de benzeri olduğu söyledi yani büyüme oranlarının daha önceden, AK PARTİ öncesinde gelişmekte olan ülkelerin ortalamasının bir tık üstünde olduğunu, AK PARTİ döneminde ise yine gelişmekte olan ülkeleri baz aldığımızda bir tık altında olduğunu söyledi. Ben buna katılmıyorum, şöyle ki: O dönemdeki Türkiye ekonomisiyle şimdiki Türkiye ekonomisinin nereden nereye geldiğini de iyi bir şekilde değerlendirmek lazım. O zaman büyüme vardı, o zaman enflasyon yine normaldi de niçin yatırımlar yapılmadı, şimdi niçin yapılıyor? Şimdi, sadece şu kadar söyleyeyim: Biz yerli savunma sanayimizi dışa bağımlı olmaktan kurtaran bir ülke olduk, şu anda yerli savunma sanayimizin dışa bağımlılığı yüzde 30’lara kadar düştü. Bakın, biz milletten aldığımız vergileri, milletten topladığımız vergileri yine millete hizmet olarak götürdük, aradaki farkı ortaya çıkarmak için söylüyorum. Daha önce 6 bin kilometre duble yol yapılmışken, AK PARTİ döneminde sadece 28 bin kilometre duble yol yapıldı. Havaalanı sayısı 26’ydi, 56’ya çıktı. Buradan bir sonuca geleceğim: 193 OSB varken şimdi 323 OSB var. 31 bin megavat elektrik kurulum gücü varken şimdi 93 bin megavata çıktı. 6 ilde doğal gaz varken 81 ilde doğal gaz var. Turist sayısında dünyada 17’nci sıradayken, şu anda Türkiye dünyada 2019 verilerine göre 6’ncı sıradadır. 6 ilde bölünmüş yol vardı, 77 il birbirine bölünmüş yollarla bağlı şu anda. Hasta yatağına baktığımızda, hasta yatağı sayısını artırmış durumdayız. Tarımsal destekleri, AR-GE desteklerini artırdık. Sosyal yardım daha önce neredeyse sıfır noktasındayken, şimdi sosyal yardımlarla vatandaşına ulaşan bir Türkiye var. Okullaşma oranlarını artırdık, ücretsiz ders kitaplarını sağladık, öğrencilere daha fazla burs verdik. İki tarafı karşılaştıracaksak o zaman bunları da karşılaştıralım.

Ne sonuç çıkıyor? Sonuç şu: Bütçenin vergi gelirlerinin yüzde 85,7’si faiz harcamalarına giderken, bu oran şu anda yüzde 17,4’lere gerilemiştir. Merkezî yönetim harcamalarının daha önceden yüzde 43’ü yani yarısı faize giderken şu anda yüzde 11,3’ü faize gitmektedir. Yani buradaki temel parametremiz şu: O dönemleri birbiriyle kıyaslarken o dönem neler yapıldı, şimdi neler yapıldı, bakmak lazım. Biz milletten topladığımız vergileri yine millete hizmet olarak döndürdük ve “Her olayı şartlarına göre değerlendiriyoruz.” diyorsak, şartlarına göre değerlendirdiğimizde de ciddi bir fark ortaya çıkmaktadır. İnşallah, bu Covid salgınının ardından, Türkiye, istediği rakamları, 2023 hedeflerini yakalayacak düzeye çıkacaktır, ben buna inanıyorum.

Ben bu duygularla bütçenin hayırlı ve bereketli olmasını diliyorum ve Sayın Bakanımızı tekrar tebrik ediyorum, hayırlı olsun.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Çok teşekkür ediyoruz Sayın Vekilim.

Salonda bulunan herkes konuştuğu için müsaadenizle soru-cevap bölümüne geçmek istiyorum.

Bütçe kesin hesap ve Sayıştay raporları üzerindeki konuşmalar tamamlanmıştır. Sayın milletvekillerine teşekkür ediyoruz.

Şimdi soru-cevap bölümüne geçiyoruz.

Sayın Bakana soru sormak isteyen değerli milletvekillerinin sisteme giriş yapmaları gerekmektedir. Komisyon üyelerimiz için on dakika, diğer milletvekillerimiz için beş dakika olmak üzere toplam on beş dakika soru taleplerini karşılayacağım.

Sayın Abdüllatif Şener, buyurun.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Sayın Bakan, Cumhurbaşkanının Merkez Bankası Başkanını görevden almasıyla ilgili karar önümde. Burada 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin ek 35'inci maddesine dayanılarak görevden alındığı söyleniyor. O maddede görevden alma gerekçesiyse Cumhurbaşkanınca süreli atanan üst kademe kamu yöneticileri ilgili kanunlarda öngörülen görevden alma gerekçelerinin yanında, kurumsal hedeflere ulaşılabilmesi nedeniyle de süresi tamamlanmadan görevden alınabilir.” diyor. Yani buradan anlaşılan, Murat Uysal'ın hedefleri tutturamaması nedeniyle alındığı. Bu bir soruşturma konusudur bence. Görevden alındı ama hatta sadece Murat Uysal değil, ondan önceki Merkez Bankası Başkanı Murat Çetinkaya hakkında da bir soruşturma açılmasına ihtiyaç vardır diye düşünüyorum. Böyle bir soruşturma şu ana kadar açılmış mıdır?

İkincisi, Türkiye'de en önemli sorunlardan biri kentleşmedir. Dünyanın bütün metropollerinde düzgün, şehrin doğusunu batısına, kuzeyini güneyine bağlayan çok yaygın metro hatları olduğu hâlde, Türkiye'de metrosunu tamamlamış düzgün bir kentimiz maalesef yoktur. Bu nedenle, maliyetlerin belediyeler açısından düşürülmesine ihtiyaç olduğu kanaatinde misiniz? Bu çerçevede içerisinde de belediyelerin metro yapımı nedeniyle mükellef oldukları KDV'lerin kaldırılmasını düşünüyor musunuz?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Garo Paylan, buyurun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, söz verilmesine rağmen iktidarınız tarafından, memurların 3600 ek gösterge haklarıyla ilgili bütçede neden bir kaynak yeniden yok? Bu konuda düzenleme yapmayı düşünüyor musunuz?

Sayın Bakan, pandemide ikinci dalgaya giriyoruz, bununla ilgili bütçede bir kaynak olmadığını görüyorum. Bununla ilgili bir kaynak var mı, varsa nerede?

Sayın Bakan, yaptığımız tespitlere göre son iki yılda Merkez Bankası kaynaklarından 120 milyar dolar satış yapıldı. Bu satışla ilgili ne düşünüyorsunuz? Ve şu anda Merkez Bankası kaynaklarının nette ekside olduğu görülüyor, Merkez Bankası kaynaklarının artırılması için ne tip tedbirler düşünüyorsunuz?

Sayın Bakan, ABD bütçe teklifinde S-400'le ilgili Türkiye'ye bir ambargo öngörülüyor yakın vadede gelebilecek. Bununla ilgili tedbirler nedir? Bir stres testi yaptınız mı, senaryolarınız nedir, ne tip planlamalarınız var?

Son olarak Sayın Bakan “Merkez Bankası bağımsızdır, para politikasında istediği kararları istediği şekilde alır, alabilir.” diyor musunuz?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Erhan Usta, buyurun.

ERHAN USTA (Samsun) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, malum bu taşeron üzerinden çalışan işçilerin önemli bir kısmı kadroya alındı, ancak hâlâ KİT’lerde çalışan –sizin sorumluluk alanında olduğu için özellikle söylüyorum- taşeronlar kadroya alınmadı. Ayrıca, hastane bilgi yönetim sisteminde çalışanlar, mutfakta çalışanlar, şoför olarak çalışan taşeronlara da kadro verilmedi. Burada ciddi bir mağduriyet ve haksızlık var, bunlara ilişkin bir şey yapacak mısınız, bu sene kadroya alacak mısınız?

Diğer bir husus da bu 4/B’de çok ciddi sıkıntı var, yaklaşık 400 bin çalışmamız var. Bunlar KPSS’yle işe girmişler, fakat çakılı kadro gibi bir şey yani işte yedi yıldan beri hiçbir şekilde yerlerinden kıpırdayamıyorlar. Bu çocuklar evlenemiyor, evlenmiş olanlar ayrılıyor, intihar edenler var. Yani hakikaten bu 21. yüzyılda olacak iş değil. Bir de işin daha kötüsü, bazı kurumlarda bu çözüldü, bazı kurumlarda hiçbir sorun yok ama birçok kurumda bu sorun var. Artı, daha sonra alınanların bir kısmı 3+1 kapsamında yani 3+1 yıl çalışanlar normal statülerine geçiyorlar ama dediğim gibi, geçemeyen 400 bine yakın insan var. Bu sorunun çözülmesi gerekiyor, bu konuda bir şey yapacak mısınız?

Son olarak, TÜİK. TÜİK’te Başkan ve hemen hemen bütün yöneticiler vekaletle görev yürütüyorlar. Biliyorsunuz TÜİK özerk bir kurum. Yani daha önceki sistemde Bakanlar Kurulu kararıyla atanıyordu TÜİK Başkanı. Bundan önceki başkan da vekaletle yönetti, vekaletle gitti; şimdi hâlâ vekaletle yönetiliyor. Buraya asaleten atamayı düşünüyor musunuz?

Çok teşekkür ederim.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ - Teşekkür ediyorum.

Sayın İbrahim Aydemir, buyurun.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Değerli Bakanım, aslında konuşmamda bir küçük vurguda bulunmuştum ama çok mühim olduğu için bir daha sormak istiyorum ben: Bu, 3568 sayılı Mali Müşavirlik Yasası’nın içerisinde kategorize edilmiş yapılar var. Yeminli mali müşavirlik var, mali müşavirlik var, bir de Kamu Gözetimi Kurumundan –şu anda buradalar- bağımsız denetçiler var. 3 tane farklı sahada işteğal eden ama aslında aynı şeyleri yapan meslek mensupları var. Bu, yeminli mali müşavirliği bağımsız denetçilikle beraber bir hâle getirip de bağımsız denetçilik şeklinde devam ettirmek mümkün olabilir mi?

Onun dışında da, mali müşavirlerin iş yükü hakikaten çok fazla, bunlara dönük daha kolaylaştırıcı ne tür bir uygulama yapmayı planlıyorsunuz, düşünüyorsunuz bu çok çok mühim? Mali müşavir meslektaşlarımızın özel talebidir, bu soruyu özellikle yöneltiyorum.

Teşekkür ediyorum efendim.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Süleyman Girgin...

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Sayın Bakan, 696 sayılı KHK’yle taşeron işçilerin kamuya geçişi için personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alım sözleşmeleri kapsamında çalıştırılma şartı getirilirken bir hizmet alımının personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alımı sayılabilmesi için, yaklaşık maliyetinin en az yüzde 70’lik kısmının asgari işçilik maliyeti ile varsa aynı yemek ve yol giderleri dâhil işçilik giderlerinin oluşması şartı aranmıştır. Söz konusu yüzde 70 şartı nedeniyle araçlı, cihazlı ve malzemeli ihalelerde çalıştırılan, ihalesinde işçilik giderinin yanı sıra araç, cihaz ya da malzeme gideri olan çok sayıda işçi kamuya

geçiş hakkından yararlanamamıştır. Bu koşul, iktidar tarafından “Tek bir taşeron işçi bile dışarıda kalmayacak.” sözüne aykırı olduğu gibi, Anayasa’nın eşitlik ilkesine, akla, mantığa ve vicdana da aykırıdır. Mağduriyeti önlemek için bir çalışma yapacak mısınız?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Emine Gülizar Emecan...

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Sayın Bakan, benim konuşmam sırasında da sorularım olmuştu, Sayıştay raporlarından 2 tane sorum olacak.

Bir tanesi Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumunun 2019 bütçesinde “sermaye giderleri” kalemine baktığımız zaman 224 milyon 878 bin 282 TL başlangıç ödeneği verilmiş ancak gerçekleştirme oranı 1,48 olmuş yani 3 milyon 331 bin 46 TL bir harcama yapılmış. Burada neden bu kadar az bir harcama yapıldı ve vazgeçilen yatırım harcaması nedir burada, onu sormak istiyorum?

İkincisi de Sermaye Piyasası Kurulu Sayıştay Raporu’nda “Genel bütçeye aktarılacak gelir fazlalığının belirlenmesinde objektif kriterlerin kullanılmaması.” diye bir bulgu var. Buna göre yaklaşık 212 milyon 268 bin 382 TL’lik bir gelir fazlası oluşmuş. Bu süreçte de 2013 yılındaki bir protokole göre TOKİ tarafından devri yapılan bir arsa üzerine bedelsiz bir bina yapılacakmış SPK tarafından. Ancak bu bina bu süreç içerisinde yapılmamış, daha sonra Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından protokol tasfiye edilmiş, söz konusu arsa da Türkiye Varlık Fonuna devredilmiş. Türkiye Varlık Fonu tarafından da yapılacak olan binanın yapımı üstlenilmiş ve “...şu anda da daha başlangıç seviyesinde olan bina için harcama yapılması söz konusu olmayacağından...” diyor. Zaten Varlık Fonuna devredilmiş harcama üstlenimi de. Bu gelir fazlalığının aktarılması gerekmektedir.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Evet, sorumuzu tamamlayalım lütfen.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Yani 2013 yılından bu yana süren bu süreçte hâlâ hesaplarda bulunan bu miktarın aktarılmama sebebi nedir, bu konuda bir işlem yapılmış mıdır?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyoruz.

Sayın Baki Şimşek...

BAKİ ŞİMŞEK (Mersin) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Bakanım, tabii, çok defalar gündeme getirdik sözleşmeli personelle ilgili durumu ama bu maalesef çözülmedi. Özellikle belediyelerde çalışan sözleşmeli personelin kaderi aralık ayının son gününe, belediye başkanının veya belediye meclisinin bir karar alıp almamasına bağlı yani o gün bir karar alınmazsa bunlar işlerinden olacaklar. Her yıl bunlar çok büyük sıkıntılar yaşıyor, geçtiğimiz yıl çok sayıda sözleşmeli personelin, özellikle belediyede çalışanların işlerine son verildi. Mahkeme kararıyla iade alanlar oldu, bunları bile başlatmıyor belediye başkanları. Bununla ilgili yasal bir güvence... Diğer kurumlarda var; Sağlıkta, Millî Eğitimde, diğer kurumlarda zaten bu uygulanıyor yani sözleşmeli personel görevine devam ediyor. Birinci sorum bu.

Yine aynı şekilde, taşeronlarla ilgili, işten çıkartılmış, KHK’yle belli bir güvence verilmiş ama... Mahkemeye iade alıyor, belediye başkanı işine başlatmıyor, tazminatını veriyor gönderiyor. Yani Türkiye Cumhuriyeti mahkemesi işine iade etmiş, burada inisiyatifin ortadan kaldırılması lazım.

Sayın Bakanım, bir de eş durumu atamalarında, işte, 3+1, 4+1 değişik kriterler... Burada şunu sağlayalım biz: İki eşten birisinin, devlet hangisini uygun görüyorsa... Aile birlikteliği önemli. Yani devletin istediği yerde bunları birleştirelim. Birisi Van’da birisi Konya’da; eğer Konya’da fazlalık

varsa Van’da bunların eş durumu atamaları... Bakanlıklar arasında da bir koordinasyon kurarak, bütün bakanlıklarda eş durumu atamalarında aile birlikteliğinin sağlanmasıyla ilgili bir çalışma yapılmasını istiyoruz.

Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum. Bundan sonra herkese vakit kalması için net, kısa sorular sorabilirsek memnun olurum.

Sayın Fikret Şahin, buyurun lütfen.

FİKRET ŞAHİN (Balıkesir) – Sayın Bakanım, siz Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanırken bütçenin sunumunun başlangıcında “Bu bütçenin sahibi kim?” diye bir soru yöneltilmişti. O zaman Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı olarak söylemişsiniz, hatırlarsanız başlangıçta. Fakat, bu süreçte Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanı değişti, Merkez Bankası Başkanı değişti, Hazine ve Maliye Bakanı değişti, sizin göreviniz değişti, Plan ve Bütçe Komisyonunun Başkanı değişti. Özetle şunu sormak istiyorum: 2021 yılı Bütçesinin sahibi kim ve bu bütçeyi kim savunacak?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum, sağ olun.

Sayın Okan Gaytancıoğlu...

OKAN GAYTANCIOĞLU (Edirne) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Çok net soruyorum: Tarım kredi borçları yeniden yapılandırılacak mı?

2021 yılı için ne kadar öğretmen alımı yapılacak? Önümüzdeki hafta 24 Kasım Öğretmenler Günü yaklaşıyor, atanamayan öğretmenlerimize bir müjdeniz olacak mı? 4/B’li, lisans mezunu, sözleşmeli hemşireleri kadroya alacak mısınız?

2019’a ait sertifikalı tohumluk, mazot ve gübre ile buzağı destekleri ne zaman ödenecek?

KHK’yle işine son verilenlerin göreve iadeleri yapılacak mı?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Sibel Özdemir...

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Bakan, ekonomide reform sürecinde, sizin Bakanlığınızı ilgilendiren politika ve kurumlarda reform sürecinde ilk öncelikleriniz ne olacak? Ayrıca, kayıt dışı ekonomi gayrisafi millî hasılamızın yüzde 30’una yaklaştı ama burada ciddi bir sorun da kayıt dışı işlerin yüksek payı. Özellikle kayıt dışı istihdam yüzde 34, bu konudaki çalışmanız nasıl olacak?

Kadrolar var, çok vekilimiz de dile getirdi, çok fazla kadro talepleri var, bunlarla ilgili bir çalışma yapacak mısınız?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

Garı Bey, sizin bir ilave sorunuz olacak galiba, buyurun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, ülkemizi enflasyon, faiz, döviz kuru sarmalından nasıl çıkaracaksınız? Net bir soru size soruyorum.

Diğeri, bu TÜİK'in istatistikleri konusunda -konuşmamda da belirttim Sayın Bakan- kamuoyunda bir güven yok, bu konuda siz de bir anket yaptırabilirsiniz. Bu istatistiklere karşı olan güveni nasıl sağlayacağız?

Üçüncü sorum da BDDK'ye. Bu bankaların stres testlerine biz ulaşamıyoruz, yani açıklanmıyor bunlar. Acaba son dönemde yeni stres testleri yaptınız mı? Bununla ilgili bize bilgi verebilir misiniz? Bankaların stres testinin sonuçları nedir? Bunları gerekirse kapalı bir oturumda bilmek isteriz. Yani Sayın Bakan bunu biliyor mu? Sayın Bakan, bu stres testlerinin sonuçlarını siz biliyor musunuz? Bankacılık sistemi gerçekten açıklandığı gibi sağlam duruyor mu yoksa bu sorunlu kredilerden dolayı öz sermayeden tüketmiş durumdalar mı?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Erhan Usta...

ERHAN USTA (Samsun) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakanım, bir de sigortacılıkla ilgili bir sorum var. Bu kısa dönem araç kiralalarında kusursuz sorumluluk var; uzun dönemde bir kusursuz sorumluluk yok, onda herhangi bir sorun yok ama kısa dönem kiralamalarda kusursuz sorumluluk var. Diyelim ki sizin bir şirketiniz var, aracı birine kiraladınız o da bir başkasına verdi. Alkollü, ehliyetsiz veya olay yeri terk şeklinde bir durum olduğunda şirkete geliyor bu, yani şirketin aslında burada hiçbir vebali olmadığı hâlde kusursuz sorumlu sayılıyor ve mahkemelerde müthiş bir iş yükü oluyor. Bu, kısa dönem kiralama da özellikle yerli ve küçük firmalar... Dolayısıyla burada ciddi bir mağduriyet var. bu konuyla ilgili bir şey yapmayı planlıyor musunuz?

Yine, bu cümleden olmak üzere bu rent a car işinin genelinde bir mesleki sigorta yok. Burada bir mesleki sigorta ihtiyacı olduğunu geldiler bize anlattılar. Dolayısıyla bunları da mesleki sigorta kapsamına almak istiyor musunuz diye bir soru olarak yönelttim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sayın Hüseyin Örs, buyurun lütfen.

HÜSEYİN ÖRS (Trabzon) – Sayın Bakanım, öncelikle yeni görevinizde başarılar diliyorum.

Benim sorum şunla alakalı idi. Kendim seçilmeden önce İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesinde öğretim üyesiydim. Türkiye'de İİBF mezunu çok sayıda işsizimiz var, bununla ilgili 2019'da alım yapılmamıştı, 2020 planlamanızda...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Süremiz dolmuştur, hemen hızlıca toparlayabilirsiniz.

HÜSEYİN ÖRS (Trabzon) – Hemen soracağım. 1.000 gelir uzman yardımcılığı için bir ilana çıkıldı ayrıca vergi müfettişliği yardımcılığı için 175 alım için bir ilan var. Acaba mali hizmetler uzman yardımcılığı için bir ilana çıkılacak mı? Bununla ilgili planlama ne aşamada?

Bunu öğrenmek istiyordum. Saygılarımı arz ediyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ederim.

Son söz olarak Sayın Ekrem Çelebi'ye söz vermek istiyorum.

Buyurun, Sayın Çelebi.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Sayın Başkanım, çok teşekkür ediyorum.

Ben de özellikle Hazine ve Maliye Bakanımızın bütçesinin çok hayırlara vesile olmasını diliyorum. Sayın Bakanımızla -tabii 2011'de ben Türkiye Büyük Millet Meclisine geldiğim zaman Komisyon Başkanımızdı- gerçekten bir devlet adamı, siyaset adamı olarak kendisiyle biz gurur duyuyoruz, bunu

özellikle belirtmek istiyorum. Ayrıca Sayın Başkanımıza da bana söz verdiğinden dolayı teşekkür ediyorum. Sayın Başkanımdan rica ettim, dedim ki: “Bir söz vererseniz çok değerli milletvekillerimizin de hissiyatına istinaden Sayın Bakanımız çıkışta eğer kendileri de kabul ederlerse burada bir çiçek sunumu yapmak istiyoruz.” Ben aslında bundan dolayı söz aldım. Cenab-ı Allah sizin gibi devlet adamlarını bu ülkenin başından eksik eylesin. Rabb'im, devletimize, milletimize ve Türkiye Büyük Millet Meclisinde çalışan herkese ve aynı şekilde 83 milyon insanımıza sağlık sıhhat versin.

Şunu da özellikle arz edeyim. Sayın Bakanım, gerçekten sizi kalben seviyoruz. Bunun buradaki bütün milletvekillerimizin hissiyatı olduğunu samimiyetle söylüyorum. AK PARTİ'li olsun, CHP'li olsun HDP'li olsun, İYİ PARTİ'li olsun, diğer milletvekili arkadaşlarımızın da hepsi, sizin şahsınızda belki siyasi anlamda düşünceleri farklı olsa bile ama... Sizin vakurluğunuz, devlete bakışınız, ciddi anlamdaki çalışmanız ve bizim sizinle birlikte çalıştığımız dönemde özellikle bizleri motive etmeniz ve herkesin hakkını herkese de teslim etmenizden dolayı ben Rabb'imden uzun ömürler diliyorum, başarılar diliyorum.

Sayın Başkanım, bu konuşma için söz verdiğiniz için çok teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

Ben son konuşma diye vermiştim ama Bedri Bey çok ısrar ediyor. Lütfen çok kısa Bedri Bey, çok aştık süremizi.

BEDRİ SERTER (İzmir) – Sayın Başkanım, çok teşekkür ederim.

Sayın Bakanım, son anda aklıma geldi. Biliyorsunuz ki İzmir'de çok ciddi bir deprem olayı yaşadık. Bu deprem olayından dolayı şu anda 590'a yakın binada işaretlenerek bir yıkım kararı var ve bu çevre genişleyecek, bütün İzmir'e yayılacak bu olay çünkü 30 ve 40 yaş üstünde İzmir'de çok eski binalar var. Bu yıl ki hazinenizden bütçe olarak İzmir'e ayırdığınız rakamlar nedir, onu öğrenebilir miyim?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

Utku Çakırözer Bey'in de talebi var.

Buyurun lütfen.

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Teşekkür ederim.

Ben öncelikle Bakanlığınızın hayırlı olmasını diliyorum. Sayın Bakan, yurt dışında yaşayan Türklerin Türkiye'deki banka hesap ve her türlü finansal bilgilerinin yaşadıkları ülkelere bildirilmesine ilişkin bir anlaşma var ve önümüzdeki günlerde, kırk gün sonra bu bilgiler iletilecek. Yurt dışında yaşayan 6 milyon Türk bundan olumsuz etkilenme durumuyla karşı karşıya. Acaba bu konunun anlaşmanın 6'ncı maddesinde uygulama zorluğu nedeniyle ya da vatandaş yararına işte bu ilgili ülkelerle istişare yapılması zorunluluğu nedeniyle ertelenmesi mümkün mü? Aksi hâlde yurt dışında yaşayan milyonlarca Türk vatandaşı finansal bilgilerinin buradan verilmesi durumunda çok zor durumda kalacak. Aslında bu anlaşma kara parayla mücadele için çıktı ama şu anda geldiğimiz noktada Almanya, Fransa, Belçika gibi milyonlarca Türk'ün yaşadığı ülkede bu vatandaşlarımız çok büyük sıkıntıyla karşı karşıya kalacaklar. Gelir İdaresi Başkanlığı bu konuyu biliyor.

Çok teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyoruz.

Şimdi, son olarak Sayın Süleyman Girgin Bey.

Buyurun lütfen.

SÜLEYMAN GİRĞİN (Muğla) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Sayın Bakan, Sayın Berat Albayrak Varlık Fonu Yönetim Kurulundan istifa edecek mi diye soracaktım. Ve onun yerine Bakan olarak siz gelecek misiniz?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Böylece sorular bitmiştir.

Çok teşekkür ediyoruz sorularıyla katkıda bulunan bütün milletvekillerimize. Şimdi görüş, eleştiri ve sorulara cevap vermek üzere Hazine ve Maliye Bakanımız Sayın Lütfi Elvan’a söz veriyorum.

Süreniz otuz dakikadır.

Buyurun Sayın Elvan.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI LÜTFİ ELVAN – Sayın Başkan, çok teşekkür ediyorum.

Öncelikli olarak burada görüşlerini, düşüncelerini aktaran komisyon üyesi milletvekillerimize, yine komisyon dışından gelen tüm milletvekillerimize huzurlarınızda çok teşekkür etmek istiyorum. Gerçekten son derece verimli, yapıcı eleştirileri ön plana çıkmış bir müzakere gerçekleştirdik. Bu açıdan ben her bir arkadaşımıza -bir ailemize diyeyim çünkü Plan ve Bütçe Komisyonunda yıllarca birlikte çalıştık- çok teşekkür etmek istiyorum.

Değerli arkadaşlar, ekonomiyle ilgili olarak öncelikle şunu ifade edeyim: Bir, makroekonomik istikrarı sağlamak; iki, finansal istikrarı sağlama; üç, fiyat istikrarı konusuna biz çok önem veriyoruz ve bizim yol haritamızın genel çerçevesini bunlar oluşturacak: Makroekonomik istikrarın sağlanması, finansal istikrarın sağlanması ve fiyat istikrarı. Bu birincisi.

İkinci husus, yine, kalkınma ile hukuk arasındaki ilişki. Ekonomi ile hukuk arasındaki ilişkiyi çok önemseydiğimi ifade etmek istiyorum. Demokrasi, adalet, kalkınma ve ekonomi birbirinden ayrılamayacak kavramlardır. Biz adil ve şeffaf bir hukuk devletiyle ekonomik büyümeyi, kalkınmayı, refahı ve istikrarı sürekli kılabileceğimize inanıyoruz.

Değerli arkadaşlar, bu çerçevede peki ne yapacağız? Birkaç gün önce Adalet Bakanımız açıkladı; hukuka verdiğimiz önemi, hukukun üstünlüğü, hukuktaki öngörülebilirliği, bunları Adalet Bakanımız zikretti. Mülkiyet hakkı konusu, yine bunları hem Sayın Cumhurbaşkanımız hem de Adalet Bakanımız zikretti. Önümüzdeki günlerde Adalet Bakanımızla birlikte sivil toplum kuruluşlarımızla, iş dünyamızla bir araya geleceğiz, TOBB’la bir araya geleceğiz, TÜSİAD’la bir araya geleceğiz, MÜSİAD’la bir araya geleceğiz, DEİK’le, TİM’le ve benzeri tüm kuruluşlarla bir araya geleceğiz, dinleyeceğiz; hukuk alanında ve diğer alanlarda Abdulhamit Gül Bey ile birlikte dinleyeceğiz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sendikalar?

HAZİNE VE MALİYE BAKANI LÜTFİ ELVAN - Elbette onları da dinleyebiliriz, hiçbir engel yok değerli arkadaşlar, memnuniyetle. Ve ne tür sorunlar yaşıyorlar, uygulamada ne tür sorunlarla karşı karşıya kalıyorlar bunları teker teker konuşacağız, tartışacağız, ortak bir akılla yapılması gereken düzenlemeleri yapacağız arkadaşlar. İstişareye sonuna kadar açık olacağız, bunu özellikle vurgulamak istiyorum. Ve hiçbir insanımızın, hiçbir vatandaşımızın kafasının arkasında en ufak bir kaygı olmasın. Kapılarımız yirmi dört saat tamamıyla açık olacak, bunu özellikle ifade ediyorum. Bizim de makul gördüğümüz, rasyonel gördüğümüz ve haklı gördüğümüz hangi konu varsa, reform niteliğinde olan her konuda gerekli adımları atacağız, kararlılıkla atacağız, bunu özellikle vurgulamak istiyorum.

Yine, yatırım ortamının iyileştirilmesi noktasında hâlen atılması gereken adımlar var. Biz öyle bir Türkiye istiyoruz ki değerli arkadaşlar, Türkiye yatırımcılar açısından -hem yerli hem de uluslararası yatırımcılar açısından- bir cazibe merkezi olsun. Bu noktada atılması gereken adımları yine kararlılıkla atacağız, bunu özellikle vurgulamak istiyorum.

Diğer taraftan, bankalardan bahsedildi. Bankalarımızla bir araya geleceğiz. Elbette bankalarımızın da bazı sorunları... Burada sadece kamu bankalarını kastetmiyorum elbette. Bankalar Birliğimizle bir araya geleceğiz, özel bankalarımızla da bir araya geleceğiz ve onları dinleyeceğiz. Karşılaştıkları sorunlar, öneriler nelerse bunları teker teker ele alıp teker teker tartışıp bu konuda atılması gereken adımlar varsa atacağız.

Ben Bakan olarak Sayın Cumhurbaşkanımız tarafından görevlendirildikten sonra -işte ekibim burada, arkadaşlarım, Bakan Yardımcılarım, Genel Müdürlerimiz burada- öncelikle Hazine'deki arkadaşları topladım. Arkadaşlara şunu söyledim: "Arkadaşlar, beni eleştireceksiniz. Eğer siz bana 'Efendim, siz doğrusunu biliyorsunuz.' dersiniz ben sizinle çalışmam." dedim. Arkadaşlarım burada, tüm ekip de burada. Dolayısıyla, her bir arkadaşımız her bir bürokrat düşüncesi neyse kendi genel müdürlüğünde... Çünkü yılların birikimi var o kurumlarda. Özellikle Hazine ve Maliye Bakanlığımız gerçekten kurumsal açıdan son derece güçlü ve dünyanın birçok gelişmiş ülkesinden -bunu iddialı bir şekilde söylüyorum- daha nitelikli personelin olduğu bir kurumumuz. Dolayısıyla, bu kurumda çalışan tüm bürokrat arkadaşlarımızı, uzman yardımcısından müfettiş yardımcısına hangi aşamada olursa olsun en alt kademededen en üst kademeye kadar her bir arkadaşımızı dinleyeceğiz, konuşacağız, tartışacağız. Yine bir taraftan da sivil toplum kuruluşlarımızla bir araya geleceğiz, onlarla konuşacağız, onlarla tartışacağız ve bu işin rasyoneli neyse onu yapacağız. Ben hem Hazine bürokratlarımıza hem Maliye bürokratlarımıza sonuna kadar güveniyorum, bunu çok açıklık ve netlikle söylemek istiyorum. Şu arkamda gördüğümüz ekip son derece nitelikli, son derece vasıflı ve bu kurumlara yıllarını vermiş olan arkadaşlarımız. Onun için, bu arkadaşlarımızla çok iyi şeyler yapacağımıza ben sonuna kadar inanıyorum.

Diğer bir husus, yine burada gündeme getirildi, özellikle düzenleyici ve denetleyici kurumların bağımsızlığı hususu. Değerli arkadaşlar, kanun gayet açık. Bakınız, Bankacılık Kanunu'nun 82'nci maddesini okuyorum: "BDDK kendisine verilen düzenleme ve denetlemeyle ilgili görev ve yetkileri kendi sorumluluğu altında bağımsız olarak yerine getirir ve kullanır. Kurumun kararları yerindelik denetimine tâbi tutulamaz. Hiçbir organ, makam, merci veya kişi Kurumun kararlarını etkilemek amacıyla emir ve talimat veremez." Burada BDDK Başkan Vekilimiz var, yine SPK Başkanımız var, diğer ilgili kurumlarımızdan, düzenleyici ve denetleyici kurumlarımızdan arkadaşlarımız var. Tümüyle görüşme imkânım olmadı ama BDDK Başkanımızla görüştüm, SPK Başkanımızla görüştüm. SPK Başkanımız da burada. Kendisine aynen şunu ifade ettim: Kanun neyi söylüyorsa, neyi emrediyorsa onu yapacaksın dedim. Söylediğim şey budur. Öyle mi Sayın Başkan?

SPK BAŞKANI ALİ FUAT TAŞKESENLİOĞLU – Evet efendim.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI LÜTFİ ELVAN – Ben bu talimatı bu arkadaşlara... Kanun neyi gerektiriyorsa onu yapmaları gerekecek.

Merkez Bankasına yönelik olarak da... Merkez Bankasının kanunu da açık. Elbette bağımsızdır. Bu konuda daha fazla söyleyecek bir şeyim yok diye düşünüyorum.

Bir başka husus, yine birçok arkadaşımız tarafından dile getirilen bir konu değerli arkadaşlar, ekonomi yönetimine yönelik bazı sorular soruldu. Bu konuyla ilgili de düşüncelerimi aktarmak istiyorum, kafamdakileri sizlere aktarmak istiyorum. Çok kısa bir süre oldu ama bunu sizlerle paylaşmak istiyorum. Biliyorsunuz, bizim Finansal İstikrar ve Kalkınma Komitemiz var. Bu komitede

mutlaka Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığımızın olması gerekiyor. Bilmiyorum farklı bir yaklaşım içerisinde olan var mı ama neticede kalkınmadan bahsediyorsak mutlaka Strateji ve Bütçe Başkanlığımızın da bu işin içerisinde olması gerekiyor.

Diğer taraftan, yine Sayın Usta da zikretti, geçmişteki Ekonomi Koordinasyon Kurulundan bahsetti. Bu alana yönelik olarak da değerli arkadaşlar, yine bu konularla ilgili olarak hangi bakanlıklar var diye düşündüğümüzde Ticaret Bakanlığımız, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığımız, Tarım Bakanlığımız ve Aile, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığımız... Yani bu 4 Bakanlığımızla aslında, yine baktığımız zaman, özellikle bizim mali yapımıza yönelik, diğer konulara yönelik sık sık bir araya gelmemiz gerekiyor, koordineli çalışmamız gerekiyor. Özellikle önümüzdeki süreçte bu 4 bakanımız başta olmak üzere ve Strateji ve Bütçe Başkanlığımız başta olmak üzere çok yakın bir çalışma ve koordinasyon içerisinde olacağız. Çünkü gerçekten Hazine ve Maliye Bakanlığının bakış açısı belki Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığımızın bakış açısıyla örtüşmeyebilir. Veyahut bir başka Bakanlığımızın farklı görüşleri, düşünceleri de olabilir, dolayısıyla bu Bakanlıklarımızla Adalet Bakanlığının üzerinde sık sık bir araya geleceğiz ve yol haritamızı, yapacaklarımızı birlikte konuşacağız ve tartışacağız.

Evet, şimdi, aslında çok sayıda soru soruldu. Geneli üzerinde bunu ifade ettikten sonra... Aslında bu metinler de çok uzun ve hepsini okuyamadım da okuma imkânım da olmadı ama mümkün olduğu kadar bunlara da arkadaşlarım tarafından gelen... Kendi notlarım var, müsaade ederseniz öncelikle kendi notlarım üzerinden gideyim.

Kurumlara yönelik konuştuk, “Eleştirilere açık olun.” dediniz, bunu konuştuk, Sayın Paylan’ın ifadesi... Evet, “Merkezî yönetim bütçesinden ne kadar harcadınız?” diye bir sorunuz oldu. Arkadaşlarımız getirdiler, şu an itibarıyla 59 milyar liralık... Tabii bunda sigorta primlerinin düşülmesi falan da dâhil, o detayı ben size vereyim.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – İşsizlik Fonu’ndan mı?

HAZİNE VE MALİYE BAKANI LÜTFİ ELVAN – Yok, merkezî yönetim bütçesinden. Arkadaşlara özellikle ben sordum, işsizlik sigortasındakileri çıkarmışlar ama bu detayı vereyim ben size Sayın Usta.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Doğrudan gelir desteği...

HAZİNE VE MALİYE BAKANI LÜTFİ ELVAN – İkinci temel husus değerli arkadaşlar... İsterseniz notlarımızda da var, süratle geçeyim.

Bir başka husus, yine Sayın Kalaycı tarafından dile getirildi: “Yabancı yatırımcılar için bir imkân veriliyor Vergi Usul Kanunu’nun 280’inci maddesinin (a)’sına göre. Bu, yatırım yapmak isteyen yerli yatırımcılara neden verilmesin?” Arkadaşlarımızla çalışmamız gerekiyor, çalışmadan bir şey söyleyemem açıkçası. Çünkü ekibimizin görüşü, diğer Bakanlıklarımızın görüşü önemli, onların görüşlerini ve düşüncelerini alacağız ve nihai olarak size döneceğiz efendim.

Gelir Vergisinin ve Kurumlar Vergisinin tek bir yasa altında toplanması. Biliyorsunuz, bununla ilgili geçmişte bir çalışma yapıldı, hatta Plan ve Bütçe Komisyonumuza bir çalışma geldi ve o dönemde bir alt komisyona havale edildi. Şimdi, arkadaşlar, ben bu konuyu kendi ekibimle tartışmadım, konuşmadım ama önemli bir konu. Özellikle vergilerde öngörülebilirliği sağlamak son derece önemli, sadeleştirme son derece önemli, basitleştirme son derece önemli ve vatandaş memnuniyeti yine son derece önemli. Dolayısıyla bu hususta müsaade edin, arkadaşlarımızla çalışalım ve bu konuda da inşallah öngörülebilirliği daha da artıran, daha da şeffaf bir yapıda bir sistemi, bir mekanizmayı ortaya koyabilecek çalışmayı yaptıktan sonra sizlerle paylaşalım. Çünkü bu meselelerde, bu konularda şöyle bir yaklaşım da olabilir: “Efendim, burada niye söz vermiyorsunuz?” Arkadaşlar ben çalışmadan, ben

kendimi ikna etmeden, kusura bakmayın, burada söz veremem. Önce ekibimin görüşlerini alacağım, kendimin ikna olması gerekecek ve daha sonra yine ilgili sivil toplum kuruluşlarıyla da elbette istişarelerimizi yapacağız ve bu çerçevede gerekirse de sizin önünüze çıkacağız.

Kamu İhale Kanunu'yla ilgili yine çok yoğun eleştiriler söz konusu oldu. Değerli arkadaşlar, tabii, aslında Sibel Özdemir Hanım da bahsetti ve bir arkadaşımız daha bu konuya değindi. Şimdi, tabii, Avrupa Birliği direktiflerine ve mevzuatına baktığımızda, ben de az çok geçmişte bu konular üzerinde çalışmış bir kardeşiniz olarak söylüyorum, rutin olarak yapılan ihalelere yönelik bir düzenleme olduğu gibi Avrupa Birliği mevzuatında, belirli sektörlerle yönelik ayrı düzenlemeler var. Maalesef şu andaki bizim mevcut Kamu İhale Yasamız tümünü kapsıyor. Dolayısıyla bizim Kamu İhale Yasamızın bir anlamda gözden geçirilmesi gerekiyor. Özellikle enerji gibi, doğal gaz gibi, petrol gibi, ulaşım altyapısı gibi büyük ölçekli yatırımlara yönelik farklı bir mevzuatı var Avrupa Birliğinin. Doğru mu Sayın Özdemir?

Dolayısıyla, bizim bu konuda çalışmamız gerekecek ve aslında istisnaların birçoğuna baktığımızda belki zaman zaman zorunluluk arz eden hâller nedeniyle, belki o düzenlemelerin yapılmaması nedeniyle istisna sayısında bir artış olduğu muhakkak. Ama siz bu ifadeleri kullandıktan sonra ben özellikle Kamu İhale Kurumu Başkanımıza şunu söyledim: "İstisna kapsamında bahsedildi, aşağı yukarı 17-18 milyarlık bir ihale yapılmış -bu yıl için söylüyorum- peki, bunların kurum bazında oranları nedir? Gerçekten istisnanın bir etkisi var mıdır?" Bununla ilgili bir çalışma yapmalarını istedim kendisinden. İnşallah o çalışmayı yaptıktan sonra da daha sağlıklı bir değerlendirme imkânımız olacak.

Yine, Taahhüt Kanunu'na yönelik bir öneri geldi Sayın Kalaycı'dan. Bununla ilgili, yine, zannedersen arkadaşlarımızın da bir çalışması var bildiğim kadarıyla ama şu anda arkadaşlarımızdan bu konuyla ilgili herhangi bir bilgi almadım ama bildiğim kadarıyla var.

Sosyal destekler konusu, özellikle bu desteklerin gözden geçirilmesi konusu... Zaman zaman şu tür eleştirilerle karşı karşıya kalıyoruz; nedir bu eleştiriler: "Efendim, sizin verdiğiniz sosyal destek nedeniyle bazı kesimler kayıt dışı çalışmak istiyorlar veya kayıt dışına kaçıyorlar." Veyahut, işte bu sosyal destekle ilgili zaman zaman yanlış beyandan dolayı almaması gereken kişilerin belki sosyal destek aldığı gibi çok değişik şikâyetler geliyor. Ama her hâlükârda bu sosyal destekle ilgili kısmın Çalışma Bakanlığımızla birlikte gözden geçirilip daha rasyonel, daha etkin, gerçek anlamda ihtiyaç sahiplerine daha fazla katkı sağlayan bir mekanizmayı mutlaka oluşturmamız gerekiyor.

Burada, tabii, acı reçete vesaire bunlardan da bahsedildi. Girmek istemiyordum ama şunu ifade edeyim değerli arkadaşlar: Gerçekten sosyal devlet anlayışının tesisi konusunda çok önemli gelişmeler sağladık. Yani bunu kabul edelim etmeyelim, rakamlara baktığımızda bunları her bir arkadaşımızın net olarak göreceği muhakkak. Dolayısıyla biz özellikle gelir düzeyi düşük olan kardeşlerimizin her zaman yanında olacağız, hiçbir zaman onların mağduriyetine yol açabilecek bir girişimde bulunmayacağız. Bunu çok net olarak ifade etmek istiyorum.

Müsaade ederseniz sırayla... Eksik olanlar olabilir. Notlarımdan...

Kayıt dışıyla mücadele konusu önemli bir husus. 3 farklı yöntemle, özellikle ekonomideki kayıt dışılıkla ilgili arkadaşlarımız bana bir not verdiler. Şimdi okumak istemiyorum, zamanınızı da almak istemiyorum. 3 farklı araştırmanın sonucu aşağı yukarı yüzde 26, 27, 28 şeklinde bir oran. Ama kayıt dışılığın aşağı çekilmesi önemli bir konu arkadaşlar. Dolayısıyla bu konu da bizim önceliklerimiz arasında yer alacak.

Yine, mali kurumlarımızın yıprandığına yönelik Sayın Kuşoğlu'nun bir ifadesi oldu. Tabii, bunun açılımını tam olarak ben Sayın Kuşoğlu'ndan alamadım ama ben Sayın Kuşoğlu'nu uygun bir zamanında dinlemek isterim. Özellikle nerede ne tür eksiklikler görüyorsa, bunları bizimle paylaşırsa biz de bu noktada gerekli adımları atarız diye düşünüyorum.

Yine, burada Sayıştayın darphaneye yönelik 5 maddesi, Merkez Bankası için 5 bulgu, bunları arkadaşlarla konuşacağım ve bu konuda gereken hassasiyeti göstereceğim.

TÜİK'le ilgili eleştiriler geldi arkadaşlar. Şunu açıklıkla ifade edeyim: Türkiye İstatistik Kurumunun tüm verileri EUROSTAT'a açık ve uluslararası standartlarda gerçekten kredibilitesi yüksek bir kuruluşumuz Türkiye İstatistik Kurumumuz. Ben, özellikle TÜİK Başkanımıza şunu söyledim: Eğer toplumda bu tür söylentiler varsa, bu tür ifadeler kullanılıyorsa şunu yapmamız lazım: Peki, ne yapacağız? Yapacağımız şey şu: İstatistik alanında çalışan bilim adamını, öğretim üyesini toplayacaksınız; bu arkadaşlarımızla, hocalarımızla bir araya geleceksin, nasıl bir yöntem, nasıl bir mekanizma içerisinde çalışmalarını yürüttüğümüzü açıklıkla anlatacaksın. Başkanımız yapacağız değil mi? Başkanımız da burada ve Başkanımız da gereğini yapacak.

Arkadaşlar, veriyle ilgili eğer bir eleştiri yapıyorsa elimizde mutlaka bir şeyin olması lazım. Ama rakamlar var, aşağı yukarı aylık ne kadar yapıyorduk? Aylık sahadan 585 bin veri alınıyor. Özellikle şunu da ifade ettim: Alınan verinin her birinin fotoğrafları çekiliyor ve kayda alınıyor. Yeni bir sistem kurma hazırlığı içerisinde, aşağı yukarı tamamlama aşamalarında. İnşallah, önümüzdeki günlerde bu çalışmalarını tamamladıktan sonra gerekirse sizi arkadaşlarımızla bir araya getiririz biz yani bu konuda hiçbir kaygınız, hiçbir kuşkunuz olmasın arkadaşlar. Ne sorunuz varsa sorarsınız ve arkadaşlarımız da bunun cevabını verirler.

ERHAN USTA (Samsun) – Bizim talebimiz var o konuda.

HAZİNE VE MALİYE BAKANİ LÜTFİ ELVAN – Şimdi, esnafa yönelik olarak “Geçen yıl 567 bin, bu yıl 1,5 milyona çıkmış kullanıcı sayısı. Hangisi doğru?” şeklinde bir eleştiri gelmişti. Değerli arkadaşlar, 2 rakam da doğru. Bu yıl özellikle pandemi ve kredilerde de genişleme nedeniyle çok sayıda vatandaşımızın yararlanması neticesinde bu 1,5 milyon rakamına ulaşmış durumdayız.

Faizsiz konut edinilmesine yönelik, hatırladığım kadarıyla zannedersen Sayın Arı sizin bir ifadeniz vardı. Şimdi, bununla ilgili BDDK Başkanımızdan süratle bir çalışma yapılıp bu çalışmanın Bakanlığımızla paylaşılmasını istedim. Bu çalışmayı yapıyorlar, disipline etme adına bir çalışma yapılıyor. Umarım, önümüzdeki günlerde eğer uygun da görülürse, tabii, bunun kesin kararını verecek olan sizlersiniz, kanun teklifini verecek olan sizlersiniz, eğer benimsenirse böyle bir kanun teklifi verilmesi hususu, bu konuda açıkçası biz adım atma arzusundayız; Meclisimizden de talebimiz bu yönde bir düzenleme yapılması. Arkadaşlarımız da çalışmalarını, bildiğimiz kadarıyla teknik düzeyde yapıyorlar, bitirme aşamasına da geldiler. “Bir adım atmalıyız.” diye düşünüyorum.

Bir başka husus, “Bu demir yolu yatırımları neden önceliklerimiz arasında?” “Çünkü üretime yönelik alanlara daha fazla öncelik verilemez mi?” gibi belki... Mealen söylüyorum Sayın Emecan, yanlış ifade kullanırsam kusura bakmayın. Şimdi, değerli arkadaşlar, Dünya Bankasının bir çalışması var geçmiş yıllarda yapılmış -ya OECD ya da Dünya Bankası ikisinden biri, okuduğum için biliyorum, hata yapabilirim- özellikle 2 il arasında yapılmış olan bölünmüş yolların o illerin ekonomisini ne ölçüde etkilediğine dair yapılmış olan bir çalışma ve o illerin ekonomisinde inanılmaz bir aktivite, inanılmaz bir canlanma oluştuğunu ortaya koymuş bu yapılan çalışma. Bizim yaptığımız bir çalışma değil, uluslararası bir çalışma. Arzu ederseniz kayıtlarımda var bu, sizlere gönderirim.

Şimdi, demir yolu da... Pandemi döneminde özellikle tedarik zincirinin kırıldığı bir dönemde, Uzak Doğu'dan tedarikte ciddi sıkıntılar yaşandığı bir dönemde, hele hele Çin'e bakış açısında ciddi değişimlerin olduğu bir süreçte Türkiye önemli bir fırsatı elinde bulunduruyor diye düşünüyorum. Özellikle Covid sonrası süreçte Türkiye için ciddi bir fırsat olduğunu düşünüyorum. Bu anlamda bizim yatırımlarımızda -şu anda tam olarak hatırlamıyorum ama yüzde 5-10'lar seviyesinde bildiğim kadarıyla- ulaşım içerisinde, özellikle nakliye ve lojistik destek anlamında demir yolunun payının oldukça düşük olduğunu biliyoruz. Ancak bunun maliyetinin de düşük olduğunu biliyoruz yani demir yoluyla taşımacılık yapılması hâlinde maliyetlerin çok daha düşük olduğunu biliyoruz. Dolayısıyla, hem bizim rekabet gücümüzün daha artırılması hem özellikle tedarik zincirinde güçlü bir yapının oluşturulması açısından ben demir yolu yatırımlarını çok önemsiyorum ve bu alana mutlaka daha da yoğunlaşmamız, daha fazla ödenek aktarmamız gerektiğini düşünüyorum. Avrupa'yla olan bağlantılarımız, yine doğuyla olan bağlantılarımız, Orta Doğu, Arap ülkeleri ve komşu ülkelerimizle olan bağlantılarımız; bütün bunlara baktığımızda, demir yolu yatırımlarının çok daha önemli bir konuma gelebileceğini düşünüyorum. Bu açıdan yine bizim önceliklerimiz arasında yer alacak.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Öz kaynaklarımız...

HAZİNE VE MALİYE BAKANİ LÜTFİ ELVAN - Şimdi, tabii, o konuya da değineyim arkadaşlar.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Lütfen karşılıklı soru-cevap olmasın, soruldu sorular, dinleyelim Bakanımızı.

HAZİNE VE MALİYE BAKANİ LÜTFİ ELVAN – Kamu-özel iş birliği konusu çok konuşuldu, çok tartışıldı. Şimdi, değerli arkadaşlar, tabii, bu kamu-özel iş birliğine baktığımızda, ilgili kurumumuz ile özel kesim arasında yapılan bir anlaşma, bir mutabakat. "Eğer ben kendi kaynaklarımla bunu yapmaya kalksam belki on yıl, on beş yıl beklemek zorundayım. Dolayısıyla özel kesim bunu yapsın, bir an evvel ben bu yatırımı, bu hizmeti sunayım ve bunu da zaman içerisinde -elbette karşı tarafın finansman maliyetini de karşılayarak- geri ödeyeyim." Kamuda böyle bir yaklaşım söz konusu. Evet, işte, Osmangazi'den bahsedildi, burada bizim garantiden dolayı bir ödeme yaptığımızdan söz edildi. Tabii, bu hesabı yaparken geçen araç sayısını da mutlaka dikkate almamız gerekiyor. Ama şu var: Özellikle bu tür yatırımlarda, diyelim ki Osmangazi Köprüsü...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sayın Bakanım, affedersiniz, normal süreniz tamamlanmıştır. Sorulara cevap vermeniz bakımından on beş dakika ek süre veriyorum ama sizin de bildiğiniz gibi, sorulara yazılı cevap vermek de mümkün.

Buyurun lütfen.

HAZİNE VE MALİYE BAKANİ LÜTFİ ELVAN – Şimdi, değerli arkadaşlar, Osmangazi Köprüsü konusunda; evet, geçen yıl bir ödeme söz konusu oldu ama her geçen gün araç sayısında ciddi artışlar oluyor. Yani bunun on beş yıl bu şekilde devam edeceğini düşünmenin çok sağlıklı bir yaklaşım olmadığını düşünüyorum. Dolayısıyla, elbette kamu-özel iş birliği yatırımlarını yaparken ince eleyip sık dokumalıyız, detaylı çalışmalıyız, analizlerini iyi yapmalıyız ki hem Strateji Bütçe Başkanlığımızda hem de Hazine tarafında son derece sağlam, güçlü bir ekibimiz var. Dolayısıyla, bu ekiplerimiz, bu arkadaşlarımız çok kapsamlı çalışmalar yapıyorlar. Ben, açıkçası, bundan sonraki süreçte de zaten belirli limitler konulduğunu da ifade ettim 2021 yılı için. Arkadaşlarımızla daha rasyonel, daha sağlıklı bir yaklaşım içerisinde yine bunları inceleyeceğiz, değerlendireceğiz ve ona göre hareket edeceğiz.

Yine, Sayın Gergerlioğlu'nun ifade ettiği bazı hususlar vardı. Bunlara arkadaşlarımızla birlikte bir bakacağım, bir çalışmamız gerekiyor; şu an için bir şey söylemem mümkün değil.

Diğer taraftan, yine “Mersin’de cam, soda işletmeleri var; vergi daireleri İstanbul’da...” Bunun ilgili, tabii, arkadaşlarımızın görüşleri, düşünceleri nedir -yani bir zorunluluk da var burada aslında-farklı bir yaklaşım söz konusu olabilir mi, yine arkadaşlarımızla bu konuyu konuşup tartışacağız.

“Pandemiye yönelik kaynak var mı?” denildi. Şimdi, değerli arkadaşlar, şu anda, oluşabilecek ekstra birtakım harcamalara yönelik Hazinemizde zaten bir rezervimiz söz konusu. Yine, 2021 yılında da oluşabilecek... Zaten, biliyorsunuz, bununla ilgili bazı yasal düzenlemeleri geçirdik ve 2021 yılının 6’ncı ayına kadar devam edecek olan bir imkân da sağladık. Eğer böyle bir durum söz konusu olursa bu konuda da bir sıkıntı yaşamayacağımızı da ifade edeyim.

Bu, 3600 konusu gündeme geldi. Tabii, bu konuyu yine Maliyedeki ve Hazineadaki arkadaşlarımız özellikle Çalışma Bakanlığıyla çalışıyorlar. Tabii, bunun belirli bir yükü de söz konusu. Dolayısıyla, bunu daha sağlıklı bir şekilde analiz etme yönünde de çaba sarf ediyorlar ama bu çalışmalarını Bakan Yardımcıma da şimdi sordum, bu çalışmalar devam ediyor.

Yine, Sayın Usta “KİT’lerde çalışan taşeronlar kadroya alınmadı.” dedi. Bir de yine bir başka arkadaşımız yüzde 70 kısıtından bahsetti. Yine, 4/B’lilere yönelik bir soru soruldu. Bizim, açıkçası, 2021 yılı programımızda bu noktada şu anda herhangi bir çalışmamız söz konusu değil ama tabii, arkadaşlarımız tekrar bakabilirler, gözden geçirebilirler, tekrar değerlendirebiliriz ve buna yönelik olarak da net bir şekilde size cevabımızı iletebiliriz arkadaşlar.

Yine, Sayın Aydemir mali müşavirlik, bağımsız denetim yapan arkadaşlarımız ile yeminli mali müşavirler konusuna değindi; bir düzenleme yapılması gerektiğini ifade etti. Arkadaşlarımız çalışanlar ve sonucunu olumlu veya olumsuz olarak sizinle paylaşalım.

Yine, bu, eş durumu atamalarıyla ilgili bir mağduriyet olduğu ifade edildi. Arkadaşlarımıza gerekli talimatı verdim. Bu konuda gerçekten bir mağduriyetin yaşanmaması gerekiyor. Eğer varsa, biz bu mağduriyeti de gideririz; onu da açıklıkla ifade edeyim.

Müsaade ederseniz, değerli arkadaşlar, yine çok sayıda soru var.

Sayın Kuşoğlu’nun “30 Ekim itibarıyla kasa mevcudu 196 milyar iken Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası verileri bu rakamı 121 milyar TL olarak belirtmekte. Aradaki farkın kaynağı nedir?” diye bir sorusu var idi. 2020 Ocak-Ekim dönemi gerçekleştirilen 244,5 milyar TL net borçlanma tutarının 151 milyar TL’si nakit açığının finansmanında kullanılmış, geri kalan 93,3 milyar TL tutarındaki kısım ise hazine nakit rezervine eklenmiştir. Söz konusu tutar, 2021 yılında oluşması muhtemel risklerin yönetilmesine katkı sağlayacak ve borçlanma gereksinimini azaltacaktır. 2020 sonu itibarıyla 308,2 milyar TL’lik limit kullanılmayacaktır. Kasım ve aralık aylarında, iç borç çevirme oranı azalmaya devam ederek 244,5 milyar TL net borçlanma tutarının mevcut seviyesinin altında kalınacağı tahmin edilmektedir.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Sayın Bakan, Hazine banka hesabı nerede tutuluyor onu da sormuştum?

HAZİNE VE MALİYE BAKANI LÜTFİ ELVAN – Onu da söyleyeceğim efendim.

4749 sayılı Kanun’un 12’nci maddesinde: “Hazine mevduatının Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasının yanı sıra kamu bankaları nezdinde değerlendirilebileceği.” hükmolunmuştur. Bu itibarla, Hazinenin tüm mevduatı her an Hazine tarafından kullanılabilir olmak şartıyla Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasının yanı sıra kamu bankalarında da neması alınmak suretiyle değerlendirilmektedir.

Yine benzer, aynı konu, gelir dağılımı ve yoksullukla ilgili. Dünya Bankası tanımına göre, kişi başına günlük 1 doların altında yaşayan vatandaşlarımız kalmamıştır. 2002-2018 yılları arasında kişi başı günlük 5,5 doların altında geliri olan nüfusun toplam nüfusa oranı yüzde 35’ten yüzde 9,2’ye;

kişi başı günlük 3,2 doların altında geliri olan nüfusun toplam nüfusa oranı yüzde 13'ten yüzde 1,4'e; kişi başı günlük 1,9 doların altında geliri olan nüfusun toplam nüfusa oranı yüzde 2,5'ten yüzde 0,1'e gerilemiştir.

Yine bu cari açığındaki 530 milyar dolarlık toplam cari açığa karşın, Türkiye'ye gelen doğrudan yabancı sermaye tutarının da 217 milyar dolar düzeyinde olduğunu burada ifade etmek istiyorum. Tabii, ekonomi de büyüyor, ekonomi büyüdükçe ölçeği de dikkate almamız gerekiyor. İşte, 70'li, 80'li, 90'lı yılların ekonomik büyüklük ölçeğiyle bugünün ekonomik büyüklük ölçeği aynı değil. Dolayısıyla burada daha çok oran üzerinden belki gidilmesinde yarar var diye düşünüyorum.

Yine, burada Sayın usta ifade etti: Gelişmekte olan ülkelerle Türkiye'nin büyüme performanslarını ifade eden bir şey. Tabii, bu yıllara göre değişiklik arz edebiliyor. Hangi yıl aldığımıza bağlı olarak da değişebiliyor. Dolayısıyla, burada, mesela, şimdi, arkadaşlarımız almışlar burada bana aktardılar. 1986-2002, 2003-2019 dönemini arkadaşlar şimdi bana verdiler. Gelişmekte olan ülkelerde 1986-2002 döneminde 3,9 büyüme, Türkiye'de yüzde 4 büyüme, aşağı yukarı 1 puan üzerinde. 2003-2019 döneminde gelişmekte olan ülkeler 5,7; Türkiye 5,4 gibi bir rakamı... Tabii, Çin ve Hindistan hariç verildiğinde de farklı bir tablo ortaya çıkıyor. 1986-2002'de 2,8'lik bir büyüme, 2003-2019'da da 4,1'lik büyüme olarak arkadaşlarımız benimle paylaştılar.

Evet, devam ediyoruz arkadaşlar. Şimdi, Covid-19 pandemisi sebebiyle alınan tedbirler çerçevesinde oluşan finansman ihtiyacının karşılanması ve ileride yine pandemi sebebiyle yaşanabilecek muhtemel risklerin bertaraf edilebilmesini teminen hazine nakit rezervinin yüksek tutulması amacıyla borçlanma tutarları artırılmış ve ocak-ağustos dönemi itibarıyla kümülatif iç borç çevirme oranı yüzde 211,1 olarak gerçekleşmiştir. Pandeminin finansmanına yönelik akut etkileri belirginleştikten sonra iç borç çevirme oranları hızlıca aşağı çekilmiş olup eylül-ekim aylarında ortalama yüzde 42,2 olarak gerçekleşmiştir, 2021 Yılı Finansman Programı çerçevesinde de yüzde 120 iç borç çevirme oranı planlanmıştır.

“2021 Yılı Finansman Programı temkinli bir yaklaşım çerçevesinde piyasa koşulları da göz önünde bulundurularak belirlenen faiz varsayımlarına göre hazırlanmış olup Komisyon tarihimiz itibarıyla mevcut faiz seviyeleri söz konusu varsayımların üzerinde seyretmemektedir.” gibi yine arkadaşlarımızdan gelen bir not var.

Kadına yönelik bir eleştirisi vardı Sayın Paylan'ın. Bakanlığımız taşra ve yurt dışı teşkilatlarında 22.785 personel var, maalesef oran çok yüksek değil; 7,66; buna bakacağız.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ayşe Hanım bile arkalarda.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI LÜTFİ ELVAN – Ayşe Hanım nerede?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bakın, iki yıl önce yanında oturuyordu Bakan Bey'in, şimdi en arkalarda.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI LÜTFİ ELVAN – Şimdi, bu belediyelerle ilgili bir soru vardı. Belediyeler KDV mükellefi değildir, KDV mükellefiyeti bunların iktisadi işletmelerine aittir. Metro inşaat işleri yatırım teşvik belgesi kapsamında yapılı ve tutarı 500 milyonu aşması durumunda KDV istisnası bulunmaktadır, dolayısıyla KDV ödemedi de bu yatırımın gerçekleşebileceğini arkadaşlar aktardılar bana.

Vergi desteklerine yönelik bir soru gelmiş. Yaklaşık 1,9 milyon gelir vergisi mükellefinin tamamı ve salgından doğrudan etkilenen sektörlerde faaliyet gösteren 400 bini aşan kurumlar vergisi mükellefinin muhtasar ve KDV beyan ve ödemelerinde süre uzatılmıştır. Biliyorsunuz 2020 yılı içinde altı ay olarak bu uzatma süresi belirlendi.

Arkadaşlarımızın TÜİK’le ilgili notunu okumamda yarar var diye düşünüyorum: “Tüketici Fiyat Endeksi tüketim harcamalarına konu olan mal ve hizmetlere ait fiyatların genel düzeyindeki değişimin göstergesidir. TÜFE kapsamında 81 il merkezi ve 225 ilçeden ayrılarak yaklaşık 28 bin iş yerinden 895 madde çeşidiyle 545 bine yakın fiyat değerlendirilmektedir. Enflasyon rakamları diğer ülke örneklerinde olduğu gibi belirli bir gelir grubuna ait olmayıp -yani düşük, orta veya yüksek- ülkenin tamamına yönelik bir göstergedir. Diğer ülke enflasyon rakamlarında olduğu gibi Türkiye rakamları da belirli bir gelir grubuna ait olmayıp ülkenin tamamına yönelik bir göstergedir.”

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sayın Bakanım, süreniz dolmuştur, bundan sonraki sorulara verilen cevabı bir hafta içinde Komisyonumuza iletirseniz ilgili arkadaşlara biz göndeririz.

HAZİNE VE MALİYE BAKANİ LÜTFİ ELVAN – Peki, yazılı olarak cevap verebilirim.

Ben şunu ifade edeyim Sayın Başkanım son olarak: Huzurlarınızda tüm Komisyon üyelerimize, burada görüşlerini, düşüncelerini ifade eden tüm milletvekillerimize gerçekten gönülden teşekkür etmek istiyorum. Onların samimiyetine inanıyorum, onların yaklaşımlarını, gerçekten bizim başarılı olmamızı arzu ettiklerini de biliyorum. Her bir Komisyon üyemize içtenlikle teşekkür ediyorum ve saygılar sunuyorum efendim.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Çok teşekkür ediyorum.

Şimdi, düzenleyici ve denetleyici kurumlarımızla ilgili de bazı sorular oldu. Hem süre hem sağlık koşulları açısından bu sorulara da bir hafta içinde Komisyonumuza yazılı cevap bekliyoruz. Gelen cevapları ilgili arkadaşlarımıza iletacağız.

Değerli hazırun, kurum bütçeleri üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Şimdi oylamalara geçiyoruz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Önergem vardı Sayın Başkan.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Biliyorum, sırası gelince önergenizi okutacağım.

Şimdi oylamalara geçiyoruz. Sırasıyla bütçe ve kesin hesapları okutacağım.

Hazine ve Maliye Bakanlığının bütçesini okutuyorum:

(Hazine ve Maliye Bakanlığının 2021 yılı bütçesi okundu)

BAŞKAN - Hazine ve Maliye Bakanlığının bütçesinde 1 adet önerge var, önergeyi okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Aşağıda gösterilen değişikliğin gerekçesiyle kabulünü arz ve teklif ederiz.

KURUM: HAZİNE ve MALİYE BAKANLIĞI

YIL: 2021

ÖDENEK (A) CETVELİ

PROGRAM	KURUMSAL	FİNANSMAN	EKONOMİK KOD	ARTIRILAN MİKTAR
99	12.32	01	09.01	10.000.000.000 TL

Garö Paylan

Diyarbakır

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Evet Sayın Paylan, gerekçe konusunda çok kısa söz veriyorum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Tabii Sayın Başkanım.

Sayın Bakanım, değerli arkadaşlar; biliyorsunuz AKP yıllardır kamu emekçilerinin 3600 ek gösterge hakkının sağlanacağıyla ilgili memurlara ve memur emekçilerine söz veriyor. Ancak bu sözünü yerine getirmiyor. Şu anda 2021 yılı bütçesine de baktığımızda 3600 ek gösterge hakkıyla ilgili herhangi bir bütçe önerisi yok. Biz 2021 yılı bütçesine eklenecek 10 milyar TL'yle tüm kamu emekçilerinin ve kamu emeklilerinin 3600 ek gösterge hakkının sağlanmasını öneriyoruz.

Sayın Başkan, bu konuda Sayın Bakanın da görüşünün alınmasını rica ediyorum. 3600 ek gösterge hakkı, 10 milyar TL'yle bütün kamu emekçilerine ve emeklilerine sağlanabilir.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Öyle bir usulümüz yok, kararı Komisyonumuz verecektir bu konuda.

Sayın Paylan tarafından gündeme getirilen önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Okunan bütçeyi oylarınıza sunuyorum:

(Hazine ve Maliye Bakanlığı 2021 yılı bütçesi ,oylandı kabul edildi)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Hazine ve Maliye Bakanlığının kesin hesabını okutuyorum:

(Hazine ve Maliye Bakanlığının 2019 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Gelir İdaresi Başkanlığının bütçesini okutuyorum:

(Gelir İdaresi Başkanlığı 2021 yılı bütçesi okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Gelir İdaresi Başkanlığının kesin hesabını okutuyorum:

(Gelir İdaresi Başkanlığının 2019 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Özelleştirme İdaresi Başkanlığının bütçesini okutuyorum:

(Özelleştirme İdaresi Başkanlığı 2021 yılı bütçesi okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Özelleştirme İdaresi Başkanlığının kesin hesabını okutuyorum:

(Özelleştirme İdaresi Başkanlığı 2019 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Türkiye İstatistik Kurumunun bütçesini okutuyorum:

(Türkiye İstatistik Kurumunun 2021 yılı bütçesi okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Kesin hesabını okutuyorum:

(Türkiye İstatistik Kurumunun 2019 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumunun bütçesini okutuyorum:

(Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumunun 2021 yılı bütçesi okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Kesin hesabını okutuyorum:

(Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumunun 2019 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sermaye Piyasası Kurulunun bütçesini okutuyorum:

(Sermaye Piyasası Kurulunun 2021 yılı bütçesi okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Kesin hesabını okutuyorum:

(Sermaye Piyasası Kurulunun 2019 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Kamu İhale Kurumunun bütçesini okutuyorum:

(Kamu İhale Kurumunun 2021 yılı bütçesi okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Kesin hesabını okutuyorum:

(Kamu İhale Kurumunun 2019 yılı kesin hesabı okundu, oylandı kabul edildi)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumunun bütçesini okutuyorum:

(Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumunun 2021 yılı bütçesi okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Kesin hesabını okutuyorum:

(Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumunun 2019 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Şimdi de Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumunun bütçesini okutuyorum:

(Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumunun 2021 yılı bütçesi okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Değerli arkadaşlar, böylece gündemimizdeki kamu idarelerinin bütçe ve kesin hesapları kabul edilmiştir, hayırlı uğurlu olmasını diliyorum.

Sayın Bakanımıza, Bakan Yardımcılarımıza, milletvekillerimize, bürokratlara ve bütün katılımcılara katkıları için çok çok teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, 18 Kasım Çarşamba günü saat 10.00’da toplanmak üzere birleşimi kapatıyorum.

Kapanma Saati: 19.14

